

tim4pinmagazin

SPECIJALIZIRANI ČASOPIS CENTRA ZA RAZVOJ JAVNOG I NEPROFITNOG SEKTORA

2024

11

Planiranje
proračuna

Porezne
novine

Zaštita
na radu

Javna
nabava

NAKLADNIK - TIM4PIN
Gajeva ulica 51 -1, 10 000 Zagreb | centar@tim4pin.hr
TISKANICA - poštarina plaćena u HP-u d.d. u sortirnici 10 200 Zagreb

ISSN 1848-7610

9 771848 761002

Energetska zajednica Sjevernog Jadrana

dobila je od Hrvatske energetske regulatorne agencije (HERA) desetgodišnju dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti organiziranja **energetskih zajednica**.

Zajednica je svoje aktivnosti započela s **23 člana** i s nešto više od **160 kW instaliranih postrojenja** za proizvodnju obnovljive energije. Cilj je okupiti što veći broj građana, poduzeća, gradova, općina, županija i javnih ustanova kako bi se volumenom podijeljene energije ravnomjerno rasporedile koristi od sudjelovanja.

Pristupite nam kako bismo zajednički doprinijeli smanjenju troška električne energije, riziku klimatskih promjena, zaštitili od povećanja cijene električne energije te doprinijeli održivom življenju.

POGLEDAJTE VIŠE INFORMACIJA NA www.ezsj.hr

innerga | SMART
ENERGY
SOLUTIONS

Stručno i profesionalno pomažemo građanima, poduzetnicima, gradovima i općinama, javnim ustanovama u **proizvodnji, dijeljenju i pametnom upravljanju** potrošnjom energije.

IMAMO ISKUSTVA U

- Osnivanju i vođenju energetskih zajednica građana (EZG);
- Osnivanju i upravljanju EZG u svrhu smanjenja rizika od energetskog siromaštva;
- Javnoj nabavi elektrana kao usluge raspoloživosti dugi rok (PVaaA);
- Projektiranju i izvođenju sustava pametnog upravljanja potrošnjom energije;

Obratite nam se i provjerite što vas sve očekuje prilikom osnivanja EZG. Gradovi i općine, obratite nam se ukoliko su energetske zajednice građana dio vaših javnih politika za borbu protiv energetskog siromaštva. Znamo kako takve kompleksne sustave organizirati i njima optimalno upravljati.

POGLEDAJTE VIŠE INFORMACIJA NA www.innerga.eu

Riječ glavnog urednika

Poštovane čitateljice i čitatelji!

Evo, s malim vremenskim pomakom, pred vama je pretposljednji ovogodišnji broj našega časopisa. Kako je proces planiranja proračuna i izrade financijskih planova jedno od vaših najzahtjevnijih aktivnosti u ovo doba godine, s objavom časopisa čekali smo do izrade relevantnih uputa koje bismo vam u njemu mogli predstaviti. Ove godine proračunski proces je, kao što vam je i poznato, odstupio od ustaljene dinamike, a o objektivnim razlozima smo pisali još u prethodnom broju. Time su rokovi za izradu samih proračuna i financijskih planova, posebice korisnika državnoga proračuna, skraćeni i svedeni na samo nekoliko dana. U međuvremenu usvojen je rebalans Državnoga proračuna pa se i njegovi učinci kod nekih subjekata moraju „ukomponirati“ i u planove za buduće razdoblje. Unatoč tome, uz ulaganje dodatne energije i napora svih sudionika, vjerujemo da će proces planiranja suštinski biti završen u prihvatljivo vrijeme.

Dok ovo čitate sigurno će već biti poznato i tko je novi predsjednik ili predsjednica Sjedinjenih američkih država. U prethodnom razdoblju tema izborne kampanje bila je nezaobilazna u medijima diljem svijeta, a naravno, i kod nas. To svjedoči o velikoj važnosti i utjecaju američke vanjske politike na globalne odnose posebice u ovom vremenu u kojemu je sve izraženija borba za novi međunarodni ekonomski poredak. Rezultate ovih izbora s posebnom pozornošću prate države na poprištima ratnih sukoba. U dogledno vrijeme vidjet ćemo u kojoj su se mjeri spekulacije i predizborne najave zaista ostvarile.

Usporedno s američkim izborom, i kod nas se, na različite načine odvijale predizborne aktivnosti za našega predsjednika/predsjednicu. Kako se izbori približavaju, u dolazećim danima one će se sve više intenzivirati pa možemo očekivati još više „teških riječi“ u međusobnim obraćanjima posredstvom medija i javnosti.

Potkraj godine i pred nama koji smo zaduženi za pripremu i izdavanje stručnih publikacija, svojevrstne su poslovne dileme o kreiranju uredničke politike za sljedeću pretplatničku godinu. Ponovo moramo izaći pred vas i ponuditi vam nastavak suradnje i pretplatničkog odnosa za iduću godinu. To je naravno povezano i sa cijenom koja će vam biti prihvatljiva u odnosu na mogućnosti i koristi koje od pretplatničkog odnosa očekujete. U tom smislu uskoro ćemo vam se izravno obratiti, a vjerujemo da će se naša suradnja nastaviti i još više unaprijediti. U tom smislu pozivamo i vas da nam svojim komentarijama, prijedlozima, sugestijama, kritikama i pohvalama pomognete.

Srdačan vam pozdrav s poštovanjem do idućega broja!!

Glavni urednik

Prof. dr. sc. Davor Vašiček

Impressum

TIM4PIN MAGAZIN

Časopis Centra za razvoj
javnog i neprofitnog sektora

Nakladnik:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Zagreb, Gajeva ulica 51/1

tel: 01/5531 755

E-pošta: centar@tim4pin.hr

OIB 83718300522; MBS 2929236;

www.tim4pin.hr

Adresa uredništva:

Ulica kneza Trpimira 7, Zagreb

Glavni urednik:

prof.dr.sc. Davor Vašiček

Urednik:

Jan Vašiček, mag.psych, mag.oec.

Uredništvo:

Prof.dr.sc. Nives Botica – Redmayne;
doc.dr.sc. Ivan Čevizović; doc.dr.sc. Josip Čičak;
prof.dr.sc. Saša Drezgić; dr.sc. Damir Juričić;
mr.sc. Mirjana Mahović-Komljenović; Ivana Barbieri, mag.oec.; Ante Loboja, mag.iur.;
doc.dr.sc. Brankica Remenarić; mr.sc. Nediljka Rogošić; mr.sc. Gorana Roje; dr.sc. Desanka Sarvan; doc.dr.sc. Ana Marija Sikirić; Danijela Stepić, mag.oec.; Ivana Vargašević Čonka, dipl.oec.; prof.dr.sc. Vesna Vašiček;
Hana Zoričić, dipl.oec.

Lektura i korektura:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Slike:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Grafička priprema:

Sveučilišna tiskara d.o.o.

Tisak:

Sveučilišna tiskara d.o.o.,

Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb

Sadržaj

FINANCIJE I FINANCIJSKO POSLOVANJE

Nastavak fiskalne konsolidacije EU-27 i Europodručja u uvjetima nastavka gospodarskog rasta i smanjenja inflacije

3 Davor Galinec

Planiranje proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje 2025.-2027.

8 Danijela Stepić

Osvrt na novine iz Upute za izradu prijedloga državnog proračuna za razdoblje 2025. – 2027.

26 Ana Michieli Pavuna, Hana Zoričić

Izmjene i dopune Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu

30 Ivana Kunić Matković

POREZI I DOPRINOSI

Obračun plaće od 1. siječnja 2025. godine prema prijedlogu izmjene Zakona o porezu na dohodak

33 Mirjana Mahović Komljenović

PRAVO

Redoslijed namirenja u ovršnom postupku

40 Gordana Muraja

Sadržaj i način vođenja evidencije o radnicima i radnom vremenu od 1. listopada 2024. godine

44 Sanja Rotim

Izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu

50 Bernard Iljazović

Okvir za imenovanje ravnatelja ustanove u kulturi prema posebnim propisima

54 Dragan Zlatović

JAVNA NABAVA

Fakultativne osnove za isključenje gospodarskih subjekata s poslovnim nastanom izvan RH

58 Kristina Rihtar

Jamstvo za ozbiljnost ponude kroz praksu DKOMA-a

64 Kristina Zovko

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

67

69 ODGOVORI NA VAŠA PITANJA

TIM4PIN INFO

73 Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

75 Naknade korisnika državnog proračuna

77 Plaće

80 Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

81 Drugi dohodak

82 Primici izuzeti od ovrhe

83 Financijske obavijesti

83 Ostale informacije

PROGRAM USAVRŠAVANJA U JAVNOJ NABAVI

6. prosinac 2024. (on line)

PLANIRANJE NABAVE ZA 2025. GODINU I AKTUALNA PITANJA IZ PRAKSE U IZRADI TE PREGLEDU I OCJENI TROŠKOVNIKA

Informacije i prijave: www.tim4pin

Najavljujemo !

WEBINAR

PLANIRANJE U SUSTAVU PRORAČUNA ZA RAZDOBLJE 2025.-2027.

8. studeni 2024.

Informacije i prijave: www.tim4pin

RADIONICE U PRIPREMI!

PRIMJENA NOVOG PRAVILNIKA O PRORAČUNSKOM RAČUNOVODSTVU I RAČUNSKOM PLANU

(studeni i prosinac 2024.)

(detaljne informacije uskoro na našoj stranici: www.tim4pin.hr)

Nastavak fiskalne konsolidacije EU-27 i Europodručja u uvjetima nastavka gospodarskog rasta i smanjenja inflacije

Davor Galinec*

Konačno Izvješće o prekomjernome proračunskome manjku i razini duga opće države (tzv. listopadska EDP notifikacija) za razdoblje 2020.-2023. istovremeno su objavili 22. listopada 2024. Državni zavod za statistiku (za Republiku Hrvatsku) i Eurostat (za EU, Europodručje i države članice). U uvjetima nastavka gospodarskog rasta i smanjenja inflacije, tijekom 2023. došlo je do daljnjeg smanjenja prosječne razine fiskalnog deficita i javnog duga u EU i europodručju, pri čemu treba napomenuti da je primjena fiskalnih kriterija deficita i duga definiranih Ugovorom iz Maastrichta ponovno na snazi, nakon što je bila privremeno suspendirana tijekom razdoblja koronakrize i eskalacije ratnih zbivanja u Ukrajini. U nastavku slijedi detaljniji opis rezultata konačnog listopadskog EDP izvješća 2020.-2023. za EU-27, Europodručje i pojedinačno za sve države članice te pregled trenutnog stanja javnih financija EU i država članica na kraju drugog tromjesečja 2024.

Fiskalna kretanja u Hrvatskoj (DZS)

¹Konačno Izvješće o prekomjernome proračunskome manjku i razini duga opće države u razdoblju 2020.-2023. godine za Republiku Hrvatsku² (tzv. listopadska EDP notifikacija) objavio je Državni zavod za statistiku (DZS) 22. listopada 2024. Prema objavljenom priopćenju, deficit konsolidirane opće države iznosio je -667 milijuna eura ili -0,9% BDP-a (Tablica 1), dok je u prethodnoj godini zabilježen blagi suficit u iznosu od 95 milijuna eura, odnosno 0,1% BDP-a. Nadalje, u 2021. deficit je iznosio -1,489 milijardi eura (-2,6% BDP-a), a u 2020. je zabilježen rekordni deficit u iznosu od -3,67 milijardi eura (ili -7,2% BDP-a). Nakon jednokratnog blagog suficita ostvarenog u 2022., zabilježeni deficit konsolidirane opće države u 2023. godini (-667 milijuna eura ili -0,9% BDP-a) rezultat je djelovanja više čimbenika. Naime, u 2023. zamjetan je trend osjetnog povećanja i prihoda i rashoda države, no rashodi države rasli su po većoj stopi u odnosu na prihode. Rastu rashoda države u najvećoj je mjeri pridonijelo povećanje državnih bruto investicija u fiksni kapital, socijalnih naknada u novcu sa socijalnim transferima u naturi, plaćenih kamata, naknada zaposlenima i plaćenih subvencija (čiji je učinak ipak ublažen zbog rasta poreznih prihoda i neto socijalnih doprinosa). Primjena mjera koje su zbog povećanja cijena energenata uvedene u 2022. nastavljena je i u 2023., što je utjecalo na povećanje rashoda po osnovi isplaćenih subvencija na proizvode te isplaćenih socijalnih naknada nezaposlenima i umirovljenicima. Na strani prihoda sektora opće države, provedba tih mjera imala je negativan

utjecaj na smanjenje poreznih prihoda zbog posljedičnih smanjenja PDV-a i trošarina na energente u 2022. te smanjenja trošarina na energente u 2023. S druge strane, na povećani iznos prikupljenih poreza na dohodak i bogatstvo u 2022. pozitivno je utjecao dodatni porez na dobit. Tijekom 2023. porezi na proizvodnju i uvoz prikupljeni su u iznosu od gotovo 15 milijardi eura, što predstavlja porast od 15,8% u odnosu na 2022. Istovremeno, tekući porezi na dohodak i bogatstvo prikupljeni su u iznosu od gotovo 5,7 milijardi eura, što je povećanje od 15,6% u odnosu na 2022. godinu. Nadalje, u 2023. zabilježen je i 14,4% veći rast prihoda od neto socijalnih doprinosa u 2023. u odnosu na prethodnu godinu, i to u ukupnom iznosu od gotovo 8,4 milijarde eura. Rashodi za državne investicije (bruto investicije u fiksni kapital) iznosili su u 2023. godini 4,339 milijardi eura (ili 5,6% BDP-a), što je za čak 59,6% više nego u prethodnoj 2022. Na generiranje deficita u 2023. utjecali su i rashodi kapitalnih transfera na osnovi plaćanja po garancijama, preuzimanja duga i kapitalnih injekcija u iznosu od 80 milijuna eura, kao i rashodi države za poticanu stanogradnju. Rashodi za kamate na državni dug su u 2023. iznosili oko 1,3 milijarde eura (ili 1,7% BDP-a), što predstavlja povećanje za 39,2% u odnosu na 2022. (kada su iznosili oko 0,9 milijardi eura). Najveći doprinos stvaranju deficita konsolidirane opće države u 2023. nedvojbeno ima povećanje deficita podsektora središnje države (s -0,6% BDP-a u 2022. na -1,4% BDP-a u 2023.), dok je suficit podsektora lokalne države je u 2023. ostao na istoj razini kao i prethodne godine (0,6% BDP-a), a saldo podsektora Fondova socijalne sigurnosti tijekom 2023. bio u ravnoteži.

U usporedbi s prethodnom notifikacijom iz travnja 2024., pokazatelji deficita/suficita države za promatrano razdoblje 2020.-2023. su revidirani. U odnosu na aktualne objavljene pokazatelje, za 2020. deficit je sada manji za

¹ Dr. sc. Davor Galinec, doc., direktor Direkcije, Direkcija za opću ekonomsku statistiku i statističke informacijske sustave, Hrvatska narodna banka. Stavovi autora izneseni u ovom radu isključivo su osobni i stručni stavovi autora i ne odražavaju nužno stavove institucije u kojoj je zaposlen niti drugih institucija koje se spominju u radu, niti ih na bilo koji način obvezuju.

² dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/2024/hr/77005>

16,7 milijuna eura (ili za 0,1% BDP-a), za 2021. deficit je veći za 2,7 milijuna eura (ili za 0,1% BDP-a), za 2022. suficit je veći za 6,1 milijun eura (bez promjene udjela u BDP-u), dok je za 2023. deficit sada veći za 139 milijuna eura (ili za 0,2% BDP-a). Spomenute revizije proizlaze najvećim dijelom zbog ažuriranja izvora podataka poreznih prihoda i mjera uvedenih zbog rasta cijena energenata, promjena bilježenja programa osiguranja izvoza i uključivanja novih jedinica u sektor opće države. Isto tako, u obuhvat sektora opće države nakon Travanjske notifikacije 2024., u skladu s Priručnikom o javnom deficitu i dugu, uključeno je deset javnih poduzeća koja su pala na testu tržišnosti.

Isključimo li iz vrijednosti pokazatelja proračunskog salda vrijednosti kamatnih rashoda u iznosu od 1,7% BDP-a, tijekom 2023. godine ostvaren je primarni suficit od 627 milijuna eura (ili 0,8% BDP-a). U 2020. zabilježen je primarni deficit od -5,3% BDP-a, u 2021. je zabilježen primarni deficit iznosio -2,6% BDP-a, dok je u 2022. ostvaren primarni suficit od 1,5% BDP-a.

Tablica 1: Republika Hrvatska – konačni pokazatelji proračunskog salda i duga konsolidirane opće države i s njima povezani pokazatelji 2020.-2024.

u % BDP-a i međugodišnje stope rasta	2020	2021	2022	2023	2024p
Proračunski prihodi	46,0	45,2	44,5	46,7	...
Proračunski rashodi	53,3	47,7	44,4	47,4	...
- od toga: rashodi opće države za investicije	5,6	4,8	4,0	5,6	...
- od toga: rashodi opće države za kamate	2,0	1,5	1,4	1,7	...
Proračunski saldo	-7,2	-2,6	0,1	-0,9	-2,6
-od toga: središnja država	-6,2	-2,6	-0,6	-1,4	-3,1
-od toga: lokalna država	-1,0	-0,3	0,6	0,6	0,4
-od toga: fondovi socijalne sigurnosti	-0,1	0,4	0,1	0,0	0,0
Primarni saldo proračuna (ne uključuje rashode za kamate)	-5,3	-1,0	1,5	0,8	...
Konsolidirani dug opće države	86,5	78,2	68,5	61,8	56,7
- od toga: valuta i depoziti	0,1	0,1	0,1	0,1	...
- od toga: dužnički vrijednosni papiri	60,7	54,9	47,1	43,7	...
- od toga: zajmovi	25,6	23,2	21,4	18,1	...
Rast BDP-a (nominalni, u % u odnosu na prethodnu godinu)	...	15,0	15,9	15,4	7,6

p – projicirana veličina

Izvor: izračun autora prema objavljenim EDP podacima DZS-a i Eurostata od 22.10.2024.

Konsolidirani dug opće države (tzv. maastrichtški dug) na kraju 2023. godine iznosio je gotovo 48,3 milijardi eura (ili 61,8% BDP-a), što predstavlja porast od 1,9 milijardi eura (ili za 4,1%) u odnosu na stanje duga zabilježeno na kraju 2022., što se gotovo u potpunosti odnosi na novo neto zaduživanje. Uvođenjem eura kao domaće valute početkom 2023., promjena stanja duga opće države zbog tečajnih

promjena je zanemariva. Trend smanjivanja udjela maastrichtškog duga u BDP-u započet 2014., s izuzetkom rasta u 2020. zbog krize prouzročene pandemijom bolesti COVID-19, nastavlja se i u 2023. Na kraju 2023. udio duga opće države u BDP-u iznosio je 61,8%, što je smanjenje od gotovo 6,7 postotnih bodova u odnosu na zabilježeni udio duga u BDP-u na kraju 2022. (kada je iznosio 68,5% BDP-a).

U usporedbi s prethodnom notifikacijom iz travnja 2024., nominalni i relativni pokazatelji konsolidiranog duga države ostali su nepromijenjeni za razdoblje 2020.-2022. Revidiran je iznos duga za 2023. s 48,191 milijarde eura (travanjska notifikacija) na 48,262 milijarde eura (aktualna konačna notifikacija), što predstavlja razliku od 79 milijuna eura (odnosno za 0,1% BDP-a).

U dijelu projekcija fiskalnih pokazatelja za 2024. godinu koji se objavljuju u sklopu Izvješća³ (za čiju izradu je nadležno Ministarstvo financija), predviđa se povećanje deficita konsolidirane opće države na razinu od - 2,6% BDP-a u 2024. (povećanje za 1,7 postotnih bodova u odnosu na 2023.), pri čemu bi se deficit središnje države trebao povećati u toj mjeri, dok bi se deficit lokalne države trebao smanjiti za 0,2 postotna boda. Udio duga opće države u BDP-u na kraju 2024. procjenjuje se na 56,7% (što je ispod referentne granice od 60% BDP-a definirane maastrichtškim kriterijima održivosti javnih financija), a to bi predstavljalo smanjenje od čak 5,1 postotnih bodova udjela u BDP-u u odnosu na stanje krajem 2023.

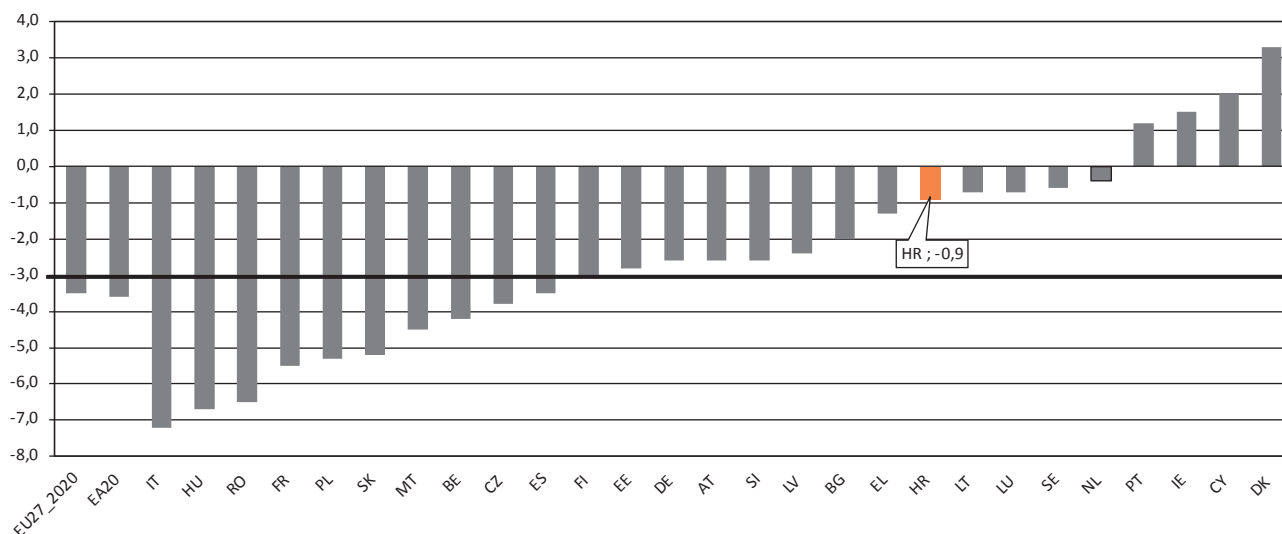
Fiskalna kretanja u EU-27 (2020), Europodručju (EA20) i u pojedinim državama članicama (EUROSTAT)

Rezultate Konačnog Izvješća o prekomjernome proračunskome manjku i razini duga opće države tijekom razdoblja 2020.-2023. godine za EU-27, Europodručje i pojedinačno za sve države članice⁴ objavio je Europski statistički ured (Eurostat) 22. listopada 2024. Prema objavljenom podacima, prosječan proračunski deficit članica EU-27 u 2023. godini iznosio je -3,5% BDP-a (blago povećanje u odnosu na 2022., kada je iznosio -3,4%), dok je prosječan deficit u Europodručju iznosio 3,6% (blago smanjenje u odnosu na 2022., kada je iznosio -3,7%). Stope rasta novih zaduženja niže su u odnosu na stope gospodarskog rasta, što je rezultiralo smanjenjem vrijednosti pokazatelja stanja duga konsolidirane opće države u odnosu na BDP. Konsolidirani dug opće države na razini EU-27 smanjen je s 83,4% BDP-a na kraju 2022. na 81,7% BDP-a na kraju 2023., a na razini Europodručja s 90,8% BDP-a na kraju 2022. na 88,6% BDP-a na kraju 2023. Razina prosječnog duga država Europodručja još uvijek je značajnije viša (za oko 7 postotnih bodova) u odnosu na prosječnu razinu duga država članica EU koje još nisu postale članicama Europodručja.

³ excel tablica koja čini sastavni dio Priopćenja: https://podaci.dzs.hr/media/kqkl2cjr/nr-2024-4-1_2_edp-tablice-22_10_2024.xlsx

⁴ priopćenje Eurostata dostupno je na engleskom jeziku na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-euro-indicators/w/2-22042024-ap>

Grafikon 1: Proračunski saldo opće države po državama članicama EU i Europskog područja (u % BDP-a, 2023.)

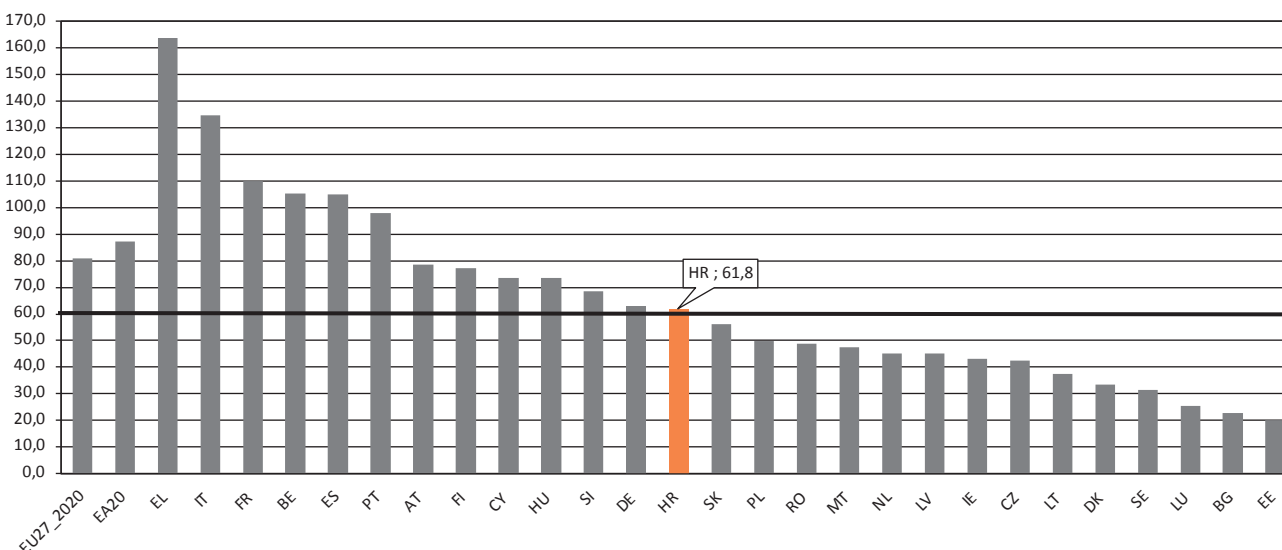

Izvor: Eurostat

Tijekom 2020. sve države članice bilježile su proračunske deficite u uvjetima COVID-19 krize, u 2021. godini dvije države članice zabilježile su proračunske suficite (Danska i Luksemburg), u 2022. je pet država članica zabilježilo proračunske suficite (Hrvatska, Švedska, Irska, Cipar i Danska). U 2023. proračunski suficiti u rasponu od 1,2% - 3,3% BDP-a zabilježeni su u četiri države (Portugal, Irska, Cipar i Danska). Od preostale dvadeset i tri države članice EU-27, deficiti su se kretali u rasponu od -0,4% BDP-a (Nizozemska) do -7,2 BDP-a (Italija). Osim u Italiji, najveći fiskalni deficiti (u % BDP-a) zabilježeni su još i u Mađarskoj (-6,7%) i Rumunjskoj (-6,5%) i Malti (-5,7%). Jedanaest država članica je zabilježilo deficite veće od referentne vrijednosti (3% BDP-a), dok su u dvanaest država članica zabilježeni deficiti niži od referentnog praga. U tom kontekstu, zabilježeni fiskalni deficit Republike Hrvatske od -0,9% BDP-a u 2022. svrstao je našu zemlju među pet zemalja EU-27 koje su godinu završile u deficitu u rasponu od 0%-1% BDP-a.

Što se tiče vrijednosti pokazatelja duga konsolidirane opće države u odnosu na BDP u 2023., najniže vrijednosti zabilježene su u Estoniji (19,6%), Bugarskoj (23,1%), Luksemburgu (25,7%), Danskoj (29,3%), Švedskoj (31,2%) i Litvi (38,3%). U trinaest država članica zabilježene su razine udjela duga u BDP-u iznad referentnog praga od 60% BDP-a, pri čemu su najveće vrijednosti zabilježene u Grčkoj (163,9%), Italiji (134,8%), Francuskoj (109,9%), Španjolskoj (105,1%) i Belgiji (103,1%). Udio konsolidiranog duga opće države u odnosu na BDP je u Republici Hrvatskoj smanjen s 68,5% krajem 2022. na 61,8% krajem 2023. godine (Grafikon 2), što je značajno niže u odnosu na prosječne razine duga ostvarenih u EU-27-2020 (80,8%) i Europskom području (87,4%). Prva država s višim mjestom na ljestvici je Njemačka (62,9% BDP-a), dok je prva država na nižem mjestu od Hrvatske na ljestvici Slovačka (56,1% BDP-a).

Grafikon 2: Dug opće države po državama članicama EU i Europskog područja (u % BDP-a, kraj 2023.)

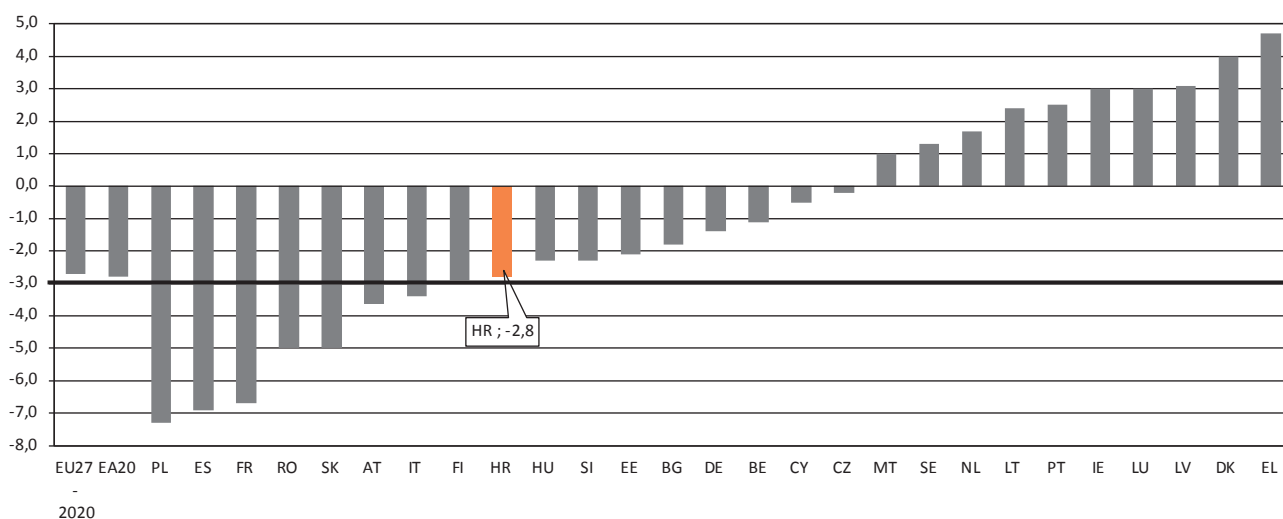
Izvor: Eurostat

Fiskalna kretanja u Hrvatskoj i ostatku EU tijekom prvih šest mjeseci 2024.

Eurostat je 22.10.2024. objavio i privremene podatke o kretanju proračunskih deficita EU-27, europodručja i država članica tijekom drugog tromjesečja 2024.⁵ te podatke o stanju državnog duga EU, europodručja i država članica na kraju drugog tromjesečja 2024.⁶ U sedamnaest država članica zabilježeni su fiskalni deficiti u rasponu od -0,2% BDP-a (Češka) do -7,3% BDP-a (Poljska), a u preostalih deset država zabilježeni su suficiti u rasponu od 1% BDP-a

(Malta) do 4,7% (Grčka). Prosječna veličina fiskalnog deficita EU-27 (u % BDP-a) u drugom tromjesečju ove godine iznosila je -2,7%, a na razini Europodručja -2,8% BDP-a (Grafikon 3), što predstavlja smanjenje za 0,4 p.b. (EU-27), odnosno za 0,2 p.b. (Europodručje) u odnosu na prosječne deficite zabilježene u drugom tromjesečju 2023. Hrvatska je u drugom tromjesečju 2024. ostvarila fiskalni deficit od -2,8% BDP-a, što predstavlja smanjenje od 3,6 postotnih bodova u odnosu na drugo tromjesečje 2023. kada je u Hrvatskoj ostvaren suficit od 0,8% BDP-a.

Grafikon 3: Proračunski saldo opće države po državama članicama EU i Europodručja tijekom drugog tromjesečja 2024. (u % BDP-a)

Izvor: Eurostat

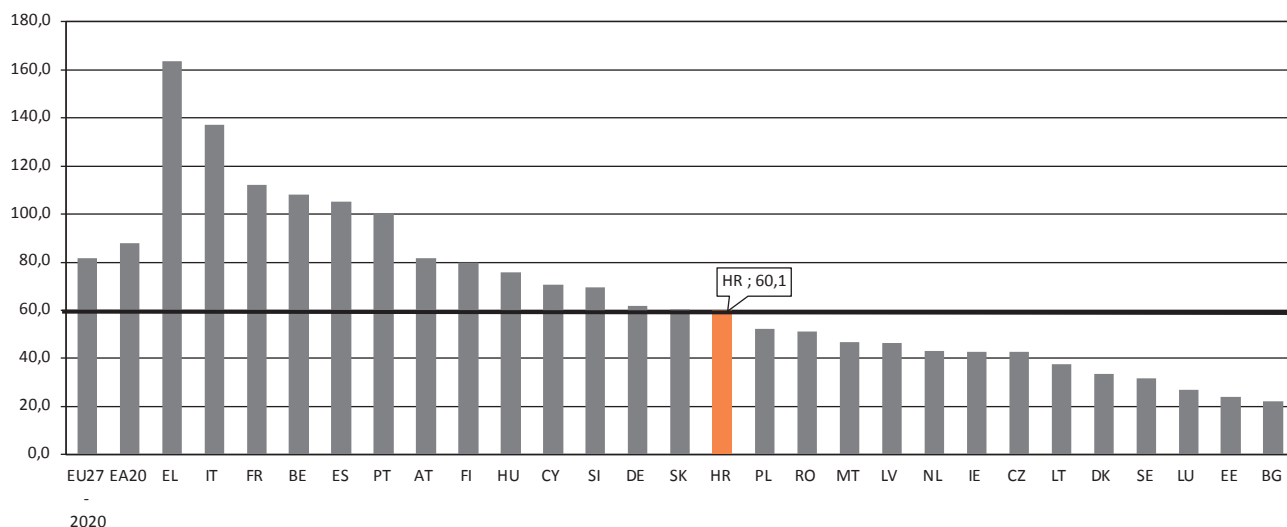
Prosječan dug konsolidirane opće države (u % BDP-a) na kraju drugog tromjesečja 2024. iznosio je 81,5% (EU-27-2020), odnosno 88,1% (europodručje). Za usporedbu, na kraju 2023. prosječni državni dug (u % BDP-a) bio je nešto niži i iznosio je 80,8% (EU-27), odnosno 87,4% (Europodručje). Najviša razina državnog duga (u % BDP-a) na kraju drugog tromjesečja ove godine zabilježena je u Grčkoj (163,6%), slijede je Italija (137%), Francuska (112,2%), Belgija (108%), Španjolska (105,3%) i Portugal (100,6%). Na suprot tome, najniže razine duga (u % BDP-a) zabilježene

su u Bugarskoj (22,1%), Estoniji (23,8%) i Luksemburgu (26,8%). Državni dug Republike Hrvatske dosegao je razinu od 60,1% BDP-a, što je za čak 21,4 postotnih bodova niže od prosječne razine duga EU-27 (koja iznosi 81,5% BDP-a), odnosno za čak 28 postotnih bodova niže od prosječne razine duga Europodručja (koja iznosi 88,1% BDP-a, Grafikon 4). Krajem drugog tromjesečja 2024. trinaest država članica zabilježilo je razinu državnog duga nižu od referentne vrijednosti definirane kriterijima iz Maastrichta od 60% BDP-a.

pitajcentar@tim4pin.hr

⁵ dostupno na engleskom jeziku na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-euro-indicators/w/2-22102024-cp>

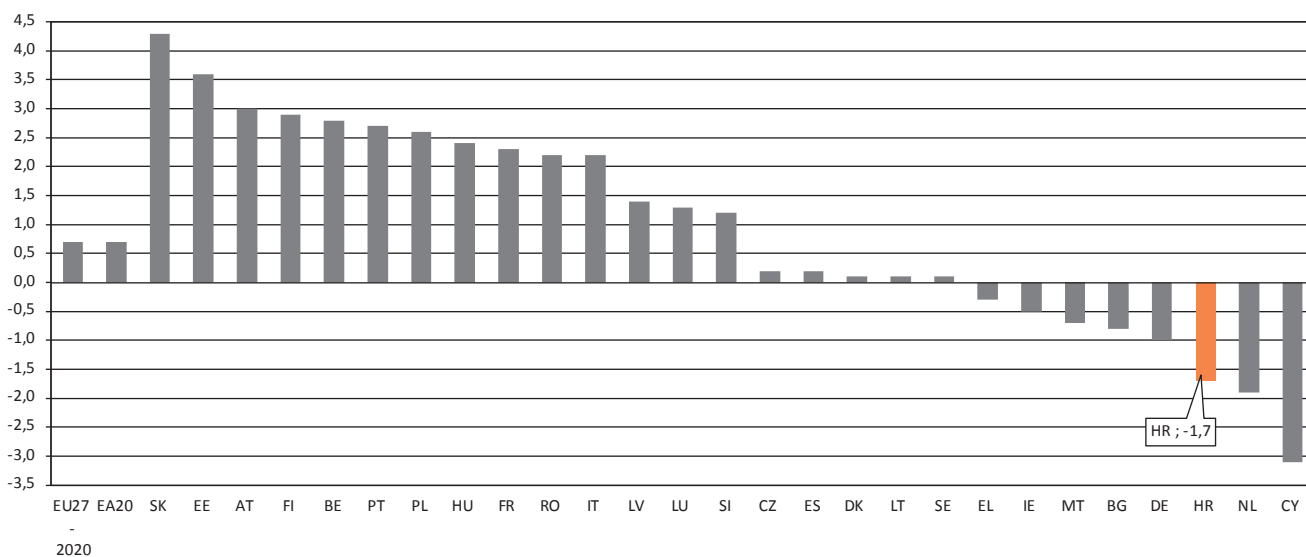
⁶ dostupno na engleskom jeziku na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-euro-indicators/w/2-22102024-bp>

Grafikon 4: Dug opće države po državama članicama EU i Europodručja na kraju drugog tromjesečja 2024. (u % BDP-a)

Izvor: Eurostat

Usporedimo li dinamiku promjene razina državnog duga na kraju drugog tromjesečja 2024. u odnosu na razine državnog duga zabilježene na kraju 2023. godine, uočavamo da je prosječno povećanje razine državnog duga EU-27 i Europodručja iznosilo po 0,7 postotnih bodova (u daljnjem tekstu: p.b.). U devetnaest država članica je tijekom promatranog razdoblja došlo do povećanja vrijednosti pokazatelja odnosa duga i BDP-a, pri čemu su najveća povećanja

zabilježena u Slovačkoj (+4,3 p.b.), Estoniji (+3,6 p.b.), Austriji (+3 p.b.), Finskoj (+2,9 p.b.), Belgiji (+2,8 p.b.), Portugalu (+2,7 p.b.), Poljskoj (+2,6 p.b.), Francuskoj (+2,3 p.b.) te Rumunjskoj i Italiji (za po +2,2 p.b.). Ispodprosječna povećanja udjela duga države u BDP-u zabilježena su u pet država članica, u rasponu između 0,1 p.b. (Švedska, Litva i Danska) i 0,2 p.b. (Španjolska i Češka).

Grafikon 5: Rast/smanjenje duga opće države po državama članicama EU i Europodručja na kraju drugog tromjesečja 2024. u odnosu na kraj 2023. (postotni bodovi)

Izvor: Eurostat

Smanjenje udjela državnog duga u BDP-u u promatranom razdoblju zabilježeno je u osam država članica, u rasponu od -0,3 p.b. (Grčka) do -3,1 p.b. (Cipar). U toj skupini je i Republika Hrvatska u kojoj je došlo do smanjenja za -1,7 postotni bod (Grafikon 5).

Za očekivati je da će se proces nastavka konsolidacije europskih državnih financija uspješno nastaviti u ostatku 2024. i u nadolazećoj 2025. godini, iako je iz usporedbe

tromjesečnih podataka Eurostata vidljivo da se prosječni deficit na razini EU-27 i Europodručja i dalje postupno smanjuje, ali i da je tijekom prve polovine 2024. došlo do blagog rasta prosječnog udjela državnog duga u BDP-u. Međutim, udio državnog duga u BDP-u u Republici Hrvatskoj smanjio se je postupno na razinu od 60,1% BDP-a na kraju drugog tromjesečja 2024.

Planiranje proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje 2025.-2027.

Danijela Stepić*

Ministarstvo financija na svojim mrežnim stranicama objavilo je Upute za izradu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje 2025.-2027.¹ Sadržaj Uputa i najznačajnije novosti vezane za planiranje lokalnih proračuna za sljedeće trogodišnje razdoblje donosimo u nastavku.

1. Temeljni makroekonomski pokazatelji za razdoblje 2025.-2027.

Vlada RH je na sjednici održanoj 31. listopada 2024. usvojila Odluku o proračunskom okviru za razdoblje 2025. - 2027. kojom je utvrđena visina rashoda koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka po razdjelima organizacijske klasifikacije te visina manjka, odnosno viška izvanproračunskih korisnika državnog proračuna za razdoblje 2025. – 2027.

Kod utvrđivanja visine rashoda u navedenoj Odluci uzete su u obzir odredbe revidiranog Okvira za ekonomsko upravljanje Europskom unijom koji je stupio na snagu 30. travnja 2024. godine kao i Tehnička informacija koju je Europska komisija dostavila Republici Hrvatskoj 21. lipnja 2024. Ona definira fiskalni cilj koji je potrebno ispuniti do 2028. godine te upućuje na fiskalnu prilagodbu u svrhu njegovog ostvarenja. Ovakvim postupanjem ojačava se fiskalna održivost te stvara temelj za uključiv i kvalitetan gospodarski rast.

U tom smislu, Odluka je sastavni dio procesa izrade Nacrta proračunskog plana Republike Hrvatske za 2025. godinu kao i Nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana za razdoblje 2025.-2028 koji definiraju makro-fiskalni okvir te s njim povezane reforme i investicije u kratkom te srednjem roku. Svi spomenuti dokumenti ujedno čine i osnovu za pripremu državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna za razdoblje 2025. – 2027.

Vezano za temeljne makroekonomske pokazatelje, u Uputama za izradu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, istaknuto je da će Ministarstvo financija sa službenim makroekonomskim projekcijama izaći 14. studenog 2024., ali je i istaknuto kako se očekuje da će realan rast BDP u 2025. godini iznositi 3,2%, dok će stopa inflacije iznositi 2,8%. U isto vrijeme očekuje se kako

će stopa zaposlenosti u 2025. iznositi 3,1%, a rast bruto plaća 8%.

2. Metodologija izrade proračuna i financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika

U ovogodišnjoj Uputi daje se poseban osvrt na paket podzakonskih propisa koje je Ministarstvo financija pripremito tijekom 2023. i 2024. godine vezanih za procese iz proračunskog ciklusa te njihov utjecaj na izradu proračuna odnosno financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika.

2.1. Pravilnik o planiranju u sustavu proračuna

Pravilnik o planiranju u sustavu proračuna ((Narodne novine, br. 1/2024) u primjeni je od proračunskog procesa za razdoblje 2025. – 2027. Odredbe Pravilnika odnose se na državni proračun, proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunske i izvanproračunske korisnike državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (upisani u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika). Pravilnikom se propisuje:

- način primjene modificiranog novčanog načela, odnosno modificiranog obračunskog načela u postupku planiranja i izvršavanja proračuna i financijskog plana,
- izgled i sadržaj, dostava i objava proračuna odnosno financijskog plana, rebalansa proračuna i financijskog plana te
- uvjeti i pravila preraspodjele sredstava proračuna.

U ovom Pravilniku je po prvi puta uređen način primjene modificiranog novčanog načela, odnosno modificiranog obračunskog načela u postupku planiranja i izvršavanja proračuna/ financijskog plana propisan novim Zakonom o proračunu kako za planiranje i izvršavanje proračuna/ financijskog plana na državnoj razini tako i na lokalnoj odnosno regionalnoj razini.

Primjena modificiranog obračunskog načela

U planiranju, izvršavanju i izvještavanju o izvršavanju financijskih planova i proračuna jedinica lokalne i područne

* Danijela Stepić, univ.spec.oec., Glavna državna rizničarka, Ministarstvo financija RH, Zagreb

¹ <https://mf.in.gov.hr/istaknute-teme/lokalna-samouprava/upute-za-izradu-proracuna-jlp-r-s/205>

(regionalne) samouprave priznavanje i iskazivanje poslovnih događaja temelji se na primjeni modificiranog obračunskog načela. Navedeno znači da se prihodi planiraju prema proračunskim klasifikacijama u planskom razdoblju u kojem se očekuje njihova naplata, a iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su naplaćeni, a rashodi se planiraju prema proračunskim klasifikacijama u planskom razdoblju u kojem se očekuje nastanak poslovnog događaja (obveze), a iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su nastali, neovisno o plaćanju.

Pravilnik o planiranju u sustavu proračuna sadrži detaljne odredbe vezane uz primjenu modificiranog obračunskog načela u izradi proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a najznačajnije navode se u nastavku:

1. prihodi se planiraju prema proračunskim klasifikacijama u planskom razdoblju u kojem se očekuje njihova naplata, a iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su naplaćeni,
2. rashodi se planiraju prema proračunskim klasifikacijama u planskom razdoblju u kojem se očekuje nastanak poslovnog događaja (obveze), a iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su nastali, neovisno o plaćanju,
3. dani predujmovi za nabavu robe, radova i usluga planiraju se kao rashod u planskom razdoblju u kojem se očekuje isporuka roba, radova i usluga, a iskazuju kao rashod u izvještajnom razdoblju u kojem su roba, radova i usluge isporučeni,
4. primici se planiraju prema proračunskim klasifikacijama u planskom razdoblju u kojem se očekuje njihova naplata, a iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su naplaćeni,
5. izdaci se planiraju prema proračunskim klasifikacijama u planskom razdoblju u kojem se očekuje njihovo plaćanje, a iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su plaćeni,
6. za obračunska plaćanja planira se i iskazuje prihod, primitak i izdatak prema proračunskim klasifikacijama u planskom odnosno izvještajnom razdoblju u kojem se obračunsko plaćanje provodi,
7. prihodi vezani uz potraživanje za javna davanja i primici od povrata danih zajmova koji se naplaćuju prijebojem u financijskoj i nefinancijskoj imovini planiraju se i iskazuju u razdoblju u kojem se provodi njihova naplata,
8. izdaci za stjecanje financijske imovine vezani uz prijeboje potraživanja za prihode za javna davanja i primitke od povrata danih zajmova planiraju se i iskazuju u razdoblju u kojem se provodi prijeboj,
9. za primljene i dane donacije nefinancijske imovine planira se i iskazuje prihod i rashod u trenutku njihovog primanja ili davanja.

Pravilnik o planiranju u sustavu proračuna u člancima 10. - 13., sadrži detaljne odredbe vezane uz primjenu modificiranog obračunskog načela u izradi proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i financijskih planova.

Sadržaj i izgled proračuna/financijskog plana

Sadržaj i izgled proračuna i financijskog plana propisan je člancima 14. do 24. te člancima 28. do 40. Pravilnika, a tablični prikaz dan je u prilogima uz Pravilnik.

2.2. Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu

U pogledu planiranja proračuna i financijskih planova za **2025. i projekcija za 2026. i 2027. i nadalje**, u postupku definiranja ekonomske klasifikacije, koriste se računi iz novog Računskog plana te kod planiranja poslovnih događaja primjenjuju se odredbe novog Pravilnika ((Narodne novine, br. 158/23). U nastavku se u tabličnom prikazu daje pregled promjena na razini skupine Računskog plana za potrebe procesa izrade proračuna i financijskih planova s razradom nekih od specifičnih promjena unutar samih skupina i podskupina koje će se odraziti na planiranje i izvršavanje proračuna, odnosno financijskog plana. Detaljnija razrada promjena Računskog plana dana je u Prilogu Upute koje je dostupnom na <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/lokalna-samouprava/upute-za-izradu-proracuna-jlp-r-s/205>

Tablica 1. Pregled promjena na razini skupine Računskog plana za potrebe procesa izrade proračuna i financijskih planova za 2025. i nadalje

Stari razred/skupina		Novi razred/skupina		Napomena
Brojčana oznaka	Naziv	Brojčana oznaka	Naziv	
32	Materijalni rashodi	32	Materijalni rashodi	Bez promjena naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (nova podskupina 325)
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	Bez promjene naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (nova podskupina 365)
38	Ostali rashodi	38	Rashodi za donacije, kazne, naknade šteta i kapitalne pomoći	Promjena naziva skupine i promjena obuhvata skupine (nove podskupine 385 i 387, novi osnovni računi 38654 i 38655)
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	Bez promjene naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (novi osnovni računi 42148 i 42411)
51*	Izdaci za dane zajmove i depozite	51	Izdaci za dane zajmove i jamčevne pologe	Promjena naziva skupine/promjena obuhvata skupine (brisani odjeljci 5181 i 5182)
52	Izdaci za ulaganja u vrijednosne papire	52	Izdaci za ulaganja u financijske instrumente - vrijednosne papire	Promjena naziva skupine bez promjene obuhvata skupine

Stari razred/skupina		Novi razred/skupina		Napomena
Brojčana oznaka	Naziv	Brojčana oznaka	Naziv	
53	Izdaci za dionice i udjele u glavnici	53	Izdaci za ulaganja u financijske instrumente - dionice i udjele u glavnici	Promjena naziva skupine bez promjene obuhvata skupine
55	Izdaci za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire	55	Izdaci za otplatu glavnice za izdane financijske instrumente - vrijednosne papire	Promjena naziva skupine bez promjene obuhvata skupine
61	Prihodi od poreza	61	Prihodi od poreza	Bez promjene naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (brisan odjeljak 6148)
63	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	63	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	Bez promjene naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (novi odjeljak 6353)
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	Bez promjene naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (nova podskupina 654)
72	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	72	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	Bez promjene naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (novi osnovni računi 72148 i 72412)
81*	Primljeni povrati glavnica danih zajmova i depozita	81	Primljeni povrati glavnica danih zajmova	Promjena naziva skupine/promjena obuhvata skupine (brisani odjeljci 8181 i 8182)
82	Primici od izdanih vrijednosnih papira	82	Primici od izdanih financijskih instrumenata - vrijednosnih papira	Promjena naziva skupine bez promjene obuhvata skupine
83	Primici od prodaje dionica i udjela u glavnici	83	Primici od prodaje financijskih instrumenata - dionica i udjela u glavnici	Promjena naziva skupine bez promjene obuhvata skupine

Stari razred/skupina		Novi razred/skupina		Napomena
Brojčana oznaka	Naziv	Brojčana oznaka	Naziv	
85	Primici od prodaje vrijednosnih papira iz portfelja	85	Primici od prodaje financijskih instrumenata - vrijednosnih papira iz portfelja	Promjena naziva skupine bez promjene obuhvata skupine

U okviru skupina 51 i 81 brisani su sljedeći odjeljci s pripadajućim osnovnim računima:

- 5181 Izdaci za depozite u kreditnim i ostalim financijskim institucijama – tuzemni
- 5182 Izdaci za depozite u kreditnim i ostalim financijskim institucijama – inozemni
- 8181 Primici od povrata depozita od kreditnih i ostalih financijskih institucija – tuzemni
- 8182 Primici od povrata depozita od kreditnih i ostalih financijskih institucija – inozemni.

Neke od specifičnih promjena unutar samih skupina i podskupina koje će se odraziti na planiranje i izvršavanje proračuna i financijskih planova navode se u nastavku.

a) rashodi za lijekove i potrošni medicinski materijal

U Računskom planu novog Pravilnika radi veće transparentnosti i boljeg praćenja zaliha, obveza te rashoda za lijekove i potrošni medicinski materijal kod zdravstvenih ustanova otvorene su nove podskupine, odnosno odjeljak računa u Računskom planu kako slijedi:

- 065 Zalihe lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova
- 2325 Obveze za nabavu lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova
- 325 Rashodi lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova

Tako od 1. siječnja 2025. zdravstvene ustanove nabavu lijekova i potrošnog medicinskog materijala evidentirat će povećanjem vrijednosti zaliha lijekova i potrošnog medicinskog materijala (računi nove podskupine 065) i povećanjem obveza na nabavu lijekova i potrošnog medicinskog materijala (računi novog odjeljka 2325). Utrošak lijekova i potrošnog medicinskog materijala, otpis lijekova ili donaciju zdravstvene ustanove evidentirat će smanjenjem vrijednosti zaliha i evidentiranjem rashoda lijekova i potrošnog medicinskog materijala (računi nove podskupine rashoda 325).

Slijedom navedenog rashodi za nabavu lijekova za zdravstvene ustanove u proračunu za razdoblje 2025. – 2027. planirat će unutar skupine 32 Materijalni rashodi, nove podskupine rashoda 325 Rashodi lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova.

Drugi proračunski korisnici koji nabavljaju i koriste lijekove i potrošni medicinski materijal za svoje potrebe, a izvan su zdravstvenog sustava, planirat će rashode za lijekove i po-

trošni medicinski materijal unutar skupine 32, na odjeljcima unutar podskupine 322 Rashodi za materijal i energiju kao i do sada.

b) prihodi od pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalno izravnjanje

Unutar skupine 63 Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna, dosadašnja podskupina 635 Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije promijenila je naziv i obuhvat u **635 Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja, budući je unutar ove podskupine otvoren novi odjeljak 6353 Pomoći fiskalnog izravnjanja**. Sredstva koja se iz državnog proračuna doznaju jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalno izravnjanje, **prilikom izrade proračuna za razdoblje 2025. - 2027. planiraju se unutar skupine 63, na odjeljcima podskupine 635 Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja kako slijedi:**

- 6351 Tekuće pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije
- 6352 Kapitalne pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije
- **6353 Pomoći fiskalnog izravnjanja**

c) depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija

Temeljem odredbi novog Pravilnika, od 1. siječnja 2025. oročavanje depozita i povrat depozita ne evidentiraju se koristeći osnovne račune izdataka i primitaka u razredima 5 i 8 već isključivo preko bilančnih konta u razredu 1 odnosno novootvorenih odjeljaka s pripadajućim osnovnim računima:

- 1122 Depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija - tuzemni
- 1123 Depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija - inozemni.

Slijedom navedenog prilikom izrade financijskih planova za 2025. i projekcija za 2026. i 2027. depoziti se više neće iskazivati unutar razreda 5 i 8 kao što je to bilo u prethodnom razdoblju.

d) kontinuirani rashodi

Člankom 233. novog Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu ukinuta je podskupina računa 193 *Kontinuirani rashodi budućih razdoblja*. Kontinuirani rashodi budućih razdoblja slijedom navedenog prenose se na odgovarajuće račune razreda 3 *Rashodi poslovanja* s danom 1. siječnja 2025.

Ukidanjem navedene podskupine ujednačit će se postupanje kod svih obveznika proračunskog računovodstva u računovodstvenom evidentiranju te planiranju proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u pogledu dosljedne primjene obračunskog načela u priznavanju, evidentiranju i planiranju rashoda poslovanja.

Do sada važećim Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine, br. 124/14., 115/15., 87/16., 3/18., 126/19. i 108/20.) člankom 39. stavcima 2. i 3. utvrđeno je: *Rashodi koji nastaju kontinuirani i obračunavaju se za kalendarska razdoblja tijekom proračunske godine (u pravilu mjesečno) kao što su rashodi za zaposlene, komunalne usluge, opskrba energijom, telekomunikacijske usluge, najamnine i zakupnine, naknade za rad predstavničkih i izvršnih tijela, naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade i slično, uključuju se u rashode razmjerno broju mjeseci u razdoblju za koje se izvještaji sastavljaju. Rashodi koji se ne uključuju u tekuće izvještajno razdoblje iskazuju se kao aktivna vremenska razgraničenja – kontinuirani rashodi budućih razdoblja.*

Značajan broj proračunskih korisnika kontinuirane rashode za 12. mjesec godine T (tekuće godine) u računovodstvu i u financijskim izvještajima iskazivao je korištenjem podskupine 193 *Kontinuirani rashodi budućih razdoblja* i nije uključivao u proračun, odnosno financijski plan za godinu T. Posljedica navedenog pristupa bila je da dio rashoda poslovanja u proračunskom računovodstvu te u proračunu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i financijskom planu proračunskog i izvanproračunskog korisnika jedinice nije bio iskazan po obračunskom načelu.

Primjerice, proračunski korisnici koji su obračunate kontinuirane rashode za 12. mjesec godine T evidentirali u računovodstvu u okviru podskupine 193 *Kontinuirani rashodi budućih razdoblja*, iskazali su ih kao rashod tek u 1. mjesecu godine T+1 i na taj način nastao je raskorak između obračunskog razdoblja i izvještajnog razdoblja. Navedeno znači da su rashodi za godinu T+1 uključivali rashode (12.T + 1.T+1 + 2.T+1,+ 11.T+1). U skladu s odredbama novog Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, proračunski korisnici koji su u 2024. rashode za 12. mjesec evidentirali preko podskupine 193, u 2025. knjižit će jedan rashod više i to za 12. mjesec 2025. tako će rashodi u 2025. uključivati (12.2024. + 1.2025. + 2.2025., + 11.2025. + 12.2025.). Od 2026. godine nadalje bit će osigurana primjena punog obračunskog načela.

Direktiva Vijeća 2011/85/EU propisuje državama članicama obvezu uspostave javnih računovodstvenih sustava koji sveobuhvatno i dosljedno pokrivaju sve podsektore opće države (središnju državu, lokalnu državu i fondove socijalne sigurnosti) i sadrže informacije za generiranje podataka na obračunskoj računovodstvenoj osnovi radi pripreme podataka temeljem standarda Europskog sustava nacionalnih i regionalnih računa (u daljnjem tekstu: ESA).

Za potrebe generiranja podataka na obračunskoj osnovi u skladu s ESA-om, nužno je ujednačeno postupanje na razini svih subjekata opće države kod priznavanja rashoda.

U slučaju kontinuiranih rashoda takvu ujednačenost nije bilo moguće postići jer je dio subjekata koristio podskupinu 193 na kraju izvještajnog razdoblja, a dio nije. U cilju jednoobraznog postupanja i dosljedne primjene obračunskog načela u priznavanju rashoda, podskupina 193 se ukida.

Zakonom o proračunu definirano je modificirano novčano načelo odnosno modificirano obračunsko načelo u postupku planiranja i izvršavanja proračuna i financijskog plana.

Slijedom navedenog, Pravilnikom o planiranju u sustavu proračuna propisano je da se planiranje i izvršavanje proračuna i financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika **jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave** temelji na **modificiranom obračunskom načelu**, koje u osnovi znači:

- rashodi se planiraju prema proračunskim klasifikacijama u planskom razdoblju u kojem se očekuje nastanak poslovnog događaja (obveze), a iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su nastali, neovisno o plaćanju,
- prihodi se planiraju prema proračunskim klasifikacijama u planskom razdoblju u kojem se očekuje njihova naplata, a iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su naplaćeni.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i proračunski i izvanproračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su koristili podskupinu 193 Kontinuirani rashodi budućih razdoblja za iskazivanje rashoda 12. mjeseca, zbog ukidanja ove podskupine od 1. siječnja 2025., prilikom planiranja navedenih rashoda za 2025. godinu planirat će i rashode za 12. mjesec 2025. Slijedom toga, u prijelaznoj 2025. u tim će proračunima i financijskim planovima biti planirano trinaest rashoda (rashodi za 12.2024. i za 1.2025. - 12.2025.). Sukladno Zakonu o proračunu, ako ukupni prihodi i primici nisu jednaki ukupnim rashodima i izdacima, proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno financijski plan uravnotežuje se prenesenim viškom ili prenesenim manjkom.

S obzirom na prikazanu metodologiju priznavanja prihoda, rashoda i evidentiranja aktivnih vremenskih razgraničenja u okviru podskupine 193 kod JLP(R)S i njihovih proračunskih i izvanproračunskih korisnika, jasno je kako će subjekti i državne i lokalne razine u financijskim izvještajima za 2025. godinu iskazivati metodološki manjak s obzirom da će kod kontinuiranih rashoda, na prijelazima iz jednog u drugo izvještajno razdoblje, postojati raskorak u trenucima priznavanja rashoda i prihoda.

Dodatno, napominjemo kako je novim Pravilnikom proširena obračunska osnova i u dijelu potraživanja i obračunatih prihoda na način da su dodani računi potraživanja i obračunatih prihoda na kojima subjekti koji očekuju primiti pomoć od drugog subjekta unutar općeg proračuna evidentiraju potraživanje i obračunati prihod, a koje nije sadržavao stari Računski plan.

2.3. Pravilnik o korištenju sredstava Europske unije

Pravilnik o korištenju sredstava Europske unije (Narodne novine, br. 44/2024) uređuje način planiranja i izvršavanja, povrat sredstava te evidentiranje i izvještavanje o sredstvima Europske unije u Republici Hrvatskoj.

Pravilnik uređuje tko i što planira, odnosno izvršava u smislu vrste rashoda i izdataka, prihoda i primitaka ovisno o

tome koju ulogu ima u institucionalnom okviru za upravljanje EU sredstvima te ovisno o tome kojoj razini opće države pripada (središnja razina – državni proračun i izvanproračunski korisnici državne razine ili lokalna razina – proračuni JLP(R)S i izvanproračunski korisnici lokalne razine). Uređuju se i načela po kojima se priznaju i iskazuju prihodi i primici, rashodi i izdaci vezani uz korištenje EU sredstava u planiranju i izvršavanju državnog proračuna i financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna, te proračuna JLP(R)S i financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika JLP(R)S.

Važno je za napomenuti kako se će se odredbe Pravilnika primjenjivat za planiranje i izvršavanje, povrate sredstava te evidentiranje i izvještavanje o EU sredstvima za novo programsko razdoblje 2021.-2027. počevši od proračunskog ciklusa za razdoblje 2025. - 2027.

EU sredstava planiraju i izvršavaju:

- Ministarstvo financija,
- proračunski korisnici državnog proračuna koji su programska tijela nadležna za ugovaranje i isplatu sredstava,
- proračunski i izvanproračunski korisnici koji su korisnici projekta.

JLP(R)S i njihovi proračunski i izvanproračunski korisnici mogu se javiti u ulozi korisnika projekta i/ili nositelja projekta. Korisnik projekta odgovoran je za provedbu projektnih aktivnosti, a nositelj projekta je jedan od korisnika projekta u projektu koji se provodi u partnerstvu više korisnika od kojih je jedan određen da bude nositelj projekta na čiji se račun uplaćuju sredstava i koji zatim sredstava prenosi na račune drugih korisnika u projektu.

Pravilnik razlikuje situacije kada se JLP(R)S te proračunskim i izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S uplaćuju EU sredstva:

- iz državnog proračuna s pozicija financijskog plana programskog tijela za ugovaranje i isplatu s kojima imaju sklopljen Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava i/ili Odluku o dodjeli bespovratnih sredstava
- izravno iz EU proračuna u slučaju kada su korisnici projekata iz izravno upravljanog programa

U nastavku se daje tablični prikaz planiranja i izvršavanja EU sredstava u proračunu JLP(R)S i financijskim planovima proračunskih i izvanproračunskih korisnika JLP(R)S

tim4pinmagazin

Narudžbenicu za pretplatu na časopis možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

Tablica 2. Planiranje i izvršavanje EU sredstava u proračunu JLP(R)S i financijskim planovima proračunskih i izvanproračunskih korisnika JLP(R)S

Tijelo	Rashodi i prihodi koji se planiraju i izvršavaju
JLP(R)S KAO KORISNIK PROJEKTA	3 i 4 - rashodi za provedbu projektnih aktivnosti po prirodnim vrstama za projektne aktivnosti koje izravno provodi
	3681 i 3682 - rashodi za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava u slučaju kada je nositelj projekta i dio EU sredstava doznava partneru u projektu koji je subjekt unutar općeg proračuna, a nije proračunski korisnik iz nadležnosti JLP(R)S
	3693 ili 3694 - rashodi za tekuće ili kapitalne prijenose između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava u slučaju kada je nositelj projekta i dio EU sredstava doznava partneru u projektu koji je proračunski korisnik iz nadležnosti JLP(R)S
	3813, 3823, 3864 - rashodi za tekuće i kapitalne donacije iz EU sredstava i rashodi za kapitalne pomoći iz EU sredstava u slučaju kada je nositelj projekta i dio EU sredstava doznava partneru u projektu koji je subjekt izvan općeg proračuna
	638 - prihodi od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava, ako EU sredstva u proračun JLP(R)S uplaćuje programsko tijelo nadležno za ugovaranje i isplatu sredstava i/ili nositelj projekta koji je subjekt unutar općeg proračuna, a nije proračunski korisnik iz nadležnosti JLP(R)S
	6393 ili 6394 - prihodi od tekućih ili kapitalnih prijenosa između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava ako EU sredstva u proračun JLP(R)S uplaćuje nositelj projekta koji je proračunski korisnik iz nadležnosti JLP(R)S
PRORAČUNSKI KORISNIK JLP(R)S KAO KORISNIK PROJEKTA	3 i 4 - rashodi za provedbu projektnih aktivnosti po prirodnim vrstama za projektne aktivnosti koje izravno provodi
	3681 i 3682 - rashodi za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava u slučaju kada je nositelj projekta i dio EU sredstava doznava partneru u projektu koji je subjekt unutar općeg proračuna, a nije nadležna JLP(R)S
	3813, 3823, 3864 - rashodi za tekuće i kapitalne donacije iz EU sredstava i rashodi za kapitalne pomoći iz EU sredstava unutar odjeljka 3864 u slučaju kada je nositelj projekta i dio EU sredstava planira doznati partnerima u projektu koji su subjekti izvan općeg proračuna
	638 - prihodi od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava, ako EU sredstva proračunskom korisniku uplaćuje programsko tijelo nadležno za ugovaranje i isplatu sredstava i/ili nositelj projekta koji je subjekt unutar općeg proračuna, a nije nadležna JLP(R)S
	6393 ili 6394 - prihodi od tekućih ili kapitalnih prijenosa između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava ako EU sredstva proračunskom korisniku doznava nadležna JLP(R)S
	632 - prihodi od pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU ako se sredstva u proračun JLP(R)S uplaćuju izravno iz proračuna EU
IZVAN- PROR. KORISNIK KAO KORISNIK PROJEKTA	3 i 4 - rashodi za provedbu projektnih aktivnosti po prirodnim vrstama za projektne aktivnosti koje izravno provodi
	3681 i 3682 - rashodi za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava ako je nositelj projekta i dio EU sredstava doznava partneru u projektu koji je subjekt unutar općeg proračuna
	638 - prihodi od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava, ako EU sredstva na račun izvanproračunskog korisnika uplaćuje programsko tijelo nadležno za ugovaranje i isplatu sredstava i/ili nositelj projekta koji je subjekt unutar općeg proračuna,
	632 - prihodi od pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU ako se sredstva na račun izvanproračunskog korisnika uplaćuju izravno iz proračuna EU

JLP(R)S i njihovi proračunski i izvanproračunski korisnici u planiranju i izvršavanju EU sredstava obvezni su primjenjivati modificiranom obračunsko načelo, koje znači:

1. Prihodi od pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU unutar podskupine 632 planiraju se prema proračunskim klasifikacijama u planskom razdoblju u kojem se očekuje njihova naplata, a iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su naplaćeni.
2. Iznimno, od točke 1., prihodi od pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU unutar podskupine 632 mogu se planirati u razdoblju u kojem se planira plaćanje rashoda na teret sredstava predujma uplaćenog od strane Europske komisije, a iskazuju u razdoblju u kojem su plaćeni rashodi i u visini plaćenih rashoda iz sredstava predujma.
3. Prihodi od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava unutar podskupine 638 planiraju se prema proračunskim klasifikacijama u planskom razdoblju u kojem se očekuje njihova naplata, a iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su naplaćeni.
4. Prihodi od prijenosa između proračunskih korisnika istog proračuna unutar odjeljka 6393 i 6394 planiraju se prema proračunskim klasifikacijama u planskom razdoblju u kojem se očekuje njihova naplata, a iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su naplaćeni.
5. Dani predujmovi za EU projekte korisnicima projekta planiraju se kao rashod prema proračunskim klasifikacijama u planskom razdoblju u kojem se očekuje zahtjev za nadoknadom sredstava temeljem isporučenih roba, radova i usluga, a iskazuju kao rashod u izvještajnom razdoblju u kojem je zaprimljen zahtjev za nadoknadom sredstava od korisnika projekta za isporučenu robu, radove i usluge.
6. Rashodi za provedbu projektnih aktivnosti unutar razreda 3 i 4 planiraju se prema proračunskim klasifikacijama u planskom razdoblju u kojem se očekuje nastanak poslovnog događaja (obveza), a iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su nastali, neovisno o plaćanju.
7. Iznimno od točke 6. rashodi za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava unutar odjeljka 3681, 3682, 3693 i 3694 planiraju se prema proračunskim klasifikacijama u planskom razdoblju u kojem se očekuje njihovo plaćanje, a iskazuju kao rashod u izvještajnom razdoblju u kojem su plaćeni.
8. Za obračunska plaćanja planira se i iskazuje prihod, odnosno primitak i rashod, odnosno izdatak u planskom razdoblju u kojem se obračunsko plaćanje provodi.

3. Upute upravnih tijela za financije

Sukladno članku 26. stavku 2. novog Zakona o proračunu, a na temelju ovih Uputa Ministarstva financija, upravno tijelo za financije u suradnji s drugim upravnim tijelima izrađuje uputu za izradu i dostavu prijedloga financijskih planova upravnih tijela te proračunskih i izvanproračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Upute upravnog tijela za financije, izrađene u suradnji s drugim upravnim tijelima obvezno sadrže:

- temeljne makroekonomske pretpostavke za izradu prijedloga proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
- opis planiranih politika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
- procjenu prihoda i rashoda te primitaka i izdataka proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u sljedeće tri godine
- visinu rashoda koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka te namjenskih primitaka po razdjelima organizacijske klasifikacije, za iduću proračunsku godinu i za sljedeće dvije godine, raspoređenu na:

a) visinu rashoda potrebnih za provedbu postojećih programa odnosno aktivnosti, koje proizlaze iz važećih propisa i

b) visinu rashoda potrebnih za uvođenje i provedbu novih ili promjenu postojećih programa odnosno aktivnosti

- visinu manjka odnosno viška prihoda nad rashodima po izvanproračunskom korisniku jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, za iduću proračunsku godinu i za sljedeće dvije godine i
- način izrade i rok za dostavu prijedloga financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

4. Izrada proračuna i financijskog plana proračunskih i izvanproračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave – specifičnosti

4.1. Planiranje protestiranih jamstava

Jamstvo je instrument osiguranja kojim davatelj jamstva jamči za ispunjenje obveza za koje se daje jamstvo. Prema ugovorima o izdavanju jamstava koji se sklapaju s tražiteljima jamstava, ukoliko dođe do plaćanja po jamstvu iz sredstava proračuna, tako isplaćeni iznos smatra se dospjelim potraživanjem, a tražitelj jamstva je obavezan odmah nakon izvršenog plaćanja vratiti sredstva u proračun, uvećano za zakonsku zateznu kamatu i pripadajuće troškove.

Sukladno odredbama Zakona o proračunu jedinica područne (regionalne) samouprave može dati jamstvo za dugoročno zaduživanje jedinici lokalne samouprave na svojem području uz prethodno dobivenu suglasnost ministra financija. Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može dati jamstvo za dugoročno zaduživanje proračunskom i izvanproračunskom korisniku jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnoj osobi u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ustanovi čiji je osnivač, uz prethodno dobivenu suglasnost ministra financija, za ispunjenje obveza pravne osobe i ustanove. Pod pojmom „obveza“ podrazumijevaju se obveze nastale dugoročnim zaduživanjem temeljem Zakona o proračunu.

Od 2021. godine plaćanja na temelju protestiranih jamstava klasificiraju se kao rashod, a ne kao izdatak, a sukladno tome, povrati po plaćenim protestiranim jamstvima klasificiraju se kao prihod.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su davatelji jamstava dužne su procijeniti rizike koji mogu nastati u slučaju da korisnici zajmova, za koje će biti izdana jamstva, neće biti u mogućnosti izvršavati svoje obveze, te na temelju toga, a radi osiguranja plaćanja potencijalnih obveza koje mogu nastati temeljem izdanih jamstava, planirati sredstva u okviru proračuna.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u proračunu za razdoblje od 2025. - 2027. očekivana plaćanja po protestiranim jamstvima, ovisno o krajnjem korisniku jamstva, trebaju planirati na računima razreda 3 *Rashodi poslovanja* u okviru skupina:

- **36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna** (planira županija ako je primatelj grad, općina ili izvanproračunski korisnik, odnosno planira županija, grad, općina ako je primatelj proračunski korisnik),
- **38 Ostali rashodi** (planira županija, grad, općina, ako je primatelj ustanova, neprofitna organizacija čiji je osnivač, primjerice: lučka uprava; odnosno planira županija, grad, općina, ako je primatelj pravna osoba u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)

Slijedom navedenog, očekivane povrate po plaćenim protestiranim jamstvima potrebno je planirati na odgovarajućim računima razreda 6 *Prihodi poslovanja*, u okviru skupina:

- **63 Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna**
- **66 Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga, prihodi od donacija te povrati po protestiranim jamstvima.**

U *Tablici 3.* daje se prikaz skupina na kojima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao **davatelj jamstva** treba iskazati planirana sredstva te odjeljaka na kojima će iskazati izvršenje za očekivana plaćanja te očekivane povrate po protestiranim jamstvima:

Tablica 3. Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao davatelj jamstva

Davatelj	Primatelj	Plan	Izvršenje
županija	grad, općina	36 Pomoći dane u inozemstvo	3635 Pomoći unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima
županija, grad, općina	proračunski korisnik	36 i unutar općeg proračuna	3663 Pomoći proračunskim korisnicima po protestiranim jamstvima
županija, grad, općina	neprofitna organizacija	38 Rashodi za donacije, kazne, naknade šteta i kapitalne pomoći	3824 Donacije neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu po protestiranim jamstvima
županija, grad, općina	trgovačko društvo	38	3865 Kapitalne pomoći trgovačkim društvima i obrtnicima po protestiranim jamstvima u tuzemstvu i inozemstvu

Davatelj	Primatelj	Plan	Izvršenje
županija	grad, općina	63 Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	6372 Povrat pomoći danih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima
županija, grad, općina	neprofitna organizacija	66 Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga, prihodi od donacija	6633 Povrat donacija danih neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu po protestiranim jamstvima
županija, grad, općina	trgovačko društvo	66 te povrati po protestiranim jamstvima	6634 Povrat kapitalnih pomoći danih trgovačkim društvima i obrtnicima po protestiranim jamstvima

Ako jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao primatelj jamstva, očekuje da tijekom proračunske godine neće na vrijeme platiti obvezu po kreditu za koji je Republika Hrvatska ili jedinica područne (regionalne) samouprave dala jamstvo, u proračunu za 2025. i projekcijama za 2026. i 2027. treba iskazati planirani prihod u okviru skupine 63 *Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna*, dok planirane povrate tih sredstava treba iskazati u okviru skupine 36 *Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna*.

U Tablici 4. daje se prikaz skupina na kojima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao **primatelj jamstva** treba iskazati planirana sredstava te odjeljaka na kojima će iskazati izvršenje za očekivana plaćanja te očekivane povrate po protestiranim jamstvima:

Tablica 4. Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao primatelj jamstva

Davatelj	Primatelj	Plan	Izvršenje
Republika Hrvatska, županija	županija, grad, općina	63 Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	6371 Pomoći primljene unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima
Republika Hrvatska, županija	županija, grad, općina	36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	3636 Povrat pomoći primljenih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima

4.2. Planiranje rashoda za cjepiva – kod HZZO-a, HZJZ-a i županijskih zavoda za javno zdravstvo (ŽZJZ)

HZZO

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO), a vezano za provedbu Sporazuma o osiguranju financijskih sredstava za nabavu, pohranu i distribuciju cjepiva u svojem financijskom planu za razdoblje 2025.-2027. planira rashode za cjepiva koja temeljem ugovora o preuzimanju

duga sklopljenim s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo planira plaćati za navedeno proračunsko razdoblje na rashodima skupine 37 Naknade građanima i kućanstvima (osnovni račun 37143 Farmaceutski proizvodi).

HZJZ

Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ) u svojem financijskom planu za razdoblje 2025.-2027., a vezano za rashode za nabavu cjepiva koje temeljem ugovora o preuzimanju duga sklopljenim s HZZO, plaća HZZO planira kako slijedi:

- na skupini 32 Materijali rashodi (osnovni račun 32511 Rashodi po osnovi utroška lijekova) planira rashode za nabavu cjepiva koja koristi za vlastite potrebe, odnosno za potrebe HZJZ
- na skupini 36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna (osnovni račun 36611 Tekuće pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna) planira rashode za nabavu cjepiva koja će distribuirati županijskim zavodima za javno zdravstvo (ŽZJZ).

ŽZJZ

Županijski zavodi za javno zdravstvo (ŽZJZ) u svojem financijskom planu za razdoblje 2025.-2027., a vezano za zaprimanje cjepiva od HZJZ i daljnje distribucije cjepiva krajnjim provoditeljima cijepljenja, planiraju:

- na skupini 63 Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna (osnovni račun 63612 Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima proračuna JLPRS) prihode u planiranoj vrijednosti zaprimljenih cjepiva od strane HZJZ
- na skupini 32 Materijali rashodi (osnovni račun 32511 Rashodi po osnovi utroška lijekova) planira rashode u visini vrijednosti cjepiva koja planira distribuirati krajnjim provoditeljima.

4.3. Planiranje povrata duga s osnova beskamatnog zajma dodijeljenog jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave iz državnog proračuna

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojima je tijekom 2020. godine isplaćen beskamatni zajam na temelju odgode odnosno obročne otplate plaćanja poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak odnosno oslobođenja od plaćanja poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak temeljem Naputka o načinu isplate beskamatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje (Narodne novine, br. 73/20) preostali iznos duga s osnove beskamatnog zajma mogu vratiti **najkasnije do kraja 2027. godine tako da ukupan povrat zajma u 2025. godini iznosi najmanje trećinu duga na dan 31. prosinca 2024.**

Jedinice povrat preostalog duga prema državnom proračunu po navedenoj osnovi planiraju u 2025., 2026. i 2027. godini, u okviru izdataka tako da ukupan povrat zajma u 2025. godini iznosi najmanje trećinu duga na dan 31. prosinca 2024.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave s **potresom pogođenih područja** koje su tijekom 2021. godine temeljem Naputka o dopuni *Naputka o načinu isplate beskatmatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave*, Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje (Narodne novine, br. 5/21) dostavile zahtjev za odgodom preostalog dijela beskatmatnog zajma preostali iznos duga s osnove odgođenog, odnosno obročnog plaćanja poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak, povrata poreza na dohodak temeljem utvrđenog godišnjeg obračuna za 2019. godinu te oslobođenja od plaćanja poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak mogu vratiti **najkasnije do kraja 2027. godine**.

Jedinice na potresom pogođenim područjima koje su dostavile zahtjev za odgodom povrata beskatmatnog zajma, povrat preostalog duga prema državnom proračunu planiraju u 2025., 2026. i 2027. godini, u okviru izdataka.

Sukladno odlukama Vlade Republike Hrvatske i to *Odluci o dodjeli beskatmatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su pogođene posljedicama razornih potresa na području Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Krapinsko-zagorske županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije za sanaciju šteta od potresa* (Narodne novine, br. 101/21) te *Odluci o dodjeli beskatmatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su pogođene posljedicama razornih potresa na području Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Krapinsko-zagorske županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije za sanaciju šteta od potresa* (Narodne novine, br. 12/22, 46/22, 55/22 i 85/22) isplaćen je beskatmatni zajam jedinicama s potresom pogođenih područja za podmirivanje troškova vezanih uz sanaciju posljedica potresa na navedenim područjima. Sredstva beskatmatnog zajma dodijeljena na temelju spomenutih Odluka jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave **mogu vratiti najkasnije do 2029. godine**.

Jedinice korisnice beskatmatnog zajma s osnove sanacije posljedica potresa dužne su u 2025., 2026. i 2027. godini u okviru izdataka, planirati povrat duga prema državnom proračunu, prema dinamici i u iznosu koji sami odrede.

Temeljem Naputka o isplati sredstava beskatmatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave uslijed pada prihoda (Narodne novine, br. 130/20) jedinica je u prosincu 2020. godine, a na njihov zahtjev, isplaćen beskatmatni zajam ako su u razdoblju od 1. siječnja do 30. rujna 2020. imale pad prihoda, propisanih spomenutom Naputkom, u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Nadalje, temeljem *Odluke o dodjeli beskatmatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave uslijed pada prihoda* (Narodne novine, br. 136/21) jedinica je u prosincu 2021. godine, a na njihov zahtjev, ispla-

ćen beskatmatni zajam ako su u razdoblju od 1. siječnja do 30. rujna 2021. imale pad prihoda, propisanih spomenutom Odlukom, u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Sredstva zajma isplaćena jedinicama u skladu s odredbama Naputka i Odluke iste su dužne vratiti na jedinstveni račun državnog proračuna najkasnije **do kraja 2027. godine tako da ukupan povrat zajma u 2025. godini iznosi najmanje trećinu duga na dan 31. prosinca 2024.**

Jedinice korisnice beskatmatnog zajma s osnove sanacije pada prihoda iz 2020. i 2021. dužne su u 2025., 2026. i 2027. godini u okviru izdataka, planirati povrat duga prema državnom proračunu, tako da ukupan povrat zajma u 2025. godini iznosi najmanje trećinu duga na dan 31. prosinca 2024.

U proračunskom razdoblju od 2025. do 2027. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, koje su u razdoblju od 2020. - 2022. zatražile i dobile iz državnog proračuna beskatmatni zajam, sukladno spomenutim Naputcima i Odlukama, **sredstva za povrat zajmova planiraju u skladu s propisanim rokovima za povrat zajmova, a planirana sredstva za povrat iskazuju na skupini 54 Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova.**

Iznos beskatmatnog zajma isplaćen jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave po svakoj od navedenih osnova ulazi u ukupnu godišnju obvezu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iz članka 121. Zakona o proračunu (Narodne novine, br. 144/21) u visini prosječnoga godišnjeg anuiteta beskatmatnog zajma.

4.4. Planiranje i evidentiranje sredstava namirenja korištenih za povrat poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po godišnjem obračunu za 2023. godinu

Sukladno *Naputku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2024. godini* (Narodne novine, br. 15/24, 33/24, 80/24 i 119/24), glavi VIII. ZAJEDNIČKE ODREDBE, točki 9. Povrat i preknjiženje javnih prihoda, podtočki 9.5.3. Financijska agencija izvršava naloge za povrat, ispravak prijenosom odnosno preknjiženje sa računa za uplatu i raspored prihoda od poreza na dohodak, a ako na računu za uplatu i raspored prihoda nema dovoljno sredstava za izvršenje povrata, nedostajuća sredstva namiruju se na teret jedinstvenog računa državnog proračuna. Sredstva korištena za izvršenje naloga za povrat, ispravak prijenosom ili preknjiženje na računu za uplatu i raspored zajedničkog prihoda, namirena na teret jedinstvenog računa državnog proračuna **vraćaju se na jedinstveni račun državnog proračuna iz prvoga priljeva sredstava** na račun za uplatu i raspored zajedničkog prihoda. Ako u roku od 90 dana nema dovoljno priljeva na računu za uplatu i raspored zajedničkog prihoda, Financijska agencija za nedostajuća sredstva ispostavlja naloge za povrat na teret računa proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i dostavlja kreditnoj instituciji na izvršenje.

Obveza za povrat namirenja na teret jedinstvenog računa državnog proračuna za povrat poreza na dohodak po godišnjoj prijavi za 2023. godinu je **kratkoročna**.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje na dan 31. prosinca 2024. imaju dug po osnovi namirenja iz državnog proračuna za povrat poreza na dohodak po godišnjoj prijavi za 2023. godinu, u izvještaju o izvršenju proračuna za 2024. godinu, **za iznos duga iskazuju primitak na odjeljku 8471 Primljeni zajmovi od državnog proračuna. Također, u financijskom planu za 2025. godinu planiraju povrat duga u okviru izdataka, na skupini 54 Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova.**

Ministarstvo financija objavljuje dva puta mjesečno na mrežnoj stranici Ministarstva financija na poveznici <https://mf.gov.hr/beskatatni-zajmovi-jedinicama-lokalne-i-podrucne-regionalne-samouprave-i-namirenje-nedostajucih-sredstava-jedinicama-lokalne-i-podrucne-regionalne-samouprave-za-povrat-poreza-na-dohodak-u-razdoblju/3219> stanje duga po pojedinoj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave i osnovi isplate sredstava beskatatnog zajma i namirenja.

4.5. Rokovi za predlaganje i donošenje financijskog plana proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna JLP/R/S

Rokovi za predlaganje i donošenje financijskog plana proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dani su u *Tablicama 5. i 6.*

Tablica 5. Predlaganje i donošenje financijskog plana proračunskih korisnika

Tko?	Kome?	Preporučeni rok	Napomena
Čelnik proračunskog korisnika JLP(R)S	Upravljačkom tijelu	Do roka koji je određen u uputama	Prije dostave prijedloga financijskog plana nadležnom upravnom tijelu, čelnik proračunskog korisnika obavezan je prijedlog financijskog plana uputiti upravljačkom tijelu na usvajanje, ako je primjenjivo, u skladu s aktima kojima je uređen rad proračunskog korisnika.
Proračunski korisnik JLP(R)S (škole, vrtići, knjižnice...)	Nadležnom upravnom tijelu u JLP(R)S	nadležnog za financije.	
Nadležna upravna tijela u JLP(R)S	Upravnom tijelu nadležnom za financije	Do roka koji je određen u uputama	Nadležna upravna tijela u JLP(R)S dostavljaju prijedlog svog financijskog plana i prijedloge financijskih planova proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti. Prije dostave financijskih planova, nadležna upravna tijela u JLP(R)S dužna su provjeriti točnost i istinitost podataka navedenih u financijskim planovima.

Tko?	Kome?	Preporučeni rok	Napomena
Upravno tijelo nadležno za financije	Izvršnom tijelu JLP(R)S	Do roka koji je određen u uputama upravnog tijela nadležnog za financije.	Upravno tijelo nadležno za financije izrađuje nacrt proračuna te ga dostavlja načelniku, gradonačelniku, županu.
Izvršno tijelo JLP(R)S	Predstavničkom tijelu JLP(R)S	15. studenoga 2024.	Načelnik, gradonačelnik, župan utvrđuje prijedlog proračuna i podnosi ga predstavničkom tijelu na donošenje.
Predstavničko tijelo JLP(R)S		Do kraja tekuće 2024.	Predstavničko tijelo donosi proračun za 2025. godinu i projekcije za 2026. i 2027. godinu do kraja tekuće 2024. godine, u roku koji omogućuje primjenu proračuna od 1. siječnja 2025.

U slučaju da postoje razlike u financijskom planu proračunskog korisnika sadržanom u proračunu, kojeg je donijelo predstavničko tijelo, u odnosu na već usvojeni prijedlog financijskog plana od strane upravljačkog tijela, **tada je upravno tijelo nadležno za financije dužno obavijestiti upravno tijelo koje je nadležno za proračunskog korisnika, a nadležno upravno tijelo je dužno obavijestiti proračunskog korisnika iz svoje nadležnosti o promjenama financijskog plana koji je sadržan u proračunu u odnosu na usvojeni prijedlog financijskog plana.** Ako dođe do navedene situacije, upravljačko tijelo usvaja financijski plan koji je sadržan u proračunu kojeg je donijelo predstavničko tijelo.

Tablica 6. Predlaganje i donošenje financijskog plana izvanproračunskih korisnika

Tko?	Kome?	Preporučeni rok	Napomena
Čelnik izvanproračunskog korisnika JLP(R)S	Upravljačkom tijelu	Do roka koji je određen u uputama	Prije dostave prijedloga financijskog plana nadležnom upravnom tijelu, čelnik izvanproračunskog korisnika obavezan je prijedlog financijskog plana uputiti upravljačkom tijelu na usvajanje u skladu s aktima kojima je uređen rad izvanproračunskog korisnika.
Izvanproračunski korisnik JLP(R)S (županijske uprave za ceste...)	Nadležnom upravnom tijelu u JLP(R)S	nadležnog za financije.	
Nadležna upravna tijela u JLP(R)S	Upravnom tijelu nadležnom za financije	Do roka koji je određen u uputama	Nadležna upravna tijela u JLP(R)S dostavljaju prijedlog svog financijskog plana i prijedloge financijskih planova izvanproračunskih korisnika iz svoje nadležnosti. Prije dostave financijskih planova, nadležna upravna tijela u JLP(R)S dužna su provjeriti točnost i istinitost podataka navedenih u financijskim planovima.

Tko?	Kome?	Preporučeni rok	Napomena
Upravno tijelo nadležno za financije	Izvršnom tijelu JLP(R)S	Do roka koji je određen u uputama upravnog tijela nadležnog za financije.	Upravno tijelo nadležno za financije prijedlog financijskog plana izvanproračunskog korisnika dostavlja načelniku, gradonačelniku, županu.
Izvršno tijelo JLP(R)S	Predstavničkom tijelu JLP(R)S	15. studenoga 2024.	Načelnik, gradonačelnik, župan prijedlog financijskog plana izvanproračunskog korisnika podnosi na suglasnost predstavničkom tijelu istodobno s prijedlogom proračuna JLP(R)S.
Predstavničko tijelo JLP(R)S		Do kraja tekuće 2024.	Predstavničko tijelo JLP(R)S daje suglasnost na prijedlog financijskog plana svoga izvanproračunskog korisnika zajedno s donošenjem proračuna JLP(R)S.

U slučaju da postoje razlike u financijskom planu izvanproračunskog korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na koji je predstavničko tijelo dalo suglasnost u odnosu na već usvojeni prijedlog financijskog plana od strane upravljačkog tijela, tada je upravno tijelo nadležno za financije dužno obavijestiti upravno tijelo koje je nadležno za izvanproračunskog korisnika, a nadležno upravno tijelo je **dužno obavijestiti izvanproračunskog korisnika iz svoje nadležnosti o promjenama u odnosu na usvojeni prijedlog financijskog plana**. Ako dođe do navedene situacije, upravljačko tijelo usvaja financijski plan na koji je predstavničko tijelo dalo suglasnost.

5. Transparentnost proračuna

Zakonom o proračunu propisana je obveza objave dokumenata i informacija o trošenju sredstava. Kako bi se osiguralo ostvarenje načela transparentnosti i slobodan pristup informacijama kao i njihovo povezivanje, preuzimanje i ponovno korištenje materijali vezani uz proračun i njegove izmjene objavljuju se u formatu pogodnom za daljnju obradu (word i excel).

Sukladno odredbama članka 144. Zakona o proračunu u nastavku navodimo obaveze vezano za transparentnost:

- Proračun i izmjene i dopune proračuna, odluka o privremenom financiranju, odluka i izmjene i dopune odluke o izvršavanju proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, financijski planovi i izmjene i dopune financijskih planova izvanproračunskih korisnika, polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju proračuna te polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana izvanproračunskog korisnika objavljuju se na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i izvanproračunskog korisnika,
- Financijski plan i izmjene i dopune financijskog plana, polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana proračunskog korisnika objavljuje se na njegovim mrežnim stranicama, odnosno na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ako proračunski korisnik nema svoje mrežne stranice,

- Opći i posebni dio proračuna, odluka o izvršavanju proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, izmjene i dopune proračuna te izmjene i dopune odluke o izvršavanju proračuna, odluka o privremenom financiranju te opći i posebni dio polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna objavljuju se u službenom glasilu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- Opći i posebni dio polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana izvanproračunskog korisnika objavljuju se u službenom glasilu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- Vodič za građane o proračunu, izmjenama i dopunama proračuna te polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna objavljuje se na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U skladu sa dosadašnjom praksom, a vezano za transparentnost proračuna, Ministarstvo financija i dalje preporuča jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave da na svojim mrežnim stranicama:

- sve ključne proračunske dokumente (a posebice prijedlog proračuna, izglasani proračun, izmjene i dopune proračuna, proračunski vodič, polugodišnji i godišnji izvještaji o izvršenju proračuna) objavljuju u jedinstvenom folderu nazvanom PRORAČUN, na kojeg postoji direktan link s naslovne stranice,
- pri objavi prijedloga proračuna, izglasanog proračuna te izmjena i dopuna proračuna objavljuju kompletan sadržaj tih proračunskih dokumenata (opći i posebni dio proračuna),
- usvojeni proračuni objavljuju, sukladno odredbama Zakona o proračunu, za proračunsku godinu i za sljedeće dvije godine na drugoj razini računskoga plana (na razini skupine) i
- proračunske vodiče za građane, na zahtjev građana, distribuiraju građanima svake godine u obliku brošure (fizičke i elektroničke), o trošku proračuna.

Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine, br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13 - pročišćeni tekst, 137/15 - ispravak, 123/17, 98/19 i 144/20) propisano je da su općina, grad i županija **dužne** na svojim mrežnim stranicama **javno objaviti informacije o trošenju proračunskih sredstava** tako da te informacije budu lako dostupne i pretražive. Zakonom o proračunu također je propisano da **su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunski i izvanproračunski korisnici dužni javno objavljivati informacije o trošenju sredstava na svojim mrežnim stranicama na način da te informacije budu lako dostupne, pretražive i strojno čitljive**.

Ministar financija je, sukladno članku 144. Zakona o proračunu, u svibnju 2023. godine donio **Naputak o okvirnom sadržaju, minimalnom skupu podataka te načinu javne objave informacija o trošenju sredstava na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave**. Isti je objavljen u Narodnim novinama broj 59/23 od 2. lipnja 2023., (<https://narod->

ne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_06_59_1003.html) te na mrežnoj stranici Ministarstva financija (<https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/drzavna-riznica/izvršenje-proracuna/institucionalni-okvir-164/164>).

Obveznici primjene Naputka su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Sukladno odredbama Naputka, prve informacije o trošenju sredstava jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave bile su dužne objaviti za mjesec siječanj 2024. godine i to do 20. veljače 2024. godine.

6. Novosti - porezne izmjene

U saborsku proceduru upućen je paket poreznih propisa koji će, između ostalog, utjecati na prihode jedinica lokalne samouprave. Navedenim paketom propisuju se i obveze za jedinice lokalne samouprave u pogledu donošenja podzakonskih akata i provedbe tih propisa.

7.1. Zakon o porezu na dohodak

Predloženim izmjenama Zakona o porezu na dohodak povećava se iznos osobnog odbitka, povećava se osobni odbitak za uzdržavane članove i invalidnost, propisuju se novi rasponi više i niže stope godišnjeg poreza na dohodak, povećava prag za primjenu više stope poreza na dohodak te se podiže iznos određenih neoporezivih primitaka koji se izračunavaju pomoću koeficijenta osnovnog osobnog odbitka (otpremnine, naknada za odvojeni život, nagrada za radne rezultate i sl.).

Tablica 7.

Osobni odbitak	Koeficijent	EUR	
		Važeći	Prijedlog
Osnovni osobni odbitak		560	600
Mjesečni iznosi za uvećanje osnovnog osobnog odbitka:			
1. Uzdržavani članovi uže obitelji	0,5	280	300
- Prvo uzdržavano dijete	0,5	280	300
- Drugo uzdržavano dijete	0,7	392	420
- Treće uzdržavano dijete	1	560	600
- Četvrto uzdržavano dijete	1,4	784	840
- Peto uzdržavano dijete	1,9	1.064	1.140
- Šesto uzdržavano dijete	2,5	1.400	1.500
- Sedmo uzdržavano dijete	3,2	1.792	1.920
- Osmo uzdržavano dijete	4	2.240	2.400
- Deveto uzdržavano dijete	4,9	2.744	2.940
2. Invalidnost	0,3	168	180
3. Invalidnost (100%)	1	560	600

Općine će sada nižu stopu moći utvrđivati na najviše 20 posto, manji gradovi na 21 posto, veliki gradovi i središta županija na 22, a Grad Zagreb na 23 posto. Kod viših stopa poreza na dohodak, gornji limit za općine će biti 30 posto, za gradove 31, velike gradove i središta županija 32, a Grad Zagreb 33 posto. Pritom, donji limiti za nižu stopu ostaju na 15, a za višu na 25 posto. Ograničenja visine poreznih stopa usklađena je s kategorizacijom jedinica lokalne samoupra-

ve sukladno Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi na način da je važeća kategorizacija koja razlikuje gradove do i od 30.000 stanovnika zamijenjena kategorizacijom na gradove te velike gradove i sjedišta županija. Uz navedeno, predloženo je povećanje praga za primjenu više stope poreza na dohodak s 50.400 na 60.000 eura godišnje.

Tablica 8.

Jedinica lokalne samouprave	OD 1.1.2024.		OD 1.1.2025.	
	Niža stopa PDOH	Viša stopa PDOH	Niža stopa PDOH	Viša stopa PDOH
Općine	15% - 22%	25% - 33%	15% - 20%	25% - 30%
Gradovi	15% - 22,4%	25% - 33,6%	15% - 21%	25% - 31%
Veliki gradovi i sjedišta županija	15% - 23%	25% - 34,5%	15% - 22%	25% - 32%
Grad Zagreb	15% - 23,6%	25% - 35,4%	15% - 22%	25% - 33%

Nadalje, predloženo je propisati oslobođenje od plaćanja poreza na dohodak od nesamostalnog rada na razdoblje od pet godina za hrvatske državljane koji su neprekidno boravili u inozemstvu najmanje dvije godine. Ova mjera nema negativan učinak na financiranje jedinica lokalne samouprave obzirom da predmetne osobe nisu bile porezni rezidenti u Republici Hrvatskoj. Pozitivan učinak može se očekivati s osnove oporezivanja drugih izvora dohotka tih poreznih obveznika, kao i od nesamostalnog rada po isteku razdoblja oslobođenja.

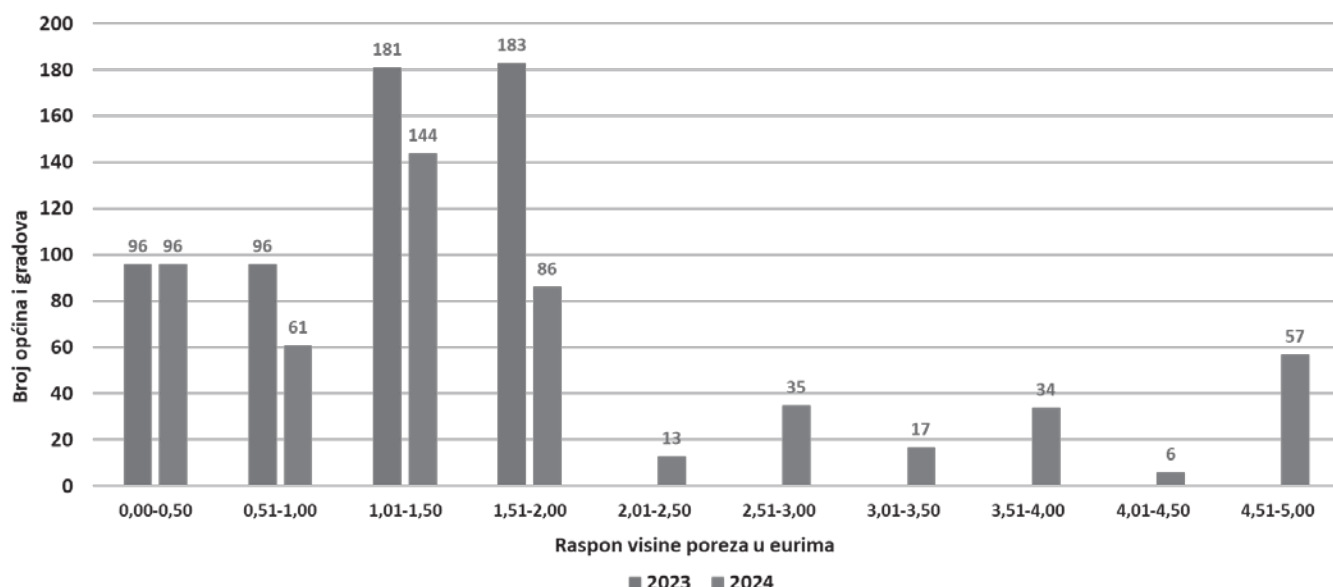
Propisuju se i novi rasponi za utvrđivanje visine paušalnog poreza od iznajmljivanja kuća, stanova, soba i postelja te objekata za robinzonski smještaj putnicima i turistima i organiziranja kampova. Jedinice lokalne samouprave su tijekom 2024. godine iznos paušalnog poreza mogle utvrditi u rasponu 19,91-199,08€. Odluku o visini iznosa paušalnog poreza po krevetu odnosno po smještajnoj jedinici u kampu odnosno smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave za 2025. godinu donosi sukladno kategoriji u koju je jedinica lokalne samouprave razvrstana prema indeksu turističke razvijenosti, utvrđenog za prethodnu godinu, sukladno posebnom propisu.

Tablica 9.

Kategorija jedinice lokalne samouprave prema indeksu turističke razvijenosti	Iznos paušalnog poreza u eurima i centima
I	150,00 - 300,00
II	100,00 - 200,00
III	30,00 - 150,00
IV	20,00 - 100,00

7.2. Zakon o lokalnim porezima

Porez na kuće za odmor trenutno je opcijski porez koji jedinice lokalne samouprave nisu dužne uvesti, a mogu ga uvesti u rasponu od 0,6 – 5€ po kvadratnom metru nekretnine koja se smatra predmetom oporezivanja. Do 31. prosinca 2023. godine porez je bilo moguće odrediti u rasponu od 0,6 – 2€ po metru kvadratnom, a od 1. siječnja 2024. taj raspon je proširen do 5€/m². Tijekom 2024. godine 162 općine i grada iskoristili su mogućnost povećanja iznosa poreza.

Broj općina i gradova prema iznosu poreza na kuće za odmor (EUR/m²) - usporedba 2023. i 2024.

Prijedlogom izmjena i dopuna Zakona o lokalnim porezima mijenja se naziv postojećeg poreza na kuće za odmor u porez na nekretnine, propisuje se obvezatnost uvođenja tog poreza, preciznije uređuje predmet oporezivanja i porezni obveznik te proširuje raspon za utvrđivanje stope poreza u iznosu 0,6-8€ po metru kvadratnom nekretnine koja se smatra predmetom oporezivanja.

Prijedlogom zakona predlaže se promjena pripadnosti prihoda od naplate poreza na nekretnine, pri čemu bi porez na nekretnine postao zajednički porez čiji se prihod dijeli između države i JLS-a na čijem području se nekretnina nalazi. Udio općine i grada u prihodu od poreza na nekretnine iznosio bi 80%, a države 20% i koristio bi se za pomoć jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave. Ova promjena uvodi se radi ublažavanja regionalne asimetrije u poreznoj konkurentnosti i osiguranja daljnjeg

ujednačenog regionalnog razvoja, odnosno, ispravljanja fiskalne nejednakosti među jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Smanjenje gornjeg ograničenja za određivanje niže i više stope poreza na dohodak i proširenje raspona za utvrđivanje porezne stope za oporezivanje nekretnina dio je dugoročne nacionalne fiskalne politike kojom se namjerava rasteretiti oporezivanje dohotka te preseliti teret oporezivanja na imovinu s ciljem stvaranja konkurentnije ponude rada te uređenja stanja na tržištu iznajmljivanja nekretnina.

Prihod od poreza na nekretnine jedinice lokalne samouprave u proračunu za razdoblje 2025. – 2027. planirat će na **skupini 61 Prihodi od poreza, unutar podskupine 613 Porez na imovinu, odjeljak 6131 Stalni porez na nepokretnu imovinu (zemlju, zgrade, kuće i ostalo).**

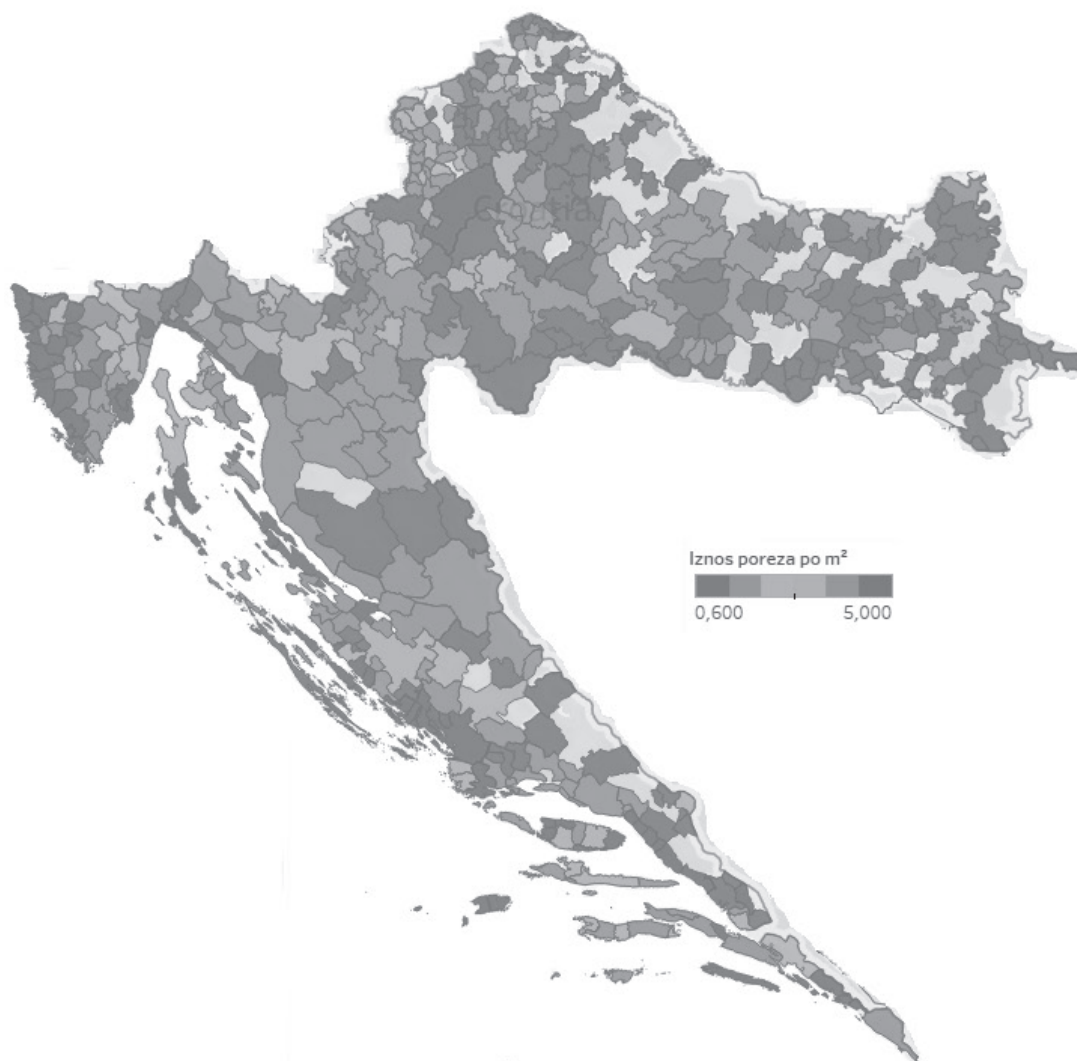

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici

www.tim4pin.hr

Slika 1. Teritorijalni pregled iznosa poreza na kuće za odmor u 2024. godini.

7.3. Rokovi i obveze jedinica lokalne samouprave

Predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave koja su visinu poreznih stopa **poreza na dohodak** odlukom utvrdila izvan gore navedenih granica predloženih Prijedlogom zakona dužna su donijeti novu odluku i objaviti je u „Narodnim novinama“ najkasnije do 28. veljače 2025. Tako donesena odluka primijenit će se pri utvrđivanju predujmova poreza na dohodak od 1. ožujka 2025., a u postupku godišnjeg obračuna poreza na dohodak za cijelo porezno razdoblje 2025. godine.

Ukoliko predstavničko tijelo ne donese odluku u navedenom roku, za nižu stopu poreza na dohodak primijenit će se stopa od 20%, a za višu stopu stopa od 30%.

Jedinice lokalne samouprave koje su visinu poreznih stopa utvrdile odlukom unutar gore navedenih granica nisu dužne donositi novu odluku. U tim jedinicama lokalne samouprave za cijelo porezno razdoblje primjenjivat će se stope utvrđene odlukom predstavničkog tijela.

Predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave koja su visinu **paušalnog poreza po krevetu odnosno po smještajnoj jedinici** u kampu odnosno po smještajnoj jedinici za robinzonski smještaj odlukom utvrdila izvan gore na-

vedenih granica predloženih Prijedlogom zakona dužna su donijeti novu odluku i objaviti je u „Narodnim novinama“ najkasnije do 28. veljače 2025.

Jedinice lokalne samouprave koje su visinu paušalnog poreza utvrdile odlukom unutar ranije navedenih granica nisu dužne donositi novu odluku.

Ukoliko predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ne donese odluku u navedenom roku, visina paušalnog poreza po krevetu odnosno po smještajnoj jedinici u kampu odnosno po smještajnoj jedinici za robinzonski smještaj određuje se kako slijedi:

Tablica 10.

Kategorija jedinice lokalne samouprave prema indeksu turističke razvijenosti	Iznos paušalnog poreza u eurima i centima
I	225,00
II	150,00
III	90,00
IV	60,00

Jedinice lokalne samouprave iznos paušalnog poreza mogu odrediti prema naseljima ili ulicama na svojem području.

U pogledu poreza na nekretnine, jedinice lokalne samouprave dužne su uskladiti Odluku o lokalnim porezima i dostaviti je Poreznoj upravi najkasnije do 28. veljače 2025. Odlukom je potrebno odrediti visinu poreza na nekretnine unutar raspona od 0,6 do 8€ po metru kvadratnom korisne površine nekretnine, određene propisom kojim se uređuju uvjeti i mjerila za izračun zaštićene namjnine. Visina poreza se može odrediti ovisno o mjestu, ulici, naselju ili zoni gdje se nekretnina nalazi. Odlukom se mora propisati nadležno tijelo za naplatu poreza, a jedinica lokalne samouprave dopušteno je povjeriti poslove utvrđivanja i naplate poreza na nekretnine drugoj jedinici lokalne ili područne (regionalne) samouprave ili Poreznoj upravi. Dodatno, jedinica lokalne samouprave odlukom može propisati da će se visina poreza uvećati ovisno o drugim kriterijima koji utječu na vrijednost nekretnine kao što je starost nekretnine i prisutnost sadržaja koji povećavaju vrijednost nekretnine, ukupno do najviše 8€ po metru kvadratnom nekretnine koja se smatra predmetom oporezivanja. Odlukom je nadalje moguće propisati uvjete za oslobođenje od plaćanja poreza na nekretnine za socijalno ugrožene osobe.

Ako predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave koja nije uvela porez na kuće za odmor svojom odlukom ne propiše visinu poreza na nekretnine, porez se određuje u iznosu od 0,60 eura/m² korisne površine nekretnine, a Porezna uprava smatra se nadležnim tijelom za utvrđivanje i naplatu poreza na nekretnine.

Za jedinice lokalne samouprave koje su svojim odlukama propisale visinu poreza na kuće za odmor primjenjivu u 2024. godini, a do 28. veljače 2025. godine ne usklade svoje odluke, za potrebe utvrđivanja i naplate poreza na nekretnine smatrat će se da je donesena odluka o visini poreza na nekretnine u visini poreza na kuće za odmor utvrđenoj prema toj odluci.

Ako se Porezna uprava ili neka druga jedinica lokalne samouprave odnosno jedinica područne (regionalne) samouprave smatra nadležnim poreznim tijelom, nadležna jedinica lokalne samouprave dužna je nadležnom poreznom tijelu dostaviti podatke za obračun poreza na nekretnine najkasnije do 30. lipnja 2025.

8. Planiranje rashoda proračunskih korisnika i postupanje s viškovima u sklopu decentraliziranih funkcija

8.1. Planiranje rashoda proračunskih korisnika u sklopu decentraliziranih funkcija

Ukupan iznos sredstava potreban za osiguranje minimalnih financijskih standarda (bilančnih prava) u 2025. godini planira se u iznosu od 332.383.253,00 eura odnosno za 7,4 posto više u odnosu na ukupno planirana bilančna prava za prethodnu 2024. godinu.

Tijela državne uprave koja su nadležna za decentralizirane funkcije u suradnji s nositeljima decentraliziranih funkcija, odnosno županijama, Gradom Zagrebom, gradovima i općinama, te u skladu s potrebama krajnjih kori-

snika (ustanova), **određuju raspodjelu sredstava unutar zadanih limita za svaku pojedinu decentraliziranu funkciju**. Važno je istaći da nositelji decentraliziranih funkcija samostalno odlučuju o tome kojoj ustanovi odnosno krajnjem korisniku dodijeliti koji iznos sredstava.

Sredstva pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije u 2025. godini, kao i prethodnih godina, bit će osigurana u državnom proračunu Republike Hrvatske na razdjelu tijela (ministarstva i/ili drugog tijela državne uprave) nadležnog za određenu decentraliziranu funkciju. Radi se o sredstvima namijenjenima nositeljima decentraliziranih funkcija (županijama, Gradu Zagrebu, gradovima i općinama) koje iz namjenskog udjela poreza na dohodak ostvare manje sredstava nego im je potrebno za dostizanje minimalnih financijskih standarda te imaju pravo na pomoć izravnjanja.

Na temelju odredbi Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 127/17, 138/20, 151/22 i 114/23) Vlada RH donosi, na godišnjoj razini, uredbu o načinu financiranja decentraliziranih funkcija te izračuna iznosa pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za proračunsku godinu. Vlada RH navedenom uredbom i svojim odlukama o minimalnim financijskim standardima utvrđuje bilančna prava, odnosno sredstva potrebna za osiguranje minimalnih financijskih standarda preuzetih decentraliziranih funkcija te način izračuna i doznake iznosa pomoći izravnjanja. Odluke o minimalnim financijskim standardima Vlada donosi, također na godišnjoj razini, na temelju odredaba posebnih zakona.

8.2. Postupanje s viškovima u sklopu decentraliziranih funkcija

Sukladno odredbama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, uredbom o načinu financiranja decentraliziranih funkcija te izračuna iznosa pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za proračunsku godinu je propisano da se sredstva za pokriće rashoda za decentralizirane funkcije osnovnog i srednjeg školstva, socijalne skrbi, zdravstva i vatrogastva, koje se prema posebnom zakonu prenose na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, osiguravaju iz:

1. udjela u porezu na dohodak za decentralizirane funkcije i
2. pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije u iznosu koji im je potreban za dostizanje minimalnih financijskih standarda za pojedinu decentraliziranu funkciju.

Ako se iz udjela u porezu na dohodak za decentralizirane funkcije ostvari manje sredstava od iznosa utvrđenog u odlukama Vlade o minimalnim financijskim standardima, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju pravo na pomoć izravnjanja za decentralizirane funkcije u iznosu koji im je potreban za dostizanje minimalnih financijskih standarda za pojedinu decentraliziranu funkciju, utvrđenih odlukama Vlade o minimalnim financijskim standardima. Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije su sredstva planirana u državnom proračunu Repu-

blike Hrvatske, na razdjelima ministarstava i drugih tijela državne uprave nadležnih za preuzete decentralizirane funkcije (osnovno i srednje školstvo, socijalnu skrb, zdravstvo i vatrogastvo).

U slučajevima kada jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje financiraju decentralizirane funkcije:

1. **ostvare više sredstava iz dodatnog udjela u porezu na dohodak** nego je to utvrđeno u odlukama Vlade o minimalnim financijskim standardima, tada taj **višak sredstava mogu koristiti za financiranje decentraliziranih funkcija koje su preuzele.**
2. **ostvare više sredstava iz pomoći izravnjanja** nego je to utvrđeno u odlukama Vlade o minimalnim financijskim standardima tada su taj **višak sredstava dužne uplatiti na račun državnog proračuna Republike Hrvatske u roku utvrđenom u uredbi** o načinu financiranja decentraliziranih funkcija te izračuna iznosa pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koju donosi Vlada za svaku proračunsku godinu.
3. **ostvare više sredstava nego što je stvoreno obveza po rashodima** koji se financiraju na temelju odluka o minimalnim financijskim standardima za određenu proračunsku godinu, a najviše do iznosa utvrđenog u odlukama o minimalnim financijskim standardima, koje Vlada donosi za svaku proračunsku godinu, tada taj **višak sredstava mogu koristiti u sljedećoj proračunskoj godini za financiranje decentraliziranih funkcija koje su preuzele.**

Primjerice, minimalni standard utvrđen u odlukama Vlade o minimalnim financijskim standardima je 100 eura.

Slučaj 1.

Ako jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iz dodatnog udjela u porezu na dohodak ostvari 105 eura, a iz pomoći izravnjanja 10 eura, znači da je ostvarila iznos od 115 eura za osiguranje minimalnih financijskih standarda, odnosno 15 eura iznad minimalnog financijskog standarda. U tom slučaju treba vratiti svih 10 eura iz pomoći izravnjanja, a 5 eura iz dodatnog udjela u porezu na dohodak može zadržati i koristiti za financiranje decentraliziranih funkcija koje je preuzela. Ovih 5 eura ulazi u rezultat koji planira u proračunu i iskazuje u izvještaju o izvršenju proračuna. Za 10 eura jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u svojoj glavnoj knjizi treba umanjiti prihod iz državnog proračuna u okviru podskupine 635 *Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije (od 1. siječnja 2025. 635 Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja)* i evidentirati obvezu za povrat na osnovnom računu 23954 *Ostale nespomenute obveze*. O tome treba obavijestiti nadležno ministarstvo kako bi u državnom proračunu umanjilo rashod iskazan u okviru podskupine 363 *Pomoći unutar općeg proračuna* te evidentiralo potraživanje na osnovnom računu 12921 *Ostala nespomenuta potraživanja*.

U proračunu za sljedeću proračunsku godinu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iskazat će planirani prihod u okviru skupine 63 *Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna* u iznosu koji očeku-

je naplatiti iz državnog proračuna u sljedećoj proračunskoj godini, a najviše do iznosa sredstva utvrđenih u odlukama o minimalnim financijskim standardima.

Slučaj 2.

Ako jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iz dodatnog udjela u porezu na dohodak ostvari 98 eura, a iz pomoći izravnjanja 10 eura, znači da je ostvarila 8 eura iznad minimalnog financijskog standarda (ukupno 108 eura). U tom slučaju treba, na račun državnog proračuna Republike Hrvatske u roku utvrđenom u uredbi, uplatiti 8 eura. Za tih 8 eura jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u svojoj glavnoj knjizi treba umanjiti prihod iz državnog proračuna u okviru podskupine 635 *Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije (od 1. siječnja 2025. 635 Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja)* i evidentirati obvezu za povrat na osnovnom računu 23954 *Ostale nespomenute obveze*. O tome će obavijestiti nadležno ministarstvo kako bi u državnom proračunu umanjilo rashod iskazan u okviru podskupine 363 *Pomoći unutar općeg proračuna* te evidentiralo potraživanje na osnovnom računu 12921 *Ostala nespomenuta potraživanja*.

I u ovom slučaju u proračunu za sljedeću proračunsku godinu planirani prihod iskazat će u okviru skupine 63 *Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna* u iznosu koji očekuje naplatiti iz državnog proračuna u sljedećoj proračunskoj godini, a najviše do iznosa utvrđenih sredstava u odlukama o minimalnim financijskim standardima.

Slučaj 3.

Kada su stvoreni rashodi jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave manji od utvrđenog minimalnog financijskog standarda, tada jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima pravo na ostvareni prihod najviše do iznosa utvrđenog u odlukama o minimalnim financijskim standardima. Primjerice, bez obzira na to što su stvoreni rashodi 98 eura, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima pravo na 100 eura.

Ako je jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ostvarila prihod do visine utvrđene u odlukama o minimalnim financijskim standardima u tom slučaju ostvarila je višak prihoda nad rashodima (2 eura). Taj višak se prenosi u sljedeću proračunsku godinu preko planiranog rezultata. S obzirom na neizvjesnost ovakvog ostvarenja, plan se može uskladiti s izvršenjem tek u izmjenama i dopunama proračuna sljedeće godine.

Ako nadležno ministarstvo u tekućoj godini nije isplatilo cijeli iznos sredstava do visine utvrđene u odlukama o minimalnim financijskim standardima, tu razliku jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u svojoj glavnoj knjizi treba iskazati zaduženjem osnovnog računa u okviru odjeljka 1635 *Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije (od 1. siječnja 2025. 1635 Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja)* uz odobrenje osnovnog računa u okviru odjeljka 9635 *Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije (od 1. siječnja 2025. 9635 Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja)*.

U izvještaju o izvršenju proračuna za tekuću proračunsku godinu treba iskazati prihod na podskupini 635 *Pomoći izvanja za decentralizirane funkcije* u iznosu koji je naplaćen, a u proračunu za sljedeću proračunsku godinu treba povećati plan na skupini 63 za iznos koji treba naplatiti u toj sljedećoj proračunskoj godini. Budući da u vrijeme izrade proračuna za sljedeću proračunsku godinu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne zna hoće li ostvariti ukupna sredstva do visine utvrđene u odlukama o minimalnim financijskim standardima, za iznos koji će naplatiti u sljedećoj proračunskoj godini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave treba povećati plan prihoda u izmjenama i dopunama proračuna sljedeće proračunske godine.

9. Dodjela pomoći na ime poticaja za dobrovoljno funkcionalno odnosno stvarno spajanje jedinica lokalne samouprave

Odlukom Vlade RH o kriterijima za dodjelu pomoći na ime poticaja za dobrovoljno funkcionalno odnosno stvarno spajanje jedinica lokalne samouprave² utvrđeni su kriteriji za dodjelu pomoći na ime poticaja za dobrovoljno funkcionalno odnosno stvarno spajanje jedinica lokalne samouprave.

Dobrovoljno funkcionalno spajanje jedinica lokalne samouprave u smislu ove Odluke je zajedničko obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica putem zajedničkog službenika, zajedničkog upravnog odjela ili službe, zajedničkog trgovačkog društva ili zajedničke ustanove.

Dobrovoljno stvarno spajanje jedinica lokalne samouprave u smislu ove Odluke je dobrovoljno spajanje uređeno zakonom kojim se utvrđuje područno ustrojstvo Republike Hrvatske i pitanja od značaja za područno ustrojstvo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Temeljem točke XII. Odluke, Ministarstvo financija je na svojoj mrežnoj stranici objavilo trajni Javni poziv za dodjelu pomoći na ime poticaja za dobrovoljno funkcionalno odnosno stvarno spajanje jedinica lokalne samouprave, na poveznici <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/lokalna-samouprava/105>.

Sredstva za dodjelu pomoći na ime poticaja za dobrovoljno funkcionalno odnosno stvarno spajanje isplaćuju se iz državnog proračuna Republike Hrvatske te su osigurana u razdjelu 025 Ministarstva financija.

Rok za podnošenje zahtjeva za pomoći **nije ograničen**.

Sredstva pomoći ostvarena temeljem ove Odluke ne ulaze u proračunska ograničenja plaća utvrđena zakonom kojim se uređuju plaće u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Sredstva pomoći ostvarena temeljem ove Odluke ne smatraju se pomoćima iz državnog proračuna sukladno propisima kojima se propisuju uvjeti i postupak davanja suglasnosti za dugoročno zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Sredstva namijenjena za dobrovoljno funkcionalno spajanje i dobrovoljno stvarno spajanje jedinica lokalne samoupra-

ve osigurana su u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2025. i projekcijama za 2026. i 2027. godinu na aktivnosti A767071 POTICAJI ZA DOBROVOLJNO FUNKCIONALNO ILI STVARNO SPAJANJE JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE, izvoru financiranja 11 Opći prihodi i primici, stavka 36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna.

Jedinice lokalne samouprave ostvarena sredstva pomoći namijenjenih za dobrovoljno funkcionalno spajanje i dobrovoljno stvarno spajanje planiraju u okviru skupine 63 Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna, izvoru financiranja 5 Pomoći, a u poslovnim knjigama evidentiraju na osnovnom računu 63311 Tekuće pomoći iz državnog proračuna.

10. Status i planiranje proračunskih sredstava za vijeća, koordinacije vijeća i predstavnike nacionalnih manjina u proračunskom ciklusu 2025. – 2027.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u proračunima za razdoblje od 2025. do 2027. sredstva za rad vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina planirati će kao i prethodnih godina, u skladu s obrazloženjima koja su iznijeta u Uputama za prethodno razdoblje.

Iznose proračunskih sredstava koje će jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave planirati za rad vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u proračunu za 2025. i projekcijama za 2026. i 2027., jedinice će odrediti u skladu s financijskim mogućnostima na isti način i po istim kriterijima kako su u dosadašnjem razdoblju određivale ukupne limite vijećima, koordinacijama vijeća i predstavnicima nacionalnih manjina za izradu njihovih financijskih planova.

Vijeća, koordinacije vijeća i predstavnici nacionalnih manjina izradit će financijske planove za razdoblje 2025. – 2027., u okviru limita koje odredi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao proračunski korisnici. Financijski planovi vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina uključit će se u proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje 2025. – 2027. Prihodi i rashodi vijeća u financijskom planu trebaju biti iskazani po prirodnim vrstama (za plaće, za materijalne rashode, za nabavu imovine). Sredstva se osiguravaju u skladu s financijskim mogućnostima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a limiti određuju po kriterijima koje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odredi Odlukom ili Zaključkom o kriterijima za osiguranje sredstava.

Vijeća, koordinacije vijeća i predstavnici nacionalnih manjina (ako posluju preko vlastitog računa) ostaju u obvezi dostaviti financijske izvještaje za godine na koje se odnosi proračun za razdoblje 2025. – 2027. nadležnoj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave za potrebe konsolidacije i kontrola kao proračunski korisnici. Ako vijeće nema račun nego posluje preko računa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nema obvezu sastavljati zasebne financijske izvještaje za navedeno razdoblje, već će jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iskazati prihode i rashode vijeća u svojoj glavnoj knjizi.

² Narodne novine br. 88/22

11. Dostava dokumenata i unos podataka

Dostava proračunskih dokumenata Ministarstvu financija i Državnom uredu za reviziju temeljem Zakona o proračunu

Sukladno odredbama članka 43. Zakona o proračunu, načelnik, gradonačelnik i župan obvezni su dostaviti Ministarstvu financija sljedeće akte:

- proračun za proračunsku godinu i projekcije za sljedeće dvije godine,
- odluku o izvršavanju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- izmjene i dopune proračuna te
- izmjene i dopune odluke o izvršavanju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Načelnik, gradonačelnik i župan su navedene akte, sukladno navedenim zakonskim odredbama, obvezni dostaviti Ministarstvu financija u roku od 15 dana od dana njihova stupanja na snagu.

Jedinice su u obvezi na adresu e-pošte Ministarstva financija lokalni.proracuni@mfin.hr poslati link na navedene dokumente objavljene u službenom glasilu, u roku od 15 dana od dana njihova stupanja na snagu.

Sukladno odredbama članka 90. Zakona o proračunu, godišnji izvještaj o izvršenju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dostavljaju Ministarstvu financija i Državnom uredu za reviziju u roku od 15 dana nakon što ga donese predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Iznimno, ako predstavničko tijelo ne donese izvještaj o izvršenju proračuna jedinice, u tom slučaju se izvještaj o izvršenju proračuna jedinice dostavlja Ministarstvu financija i Državnom uredu za reviziju u roku od 60 dana od dana podnošenja predstavničkom tijelu.

Jedinice su u obvezi na adresu e-pošte Ministarstva financija lokalni.proracuni@mfin.hr poslati link na mrežnu stranicu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na kojoj je objavljen godišnji izvještaj o izvršenju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, u roku od 15 dana nakon donošenja.

Godišnje izvještaje o izvršenju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nije potrebno dostavljati u papirnatom obliku ni Ministarstvu financija niti Državnom uredu za reviziju.

Državnom uredu za reviziju podatak o linku potrebno je dostaviti na e-mail Državnog ureda za reviziju i to:

- Grad Zagreb na e-mail Središnjeg ureda Državnog ureda za reviziju,
- dok su druge jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezne dostaviti link izvještaja na e-mail područnog ureda Državnog ureda za reviziju na čijem području je sjedište jedinice.

Sve e-mail adrese su objavljene na mrežnoj stranici Državnog ureda za reviziju <https://www.revizija.hr/kontakti/12>

12. Dostava proračunskih dokumenata Ministarstvu financija radi nadzora zakonitosti

Sukladno članku 79. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi predsjednik predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužan je na ocjenu zakonitosti dostaviti statut, poslovnik, proračun ili drugi opći akt nadležnom tijelu državne uprave u čijem je djelokrugu opći akt zajedno sa izvatkom iz zapisnika koji se odnosi na postupak donošenja općeg akta propisan statutom i poslovníkom, u roku od 15 dana od dana donošenja općeg akta.

Ministarstvo financija nadležno je za nadzor zakonitosti općih akata iz područja financija i to:

1. Proračuna za tekuću proračunsku godinu i projekcije za sljedeće dvije proračunske godine,
2. Odluke o izvršavanju Proračuna jedinica lokalne i područne regionalne samouprave, te izmjene i dopune navedene odluke,
3. Izmjena i dopuna Proračuna,
4. Odluke o privremenom financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i
5. Odluke o porezima.

Nadzor zakonitosti akata od rednog broja 1. do 4. provodi Sektor za financijski i proračunski nadzor, dok nadzor zakonitosti akata pod rednim brojem 5. provodi Porezna uprava.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u obvezi su proračun, odluku o izvršavanju proračuna, kao i izmjene i dopune proračuna te izmjene i dopune odluke o izvršavanju proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dostaviti Ministarstvu financija u roku od 15 dana od dana njihova stupanja na snagu na adresu e-pošte nadzor.zakonitosti@mfin.hr u PDF formatu s potpisom odgovorne osobe i pečatom.

Molimo ne dostavljati link na stranicu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave već isključivo dostaviti naprijed navedene proračunske dokumente.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u obvezi su dostaviti radi nadzora zakonitosti općih akata Ministarstvu financija samo opće akte navedene pod rednim brojevima 1. do 5. te se skreće pozornost da ne dostavljaju i druge akte, izuzev navedenih.

Dostava ugovora te izvješća o zaduženju, danim jamstvima i suglasnostima (Obrazac IZJS - Izvješće o zaduženju / jamstvu / suglasnosti)

Člancima 123., 128. i 130. Zakona o proračunu i Pravilnikom o postupku dugoročnog zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 67/22) propisana je obveza i rok dostave Ministarstvu financija ugovora o zaduženju i izvješća o zaduženju, danim jamstvima i suglasnostima na *Obrascu IZJS - Izvješće o dugoročnom zaduženju / jamstvu / suglasnosti*. Skenirani ugovori i obrasci IZJS (s potpisom župana / gradonačelnika / načelnika i s pečatom) dostavljaju se na e-mail adresu Ministarstva financija lokalni.proracuni@mfin.hr u propisanom roku.

Osvrt na novine iz Upute za izradu prijedloga državnog proračuna za razdoblje 2025. – 2027.

Ana Michieli Pavuna, Hana Zoričić *

Uputom za izradu prijedloga državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje 2025. - 2027. (dalje u tekstu: Uputa) na osnovi koje se izrađuju prijedlozi financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika za razdoblje 2025. – 2027., između ostaloga, dan je i pregled novina u ovogodišnjem proračunskom ciklusu. U članku ih autorice dodatno pojašnjavaju i ističu.

1. Uvod

Vlada je na sjednici održanoj 31. listopada 2024. usvojila Odluku o proračunskom okviru za razdoblje 2025. - 2027. kojom je utvrđena visina rashoda koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka po razdjelima organizacijske klasifikacije te visina manjka, odnosno viška izvanproračunskih korisnika državnog proračuna za razdoblje 2025. – 2027.

Po usvajanju Odluke o proračunskom okviru za razdoblje 2025. - 2027. Ministarstvo financija dostavilo je proračunskim i izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna Uputu za izradu prijedloga državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje 2025. - 2027.

Ista je dostupna na internetskoj stranici Ministarstva financija na sljedećoj poveznici zajedno sa prilogima koji idu uz Uputu: <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/drzavna-ri-znica/priprema-proracuna/147>

U ovogodišnjoj Uputi dan je poseban osvrt na specifičnosti ovogodišnjeg proračunskog procesa u pogledu vremenskog horizonta te osvrt na paket podzakonskih propisa koje je Ministarstvo financija pripremilo tijekom 2023. i 2024. godine vezanih za procese iz proračunskog ciklusa te njihov utjecaj na izradu proračuna odnosno financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika. S obzirom na to da je o navedenom bilo riječi u časopisu TIM4PIN 10/2024, a u ovom članku daje se pregled novina u ovogodišnjem proračunskom ciklusu u odnosu na prethodne proračunske cikluse vezanih za izradu financijskih planova proračunskih korisnika državnog proračuna.

2. Aktualnosti vezane uz planiranje za razdoblje 2025. - 2027.

2.1. „Fazirani projekti“

Za projekte koji su sufinancirani sredstvima Europske unije iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija

2014.-2020. i nastavljaju se sufinancirati iz sredstava Europske unije u okviru Programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. tzv. „fazirani projekti,“ potrebno je što hitnije zaključiti ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava za drugu fazu. Preduvjet za zaključivanje ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava jest pozitivna ocjena neovisnih stručnjaka (tzv. IQR) i odobrenje Europske komisije.

Za one „fazirane projekte“ za koje su potpisani ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava prilikom izrade financijskih planova za razdoblje 2025. - 2027. sredstva potrebna za provedbu planiraju se u okviru izvora financiranja 56 Fondovi Europske unije i 12 Sredstva učešća za pomoći.

Za one „fazirane“ projekte za koje ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava još uvijek nisu potpisani sredstva se planiraju u okviru izvora financiranja 11 Opći prihodi i primci i/ili u okviru izvora financiranja 31 Vlastiti prihodi (gdje je to moguće) i izvora financiranja 56 Fondovi Europske unije i 12 Sredstva učešća za pomoći na sljedeći način:

- u okviru izvora financiranja 11 Opći prihodi i primci i/ili izvora financiranja 31 Vlastiti prihodi **u visini očekivanih plaćanja po projektu u 2025. godini, a koji prethode sklapanju ugovora o bespovratnoj dodjeli (procjena proračunskog korisnika),**
- u okviru izvora financiranja 56 Fondovi Europske unije i izvora 12 Sredstva učešća za pomoći u visini očekivanih plaćanja po projektu u 2025. godini, a koji će slijediti po sklapanju ugovora o bespovratnoj dodjeli (procjena proračunskog korisnika).

Napominjemo kako se sredstva mogu izvršavati u okviru izvora financiranja 56 Fondovi Europske unije tek po zaključivanju ugovora o bespovratnoj dodjeli.

Po potpisivanju ugovora o bespovratnoj dodjeli sredstava troškovi koji su teretili stavke rashoda u okviru izvora financiranja 11 Opći prihodi i primci i/ili u okviru izvora financiranja 31 Vlastiti prihodi preknjižit će se na istovrsne stavke rashoda u okviru izvora financiranja 56 Fondovi Europske unije i 12 Sredstva učešća za pomoći.

* Ana Michieli Pavuna, mag.oec. i Hana Zoričić, mag.oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

2.2. Planiranje rashoda vezanih uz nastavak obnove od potresa

Kod planiranja rashoda za obnovu od potresa potrebno je iste planirati u skladu s dinamikom realizacije, uvažavajući činjenicu da se obnova od potresa provodi posljednje 4 godine te će kod nekih projekata, s obzirom na planiranu dinamiku završetka, rashodi za obnovu imati tendenciju smanjivanja.

Proračunski korisnici planiraju nastavak obnove infrastrukture i opreme oštećene u potresu u svom financijskom planu na način da najčešće rashode za više projekata iskazuju u okviru posebnog potprograma (P3), odnosno projekta (K) istog naziva (obnova od potresa) ili u okviru već postojećih potprograma (P3), odnosno projekta (K) zajedno sa financiranjem neke redovne djelatnosti (administracija i upravljanje ili obnova infrastrukture i sl.).

Obzirom da na ovaj način pojedinačni projekti obnove od potresa nisu sa svojim iznosima vidljivi u državnom proračunu potrebno je u obrazloženju financijskog plana navesti očekivana izdvajanja za provedbu svakog pojedinačnog projekta obnove od potresa. Ističemo kako nije potrebno iskazati izdvajanja po svakom ugovoru (primjerice ugovor o nadzoru, o izvođenju radova 1, radova 2...) već izdvajanja po cjelovitom projektu.

Primjerice, Ministarstvo zdravstva će u obrazloženju svog financijskog plana za podprogram K891007 SANACIJA ŠTETA OD POTRESA navesti da se radi o planiranim rashodima za sanaciju štete od potresa na sljedećim objektima:

- Projekt obnove od potresa bolnice Petrova 13
- Projekt obnove od potresa Klinike za plućne bolesti KBC-a Zagreb na lokaciji Jordanovac
- Projekt cjelovite obnove od potresa Glavne zgrade KBC-a Zagreb na lokaciji Kišpatićeva 12
- Projekt cjelovite obnove od potresa Žute zgrade u sklopu kompleksa Rebro.....

Navedeno je moguće iskazati i tablično što će za mnoga ministarstva biti jednostavnije obzirom na to da pojedine projekte u svojim analitičkim evidencijama vode na ovakav

način iako su ukupni iznosi za obnovu od potresa u posebnom dijelu državnog proračuna prikazani sintetički odnosno zbrojno.

2.3. Mehanizam za oporavak i otpornost

Proračunski korisnici državnog proračuna rashode koji se odnose na Nacionalni plan oporavka i otpornosti u financijskom planu za razdoblje 2025. – 2027. planiraju u okviru izvora financiranja 581 Mehanizam za oporavak i otpornost i izvora financiranja 815 Namjenski primici-N-POO, a sukladno očekivanoj dinamici trošenja sredstava i pokazateljima utvrđenima u Nacionalnom planu oporavka i otpornosti (u daljnjem tekstu: NPOO).

Iznimka od gore navedenog odnosi se na rashode vezane uz cjelovitu obnovu javnih zgrada, a koji se financiraju iz izvora financiranja 815. Ova sredstva planiraju se u državnom proračunu na pozicijama proračunskih korisnika (ministarstva) koja u okviru NPOO-a imaju ulogu provedbenih tijela, a to su Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih i Ministarstvo zdravstva. Korisnici projekata koji su proračunski korisnici državnog proračuna koji posluju preko jedinstvenog računa proračuna, a koji su s nadležnim provedbenim tijelom sklopili ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava, Ministarstvu financija tijekom godine dostavljaju zahtjeve za preraspodjelom sredstava sa izvora financiranja 815. Ministarstvo financija navedene zahtjeve prosljeđuje nadležnom provedbenom tijelu koje po provjeri istih dostavlja Ministarstvu financija prijedlog preraspodjele sredstava sa izvora financiranja 815. Po zaprimanju navedenog Ministarstvo financija provodi navedenu preraspodjelu te se korisnicima projekata osiguravaju sredstva na izvoru financiranja 815.

Rashode za financiranje projekata i aktivnosti iz izvora financiranja 581 i 815 potrebno je prilikom izrade financijskog plana za razdoblje 2025. – 2027. planirati na sljedeći način:

P3	T820077	Razvoj konkurentnog, energetski održivog i učinkovitog prometnog sustava NPOO C.1.4		vidljivo u posebnom dijelu državnog proračuna
	T820077.001	C1.4. R1-I1 Elektronički sustav naplate cestarine		
	T820077.003	C1.4. R1-I3 Nacionalni sustav elektroničke pohrane i razmjene podataka u cestovnom prijevozu (NSCP)		
	T820077.004	C1.4. R1-I4 Izvještajno upravljački sustav putničkog i teretnog prijevoza u cestovnom prometu		
P4	T820077.005	C1.4. R1-I5 Praćenje prijevoza opasnih tvari u cestovnom prometu e-ADR		
	T820077.020	C1.4. R3-I1 Program modernizacije luka otvorenih za javni promet		
	T820077.021	C2.3. R4-I1 Provedba projekata u sklopu Okvirnog nacionalnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja		
	T820077.022	C2.3. R4-I2 Izgradnja pasivne elektroničke komunikacijske infrastrukture		
				prilog uz državni proračun

Ukupne rashode za provedbu Podkomponenti iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti potrebno je u državnom proračunu planirati na razini Posebnog potprograma (P3), odnosno projekta (K) s naznakom NPOO u nazivu.

Rashode po pojedinim reformskim ili investicijskim mjerama planirati na 4. razini programske klasifikacije (P4 pod-projekt) uz naznaku šifre iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti.

Rashodi su prihvatljivi za financiranje od 1. veljače 2020., odnosno od 1. veljače 2022. za RepowerEU poglavlje, a rok u kojem se moraju ispuniti sve mjere i pokazatelji je 30. kolovoza 2026. Ističemo kako je, uz uvjet da su ostvarene ciljne mjere i pokazatelji, moguće provoditi plaćanja iz gore spomenutih izvora financiranja (581 i 815) i nakon 30. kolovoza 2026. o čemu će se donositi pojedinačne odluke.

2.4. Planiranje rashoda za cjepiva – kod HZZO-a, HZJZ-a i županijskih zavoda za javno zdravstvo (ŽJZ)

HZZO

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO), a vezano za provedbu Sporazuma o osiguranju financijskih sredstava za nabavu, pohranu i distribuciju cjepiva u svojem financijskom planu za razdoblje 2025.-2027. planira rashode za cjepiva koja temeljem ugovora o preuzimanju duga sklopljenim s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo planira plaćati za navedeno proračunsko razdoblje na rashodima skupine 37 Naknade građanima i kućanstvima (osnovni račun 37143 Farmaceutski proizvodi).

HZJZ

Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ) u svojem financijskom planu za razdoblje 2025.-2027., a vezano za rashode za nabavu cjepiva koje temeljem ugovora o preuzimanju duga sklopljenim s HZZO, plaća HZZO planira kako slijedi:

- na skupini 32 Materijali rashodi (osnovni račun 32511 Rashodi po osnovi utroška lijekova) planira rashode za nabavu cjepiva koja koristi za vlastite potrebe, odnosno za potrebe HZJZ
- na skupini 36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna (osnovni račun 36611 Tekuće pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna) planira rashode za nabavu cjepiva koja će distribuirati županijskim zavodima za javno zdravstvo (ŽJZ).

ŽJZ

Županijski zavodi za javno zdravstvo (ŽJZ) u svojem financijskom planu za razdoblje 2025.-2027., a vezano za zaprimanje cjepiva od HZJZ i daljnje distribucije cjepiva krajnjim provoditeljima cijepljenja, planiraju:

- na skupini 63 Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna (osnovni račun 63612 Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima proračuna JLP RS) prihode u planiranoj vrijednosti zaprimljenih cjepiva od strane HZJZ

- na skupini 32 Materijali rashodi (osnovni račun 32511 Rashodi po osnovi utroška lijekova) planira rashode u visini vrijednosti cjepiva koja planira distribuirati krajnjim provoditeljima.

2.5. Planiranje međusobnih prijenosa sredstava između proračunskih korisnika državnog proračuna

Uputama za izradu prijedloga državnog proračuna iz ranijih godina, proračunskim korisnicima je pojašnjeno na koji način je potrebno planirati prijenose sredstava drugim proračunskim korisnicima iz nadležnosti istog proračuna.

Podsjećamo kako sukladno prošlogodišnjim Uputama, a nastavno na preporuke Državnog ureda za reviziju, proračunski korisnici davatelji sredstava podskupinu 369 mogu planirati pod uvjetom da su o navedenom prijenosu obavijestili primatelja sredstava, ali i pod uvjetom da su od primatelja sredstava zaprimili pisanu obavijest kojom isti potvrđuje da će u svom financijskom planu planirati podskupinu 639 u istom iznosu. Ministarstvu financija potrebno je dostaviti dokaze o dostavi navedenih obavijesti.

Dakle, od prošlogodišnjeg proračunskog ciklusa više nisu moguće iznimke od gore navedenog, odnosno proračunski korisnici ne mogu planirati podskupinu 369 bez dostave potrebnih dokaza Ministarstvu financija.

2.6. Obrazloženje planiranih sredstava prijenosa HZZO-u u financijskom planu Ministarstva zdravstva

Državni ured za reviziju je u svom Izvješću o obavljenoj reviziji Godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. i za 2023. godinu preporučio da obrazloženje financijskog plana Ministarstva zdravstva sadrži prikaz izračuna planiranih sredstava za prijenos HZZO-u za financiranje obveza državnog proračuna koje proizlaze iz odredbi Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, u cilju povećanja transparentnosti državnog proračuna. Isto je istaknuto i u prošlogodišnjoj Uputi za izradu prijedloga državnog proračuna. Slijedom navedenog, podsjećamo na obvezu Ministarstva zdravstva da pri izradi obrazloženja financijskog plana za razdoblje 2025. – 2027., kao i za sva naredna razdoblja, isto dopuni sukladno navedenoj preporuci.

PROGRAM USAVRŠAVANJA U JAVNOJ NABAVI

6. prosinac 2024. (on line)

PLANIRANJE NABAVE ZA 2025. GODINU I AKTUALNA PITANJA IZ PRAKSE U IZRADI TE PREGLEDU I OCJENI TROŠKOVNIKA

Informacije i prijave: www.tim4pin

3. Rokovi za predlaganje i donošenje financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika

Rokovi za predlaganje i donošenje financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika dani su u donjoj tablici

Predlaganje i donošenje financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika

Tko	Kome	Preporučeni rok	Napomena
Čelnik proračunskog i izvanproračunskog korisnika	Upravljačkom tijelu gdje je primjenjivo	Do roka koji je određen uputama nadležnog ministarstva ili drugog državnog tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije	Prije dostave prijedloga financijskog plana nadležnom ministarstvu ili drugom državnim tijelu na razini razdjela organizacijske klasifikacije, čelnik proračunskog i izvanproračunskog korisnika obavezan je prijedlog financijskog plana uputiti upravljačkom tijelu na usvajanje, ako je primjenjivo, u skladu s aktima kojima je uređen rad proračunskog i izvanproračunskog korisnika.
Proračunski i izvanproračunski korisnici	Nadležnom ministarstvu ili drugom državnim tijelu na razini razdjela organizacijske klasifikacije	Do roka koji je određen uputama nadležnog ministarstva ili drugog državnog tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije	Proračunski i izvanproračunski korisnik dostavlja prijedlog svog financijskog plana nadležnom ministarstvu ili drugom državnim tijelu na razini razdjela organizacijske klasifikacije.
Proračunski korisnici koji svoj financijski plan unose u SAP sustav Državne riznice (glave i RKP-ovi vidljivi u državnom proračunu)	Unos u SAP sustav Državne riznice	8. studenog 2024.	Proračunski korisnici unose prijedlog svog financijskog plana u SAP sustav Državne riznice.*
Izvanproračunski korisnici	Unos u aplikaciju Financijski planovi i izvršenja izvanproračunskih korisnika - euro	7. studenog 2024.	Izvanproračunski korisnici unose prijedlog svog financijskog plana u aplikaciju Financijski planovi i izvršenja izvanproračunskih korisnika – euro na Portalu sustava Državne riznice.** Prije unosa prijedloga financijskih planova izvanproračunskih korisnika, isti moraju biti usklađeni s nadležnim ministarstvima.

* Unosom prijedloga financijskog plana proračunskog korisnika u SAP sustav državne riznice te unosom obrazloženja financijskog plana u aplikaciju Proračunska obrazloženja smatra se da je proračunski korisnik ispunio obvezu dostave svog financijskog plana Ministarstvu financija.

Iako proračunski korisnici koji se u proračunu nalaze unutar zajedničkih glava (RKP-ovi koji nisu vidljivi u proračunu pojedinačno) ne unose u SAP sustav državne riznice pojedinačno svoje financijske planove, smatra se da su isti dostavljeni Ministarstvu financija. Naime, nadležni razdjel dužan je prikupiti, provjeriti, objediniti i unijeti u sustav podatke iz svih financijskih planova ovih korisnika u okviru zajedničke glave i pripadajućih aktivnosti/projekata. Nadalje, nadležni razdjel dužan je u aplikaciju Proračunska obrazloženja unijeti objedinjeno obrazloženje financijskog plana zajedničke glave i pripadajućih aktivnosti/projekata. Stoga se smatra da je time ispunjena obveza dostave financijskog plana i obrazloženja financijskog plana Ministarstvu financija. Također, Ministarstvo financija ima uvid u sažete prikaze financijskih planova ovih korisnika kroz Prilog 11. Upute za izradu prijedloga državnog proračuna, koji je nadležni razdjel dužan dostaviti Ministarstvu financija prilikom pripreme i izrade proračuna. Slijedom navedenog, proračunski korisnici nisu dužni službeno dostaviti Ministarstvu financija prijedlog financijskog plana te obrazloženje financijskog plana.

** Unosom prijedloga financijskog plana i obrazloženja financijskog plana izvanproračunskog korisnika u aplikaciju Financijski planovi i izvršenja izvanproračunskih korisnika - euro smatra se da je nadležno ministarstvo ispunilo obvezu dostave financijskih planova izvanproračunskih korisnika iz svoje nadležnosti Ministarstvu financija. Slijedom navedenog, nadležna ministarstva nisu dužna službeno dostaviti Ministarstvu financija prijedlog financijskog plana izvanproračunskog korisnika te obrazloženje financijskog plana.

4. Preuzimanje materijala i priloga

Prilozi se proračunskim korisnicima ne dostavljaju u papirnatom obliku te ih je potrebno preuzeti sa Web stranice Ministarstva financija.

Na internetskoj stranici Ministarstva financija <https://mf.in.gov.hr/istaknute-teme/drzavna-riznica/priprema-proracuna/147> nalaze se:

Uputa za izradu prijedloga državnog proračuna za razdoblje 2025. - 2027.

Prilog 1a. Vezne tablice prihoda i primitaka i izvora financiranja
Prilog 1b. Vezne tablice prihoda i primitaka i izvora financiranja za EV naloge

Prilog 2. Izvori financiranja u državnom proračunu

Prilog 3. Organizacijska klasifikacija

Prilog 4. Lokacijska klasifikacija

Prilog 5a. Ekonomska klasifikacija

Prilog 5b. Promjene računskog plana

Prilog 6. Plan izdataka za otplatu glavnice primljenih zajmova

Prilog 7a. Uputa za izradu obrazloženja općeg dijela financijskog plana

Prilog 7b. Uputa za izradu obrazloženja posebnog dijela financijskog plana

Prilog 8. Uputa za planiranje podprojekata

Prilog 9. Stanje obveza

Prilog 10. Format za dostavu podataka o podprojektima P4 za korisnike 3. razine

Prilog 11. Prijedlozi financijskih planova proračunskih korisnika 3. razine

Prilog 12. Obrazac za sudjelovanje u izradi proračuna

Prilog 13. Format izgleda financijskog plana proračunskog korisnika

Prilog 14. Format izgleda financijskog plana izvanproračunskog korisnika

Prilog 15. Tablica transfera izvanproračunskim korisnicima

Prilog 16. Način izračuna prijenosa sredstava

Izmjene i dopune Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu

Ivana Kunić Matković*

Hrvatski Sabor usvojio je izmjene i dopune (rebalans) Državnoga proračuna za 2024. godinu.

U tekstu autorica predstavlja osnovne izmjene agregiranih proračunskih stavaka.

1. UVOD

Sukladno planiranim kretanjima prihoda i rashoda u Na-crtu prijedlog izmjena i dopuna Državnog proračuna Re-publike Hrvatske za 2024. godinu i projekcija za 2025. i 2026. godinu (dalje u tekstu: Izmjene i dopune Državnog proračuna za 2024. godinu) koji je Vlada Republike Hrvat-ske usvojila na sjednici održanoj 3. listopada 2024., ma-njak proračuna opće države prema ESA 2010 metodologiji iznositi će 2,6 % BDP-a u ovoj godini, dok će se istovre-meno udio javnog duga u BDP-u smanjiti za 4,2 postotna boda u odnosu na prethodnu godinu te će pasti ispod EU referentne vrijednosti od 60%, spustivši se na 58,9%.

Naime, ovim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2024. godinu ukupni prihodi povećavaju za 1,8 milijardi eura, s 28,5 milijardi eura na 30,3 milijardi eura. Navede-no povećanje prvenstveno se temelji na rastu poreznih prihoda te doprinosa.

Promatrano s rashodne strane, izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2024. godinu ukupni rashodi po-većavaju se za 975,6 milijuna eura, odnosno s 32,6 mili-jarde eura na 33,6 milijarde eura. Najznačajnija kretanja na stavkama rashoda definirana su nastavkom provedbe reformskih napora (izmjene u sustavu plaća u državnoj i javnoj upravi, obnova građevina oštećenih potresom) te aktivnosti za zaštitu kućanstava i gospodarstva od cjenov-nih pritisak i pružanjem potpore najosjetljivijim dijelovima društva.

PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Novim planom proračuna za 2024. godinu ukupni prihodi iznose 30,3 milijarde eura. Pritom prihodi poslovanja izno-se 30,2 milijarde eura, a prihodi od prodaje nefinancijske imovine 180,9 milijuna eura. Ukupni proračunski prihodi u odnosu na izvorni plan povećavaju se za 1,8 milijardi eura, što prvenstveno dolazi od povećanja pojedinih poreznih prihoda te od prihoda od socijalnih doprinosa.

Naime, prihod od poreza na dobit prema novom planu za 2024. godinu iznosi 2,6 milijardi eura i veći je za 387,4 mi-lijuna eura od prvotno planiranog kao rezultat poslovanja poduzeća i banaka u prethodnoj godini odnosno uplate

poreza na dobit prilikom njihovog završnog obračuna kra-jem travnja 2024. I novi plan prihoda od poreza na dodanu vrijednost iznosi 11,4 milijarde eura je značajno veći od prvotno planiranog i to za 393,6 milijuna eura, a sukladno očekivanom kretanju osobne i turističke potrošnje, inter-medijarne potrošnje, investicija te socijalnih transfera u naravi. Osim toga i prihodi od posebnih poreza i trošarina prema ovim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu bilježe povećanje od 293,4 milijuna eura u odnosu na prvotni plan te iznose 2,8 milijardi eura. Izmjena originalne projekcije ovih prihoda rezultat je očekivanog kretanja potrošnje pojedinih troša-rinskih proizvoda, uzimajući u obzir i učinke izmjena propi-sa u oporezivanju energenata i električne energije.

Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu osim pojedinih poreznih priho-da, značajno povećanje bilježe i prihodi od doprinosa i to za 440 milijuna eura. Ovo povećanje rezultat je dosadaš-njih ostvarenja prihoda po ovoj osnovi kao i kretanja na tr-žištu rada, odnosno očekivanog rasta plaća i zaposlenosti.

RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Ovim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2024. godinu ukupni rashodi povećavaju se za 975,6 mili-juna eura, odnosno sa 32,6 milijardi eura na 33,6 milijardi eura pri čemu se rashodi koji se financiraju iz općih priho-da i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka poveća-vaju za 1,1 milijardu eura, dok se rashodi koji se financiraju iz EU i ostalih izvora smanjuju za 139,6 milijuna eura.

Najznačajnija kretanja na stavkama rashoda vezana su uz osiguranje dodatnih sredstava za rashode za zaposlene zbog provedbe cjelovite reforme sustava plaća, za pokri-će troškova vezanih uz nastavak obnove zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagor-ske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije. Također, ovim Izmjenama i dopunama osiguravaju se i sredstva za nadoknadu razlike cijene energenta opskrbljivačima te za provedbu drugih aktivnosti iz 6. i 7. paketa mjera Vlade Republike Hrvatske za zaštitu kućanstva i gospodarstva od rasta cijena. Osim toga, kretanja na pojedinim stavkama ukazuju na daljnje napore za rast kvalitete socijalne skrbi i pružanje potpore najugroženijima.

* Ivana Kunić Matković, dipl. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

Prihodi državnog proračuna za 2024. godinu

Prihodi državnog proračuna EUR		PLAN 2024.	Povećanje/ smanjenje	PLAN 2024. (rebalans)	Indeks
UKUPNO		28.518.616.041	1.813.799.284	30.332.415.325	106,4
6	PRIHODI POSLOVANJA	28.431.548.623	1.719.990.345	30.151.538.968	106,0
61	Prihodi od poreza	16.122.107.882	1.134.361.351	17.256.469.233	107,0
612	Porez na dobit	2.186.330.434	387.368.038	2.573.698.472	117,7
614	Porezi na robu i usluge	13.854.153.536	748.333.147	14.602.486.683	105,4
6141	- Porez na dodanu vrijednost	10.980.870.195	393.595.712	11.374.465.907	103,6
6142	- Porez na promet	0	25.069	25.069	
6143	- Posebni porezi i trošarine	2.495.924.024	293.406.382	2.789.330.406	111,8
6146	- Ostali porezi na robu i usluge	81.094.874	16.023.818	97.118.692	119,8
6147	- Porez na dobitke od igara na sreći i ostali porezi od igara na sreću	70.634.651	10.084.403	80.719.054	114,3
6148	- Naknade za priređivanje igara na sreću	225.629.792	35.197.763	260.827.555	115,6
615	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	81.623.912	-1.341.816	80.282.096	98,4
616	Ostali prihodi od poreza	0	1.982	1.982	
62	Doprinosi	4.564.460.924	439.953.217	5.004.414.141	109,6
622	Doprinosi za mirovinsko osiguranje	4.564.460.924	439.305.982	5.003.766.906	109,6
623	Doprinosi za zapošljavanje	0	647.235	647.235	
63	Pomoći	3.642.187.625	-400.388.895	3.241.798.730	89,0
64	Prihodi od imovine	414.783.308	191.193.616	605.976.924	146,1
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	709.106.647	155.713.324	864.819.971	122,0
66	Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija	224.074.752	12.240.416	236.315.168	105,5
67	Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza	2.633.169.750	47.132.042	2.680.301.792	101,8
68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	121.657.735	139.785.274	261.443.009	214,9
7	PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	87.067.418	93.808.939	180.876.357	207,7

Izvor: Ministarstvo financija

Ukupni rashodi državnog proračuna po ekonomskoj klasifikaciji

(milijuni €)		Tekući plan 2024.			Povećanje/Smanjenje			Novi plan 2024.		
		Izvori 1, 2 i 8	Ostali izvori	Ukupno	Izvori 1, 2 i 8	Ostali izvori	Ukupno	Izvori 1, 2 i 8	Ostali izvori	Ukupno
3	Rashodi poslovanja	23.973,6	6.550,8	30.524,4	1.183,1	10,1	1.193,1	25.156,6	6.560,8	31.717,5
31	Rashodi za zaposlene	3.322,7	1.890,6	5.213,3	357,4	148,4	505,7	3.680,0	2.039,0	5.719,1
32	Materijalni rashodi	1.568,6	1.663,7	3.232,3	25,6	107,3	132,9	1.594,2	1.771,0	3.365,2
34	Financijski rashodi	1.211,9	11,8	1.223,7	-70,9	4,3	-66,6	1.141,0	16,0	1.157,0
35	Subvencije	950,9	900,9	1.851,9	591,0	-43,1	547,9	1.541,9	857,8	2.399,7
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	5.622,6	1.076,3	6.698,8	373,4	-115,3	258,1	5.996,0	961,0	6.956,9
37	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	10.350,5	101,1	10.451,7	-63,9	41,6	-22,4	10.286,6	142,7	10.429,3
38	Ostali rashodi	946,4	906,3	1.852,7	-29,5	-133,0	-162,5	916,9	773,3	1.690,2
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	1.380,2	706,4	2.086,6	-67,9	-149,6	-217,5	1.312,3	556,8	1.869,1
41	Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine	58,8	20,7	79,5	-16,3	7,3	-9,0	42,4	28,1	70,5
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	950,6	549,9	1.500,5	20,8	-170,8	-150,0	971,4	379,1	1.350,5
43	Rashodi za nabavu plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti	2,0	0,1	2,1	-0,8	0,0	-0,8	1,2	0,1	1,3
44	Rashodi za nabavu proizvedene kratkotrajne imovine	12,2	43,3	55,5	0,0	0,2	0,2	12,2	43,5	55,7
45	Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	356,7	92,4	449,1	-71,6	13,6	-58,0	285,1	106,0	391,1
UKUPNO		25.353,8	7.257,2	32.611,0	1.115,2	-139,6	975,6	26.469,0	7.117,6	33.586,6

Izvor: Ministarstvo financija

Unutar rashoda financiranih iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka najznačajnija povećanja rashoda vezana su za:

- nadoknadu razlike cijene energenta opskrbljivačima te za provedbu drugih aktivnosti iz 6. i 7. paketa mjera Vlade Republike Hrvatske za zaštitu kućanstva i gospodarstva od rasta cijena u iznosu od 603,8 milijuna eura (energenti 596,6 milijuna eura, dizelsko gorivo 5,6 milijuna eura i jednokratno novčano primanje hrvatskim braniteljima 1,6 milijuna eura),
- rashode za zaposlene (uključujući i rashode za zaposlene u osnovnom i srednjem školstvu) u iznosu od 574,3 milijuna eura
- izdvajanja vezana uz sanaciju štete od potresa u ukupnom iznosu od 177,7 milijuna eura
- socijalne pomoći i naknade u iznosu od 154,0 milijuna eura (inkluzivni dodatak, zajamčena minimalna naknada, status roditelja njegovatelja i naknada za smještaj u udomiteljsku obitelj)
- doprinos Republike Hrvatske proračunu Europske unije u iznosu od 75,9 milijuna eura
- nabavu vojne opreme u iznosu od 64,5 milijuna eura
- ulaganja u željeznički sektor u iznosu od 52,7 milijuna eura,
- dodatni roditeljni dopust u iznosu od 25,0 milijuna eura,
- provedbu Programa potpore poljoprivrednim proizvođačima za ublažavanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u 2024. godini u iznosu od 15,0 milijuna eura,
- fiskalnu održivost dječjih vrtića u iznosu od 13,3 milijuna eura,
- potporu županijskim upravama za ceste za održavanje, rekonstrukciju i građenje županijskih i lokalnih cesta u iznosu od 10,7 milijuna eura

Istovremeno smanjeni su rashodi za mirovine i mirovinska primanja u iznosu od 136,4 milijuna eura uslijed niže stope redovnog usklađivanja mirovine (indeksacija) od ranijih procjena. U trenutku izrade državnog proračuna nisu bili poznati svi čimbenici koji u najvećem dijelu utječu na ukupne rashode za mirovine, a odnose se na stope usklađivanja mirovina, te ukupne učinke izmjena i dopuna Zakona o mirovinskom osiguranju. Također, smanjeni su i financijski rashodi za 70,9 milijuna eura najvećim dijelom radi povoljnijih uvjeta za zaduženje i refinanciranje obveza države. Uštede u iznosu od 108,0 milijuna eura ostvarene su i na provedbi kapitalnih projekata radi usklađenja s dinamikom provedbe istih kod krajnjih korisnika.

Rashodi koji se financiraju iz EU i ostalih izvora ovim se izmjenama i dopunama smanjuju za 139,6 milijuna eura. U okviru ovih rashoda, rashodi koji se financiraju iz EU izvora smanjuju se za 583,4 milijuna eura zbog usklađenja s dinamikom provedbe projekata krajnjih korisnika dok se rashodi koji se financiraju iz ostalih izvora povećavaju za 443,8 milijuna eura, najvećim dijelom kao rezultat osiguranja dodatnih sredstava za rast koeficijenata složenosti poslova u javnim službama za obračun plaća u sektoru zdravstva te dodatnih sredstava za ustanove u zdravstvu financirane iz prihoda temeljem ugovornog odnosa sa Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje.

PROCJENA UKUPNOG MANJKA PRORAČUNA OPĆE DRŽAVE

Novim planom u 2024. godini opći proračun prema nacionalnoj metodologiji ostvaruje manjak od 2,9 milijardi eura, što predstavlja 3,5% BDP-a. Pritom državni proračun bilježi razinu manjka od 3,9% BDP-a. Izvanproračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ostvaruju višak od 0,03% BDP-a, odnosno 0,4% BDP-a.

Kada se ovim veličinama pridodaju prilagodbe nacionalne metodologije računskog plana europskoj statističkoj metodologiji ESA 2010 te projekcije ostalih pravnih osoba koje su statistički uključene u sektor opće države, procjenjuje se kako će planirani manjak opće države u 2024. godini iznositi 2,2 milijarde eura ili 2,6% BDP-a.

Nakon manjka proračuna opće države od 0,7% BDP-a u 2023., fiskalna kretanja u 2024. rezultirat će proračunskim manjkom od 2,6% BDP-a, čime je ispunjen kriterij proračunskog manjka sukladno odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Iako su negativne gospodarske posljedice pandemije koronavirusa dovele do visokog rasta javnog duga u 2020., proteklih godina navedeni pokazatelj bilježi znatno poboljšanje te će se ovaj trend nastaviti i u 2024. godini. Naime, očekuje se da će udio javnog duga u BDP-u u ovoj godini zabilježiti smanjenje za 4,2 postotna boda, odnosno sa 63,1% BDP-a krajem 2023. na 58,9% BDP-a krajem 2024. godine. Time će udio javnog duga u bruto domaćem proizvodu po prvi puta od 2010. godine zabilježiti razinu ispod granice od 60% BDP-a.

Procjena ukupnog manjka/viška proračuna opće države

(u mil. EUR)	2023.	Plan 2024.	Novi plan 2024.
DRŽAVNI PRORAČUN			
Ukupni prihodi	27.366	28.519	30.332
% BDP-a	35,8	34,0	36,1
Ukupni rashodi	28.095	32.611	33.587
% BDP-a	36,7	38,8	40,0
Ukupni manjak/višak	-729	-4.092	-3.254
% BDP-a	-1,0	-4,9	-3,9
IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI			
Ukupni manjak/višak	350	11	22
% BDP-a	0,5	0,0	0,03
KONSOLIDIRANA LOKALNA DRŽAVA			
Ukupni manjak/višak	414	275	312
% BDP-a	0,5	0,3	0,4
OPĆI PRORAČUN, nacionalna metodologija			
Ukupni manjak/višak	35	-3.807	-2.920
% BDP-a	0,0	-4,5	-3,5
OSTALE PRAVNE OSOBE U SEKTORU OPĆE DRŽAVE			
Ukupni manjak/višak	108	62	67
% BDP-a	0,1	0,1	0,1
OSTALE PRILAGODBE			
Ukupni manjak/višak	-671	2.208	639
% BDP-a	-0,9	2,6	0,8
KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA, ESA 2010 metodologija			
Ukupni manjak/višak	-528	-1.537	-2.214
% BDP-a	-0,7	-1,8	-2,6

Izvor: Ministarstvo financija

Obračun plaće od 1. siječnja 2025. godine prema prijedlogu izmjene Zakona o porezu na dohodak

Mirjana Mahović Komljenović*

U listopadu 2024. godine, Vlada RH je putem e-Savjetovanja predstavila novi porezni paket kojim se mijenja 6 zakonskih propisa. Osnovni cilj izmjena svih poreznih propisa je smanjivanje poreznog opterećenja rada i prebacivanje tereta oporezivanja na imovinu kao i na dohotke ostvarene po osnovi imovine. U predloženom paketu su i izmjene Zakona o porezu na dohodak te izmjene Zakona o doprinosima, čije bi odredbe trebale omogućiti rast plaća građanima s najnižim primanjima te povećanje njihovog životnog standarda. Najvažnije predložene izmjene u Zakonu o porezu na dohodak odnose se na povećanjem osobnog odbitka, povećanje godišnje odnosno mjesečne porezne osnovice te izmjenu raspona nižih i viših stopa godišnjeg poreza na dohodak, koji bi trebali omogućiti povećanje raspoloživog dohotka fizičkih osoba. Budući se predviđa da navedene predložene izmjene Zakona o porezu na dohodak stupaju na snagu 1. siječnja 2025. godine, to znači da bi se iste primjenjivale već pri prvom obračunu i isplati plaće u siječnju 2025. godine, kada se u najvećem broju slučajeva isplaćuje plaća za ostvareni rad u prosincu 2024. godine.

1. Uvod

U novom krugu porezne reforme, koji će početi 1. siječnja 2025. godine, predloženim izmjenama svih poreznih propisa želi se rasteretiti gospodarstvo te građane i poduzetnike. Poreznom reformom **želi** se povećati pravednost poreznog sustava te nastoji porezno opterećenje prebaciti s rada na druge izvore gospodarske snage, i to na imovinu odnosno nekretnine.

Prema prijedlogu, izmjene Zakona o porezu na dohodak, trebale bi povećati životni standard građana na način da se povećaju njihove plaće osobito one najniže te povećaju kupovna moć građana kao i smanje nejednakosti te očuva gospodarski rast.

Predložene izmjene šest zakonskih propisa u novom krugu porezne reforme, odnose se na sve poduzetnike koji obavljaju gospodarsku djelatnost u RH, pravne i fizičke osobe, te na građane.

Tablica 1. Promjene Zakona u sklopu novog kruga porezne reforme od 1.1.2025. godine

Red. br.	IZMJENE I DOPUNE	NAJVAŽNIJE PREDLOŽENE ODREDBE
1.	Zakona o porezu na dohodak	Povećanje iznosa osobnog odbitka na 600,00 €, povećanje iznosa za uzdržavane članove i invalidnost, povećanje mjesečne i godišnje porezne osnovice, izmjena raspona nižih i viših poreznih stopa, uvođenje novog oslobođenja od plaćanja poreza na dohodak od nesamostalnog rada na rok od pet godina za iseljene hrvatske državljane koji su povratnici u RH
2.	Zakona o doprinosima	Ukidanje oslobođenja od obveze doprinosa na plaću po osnovi radnog odnosa za mladu osobu te po osnovi radnog odnosa – izaslanog radnika mladu osobu
3.	Zakona o lokalnim porezima	Uvođenje od 1. siječnja 2025. poreza na nekretnine kojeg su jedinice lokalne samouprave (dalje: JLS) dužne uvesti, transformacija postojećeg poreza na kuće za odmor u porez na nekretnine u predviđenom rasponu 0,60 do 8,00 € po m ²
4.	Zakona o Poreznoj upravi	Novi posao Porezne uprave (dalje: PU) od 1. siječnja 2025. – vođenje i održavanje Središnjeg registra stanovništva kada stupa na snagu novi Zakona o središnjem registru stanovništva ¹ , način odgovaranja na usmene i pisane upite poreznih obveznika i građana koji moraju sadržavati OIB podnositelja upita, dodatne ovlasti službenika koji obavljaju poslove nadzora i suzbijanja poreznih prijevara
5.	Zakona o PDV-u	Povećanje praga za upis u registar obveznika PDV-a na 50.000,00 €, ukidanje uvjeta uzajamnosti pri povratu PDV-a poreznim obveznicima koji nemaju sjedište na području EU, omogućavanje odbitka pretporeza temeljem rješenja PU, usklađenje s direktivom vijeća EU 2020/285 od 18. veljače 2020. u pogledu praćenja ispravne primjene posebne odredbe za mala poduzeća

* Mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović, dipl. oec., Ministarstvo financija – Porezna uprava, PU Novi Zagreb

¹ O prijedlogu Zakona o središnjem registru stanovništva više je pisano u našem časopisu br. 5/2024.

Red. br.	IZMJENE I DOPUNE	NAJVAŽNIJE PREDLOŽENE ODREDBE
6.	Izmjene Općeg poreznog zakona	Obveza izdavanja računa u maloprodaji dnevnog tiska, duhana, maraka i dr. vrijednosnica, podnošenje prijedloga za sklapanje upravnog ugovor sa PU putem elektroničkog servisa do 10 tisuća € po osnovi dospjelih poreza iz nadležnosti PU, proširenje obveze podnošenja poreznih prijava putem e Porezne na pravne osobe obveznike poreza na dobit, obveznike dohotka od samostalne djelatnosti, iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima, članova posade broda u međunarodnoj plovidbi, proširenje dostave elektroničkim putem pismena koja nisu porezni akti, npr. porezne potvrde, predlaže se da zastare ne teče u slučaju kada porezno tijelo nije bilo u mogućnosti pokrenuti postupak naplate, digitalizacija postupka poreznog nadzora i dostava poreznog akta u korisnički pretinac, pri čemu zapisnik izdan na papiru treba biti iznimka, ovrha na novčanim sredstvima se neće provoditi za dug manji od 30,00 € a ovrha i osiguranje na pokretninama i nekretninama za iznos duga manji od 135,00 €, za postupanje po rješenju o ovrši temeljem vjerodostojne isprave potrebna je samo klauzula ovršnosti a ne i pravomoćnosti.

U nastavku se donosi prikaz najznačajnijih predloženih izmjena i dopuna Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima, koji su važni za obavljanje poslovanja pravnih i fizičkih osoba, dok će se o promijenjenim odredbama ostalih zakona (osobito Zakona o lokalnim porezima i Zakona o PDV-u) pisati po njihovom donošenju i objavi u Narodnim novinama.

2. Zakon o porezu na dohodak – ocjena stanja

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 114/23), koji se primjenjuje do kraja kalendarske godine kao poreznog razdoblja, a stupio je na snagu 1. siječnja 2024. godine, radi daljnjeg poreznog i administrativnog rasterećenja poreznih obveznika izvršene su sljedeće izmjene i dopune zakonskih odredbi:

- radi ukidanje prireza porezu na dohodak, dana je ovlast JLS da u granicama propisanim zakonom, svojim odlukama **propišu visinu poreznih stopa za godišnje dohotke**, te se na taj način povećala njihova porezna autonomija za prikupljanje prihoda koji su im potrebni radi ostvarivanja planiranih zadaća,
- brisan je pojam osnovice osobnog odbitka i povećan iznos osnovnog osobnog odbitka na iznos od 560,00 eura, a radi utvrđivanja iznosa uvećanog osobnog odbitka i neoporezivih primitaka, propisana je primjena izmijenjenih koeficijenata na iznos osnovnog osobnog odbitka,
- povećan je iznos godišnje porezne osnovice na 50.400,00 eura odnosno iznos mjesečne porezne osnovice na 4.200,00 eura
- **povećane su porezne stope na konačne dohotke**, osim na konačan drugi dohodak po osnovi privremenih odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi s 10% na 12%, 20% na 24% i 30% na 36%.
- propisano je da se na primitke ostvarene temeljem nagrade za dobro obavljanu usluga primljene od strane trećih osoba (napojnice) ostvarene do 3.360,00 eura godišnje, ne plaća porez na dohodak, pri čemu razlika isplaćena iznad tog iznosa podliježe oporezivanju u okviru konačnog drugog dohotka po stopi od 20%
- izjednačen je porezni tretman dodjele ili opsijske kupnje dionica i poslovnih udjela
- izjednačen je porezni tretman kamata ostvarenih ulaganjem u obveznice s kamatama ostvarenim ulaganjem

u ostale dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca koje izdaju Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te je propisano da se otuđenjem financijske imovine ne smatra otuđenje dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca koje izdaju Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

- jasnije je uređena odredba vezana za uvećanje osobnog odbitka po osnovi danih darovanja u slučaju kada se radi o darovanjima danim prema odlukama nadležnih ministarstava o provedbi i financiranju posebnih programa i akcija zbog uočene nejasnoće u primjeni iste
- obveza plaćanja poreza na dohodak propisana je sa zadnjim danom podnošenja godišnje porezne prijave umjesto danom podnošenja godišnje porezne

3. Prijedlog izmjena Zakona o porezu na dohodak od 1. siječnja 2025.

U nastavku se navode predložene promjene.

- **izjednačenje pripadnosti prihoda poreza na dohodak ostvarenih po osnovi najma nekretnina s pripadnosti prihoda poreza na dohodak po osnovi dohotka od iznajmljivanja**

Na ostvarene dohotke fizičkih osoba plaća se porez na dohodak u skladu s odredbama Zakona o porezu na dohodak, a pripadnost poreza na dohodak određuje se prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu poreznog obveznika, osim ako porezni obveznik nema u RH prebivalište ni uobičajeno boravište. U tom se slučaju pripadnost poreza određuje prema sjedištu odnosno prebivalištu isplatitelja.

Međutim, još od 1. siječnja 2020. godine propisana je iznimka prema kojoj se pripadnost poreza na dohotka od iznajmljivanja kuća, stanova, soba i postelja te objekata za robinzonski smještaj putnicima i turistima i organiziranja kampova, koji se utvrđuje u paušalnom iznosu, određuje prema mjestu gdje se nekretnina odnosno smještajna jedinica nalaze.

Prema prijedlogu izmjena Zakona o porezu na dohodak predlaže se **izjednačiti pripadnost prihoda poreza na dohodak ostvarenih po osnovi najma i zakupa nekretnina s pripadnosti prihoda poreza na dohodak po osnovi dohotka od iznajmljivanja** kuća, stanova, soba i postelja te objekata za robinzonski smještaj putnicima i turistima i

organiziranja kampova, budući se pri pružanju usluga po obje osnove koriste resursi jedinica lokalne i područne samouprave.

➤ **Povećanje iznosa osnovnog osobnog odbitka s 560,00 eura na 600,00 eura**

Prema predloženim izmjenama Zakona o porezu na dohodak, predlaže se povećati iznos osnovnog osobnog odbitka s 560,00 eura na iznos od 600,00 eura. To znači da će se poreznom obvezniku ostvareni dohodak umanjivati za osnovni osobni odbitak u visini od 600,00 eura i to za svaki mjesec poreznog razdoblja za koji se utvrđuje i plaća porez na dohodak.

➤ **Povećanje iznosa osobnog odbitka za uzdržavane članove obitelji i invalidnost**

Prema izmjenama zakonskih odredbi, povećavaju se i iznosi osobnog odbitka za uzdržavanu djecu i uzdržavane članove obitelji te invalidnost, a primjenom postojećih koeficijenata na povećani iznos osnovnog osobnog odbitka.

Promijenjeni iznosi osobnog odbitka za uzdržavane članove i invalidnost poreznog obveznika, s primjenom od 1. siječnja 2025. godine prikazani su u tabeli u nastavku.

Tablica 2. Predloženi iznosi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje od 1. siječnja 2025. godine

		Trenutno stanje primjena do 31.12.2024.	Prema prijedlogu zakona primjena od 1.1.2025.
		Osnovni osobni odbitak 560 eura	Osnovni osobni odbitak 600 eura
Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos	Mjesečni iznos
Uzdržavani član	0,5	280,00	300,00
1. dijete	0,5	280,00	300,00
2. dijete	0,7	392,00	420,00
3. dijete	1,0	560,00	600,00
4. dijete	1,4	784,00	840,00
5. dijete	1,9	1.064,00	1.140,00
6. dijete	2,5	1.400,00	1.500,00
7. dijete	3,2	1.792,00	1.920,00
8. dijete	4,0	2.240,00	2.400,00
9. dijete	4,9	2.744,00	2.940,00
Invalidnost	0,3	168,00	180,00
Invalidnost 100%	1,0	560,00	600,00

Povećanje osnovnog osobnog odbitka, utjecat će na **povećanje iznosa neoporezivih naknada, potpora, nagrada i drugih primitaka koje poslodavac može isplatiti svojim radnicima**, a koji se utvrđuju primjenom propisanih koeficijenta na osnovni osobni odbitak.

Tako će od 1. siječnja 2025. godine doći do povećanja:

- iznosa potpore zbog invalidnosti radnika s 560,00 eura godišnje na 600,00 eura godišnje, a na isti način i u istom iznosu povećat će se i iznos potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika dužeg od 90 dana,
- iznosa otpremnine prilikom odlaska u mirovinu, s 1.400,00 eura na 1.500,00 eura,
- iznosa naknade za odvojeni život od obitelji s 280,00 eura mjesečno na 300,00 eura mjesečno,
- iznosa novčane nagrade za radne rezultate s 1.120,00 eura godišnje na 1.200,00 eura godišnje.

Predložene izmjene Zakona o porezu na dohodak, primijeniti će se već pri obračunu plaće za 12. mjesec 2024. godine, a koja će se isplatiti u siječnju 2025. godine.

U nastavku se daje primjer mjesečnog obračuna plaće do 31. prosinca 2024. godine i od 1. siječnja 2025. godine, za fizičku osobu s jednim uzdržavanim članom obitelji, koji ima prebivalište u gradu u kojem je propisana niža stopa poreza na dohodak od 20%. Uz pretpostavku da je ugovorena bruto plaća ista za 2024. i 2025. godinu te iznosi 2.100,00 eura, fizičkoj će se osobi od siječnja 2025. godine, povećati neto plaća za 12,00 eura.

Primjer br. 1. Obračun plaće fizičke osobe u 2024. i od 1 siječnja 2025. godine

Red. br.	OPIS	Do 31.12.2024.	Od 1.1.2025.
1.	Bruto plaća	2.100,00	2.100,00
2.	Doprinosi za MO I stup 15%	315,00	315,00
3.	Doprinosi za Mo II stup 5%	105,00	105,00
4.	Ukupno doprinosi za MO	420,00	420,00
5.	DOHODAK (1-4)	1.680,00	1.680,00
6.	Osnovni osobni odbitak	560,00	600,00
7.	Osobni odbitak za uzdržavano dijete	280,00	300,00
8.	UKUPNO OSOBNI ODBITAK	840,00	900,00
9.	POREZNA OSNOVICA (5-8)	840,00	780,00
10.	Porez po stopi od 20% - niža porezna osnovica	168,00	156,00
11.	Neto plaća za isplatu (5-10)	1.512,00	1.524,00
	Razlika u povećanju plaće		12,00
12.	Doprinosi za ZO (1x16,5%)	346,50	346,50
13.	Ukupan trošak poslodavca	2.446,50	2.446,50

➤ **Povećanje iznosa godišnje i mjesečne porezne osnovice**

Kako bi se stvorili povoljniji uvjeti za poslodavce da zadrže visokoobrazovanu stručnu radnu snagu u RH te da se nastavi daljnji trend rasta plaća, predlaže se povećati:

- iznos godišnje porezne osnovice za primjenu više stope poreza na dohodak s 50.400,00 eura na 60.000,00 eura,
- iznos mjesečne porezne osnovice s 4.200,00 eura na 5.000,00 eura.

Prema prijedlogu, pri obračunu predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada, niža porezna stopa propi-

sana odlukom JLS, primjenjivat će se na mjesečnu poreznu osnovicu od 5.000,00 eura, dok će se porez na dohodak po nižoj poreznoj stopi plaćati na godišnju poreznu osnovicu koja iznosi 60.000,00 eura.

➤ Promjena raspona više i niže porezne stope godišnjeg poreza na dohodak

Prema čl.19.a Zakona o porezu na dohodak koji se primjenjuje od 1. siječnja 2024. godine, predstavničko tijelo JLS, ovisno o svojoj veličini, moglo je svojom odlukom propisati visine poreznih stopa u granicama propisanim Zakonom, i to:

Broj stanovnika općine / grada	Niža stopa poreza na dohodak u granicama od	Viša stopa poreza na dohodak u granicama od
Općina	15% do 22%	25% do 33%
Grad s manje od 30.000 stanovnika	15% do 22,40%	25% do 33,60%
Grad s više od 30.000 stanovnika	15% do 23%	25% do 34,50%
Grad Zagreb	15% do 23,60%	25% do 34,50%

Međutim, ako predstavničko tijelo JLS nije donijelo odluku kojom će propisati visinu poreznih stopa u propisanom roku, tada se u 2024. godini određuje stopa poreza na dohodak od 20% na poreznu osnovicu do visine 50.400,00 eura i 30% na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 50.400,00 eura.

S ciljem dodatnog rasterećenja dohotka, prema prijedlogu Zakona o porezu na dohodak, predlaže se propisati **izmijenjeni raspon niže i više stope godišnjeg poreza na dohodak**, a o kojima odlukom odlučuje predstavničko tijelo JLS, na način da se gornje granice propisanih raspona smanjuju za nižu stopu: s 22% na 20%, s 22,40% na 21%, s 23% na 22% i s 23,6% na 23% te za višu stopu: s 33% na 30%, s 33,6% na 31%, s 34,5% na 32% i s 35,4% na 33%, a kako je to prikazano u tabeli u nastavku.

Tablica 3. Prijedlog poreznih stopa na mjesečnu i godišnju poreznu osnovicu od 1. siječnja 2025. godine

Broj stanovnika općine / grada	niža stopa poreza na dohodak do 5.000,00 €/ 60.000,00 €	viša stopa poreza na dohodak iznad 5.000,00 €/ 60.000,00 €
Općina	15% do 20%	25% do 30%
grad s manje od 30.000 stanovnika	15% do 21%	25% do 31%
grad s više od 30.000 stanovnika	15% do 22%	25% do 32%
Grad Zagreb	15% do 23%	25% do 33%

Smanjenjem raspona nižih i viših poreznih stopa za primjenu pri oporezivanju godišnjih dohodaka, dodatno će se smanjiti porezno opterećenje za građane s obzirom da JLS koja je odlukom propisala poreznu stopu izvan predloženog raspona odnosno u visini trenutno propisanih gornjih granica, zbog prilagodbe novo propisanom rasponu, mora donijeti novu odluku o visini porezne stope koja će biti niža od trenutno propisane.

Posebno se ističe da je u prijelaznim i završnim odredbama prijedloga Zakona o porezu na dohodak propisano da je predstavničko tijelo JLS dužno donijeti i objaviti odluku u Narodnim novinama, najkasnije do 28. veljače 2025. godine.

Nova odluka primjenjivat će se pri utvrđivanju predjuma poreza na dohodak od 1. ožujka 2025., a u postupku godišnjeg obračuna poreza na dohodak za cijelo porezno razdoblje 2025. godine.

➤ Utvrđivanje predjuma poreza na dohodak od drugog dohotka bez priznavanja osobnog odbitka

Poreznom se obvezniku pri utvrđivanju predjuma poreza na dohodak od drugog dohotka ne priznaje osobni odbitak, a navedeno je utvrđeno samo u Pravilniku o porezu na dohodak kao provedbenom propisu. Međutim, kako bi se izbjegle nejasnoće vezane za korištenje osobnog odbitka pri obračunu predjuma poreza na dohodak, predlaže se navedeno propisati i u zakonskoj odredbi, kao temeljnom propisu.

➤ Oslobođenje od plaćanja poreza na dohodak iseljenih hrvatskih državljana koji su povratnici u Republiku Hrvatsku

Programom Vlade RH za razdoblje od 2024.-2028., želi se zaustaviti negativni trend demografskih kretanja u RH te zaustaviti iseljavanje radno sposobnog stanovništva, koje iseljavanje je osobito poraslo nakon ulaska RH u EU, kao i potaknuti povratak hrvatskih državljana.

Stoga se između ostalih mjera, i kroz **mjere fiskalne politike** predlaže propisati oslobođenje od plaćanja poreza na dohodak od nesamostalnog rada - plaće na razdoblje od pet godina, za zapošljavanje i trajni povratak iseljenih hrvatskih državljana u RH, a koji su **neprekidno boravili u inozemstvu najmanje dvije godine**, a koji nisu po nalogu tuzemnog poslodavca izaslani na rad u inozemstvo. Poticanje povratka iseljenika kao radno sposobnog stanovništva te njihovo zapošljavanje u RH, može pridonijeti rastu gospodarstva, a njihovo plaćanje doprinosa pridonijeti povećanju mirovina kao i financiranju zdravstva.

Prema prijedlogu, pravo na oslobođenje ostvaruju fizičke osobe – državljani RH s prebivalištem i boravištem u RH na način da im se **porezna osnovica umanjuje za 100% razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na dohodak od nesamostalnog rada - plaću u razdoblju pet godina**. Razdoblje od pet godina primjenjuje se od 1. siječnja godine u kojoj su ispunjeni uvjeti.

Prema navedenom, predložena porezna olakšica usmjerena je na povratak iseljenih hrvatskih državljana u RH, prema kojoj će sve fizičke osobe – povratnici koji ispunjavaju propisane uvjete, ostvariti pravo na umanjenje porezne obveze po osnovi ostvarenog dohotka od nesamostalnog rada na području cijele RH.

Umanjenje porezne osnovice, PU bi utvrđivala istekom godine:

- a) **po službenoj dužnosti u posebnom postupku utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak** temeljem podataka iz evidencije prijave prebivališta i boravišta građana ministarstva nadležnog za unutarnje poslove (Na isti se način utvrđuje pravo na oslobođenje osobama mlađim od 30 godina). Navedeno umanjenje primjenjuje se na fizičke osobe hrvatske iseljenike u prekomorske i europske države sukladno posebnom propisu kojim se uređuju odnosi RH s Hrvatima izvan RH,
- b) **iznimno u upravnom postupku**, u kojem će fizička osoba dokazivati pravo na navedeno oslobođenje **podnošenjem obrasca ZPP-DOH** - za priznavanjem prava u posebnom postupku. Obrazac ZPP-DOH fizička osoba podnosi do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu ili najkasnije do propisanog roka za podnošenje prigovora, odnosno do 31. srpnja tekuće godine za prethodnu godinu.

O utvrđenom oslobođenju, PU će donositi rješenje.

➤ **Novi iznosi paušalnog poreza po krevetu odnosno smještajnoj jedinici u kampu - promjene u ostvarivanju dohotka od turističkog najma**

Provedeni rezultati istraživanja pokazuju da je turizam u RH, prostorno neravnomjerno razvijen. Stoga je uočena potreba za stvaranjem pravednijeg poreznog sustava u oporezivanju fizičkih osoba koje ostvaruju primitke od iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima i organiziranja kampova, kojima se dohodak može utvrđivati u paušalnom iznosu. Porezni obveznik koji ostvaruje dohodak od imovine je fizička osoba – građanin, iznajmljivač kojemu je na temelju rješenja o odobrenju nadležnog ureda odobreno pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu u skladu s odredbama zakona kojima se uređuje ugostiteljska djelatnost.

Prema predloženim izmjenama Zakona o porezu na dohodak, primici koje fizičke osobe ostvaruju po osnovi iznajmljivanja, oporezivati će se ovisno o stupnju turističke razvijenosti JLS, a koji se određuje prema propisima o turizmu, budući je isti utvrđen na temelju stvarnih podataka (primjerice: ukupnog broja dolazaka turista, ostvarenih noćenja, ukupnog broja posjetitelja i sl).

U tu svrhu, predstavničko tijelo JLS obvezno je donijeti odluku kojom će propisati visine paušalnog poreza po krevetu odnosno po smještajnoj jedinici u kampu odnosno smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj. (Prema trenutno važećem Pravilniku o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu, koji je objavljen u Narodnim novinama 1/24, a primjenjuje se do kraja 2024. godine, visina paušalnog poreza po krevetu odnosno smještajnoj jedinici propisana je u iznosu koji ne može iznositi manje od 19,91 eura, a niti više od 199,08 eura).

Odluku o visini iznosa paušalnog poreza predstavničko tijelo JLS donosi sukladno kategoriji u koju je JLS razvrstana prema **indeksu turističke razvijenosti**, utvrđenog za prethodnu godinu, sukladno posebnom propisu, u granicama propisanim zakonom i to:

Kategorija jedinice lokalne samouprave prema indeksu turističke razvijenosti	Iznos paušalnog poreza u eurima i centima
I	150,00 - 300,00
II	100,00 - 200,00
III	30,00 - 150,00
IV	20,00 - 100,00

Ako je JLS prema indeksu turističke razvijenosti razvrstana u kategoriju I, smatra se da je JLS najrazvijenija te ista može odrediti iznos paušalnog poreza po krevetu odnosno smještajnoj jedinici u kampu ili po smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj, od 150,00 do 300,00 €. No, ako je JLS prema indeksu turističke razvijenosti razvrstana u kategoriju IV, smatra da je najslabije razvijena, u kojem slučaju JLS može odrediti iznos paušalnog poreza po krevetu odnosno smještajnoj jedinici u kampu ili po smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj od 20,00 do 100,00 €.

Međutim, ako predstavničko tijelo JLS ne donese odluku kojom će propisati visine paušalnog poreza u propisanom roku, visina paušalnog poreza po krevetu odnosno po smještajnoj jedinici u kampu odnosno po smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj, određuje se prema slijedećim iznosima ovisno od četiri kategorije u koje je JLS razvrstana prema indeksu turističke razvijenosti:

Kategorija jedinice lokalne samouprave prema indeksu turističke razvijenosti	Iznos paušalnog poreza u eurima i centima
I	225,00
II	150,00
III	90,00
IV	60,00

Građanima koji iznajmljuju gostima sobe, apartmane i kuće za odmor, iznos godišnjeg paušalnog poreza na dohodak utvrđuje se kao **umnožak** broja kreveta ili broja smještajnih jedinica u kampu ili kamp odmorištu, odnosno broju smještajnih jedinica u objektu za robinzonski smještaj, te **visine paušalnog poreza po krevetu** odnosno po smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj prema Odluci koju je donijelo predstavničko tijelo JLS. Utvrđeni godišnji porez na dohodak plaća se tromjesečno do posljednjeg dana svakog tromjesečja.

Zakonom o porezu na dohodak propisan je rok donošenja odluka predstavničkih tijela JLS kojima će se propisati visine paušalnog poreza po krevetu odnosno po smještajnoj jedinici u kampu odnosno po smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj do 15. prosinca tekuće za iduću poslovnu godinu.

Međutim, zbog kratkoće vremenskog perioda za donošenje novih odluka, u prijelaznim i završnim odredbama Zakona o porezu na dohodak, predlaže se propisivanje obveze **donošenja odluke za 2025. godinu najkasnije do 28. veljače 2025.**, a do kojeg roka je odluku potrebno donijeti i objaviti u Narodnim novinama.

Nadalje, predlaže se Pravilnikom jasnije propisati evidencije i izvješća u svezi s paušalnim oporezivanjem djelatnosti iznajmljivanja kuća, stanova, soba i postelja te objekata za robinzonski smještaj putnicima i turistima i organiziranja kampova te kriterije i postupke po kojima će predstavničko tijelo JLS svojom odlukom propisati visine paušalnog poreza na dohodak u Zakonom predviđenom rasponu, a koji će se Pravilnik donijeti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona.

➤ **Oslobođenje od plaćanja poreza na dohodak od imovine po osnovi najma**

Prema prijedlogu Zakona o porezu na dohodak predlaže se propisati oslobođenje od poreza na dohodak od imovine ostvarenog izdavanjem u najam nekretnina i pokretnina između poreznog obveznika i njegovog bračnog druga, njegovog krvnog srodnika u ravnoj liniji, u pobočnoj liniji do drugog stupnja, po tazbini do istog stupnja bez obzira je li brak prestao ili nije, posvojitelja, posvojenika, skrbnika, osobe pod skrbništvom, staratelja, osobe pod starateljstvom te osobe koja s njime živi u zajedničkom kućanstvu.

Navedena bi se odredba primjenjivala u slučaju kada se nekretnina i pokretnina iznajmljuju bez ostvarivanja primatka od najamnine, između osoba iz užeg kruga obitelji.

➤ **Dopuna odredbi kod dohotka od otuđenja nekretnine i imovinskih prava**

Prema prijedlogu Zakona, dohodak od otuđenja nekretnina ne oporezuje se ako je nekretnina ili imovinsko pravo otuđeno nakon dvije godine od dana nabave odnosno nakon dvije godine od dana kada je nekretnina osposobljena za uporabu, ukoliko je nekretnina izgrađena, rekonstruirana ili je promijenila oblik i namjenu.

Iznimno, dohodak od otuđenja nekretnina i imovinskih prava oporezuje se ako je otuđeno više od tri nekretnine iste vrste ili više od tri imovinska prava iste vrste u razdoblju od pet godina od dana stjecanja nekretnine ili imovinskog prava odnosno u razdoblju od pet godina od dana kada su stečene nekretnine osposobljene za uporabu u slučaju izgradnje, rekonstrukcije ili promjene oblika i namjene. Dohodak čini razlika između ukupnog iznosa primitka utvrđenog prema tržišnoj vrijednosti nekretnina ili imovinskih prava koji se otuđuju u razdoblju od pet godina i njihove nabavne vrijednosti uvećane za rast proizvođačkih cijena industrijskih proizvoda te za troškove ulaganja i otuđenja za koje porezni obveznik posjeduje vjerodostojne isprave.

Međutim, dohodak od otuđenja nekretnina ne oporezuje se:

1. ako je nekretnina služila za stanovanje poreznom obvezniku ili uzdržavanim članovima njegove uže obitelji. **Porezni obveznik dužan je dokazati činjenicu stalnog stanovanja, pri čemu se prijava prebivališta na adresi nekretnine ne smatra dovoljnim dokazom.**
2. ako se nekretnine izvlaćuju na temelju posebnog zakona

3. ako je otuđenje izvršeno između bračnih drugova i srodnika u prvoj liniji i drugih članova uže obitelji, te između razvedenih bračnih drugova ako je otuđenje u neposrednoj svezi s razvodom braka, osim u slučaju kada porezni obveznik tako stečene nekretnine otuđi u izmijenjenom obliku od stečenog ovisno o njihovim obilježjima i namjenama
4. ako je otuđenje u neposrednoj vezi s nasljeđivanjem nekretnina i imovinskih prava, osim u slučaju kada porezni obveznik tako stečene nekretnine otuđi u izmijenjenom obliku od stečenog ovisno o njihovim obilježjima i namjenama. Naime, ako naslijeđenu nekretninu građani preurede s ciljem njezine daljnje preprodaje te radi ostvarivanja zarade, isto se može smatrati poslovnim ulaganjem koje podliježe oporezivanju.

4. Ukidanje oslobođenja od obveze doprinosa za mladu osobu

Prema prijedlogu Zakona o izmjenama Zakona o doprinosima, predlaže se ukidanje oslobođenja od obveze doprinosa na osnovicu za osiguranika po osnovi radnog odnosa – mladu osobu te za osiguranika po osnovi radnog odnosa – izaslanog radnika – mladu osobu.

Doprinosi za ZO na bruto plaću, plaća se po stopi od 16,5%.

Oslobođenje od obveze doprinosa za mladu osobu odnosi se isključivo na doprinose na osnovicu kojih je obveznik poslodavac, prema čemu ukidanje ovog oslobođenja neće imati utjecaj na neto primanja radnika odnosno njegov raspoloživi dohodak, koji ostaje isti prije i poslije ukidanja oslobođenja od obveze doprinosa za mladu osobu.

Međutim, poslodavci koji su započeli koristiti oslobođenje od obveze doprinosa na osnovicu za mladu osobu, za državaju stečeno pravo te i dalje nastavljaju koristiti oslobođenje do isteka roka od 5 godina.

Posebno se ističe da vezano za poticanje rada mladih osoba, i dalje ostaju na snazi odredbe prema kojima mlade osobe ostvaruju:

- pravo na oslobođenje od obveze doprinosa na osnovicu za osobu koja se prvi puta zapošljava (osoba bez radnog staža) do jedne godine
- pravo na umanjenje godišnjeg poreza na dohodak do 25 godina života za dohodak od nesamostalnog rada (plaću) – kada se godišnji porez na dohodak umanjuje za 100% razmjernog dijela porezne obveze obračunane na dio godišnje porezne osnovice na koju se plaća godišnji porez po nižoj stopi
- pravo na umanjenje godišnjeg poreza na dohodak od 26 do 30 godina života za dohodak od nesamostalnog rada (plaću) – kada se godišnji porez na dohodak umanjuje za 50% razmjernog dijela porezne obveze obračunane na dio godišnje porezne osnovice na koju se plaća godišnji porez po nižoj stopi.

5. Zaključak

Od 1. siječnja 2025. godine stupaju na snagu odredbe o povećanju osobnog odbitka, povećanju godišnje odnosno

mjesečne porezne osnovice te izmjeni raspona nižih i viših stopa godišnjeg poreza na dohodak, a što bi trebalo omogućiti povećanje raspoloživog dohotka poreznih obveznika. Stoga je svaka JLS koja je odlukom propisala poreznu stopu izvan predloženog raspona, zbog prilagodbe, dužna donijeti novu odluku o visini porezne stope. Pri obračunu predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada, niža porezna stopa propisana odlukom JLS, primjenjivat će se na mjesečnu poreznu osnovicu od 5.000,00 eura, dok će se porez na dohodak po nižoj poreznoj stopi plaćati na godišnju poreznu osnovicu koja iznosi 60.000,00 eura.

Kako bi se potaknuo povratak iseljenih hrvatskih državljana koji su neprekidno boravili u inozemstvu najmanje dvije godine te motiviralo na zapošljavanje u RH, predlaže se propisati oslobođenje od plaćanja poreza na dohodak kojeg isti ostvare od nesamostalnog rada - plaće na razdoblje od pet godina. Navedeno oslobođenje PU će utvrđivati istekom godine po službenoj dužnosti u posebnom postupku utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak ili u upravnom postupku a temeljem podnesenog obrasca ZPP-DOH.

JLS donose odluku kojom će propisati visine paušalnog poreza po krevetu ili smještajnoj jedinici u kampu odnosno smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj, sukladno kategoriji u koju je JLS razvrstana prema indeksu turističke razvijenosti sukladno posebnom propisu, u granicama propisanim Zakonom.

Prema prijelaznim i završnim odredbama Zakona propisano je da će ministar financija uskladiti provedbene propise i to: Pravilnik o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17. - 143/23), Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti Nar. nov., br. 1/20. - 1/24.) i Pravilnik o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu (Nar. nov., br. 1/19. - 1/24). u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona.

RADIONICE U PRIPREMI!

PRIMJENA NOVOG PRAVILNIKA O PRORAČUNSKOM RAČUNOVODSTVU I RAČUNSKOM PLANU

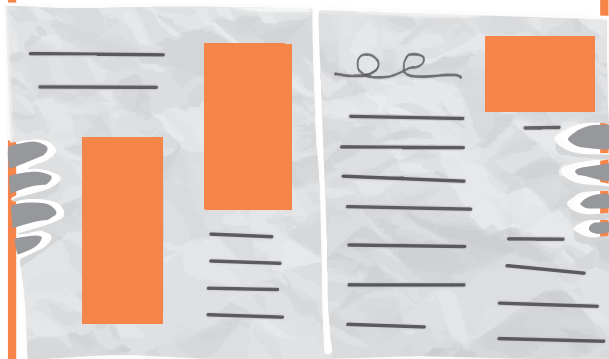
(studen i prosinac 2024.)

(detaljne informacije uskoro na našoj stranici:
www.tim4pin.hr)

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za
pretplatu na časopis,
kao i brojne druge
informacije o
djelovanju našeg
Centra,
možete pronaći na
internet stranici

www.tim4pin.hr

tim4pinmagazin

Redosljed namirenja u ovršnom postupku

Gordana Muraja*

Ovršni zakon obvezuje poslodavca na provedbu zaplijene na plaći radnika, a često se događa da zapljenu treba provesti po više osnova za plaćanje. Kad poslodavac primi sljedeću osnovu za plaćanje od vjerovnika postavlja se pitanje redosljeda naplate i redosljeda namirenja tražbina više vjerovnika pa se ovaj članak bavi upravo tom temom.

1. Uvod

Redosljed namirenja u ovršnom postupku naizgled je jednostavno riješiti, jer Ovršni zakon (NN, br. 112/12, ZOIZD ZPP 25/13, 93/14, Odluka USUD RH 55/16, 73/17, 131/20, 114/22, Odluka i rješenje USUD RH, 06/24.) u članku 78. propisuje da se više ovrhovoditelja koji ostvaruju svoje novčane tražbine prema istom ovršeniku i na istom predmetu ovrhe namiruju onim redom kojim su stekli pravo da se iz toga predmeta namire, ako zakonom nije drukčije određeno.

Međutim, u praksi se pokazuje da kod razmatranja pitanja redosljeda namirenja tražbina različitih ovrhovoditelja u odnos treba staviti više elemenata koji utječu na odgovor na pitanje kojim će se redosljedom namiriti različite tražbine, koje su zasnovane i na različitim osnovama za plaćanje.

2. Novčana tražbina po računu kod banke

Pojam novčane tražbine vezan je za obvezne odnose jer tražbina je rezultat pravnog posla ili drugog događaja koji dovodi do nastanka obveznog odnosa između vjerovnika i dužnika. Vjerovnik ima pravo potraživati određenu svotu novca od dužnika, dužnik ima obvezu tu novčanu tražbinu u ugovorenom roku i po ugovorenim uvjetima ispuniti.

Novčana tražbina po računu kod banke nastaje iz dužničko - vjerovničkog odnosa banke i stranke. Banka je poslovni subjekt koji se bavi vođenjem računa za poslovanje, a fizička osoba račun otvara radi prijema primitaka koje stječe u pravnom prometu te mora s bankom zaključiti ugovor o vođenju računa. U takvoj situaciji korisnik računa ima prema banci novčanu tražbinu da mu isplati novac koji mu pripada, a koji je uplaćen na račun koji banka vodi. Na toj se tražbini može provesti ovrha, i kada se govori o ovrsi na novčanoj tražbini po računu, riječ je upravo o toj tražbini ovršenika prema banci koja vodi njegov račun.

U pravnom se prometu susreće i izraz *vlasnik računa* , ali on je donekle neprecizan i ne odgovara pravnoj prirodi uspostavljenog obveznog odnosa jer korisnik nije vlasnik računa, nego je vlasnik novca koji se na računu nalazi.

Kad se govori o prisilnoj naplati novčane tražbini prema banci na isplatu sredstava po računu, to zapravo znači da je ovrhovoditelj zatražio naplatu svoje tražbine od Fine, odnosno da traži naplatu svoje tražbine po OIB-u ovršenika, sa svih računa i oročenim novčanim sredstvima u svim bankama u kojima ovršenik ima otvorene račune i oročena novčana sredstva na temelju članka 4. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN, br. 68/18, 2/20, 46/20, 47/20.) i za tu ovrhu se obično kaže da se radi o ovrsi na računu.

3. Novčana tražbina prema poslodavcu za isplatu plaće

Radnik s poslodavcem zaključuje ugovor o radu kojim se obvezuje posao za koji je zaključio ugovor o radu obavljati osobno, a poslodavac se obvezuje za obavljani rad isplatiti radniku plaću. Ugovor o radu je također ugovor obveznog prava koji je uređen i Zakonom o radu, kao posebnim zakonom, pa radnik, kad obavi rad, prema poslodavcu ima položaj vjerovnika koji potražuje isplatu plaće. Na tražbini radnika prema poslodavcu također se može provesti ovrha.

Kad se govori o novčanoj tražbini prema poslodavcu na isplatu plaće, to zapravo znači da ovrhovoditelj traži naplatu svoje tražbine *iz plaće* , kako bi se reklo u svakodnevnom govoru.

4. Osnovne razlike u izvansudskoj ovrsi na različitim predmetima ovrhe

Prisilnoj naplati po računu i prisilnoj naplati iz plaće zajednička je fizička osoba - ovršenik. No, ono što je različito su, u prvom redu, tražbine, zatim vjerovnici, a onda i način provedbe ovrhe, odnosno tijelo nadležno za provedbu prisilne naplate.

Prisilnu naplatu po računu provodi Fina, a prisilnu naplatu na plaći provodi poslodavac. Obje su prisilne naplate obuhvaćene pojmom izvansudske ovrhe¹, kojom OZ označava ovrhu koju ne provodi sud. Za razliku od toga, od poslo-

¹ Pojam je nastao nakon opredjeljenja zakonodavca da za prisilnu naplatu više nije neophodno rješenje o ovrsi: ovrha se može zatražiti i na temelju pravomoćne i ovršne presude, izravno od Fine pa je pokretanje prisilne naplate olakšano utoliko što stranka ne mora od suda tražiti rješenje o ovrsi.

* Mag. iur. Gordana Muraja, odvjetnik, Odvjetnički ured MURAJA, odvjetnik.muraja.com

davca vjerovnik može tražiti naplatu na temelju suglasnosti za zapljenu i na temelju rješenja o ovrsi².

Kad se radi o predmetu ovrhe, vidljivo je iz svih elemenata da se tu radi o dva predmeta ovrhe: jedan predmet ovrhe je tražbina prema banci za isplatu sredstava uplaćenih na račun, drugi je predmet ovrhe tražbina prema poslodavcu za isplatu dospjelih iznosa plaće. Da se radi o dva predmeta ovrhe jasno je vidljivo i po načinu na koji je prisilna naplata uređena. Obje su vrste prisilne naplate uređene u glavi OZ-a koja uređuje ovrhu na novčanoj tražbini, na svaku od spomenutih ovrha odnose se opće odredbe o nadležnosti, ograničenjima ovrhe i slično, ali svaku od njih provodi drugo tijelo i svaka od njih ima posebne odredbe koje uređuju posebna poglavlja OZ-a.

Sve i da nema odredbe članka 78. da se redosljed naplate tražbina više ovrhovoditelja određuje posebno na svakom predmetu ovrhe, upravo zbog toga što su u pitanju dvije tražbine i dva subjekta koja su u obvezi provesti prisilnu naplatu, ni uz kakve vratolomije se ne može smatrati da jedna izvansudska ovrha može utjecati na drugu i da ono što se u jednoj ovrši događa ima utjecaja na drugu ovrhu koju provodi drugo nadležno tijelo na drugoj tražbini.

Također treba reći da kod provedbe izvansudske ovrhe nadležna tijela postupaju i po različitim propisima: Fina postupa na temelju OZ-a, ali prisilna naplata na novčanim sredstvima po računu uređena je i Zakonom o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima koji je Fina dužna primijeniti.

Za razliku od toga poslodavac kao izvor ima samo OZ, koji njegove obveze ne uređuje detaljno, a Zakon o ovrši na novčanim sredstvima poslodavca kao obveznika provedbe uopće ne spominje.

5. Prednosni red kod ovrhe na sredstvima po računu

Pojmom prednosnog reda označava se redosljed namirenja tražbina više vjerovnika na istoj tražbini, odnosno na istom predmetu ovrhe.

Kod naplate tražbine ovrhom na sredstvima po računu Fina osigurava prednosni red na temelju Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima koji je obvezuje zapisati dan, sat i minutu kad je primila zahtjev za naplatu i upisati tražbinu u očevidnik. Nakon blokade računa ovršenik obavještava Finu prima li na račun primitke koji su izuzeti ili je na njima ograničena provedba ovrhe te otvara zaštićeni račun. Poslodavac od Fina dobiva obavijest da se na računu radnika provodi ovrha, a radnik obavještava poslodavca o broju zaštićenog računa na koji poslodavac dalje uplaćuje dio plaće zaštićen od ovrhe (članak 173. OZ). Iznos koji preostane nakon isplate na zaštićeni račun, poslodavac uplaćuje na račun na kojem Fina provodi ovrhu.

Obveza poslodavca na uplatu dijela plaće koji pretekne nakon uplate zaštićenog dijela na radnikov račun slijedi iz

poreznih propisa, koji poslodavca obvezuju radniku isplaćivati plaću bezgotovinski, uplatom na račun otvoren u banci, a OZ tu temu uopće ne spominje.

OZ poslodavca obvezuje na uplatu na zaštićeni račun, što slijedi iz članka 212. stavka 3., a OZ također prijeti poslodavcu i novčanom kaznom ako dio plaće koji je izuzet od ovrhe ne uplati na poseban račun radnika / ovršenika, i to u iznosu od 1.320,00 do 6.630,00 eura.

6. Prednosni red kod ovrhe na plaći - izjava o suglasnosti za zapljenu

Zapljenu po pristanku dužnika OZ također uređuje u dijelu u kojem utvrđuje posebne odredbe o ovrši na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima. Na temelju odredaba članka 202. OZ-a dužnik može posebnom ispravom potvrđenom kod javnog bilježnika dati suglasnost da se radi naplate tražbine vjerovnika zaplijeni njegova plaća, odnosno drugo stalno novčano primanje. Na temelju obveze iz članka 202. stavka 2. OZ-a poslodavac je dužan zaplijenjeni dio plaće isplatiti, odnosno isplaćivati ovrhovoditelju.

Kako je vidljivo, zapljena po pristanku dužnika iz članka 202. OZ-a ima svojstvo ovršnosti po samoj sili zakona kako propisuje članak 202. u stavku 2., a poslodavac je naplatu tražbine za koju je radnik dao suglasnost dužan provesti u skladu s izjavom, naravno, kad mu je vjerovnik radnika dostavi na naplatu.

Odredbe iz kojih slijedi da ovrhovoditelj danom pljenidbe tražbine stječe založno pravo na ovršenikovo tražbini uređuju opće odredbe glave trinaeste, koje se jednako odnose na sve vrste ovrha na novčanoj tražbini. Prema odredbi članka 174. OZ-a, ovrha na novčanoj tražbini provodi se pljenidbom i prijenosom, prema članku 176. stavku 2., pljenidba je provedena danom dostave rješenje o ovrši ovršenikovu dužniku, a prema stavku 3. članka 176., ovrhovoditelj pljenidbom stječe založno pravo na ovršenikovo tražbini, a založna prava naplaćuju se onim redosljedom kojim su stečena.

Iz svega navedenog slijedi da s danom zaprimanja kod poslodavca izjava o suglasnosti ima učinak zapljene tražbine na isplatu plaće koju radnik ima prema poslodavcu. Kako je već naznačeno, poslodavac tu izvansudsku zapljenu provodi na temelju Ovršnog zakona koji ne propisuje posebne očevidnike koje je poslodavac dužan voditi. Iako ga na to ne obvezuju propisi, budući je dužan voditi računa o prednosnom redu bilo bi svakako korisno zaprimljene izjave o suglasnosti dužnika upisivati onim redosljedom kojim su zaprimljene.

Dakle: kad vjerovnik poslodavcu dostavi na naplatu izjavu o suglasnosti, samom dostavom se smatra da je provedena pljenidba kojom je ovrhovoditelj stekao založno pravo na ovršenikovo tražbini prema poslodavcu za isplatu plaće.

Ako nakon dostave jedne osnove za plaćanje stigne i druga, ako ima prostora za daljnju naplatu poslodavac će vjerovniku isplaćivati iznos za koji je dužnik dao suglasnost. Ako nema prostora za daljnju naplatu, poslodavac može jedino upisati suglasnost u redosljed, a izvršavati je može

² I vjerovnik koji raspolaže suglasnošću za zapljenu dužnika koju nije eventualno uspio naplatiti iz plaće može od suda tražiti promjenu predmeta ovrhe.

tek kad se za to otvori mogućnost u vidu potrebnih sredstava za njeno izvršenje.

7. Prednosni red kod ovrhe na plaći - ovrha općenito na imovini ovršenika

Osim provedbe zapljene plaće po izjavi o suglasnosti za zapljenu, poslodavac je u obvezi provesti i prisilnu naplatu kad mu vjerovnik dostavi rješenje o ovrsi. Ovrha se može zatražiti *općenito na imovini ovršenika*. To će uvijek biti rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, jer jedino se u toj vrsti ovrhe može ovrha odrediti općenito na imovini ovršenika.

Budući da je i tražbina isplate plaće prema poslodavcu imovina ovršenika, i da vjerovnik raspolaže rješenjem o ovrsi, članak 284. stavka 2. OZ-a obvezuje poslodavca na isplatu iznosa kojim će se namiriti vjerovnikova tražbina.

Ako, primjerice, poslodavac već provodi zapljenu na temelju suglasnosti dužnika, a od vjerovnika zaprimi rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave općenito na imovini ovršenika, i to rješenje može izvršiti, ako za to ima dovoljno sredstava. Ako nema dovoljno sredstava iz kojih će vjerovniku isplatiti dug, poslodavac može isplatiti dio tražbine, ako za to ima prostora, ili, ako prostora za isplatu uopće nema, upisati osnovu za plaćanje u redoslijed naplate i početi ga provoditi kad se za to steknu uvjeti. Jer, rješenje o ovrsi u smislu zapljene i isplate sredstava vjerovniku, nema ništa jaču snagu od suglasnosti za zapljenu, pa ni kad ga uz brojne prijetnje dostavljaju agencije za naplatu potraživanja.

Dakle, u takvom slučaju poslodavac ne mijenja redoslijed naplate nego samo novu osnovu za plaćanje dodaje na popis, a izvršava je kad za to postoje financijske mogućnosti ovršenika.

8. Prednosni red naplate različitih osnova za plaćanje

Budući da i izjava o suglasnosti za zapljenu ima učinke rješenja o ovrsi, odnosno da se i dostavom izjave o suglasnosti stječe založno pravo na tražbini ovršenika, ona je po učincima u istoj razini s rješenjem o ovrsi općenito na imovini ovršenika pa se red prvenstva na tražbini radnika za isplatu plaće utvrđuje također prema danu primitka ovršnog prijedloga kod poslodavca.

Dakle, poslodavac nema što drugo nego plijeniti plaću ovršenika onim redoslijedom kojim su mu na naplatu podnesene isprave iz kojih slijedi pravo vjerovnika na naplatu.

Važno je napomenuti da ni u kojem slučaju poslodavac nije ovlašten mijenjati redoslijed izvršavanja dostavljenih osnova za plaćanje na temelju vlastite procjene i ocjene i da to, da se još jednom naglasi, što je primio rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave ne znači da treba prestati s već započetom zapljenom tražbine na temelju izjave o suglasnosti. Jer, što se poslodavca tiče, njemu je sasvim jasno kojim je redoslijedom dobio osnove za plaćanje na naplatu. Osim izjave o suglasnosti i rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave poslodavac može biti u situaciji da uz sve to treba provoditi zapljenu tražbine je još i na temelju rješenja o ovrsi na plaći.

9. Prednosni red nakon primitka rješenja o ovrsi na plaći

Ovršni zakon poznaje i ovrhu na plaći, uređuje je člankom 197. koji u stavku 1. utvrđuje da se rješenjem nadležnog suda može odrediti pljenidba određenog dijela plaće i naložiti poslodavcu koji ovršeniku ne isplaćuje plaću na račun kod banke da novčani iznos za koji je određena ovrha isplati, odnosno isplaćuje ovrhovoditelju nakon pravomoćnosti toga rješenja. Iako je mogućnost isplate plaće u gotovini u prošlosti jer je HR poreznim propisima isplateljima naložila isplatu plaće bezgotovinski, na račun u banci koji je radnik dužan otvoriti, u OZ-u opstaje odredba o ovrsi na plaći ako poslodavac ne isplaćuje plaću na račun kod banke. No i iz toga je vidljivo da je ovrha na plaći samo iznimka, upravo zato što su eventualne mogućnosti plaćanja u gotovini svedene na minimum.

Međutim, OZ u stavku 2. članka 197. određuje da se ovrha na plaći, iznimno od ograničenja iz stavka 1., može provesti i na plaći koju poslodavac isplaćuje radniku na račun ako se radi o ovrsi radi naplate *zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale po osnovi narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete po osnovi izgubljenoga uzdržavanja zbog smrti davalca* te da će sud u takvom slučaju naložiti poslodavcu da zaplijenjene iznose isplati odnosno isplaćuje ovrhovoditelju nakon pravomoćnosti toga rješenja.

O nabrojanim ovrhama se uobičajilo govoriti kao o *privilegiranim ovrhama*, budući da OZ ovakvim uređenjem otvara mogućnost promjene prednosnog reda već samim time što omogućava ishodenje rješenja o ovrsi *na plaći*. Jer, plaća je primarni izvor primitka pa onaj vjerovnik koji dođe u priliku naplatiti se iz plaće ovakvim uređenjem svakako dolazi u povoljniju situaciju od vjerovnika koji čeka naplatu od onoga što će preostati od plaće, s uvijek prisutnim rizikom da neće preostati ništa.

Naime, člankom 202. u stavku 4. OZ je *privilegiranim ovrhama* dao prednost u naplati: on utvrđuje da, iznimno od odredbe stavka 1. koji utvrđuje da dužnik može dati suglasnost za zapljenu plaće, zapljena na temelju suglasnosti dužnika nema utjecaja na provedbu ovrhe na plaći radi namirenja tražbine *po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale po osnovi narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete po osnovi izgubljenoga uzdržavanja zbog smrti davalca* te *uzdržavanja*.

Što je zakonodavac htio ovim izričajem postići i kako ovu odredbu primijeniti može postati jasnije analizom na temelju argumenta suprotnosti: ako se razmatra situacija u kojoj poslodavac na temelju rješenja o ovrsi na plaći već namiruje tražbinu iz plaće radnika, zamisao da bi suglasnost za zapljenu mogla prekinuti provedbu namirenja koje je započelo ranije i ranije steklo založno pravo na tražbini ne funkcionira već samim time što je tražbina po rješenju o ovrsi stekla založno pravo na tražbinu prije nego ju je stekla suglasnost za zapljenu. No to nema potrebe normirati jer tako slijedi iz općeg pravila o stjecanju založnog prava na tražbini i redoslijedu namirenja više vjerovnika o kojima je već bilo riječi.

To upućuje na zaključak da se pravilo primjenjuje u obrnutoj situaciji: ako poslodavac trenutno namiruje tražbinu na temelju suglasnosti za zapljenu, i ako ona *nema utjecaja na provedbu ovrhe na plaći* radi namirenja neke od *privilegiranih* tražbina, slijedi da dostavom rješenja o ovrsi poslodavac treba promijeniti redoslijed založnih prava, pa onda i naplate, te prestati s naplatom na temelju suglasnosti za zapljenu i započeti naplatu po rješenju o ovrsi na plaći. Naravno, moglo bi se raspravljati i o tome što uopće znači *nema utjecaja na provedbu ovrhe na plaći* - ali teško je pronaći bilo koje drugo tumačenje osim da se ova odredba odnosi na promjenu redoslijeda naplate.

Za drugačije tumačenje ne ostaje prostor, iako i ovo tumačenje ima ozbiljan nedostatak: OZ u članku 202. stavku 4. takvu napomenu daje samo za zapljenu tražbine na temelju suglasnosti za zapljenu, ne spominje ovrhu koju poslodavac provodi na temelju rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave općenito na imovini ovršenika.

Iz toga slijedi da je otvoreno pitanje što se događa s redoslijedom založnih prava više ovrhovoditelja kad poslodavac primi na izvršavanje rješenje o ovrsi na plaći. Treba li poslodavac u takvom slučaju tražbinu po rješenju o ovrsi na plaći staviti na prvo mjesto za izvršavanje, pa samo sve ostale tražbine pomaknuti na niže u očevidniku?

Kako tumačiti to da se odredba članka 202. stavka 4. odnosi samo na zapljenu po suglasnosti dužnika, možda bi to moglo značiti da u trenutku primitka rješenja o ovrsi na plaći treba prestati s izvršavanjem na temelju suglasnosti za zapljenu, ali rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave ostaviti u redoslijedu naplate? Budući da su suglasnosti uklonjene, možda ostaje prostora za naplatu tražbine iz oba rješenja o ovrsi?

Radi se svakako o pravnoj praznini koju treba popuniti smislenim tumačenjem propisa i sagledavanjem svakog detalja zasebno i svih zajedno. Iako OZ ne daje izravni odgovor na ovo pitanje, ipak treba uzeti u obzir da zakonodavac teško da je mogao imati na umu mogućnost da se redoslijed naplate tražbina više vjerovnika na takav način izmiješa zbog rješenja o ovrsi na plaći. Nažalost, prema stanju na Portalu sudske prakse pretraga po pravnom propisu "Ovršni zakon" i članku 202. do sada nije bilo sporova o kojima bi se sud možda izjasnio i o načinu provedbe odredbe stavka 4. članka 202. OZ-a.

Ako u dijelu plaće koji nije izuzet od ovrhe (članak 173. OZ-a) i koji se može ovršiti na temelju rješenja o ovrsi na plaći nema dovoljno sredstava da se naplati cijela tražbina iz rješenja o ovrsi, poslodavac mora prestati s izvršenjem svih drugih osnova za plaćanje i prvo izvršavati rješenje o ovrsi na plaći. Ako ostane sredstava za daljnju naplatu po prethodno podnesenim suglasnostima za naplatu, treba s namirenjem nastaviti prema redoslijedu koji je postojao prije nego je poslodavac zaprimio rješenje o ovrsi na plaći - jer i dalje vrijedi načelo da kad je jednom zaprimljena osnova za plaćanje, i kad je naplata tražbine započela, vjerovnik je dobio založno pravo na tražbini, a založna se prava ostvaruju onim redoslijedom kojim su stečena.

10. Dan primitka ovršnog prijedloga

Članak 180. OZ-a propisuje da se prednosni red založnih prava više ovrhovoditelja određuje prema *danu primitka ovršnog prijedloga*. U takvom slučaju na temelju članka 180. OZ-a prednost će steći *ovršni prijedlog* koji je prije predan. Kome predan? Sudu / javnom bilježniku kao povjereniku suda ili poslodavcu? Tu nastaju dvojbe jer OZ, iako je jasno što smatra ovršnim prijedlogom, zapravo ne daje jasno razgraničenje na koje se situacije ova odredba odnosi budući da se taj izraz može tumačiti na različite načine, a OZ nije dao njegovu jasnu definiciju.

Predajom ovršnog prijedloga može se smatrati predaja prijedloga za ovrhu javnom bilježniku ili sudu, a može se smatrati i da se radi o predaji rješenja o ovrsi poslodavcu ili Fina s prijedlogom da provedu ovrhu, tj. prisilnu naplatu.

Ipak, u užem smislu riječi *ovršni prijedlog* je prijedlog za donošenje rješenja o ovrsi pa se u opisanom slučaju ipak može gledati kad je prijedlog za ovrhu predan nadležnom tijelu koje ga je donijelo, te po tome odrediti koju tražbinu naplatiti prvu.

11. Odgovornost poslodavca

Umjesto zaključka treba još jednom ukazati da je tražbina po računu kod banke jedan predmet ovrhe, a tražbina za isplatu plaće drugi predmet ovrhe.

Kad (samo) Fina provodi ovrhu na računu radnika, OZ poslodavca obvezuje na isplatu zaštićenog dijela plaće na poseban račun.

Kad poslodavac koji i ima saznanje da se na računu ovršenika provodi ovrha zaprimi neku od osnova za plaćanje za koju po OZ-u ima obvezu postupati, on mora prestati s uplatama na račun na kojem se provodi ovrha jer iz tog istog dijela plaće treba započeti s namirenjem vjerovnika koji je od njega zatražio naplatu u skladu s OZ-om.

Naime, u više predmeta sudska je praksa stala na stajalište da se odredba članka 201. OZ-a koja uređuje odgovornost poslodavca za propuštenu obustavu i isplatu dospjelih obroka može primijeniti samo ako je ovrha određena na plaći ili drugom stalnom novčanom primanju, dakle, ako je isplatitelju / poslodavcu naložena provedba ovrhe rješenjem o ovrsi na plaći / mirovini / drugom stalnom novčanom primanju.

Iz toga što je isplatitelj / poslodavac odgovoran za provedbu ovrhe na stalnom novčanom primanju / plaći, a nije odgovoran za ovrhu na sredstvima po računu koju provodi Fina, slijedi da za poslodavca nema dvojbi. OZ isplatitelju zapravo ne ostavlja drugi izbor osim da prestane s uplatama na račun na kojem se provodi ovrha i da zapljenom plaće prvo namiri tražbinu na temelju rješenja o ovrsi na plaći. Isto se načelo odnosi i na suglasnost za zapljenu, koja ima učinak rješenja o ovrsi jer se i ona provodi zapljenom plaće. Slijedi da se ishođenjem rješenja o ovrsi na plaći može promijeniti redoslijed namirenja tražbina ovrhovoditelja.

Sadržaj i način vođenja evidencije o radnicima i radnom vremenu od 1. listopada 2024. godine

Sanja Rotim*

Dana 1. listopada 2024. godine na snagu je stupio novi Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima zaposlenim kod poslodavca (NN, br. 55/24, u daljnjem tekstu: Pravilnik), kojim se za poslodavce uvode nova pravila o vođenju evidencije o radnicima i evidencije o radnom vremenu radnika. Pravilnikom se propisuje sadržaj i način vođenja evidencije o radnicima zaposlenim kod poslodavca, ako drugim propisom nije drukčije uređeno. Tako su poslodavci od 1. listopada 2024. godine obvezni ustrojiti evidenciju o radnicima sukladno novom propisanom sadržaju. Novine se odnose kako na sadržaj evidencije tako i na postupanje i veće obveze poslodavca. U nastavku autorica piše o novinama u odnosu na ranije važeći Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima.

1. Evidencija o radnicima zaposlenima kod poslodavca

Odredbom članka 5. Zakona o radu (NN br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23 i 64/23 – u daljnjem tekstu: Zakon) propisana je dužnost poslodavca da vodi evidenciju o radnicima koji su kod njega zaposleni, a koja mora sadržavati podatke o radnicima i o radnom vremenu, kao i dužnost poslodavca da navedene podatke dostavi inspektoratu rada na njegov zahtjev. U skladu s odredbom članka 2. Pravilnika, evidencija o radnicima zaposlenim kod poslodavca koju je poslodavac dužan voditi, pisano, u papirnatom ili elektroničkom obliku, sadržava podatke iz evidencije o:

1. radnicima koji kod poslodavca obavljaju poslove na temelju ugovora o radu
2. fizičkim osobama koje za poslodavca obavljaju poslove na temelju drugih ugovora ili posebnih propisa
3. radnom vremenu radnika.

Evidenciju o radnicima koji kod poslodavca obavljaju poslove na temelju ugovora o radu, poslodavac je dužan voditi i o radnicima koje mu je u smislu Zakona privremeno ustupilo s njim povezano društvo (sukladno Zakonu o trgovačkim društvima – NN, br. 111/93 – 130/23) te o radnicima koje mu je kao korisniku ustupila agencija za privremeno zapošljavanje (u daljnjem tekstu: agencijski radnici). Dakle, u odnosu na ranije odredbe Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima, **novina je da je poslodavac, kao korisnik (koji s agencijom sklapa ugovor o ustupanju) navedenu evidenciju o radnicima (utemeljenu na ugovoru o radu) obavezan voditi i o agencijskim radnicima.** Također, za navedenu kategorije radnika poslodavac je dužan voditi i evidenciju o radnom vremenu radnika, s tim da za agencijske radnike obveza postoji samo u slučaju ako je vođenje evidencije o radnom vremenu

dogovoreno između agencije i poslodavca kao korisnika (obveza vođenja preuzeta ugovorom o ustupanju).

1.1. Evidencija o radnicima koji kod poslodavca obavljaju poslove na temelju ugovora o radu

1.1.1. Sadržaj evidencije o radnicima

Po pitanju sadržaja evidencije o radnicima, poslodavac je u skladu s odredbom članka 3. stavka 1. Pravilnika, dužan u evidenciji o radnicima za svakog radnika voditi podatke o:

1. imenu i prezimenu
2. osobnom identifikacijskom broju
3. spolu
4. danu, mjesecu i godini rođenja
5. državljanstvu
6. prebivalištu, odnosno boravištu
7. dozvoli za boravak i rad ili potvrdi o prijavi rada, ako ih je radnik državljanin treće zemlje obavezan imati
8. stručnom obrazovanju te posebnim ispitima i tečajevima koji su uvjet za obavljanje posla, uvjerenjima, licencama, certifikatima i sl.
9. datumu početka rada
10. nazivu radnog mjesta, odnosno naravi ili vrsti rada na koje se radnik zapošljava
11. vrsti sklopljenog ugovora o radu
12. datumu i razlogu prestanka radnog odnosa, odnosno prestanka rada za ustupljene radnike
13. datumu podnošenja prijave (početka, promjene, prestanka) na obvezna osiguranja radnika kao osiguranika po osnovi radnog odnosa, uključujući i dobrovoljno mirovinsko osiguranje, ako poslodavac sudjeluje u plaćanju istog, te obveznog zdravstvenog osiguranja tijekom rada u inozemstvu (novina u odnosu na raniji Pravilnik).

Slijedom navedenog, s početkom primjene novog Pravilnika, **novina je da će evidencija o radnicima (uz iznimku**

agencijskih radnika) morati pored obveznih podataka koji uključuju osobne podatke radnika, informacije o trajanju radnog odnosa, radnom mjestu, dozvoli za boravak i rad ili potvrdi o prijavi rada za državljane treće zemlje i dr., sadržavati i podatak o datumu podnošenja prijave (početka, promjene, prestanka) na obvezna osiguranja radnika kao osiguranika po osnovi radnog odnosa, uključujući i dobrovoljno mirovinsko osiguranje, ako poslodavac sudjeluje u plaćanju istog. te obveznog zdravstvenog osiguranja tijekom rada u inozemstvu.

Osim navedenih podataka, poslodavac je dužan za svakog radnika voditi i druge podatke o kojima ovisi ostvarivanje pojedinih prava i obveza iz radnog odnosa odnosno u vezi s radnim odnosom propisanih Zakonom te drugim zakonima i posebnim propisima, a osobito u području mirovinskog osiguranja, obveznog zdravstvenog osiguranja, poreza i doprinosa, roditeljskih i roditeljskih prava, socijalne skrbi, vršenja dužnosti državljana u obrani i kandidaturi za vrijeme predizbornih promidžbi. Dužnost vođenja navedenih podataka o radniku, osim podataka o vrsti sklopljenog ugovora o radu (toč. 11.) i datumu podnošenja prijave na obvezna osiguranja radnika, uključujući i dobrovoljno mirovinsko osiguranje, te obveznog zdravstvenog osiguranja tijekom rada u inozemstvu (toč. 13)., odnosi se i na radnike koje je poslodavcu, u smislu Zakona privremeno ustupilo s njim povezano društvo i na agencijske radnike. Radi osiguravanja dokaza o točnosti podataka iz članka 3. Pravilnika, poslodavac je **dužan zaštititi, pohraniti i čuvati, u izvorniku ili u preslici**, isprave, dokumente i akte propisane člankom 8. stavkom 1. Pravilnika, (ugovore o radu, sporazume, suglasnosti, odluke o otkazu, tiskanice prijave obveznog osiguranja, javne i privatne isprave kojima se osiguravaju dokazi o točnosti podataka o stručnom obrazovanju, osposobljavanju, usavršavanju te drugih podataka o kojima ovisi ostvarivanje prava i obveza iz radnog odnosa odnosno u vezi s radnim odnosom itd.), na temelju kojih u evidenciju unosi, mijenja ili briše podatke o radnicima. Poslodavac može navedene isprave, dokumente i akte s podacima za pojedinog radnika pohraniti i čuvati u mapi, dosijeu, zbirci i sl. Novopropisana (čl. 8. st. 4. Pravilnika) **dužnost poslodavca je da u evidenciji pohrani i čuva kolektivne ugovore i pravilnike o radu**. Dužnost vođenja podataka o radniku u evidenciji o radnicima započinje s danom početka rada i prestaje danom prestanka radnog odnosa, a u slučaju privremeno ustupljenih radnika i agencijskih radnika, započinje danom početka rada i prestaje danom prestanka ustupanja radnika. Međutim, prestankom dužnosti vođenja podataka o radniku ne prestaje obveza poslodavca na zaštitu, pohranu i čuvanje podataka u rokovima propisanim Pravilnikom.

1.1.2. Pisani pregled podataka

Novina koja je propisana člankom 4. Pravilnika je i **dužnost poslodavca** da, radi omogućavanja olakšanog i izravnog uvida u podatke o radnicima, kao sastavni dio evidencije o radnicima, vodi i iskaže za svakog radnika **pisani pregled podataka** iz članka 3. stavka 1. Pravilnika (toč. 1. do 13.). **Dužnost vođenja pisanog pregleda podataka odnosi se**

i na radnike koje je poslodavcu privremeno ustupilo s njim povezano društvo te na agencijske radnike. Pritom je poslodavcu ostavljena mogućnost da pisani pregled podataka za svakog radnika iskaže na svojem tipiziranom obrascu. Pisani pregled podataka poslodavac je obavezan čuvati (u mapi, dosjeu, zbirci i sl.) najmanje do isteka godine u kojoj je radni odnos prestao.

1.1.3. Pristup podacima iz evidencije o radnicima

Po pitanju pristupa podacima iz evidencije o radnicima, **novina** propisana člankom 5. Pravilnika je da **radnik ima, na svoj zahtjev, pravo uvida u svoje podatke iz evidencije o radnicima**, ali i da je **radnik dužan, svaku promjenu podataka** iz članka 3. Pravilnika, koju poslodavac unosi temeljem izjave, obavijesti, drugih isprava, dokumenata i sl., **prijaviti poslodavcu odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana nastanka promjene**. Dužnost je poslodavca da podatke iz evidencije o radnicima zaštititi od neovlaštenog pristupa tijekom razdoblja čuvanja i pohrane, tijekom postupaka pretvorbe podataka iz jednog u drugi oblik te postupaka brisanja, uklanjanja i predaje podataka na čuvanje. Također, propisana **novina** (čl. 5. st. 4. – 7. Pravilnika) je **dužnost poslodavca, u odnosu na ovlaštene osobe** (osobe koje u skladu s općim propisom o radu ili posebnim propisima imaju pravnu osnovu za pristup podacima koje poslodavac vodi na način propisan Pravilnikom), da:

- ovlaštenim osobama, na njihov zahtjev, osigura dostupnost podataka iz evidencije o radnicima, uvidom u pisani pregled osnovnih podataka za svakog radnika te uvidom u isprave, dokumente i akte vezane za radni odnos ili za ostvarivanje pojedinih prava iz radnog odnosa ili u vezi s radnim odnosom,
- ovlaštenim osobama omogućiti preuzimanje pisanog dokumenta u papirnatom ili elektroničkom obliku, s podacima o radniku koje vodi u evidenciji o radnicima ili ga čuva pohranjenog na način i u rokovima određenim u skladu s člankom 9. Pravilnika, a u kojem slučaju je dužan evidentirati podatke o datumu i svrsi preuzimanja pisanog dokumenta u papirnatom ili elektroničkom obliku te o ovlaštenoj osobi odnosno tijelu koje je dokument preuzelo.

Navedeno se na odgovarajući način odnosi i na evidenciju o fizičkim osobama koje za poslodavca obavljaju poslove na temelju drugih ugovora ili posebnih propisa (čl. 10. st. 3. Pravilnika).

1.1.4. Rokovi i način čuvanja podataka o radnicima pohranjenih na ispravama, dokumentima i aktima

Pravilnikom su detaljnije propisane odredbe o pohrani i čuvanju podataka i radno pravne dokumentacije kao i **rokovi čuvanja dokumentacije**. Člankom 9. stavkom 1. Pravilnika određeno je da se isprave, dokumenti i akti s podacima o radniku vezano za radni odnos ili za ostvarivanje pojedinih prava iz radnog odnosa odnosno u vezi s radnim odnosom, te pisani pregled podataka čuvaju **najmanje u sljedećim rokovima**:

1. pisani pregled podataka o radniku, **do isteka godine** u kojoj je prestao radni odnos

2. ugovor o radu u pisanom obliku ili potvrda o sklopljenom ugovoru o radu, sve izmjene i dopune ugovora o radu, **šest godina** računajući od isteka godine u kojoj je prestao radni odnos, odnosno do pravomoćnog okončanja spora (ako poslodavac ima saznanja da je pokrenut radni spor u pogledu ostvarenja prava iz radnog odnosa odnosno u vezi s radnim odnosom)
 3. sporazumi između poslodavca i radnika, suglasnosti i pisane izjave radnika, odluke o otkazu, **šest godina** računajući od isteka godine u kojoj je prestao radni odnos, odnosno do pravomoćnog okončanja spora,
 4. tiskanice prijave (početka, promjene, prestanka) obveznog mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, **šest godina** računajući od isteka godine u kojoj je prestao radni odnos, odnosno do pravomoćnog okončanja spora,
 5. javne i privatne isprave kojima se osiguravaju dokazi o točnosti podataka o stručnom obrazovanju, osposobljavanju, usavršavanju te drugih podataka o kojima ovisi ostvarivanje prava i obveza iz radnog odnosa, **šest godina** računajući od isteka godine u kojoj je prestao radni odnos
 6. javne i privatne isprave, rješenja, potvrde, obračuni i sl. vezano za obveze obračunavanja i isplate plaće te uplate poreza i doprinosa, u **rokovima propisanim posebnim propisima**
 7. rješenja, privatne isprave, potvrde, zapisnici i sl. vezano za sigurnost i zaštitu na radu, ozljede na radu i profesionalne bolesti, u rokovima propisanim posebnim propisima
 8. rješenja, privatne isprave, potvrde i sl. vezano za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja uključujući i prava po osnovi staža osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem, **četrdeset godina** računajući od isteka godine u kojoj je prestao radni odnos
 9. rješenja, privatne isprave, potvrde, zapisnici i sl. vezano za ostvarivanje prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, **šest godina** računajući od isteka godine u kojoj je dokumentacija nastala, odnosno do pravomoćnog okončanja spora,
 10. javne i privatne isprave, rješenja, potvrde i sl. vezano za ostvarivanje prava na pružanje osobne skrbi ili nekog drugog prava iz općeg propisa o radu te za ostvarivanje roditeljskih i roditeljskih prava, **šest godina** računajući od isteka godine u kojoj je dokumentacija nastala, odnosno do pravomoćnog okončanja spora,
 11. zahtjevi radnika za zaštitom prava iz radnog odnosa, s odlukama, aktima i pismenima poslodavca donesenim u postupku povodom takvih zahtjeva, **šest godina** računajući od isteka godine u kojoj je dokumentacija nastala, odnosno do pravomoćnog okončanja spora,
 12. kolektivni ugovor na koji se upućuje ugovorom o radu radnika zaposlenih kod toga poslodavca i kojim su na odgovarajući način uređena pojedina pitanja umjesto obveznih podataka u ugovoru o radu, a vezana su za ostvarivanje prava iz radnog odnosa odnosno u vezi s radnim odnosom, **šest godina** računajući od isteka ugovorenog vremena trajanja kolektivnog ugovora ili od isteka produžene primjene pravnih pravila sadržanih u tom kolektivnom ugovoru, odnosno do pravomoćnog okončanja spora,
 13. pravilnik o radu kojim se uređuju plaće, organizacija rada, postupak i mjere za zaštitu dostojanstva te zaštitu od diskriminacije te druga važna pitanja, na koje se upućuje ugovorom o radu radnika zaposlenih kod toga poslodavca i kojim su na odgovarajući način uređena pojedina pitanja umjesto obveznih podataka u ugovoru o radu, a vezana su za ostvarivanje prava iz radnog odnosa odnosno u vezi s radnim odnosom, **šest godina** računajući od isteka godine u kojoj je pravilnik o radu prestao važiti, odnosno do pravomoćnog okončanja spora,
 14. druge isprave, dokumenti i akti vezani za ostvarivanje prava iz radnog odnosa odnosno u vezi s radnim odnosom, **šest godina** računajući od isteka godine u kojoj je dokumentacija nastala.
- Stavkom 2. istog članka propisani su rokovi čuvanja za isprave, dokumente i akte s podacima o radniku kojega je poslodavcu u smislu Zakona privremeno ustupilo s njim povezano društvo i o agencijskom radniku, i to najmanje:
1. sporazum o ustupanju između poslodavca i povezanog poslodavca te pisana suglasnost radnika, **šest godina** računajući od isteka godine u kojoj je prestao rad privremeno ustupljenog radnika, odnosno do pravomoćnog okončanja spora (ako povezani poslodavac ima saznanja da je pokrenut radni spor u pogledu ostvarenja prava iz radnog odnosa odnosno u vezi s radnim odnosom),
 2. ugovor o ustupanju između agencije i korisnika i uputnica kojom agencija za privremeno zapošljavanje upućuje radnika korisniku, **šest godina** računajući od isteka godine u kojoj je prestao rad ustupljenog radnika, odnosno do pravomoćnog okončanja spora,
 3. uvjerenja o stručnoj osposobljenosti u skladu s obvezama na temelju propisa o zaštiti na radu, **šest godina** računajući od isteka godine u kojoj je prestao rad ustupljenog radnika, odnosno do pravomoćnog okončanja spora,
 4. druge isprave, dokumenti i akti vezani za ostvarivanje prava iz radnog odnosa odnosno u vezi s radnim odnosom te prava po osnovi ustupanja, **šest godina** računajući od isteka godine u kojoj je prestao rad ustupljenog radnika.
- Navedeni rokovi čuvanja određeni stavkom 1, osim točaka 6. i 7., i stavkom 2. istoga članka, ne primjenjuju se na isprave, dokumente i akte te drugu dokumentaciju s podacima o radnicima, odnosno dokumentarno gradivo u području rada i radnih odnosa za koje su rokovi čuvanja određeni zakonom kojim se uređuje zaštita i obrada javnog dokumentarnog i arhivskoga gradiva ili drugim propisom. Ako zakonom ili drugim propisom nije drukčije određeno, poslodavac može u skladu s Pravilnikom rokove čuvanja urediti općim aktom. Nakon isteka navedenih rokova čuvanja, podaci o radnicima se moraju brisati ili na drugi način ukloniti. Ako drukčije nije određeno posebnim propisima, način pohrane podataka o radnicima i postupke pretvorbe podataka iz jednog u drugi oblik te način i rokove brisanja ili uklanjanja, odnosno predaje na čuvanje

podataka o radnicima, poslodavac uređuje općim aktom. Nakon isteka navedenih rokova čuvanja, podaci o radnicima se moraju brisati ili na drugi način ukloniti.

2. Evidencija o fizičkim osobama koje kod poslodavca obavljaju poslove na temelju drugih ugovora ili posebnih propisa

2.1. Sadržaj evidencije o određenim kategorijama fizičkih osoba

Odredbom članka 10. stavka 1. Pravilnika propisano je da je poslodavac dužan voditi, osim evidencije o radnicima, i posebnu evidenciju podataka o fizičkim osobama koje kod poslodavca obavljaju poslove na temelju drugih ugovora ili posebnih propisa, a osobito o:

1. osobama koje se kod poslodavca nalaze na stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa
2. studentima koji kod poslodavca rade posredstvom ovlaštenih posrednika u skladu s posebnim propisom
3. redovitim učenicima koji kod poslodavca obavljaju povremeni rad posredstvom ovlaštenih srednjoškolskih ustanova u skladu s posebnim propisom
4. redovitim učenicima ustanova za strukovno obrazovanje koji kod poslodavca kao polaznici provode učenje temeljeno na radu
5. djeci i maloljetnicima koji uz naplatu sudjeluju u aktivnostima u skladu sa Zakonom, ako je poslodavac organizator tih aktivnosti
6. osobama koje kod poslodavca u skladu s propisima u području socijalne skrbi i propisima o izvršavanju kaznenih pravnih i prekršajno pravnih sankcija obavljaju rad za opće dobro.

2.2. Pisani pregled podataka

Pisani pregled podataka o određenim kategorijama fizičkih osoba obvezno treba sadržavati podatke o: imenu i prezimenu, osobnom identifikacijskom broju, spolu, danu, mjesecu i godini rođenja, državljanstvu, prebivalištu odnosno boravištu, nazivu ugovora ili akta temeljem kojeg fizička osoba radi kod poslodavca, te dokaz o udovoljavanju propisanim uvjetima za obavljanje tih poslova, mjestu rada, datumu početka i prestanka rada, kao i **datumu podnošenja prijave** (početka, promjene, prestanka) na obvezna osiguranja fizičke osobe, ako je obveza osiguranja po toj osnovi propisana posebnim propisima. Posebna evidencija podataka o fizičkim osobama sadrži pisani pregled podataka potrebnih radi ostvarivanja prava i obveza iz ugovora ili akta temeljem kojeg navedena fizička osoba radi kod poslodavca, te isprave, dokumente i akte s podacima o tim fizičkim osobama.

2.3. Rokovi i način čuvanja podataka o određenim kategorijama fizičkih osoba

Isprave, dokumenti i akti te druga dokumentacija s podacima o fizičkim osobama iz članka 10. stavka 1. Pravilnika pohranjuju se i zaštićuju u izvorniku ili preslici, te se čuvaju **najmanje šest** godina računajući od isteka godine u kojoj je prestao rad tih osoba.

3. Evidencija o radnom vremenu radnika

3.1. Sadržaj i način vođenja evidencije o radnom vremenu radnika

Sadržaj i način vođenja evidencije o radnom vremenu radnika propisan je odredbom članka 13. Pravilnika, prema kojem evidencija o radnom vremenu radnika, koju poslodavac može iskazati na svojem tipiziranom obrascu, sadrži sljedeće podatke (stavak 1.):

1. ime i prezime radnika
2. datum u mjesecu
3. početak rada
4. završetak rada
5. vrijeme i sati zastoja, prekida rada i sl. do kojega je došlo krivnjom poslodavca ili uslijed drugih okolnosti za koje radnik nije odgovoran
6. ukupno dnevno radno vrijeme
7. sati terenskog rada
8. sati pripravnosti
9. vrijeme nenazočnosti na radu:
 - a) sati korištenja odmora (dnevnog, tjednog i godišnjeg)
 - b) neradni dani i blagdani utvrđeni zakonom
 - c) sati spriječenosti za rad zbog privremene nesposobnosti za rad
 - d) sati plaćenog dopusta i odsutnosti s rada
 - e) sati očinskog dopusta i dopusta drugog posvojitelja
 - f) sati neplaćenog dopusta za pružanje osobne skrbi
 - g) sati neplaćenog dopusta kandidata za Predsjednika Republike Hrvatske, zastupnika u Hrvatski sabor, člana županijske skupštine, gradskog ili općinskog vijeća, župana, gradonačelnika ili načelnika općine i njihove zamjenike
 - h) sati nenazočnosti u tijeku dnevnog rasporeda radnog vremena po zahtjevu radnika
 - i) sati nenazočnosti u tijeku dnevnog rasporeda radnog vremena u kojima radnik svojom krivnjom ne obavlja ugovorene poslove
 - j) sati nenazočnosti zbog vojne obveze ili služenja u ugovornoj pričuvu
 - k) sati provedeni u štrajku
 - l) sati isključenja s rada (lockout).

Podatke o početku i završetku rada poslodavac je dužan voditi samo ako je obveza vođenja tih podataka ugovorena kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, ugovorom o radu ili je uređena pravilnikom o radu. Poslodavac koji ima obvezu vođenja podataka tako ugovorenu, odnosno uređenu u evidenciji radnog vremena nije dužan evidentirati podatak o satima korištenja dnevnog i tjednog odmora. Također, poslodavac nije dužan u evidenciji radnog vremena evidentirati podatak o satima korištenja dnevnog i tjednog odmora za radnike kojima je radno vrijeme raspoređeno u jednakom trajanju i jednakom rasporedu po danima, tjednima i mjesecima.

Evidenciju o radnom vremenu iz stavka 1. članka 13. Pravilnika, poslodavac je obavezan voditi i za radnike koje mu je, u smislu Zakona, privremeno ustupilo s njim povezano društvo i za radnika koje je poslodavcu kao korisniku

ustupila agencija za privremeno zapošljavanje, **ali samo ako je ugovorom o ustupanju radnika preuzeo tu obvezu**. Osim podataka iz stavka 1. istoga članka, poslodavac je **dužan voditi i posebne podatke o radnom vremenu** od kojih ovisi ostvarenje pojedinih prava iz radnog odnosa odnosno u vezi s radnim odnosom (sati rada noću, prekovremeni rad, smjenski rad, dvokratni rad, rad u dane blagdana ili neradnih dana utvrđenih zakonom i sl.). U evidenciji radnog vremena upisuju se samo podaci iz članka 13. Stavka 1. Pravilnika koji odgovaraju stvarnom stanju u obračunskom razdoblju koje je utvrđeno za isplatu plaće. Na sveučilištima, veleučilištima, znanstvenim institutima, za zaposlene nastavnike/suradnike/znanstvenike/umjetnike te u ustanovama predškolskog obrazovanja za zaposlene odgajatelje djece, odnosno zaposlene koji sudjeluju u neposrednom odgojno obrazovnom radu, podaci o radnom vremenu prilagođeni su naravi njihovog rada i na poseban način se evidentiraju samo normirani oblici rada. Poslodavac može evidenciju o radnom vremenu radnika iskazati na svojem tipiziranom obrascu.

Izuzetak od dužnosti vođenja evidencije o radnom vremenu propisan je člankom 23. Pravilnika, po kojem poslodavac nije dužan voditi evidenciju o radnom vremenu radnika u skladu s Pravilnikom za one kategorije radnika za koje se radno vrijeme i obveza vođenja evidencije o radnom vremenu drukčije uređuje posebnim propisom.

3.2. Način bilježenja podataka u evidenciji o radnom vremenu

Po pitanju načina bilježenja podataka u evidenciji o radnom vremenu, člankom 15. Pravilnika određeno je da se evidencija o radnom vremenu radnika vodi za obračunsko razdoblje koje je utvrđeno za isplatu plaće te se mora se voditi točno i ažurno, a poslodavac je dužan unijeti podatke iz članka 13. Pravilnika najkasnije sedmog dana od dana za koji se podaci popunjavaju. Poslodavac je dužan zaštititi i pohraniti podatke o radniku iz evidencije o radnom vremenu te evidenciju čuvati najmanje šest godina računajući od isteka godine u kojoj je dokumentacija nastala, odnosno do pravomoćnog okončanja spora, ako poslodavac ima saznanja da je pokrenut radni spor u pogledu ostvarenja prava iz radnog odnosa odnosno u vezi s radnim odnosom.

3.3. Vođenje evidencije o radnom vremenu upućenih radnika koje je strani poslodavac uputio na rad u Republiku Hrvatsku

Dužnost vođenja evidencije o radnom vremenu upućenih radnika koje je strani poslodavac uputio na rad u Republiku Hrvatsku propisana je člankom 14. Pravilnika, prema kojem je poslodavac koji se u smislu propisa kojim se propisuje zajamčena razina zaštite uvjeta rada i prava upućenih radnika smatra stranim poslodavcem i koji u okviru prekograničnog pružanja usluga upućuje radnika na ograničeno vrijeme na rad u Republiku Hrvatsku, dužan za vrijeme trajanja upućivanja u Republici Hrvatskoj, voditi u pisanom ili elektroničkom obliku evidenciju iz članka 13.

stavka 1. Pravilnika, a osobito podatke o početku, trajanju i završetku radnog vremena upućenoga radnika. Osoba koju je strani poslodavac ovlastio i imenovao da tijekom razdoblja upućivanja čuva navedenu evidenciju na mjestu rada ili drugom jasno određenom i dostupnom mjestu u Republici Hrvatskoj, dokumentaciju je dužna dostaviti i dati na uvid nadležnom tijelu prevedenu na hrvatski jezik. Nakon prestanka razdoblja upućivanja radnika na rad u Republiku Hrvatsku, strani poslodavac je dužan u razdoblju od pet godina za radnika čuvati te na zahtjev nadležnog tijela Republike Hrvatske dostaviti evidenciju radnog vremena upućenog radnika.

3.4. Vođenje evidencije o radnom vremenu radnika na izdvojenom mjestu rada i radnika koji radi na daljinu

Sukladno članku 16. Pravilnika, poslodavac je u skladu s odredbama Pravilnika, evidenciju o radnom vremenu dužan voditi i za radnike s kojima ima sklopljen ugovor o radu na izdvojenom mjestu rada ili o radu na daljinu. Rad na izdvojenom mjestu rada je rad kod kojeg radnik ugovoreni posao obavlja od kuće, ili u drugom prostoru slične namjene koji je određeno temeljem dogovora radnika i poslodavca, a koji nije prostor poslodavca (čl. 17. st. 1. Pravilnika). Rad na daljinu je rad koji se uvijek obavlja putem informacijsko-komunikacijske tehnologije, pri čemu poslodavac i radnik ugovaraju pravo radnika da samostalno određuje gdje će taj rad obavljati, što može biti promjenjivo i ovisiti o volji radnika, zbog čega se takav rad ne smatra radom na mjestu rada odnosno na izdvojenom mjestu rada u smislu propisa o zaštiti na radu. Člankom 17. Pravilnika određeno je da ako je u skladu s ugovorenim načinom evidentiranja radnog vremena, poslodavac zadužio radnika koji radi na izdvojenom mjestu rada ili radi na daljinu, za redovito vođenje i unošenje određenih podataka iz članka 13. stavaka 1. i 2. Pravilnika, **radnik je dužan** podatke u evidenciju o radnom vremenu pravovremeno i redovito dostavljati poslodavcu, a poslodavac je obavezan nadzirati vodi li se evidencija o radnom vremenu radnika točno i ažurno, u roku propisanom čl. 15. st. 2. Pravilnika tj. najkasnije sedmog dana od dana za koji se podaci popunjavaju.

3.5. Dužnost vođenja evidencije o radnom vremenu određenih kategorija radnika

Poslodavac je, u skladu s odredbom članka 21. Pravilnika, dužan za radnike za koje, zbog posebnosti njihovih poslova, radno vrijeme nije moguće mjeriti ili unaprijed odrediti ili ga radnik određuje samostalno (radnik koji ima status rukovodeće osobe, radnik član obitelji poslodavca fizičke osobe koji živi u zajedničkom kućanstvu s poslodavcem i koji u radnom odnosu obavlja određene poslove za poslodavca i sl.), voditi podatke potrebne za ostvarivanje prava iz radnog odnosa, a ako s poslodavcem nisu ugovorili samostalnost u određivanju najdužeg trajanja tjednog radnog vremena, noćnom radu te dnevnom i tjednom odmoru, dužan je za te radnike voditi i sve podatke iz članka 13. Pravilnika.

3.6. Vođenje evidencije o trajanju rada određenih kategorija fizičkih osoba

Sukladno odredbi članka 22. Pravilnika, poslodavac je dužan za fizičke osobe iz članka 10. stavka 1. točke 1. do 4. Pravilnika (osobe na stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, studente koji rade posredstvom student servisa, redovite učenike na praksi, redovite učenike strukovnog obrazovanja) i točke 6. (osobe na radu za opće dobro), koje kod poslodavca obavljaju poslove na temelju drugih ugovora ili posebnih propisa, voditi evidenciju trajanja rada koja sadrži sljedeće podatke: ime i prezime fizičke osobe, datum u mjesecu, početak rada i završetak rada te ukupno dnevno trajanje rada, vrijeme i sati zastoja, prekida rada i sl. do kojega je došlo krivnjom poslodavca ili uslijed drugih okolnosti za koje fizička osoba nije odgovorna, vrijeme nenazočnosti na radu (sati korištenja dnevnog, tjednog i godišnjeg odmora, neradni dani i blagdani utvrđeni zakonom, sati spriječenosti za rad zbog privremene nesposobnosti za rad, sati nenazočnosti u kojima fizička osoba svojom krivnjom ne obavlja ugovorene poslove, dopusti, ako su određenoj fizičkoj osobi priznati prema posebnom propisu). Za **djecu i maloljetnike** koji uz naplatu sudjeluju u aktivnostima u skladu sa Zakonom, ako je poslodavac organizator tih aktivnosti, (čl. 10. st. 1. toč. 5.) poslodavac je dužan voditi evidenciju trajanja tih aktivnosti i trajanja odmora,

uz naznaku imena i prezimena te određenog datuma na kojeg se podatak odnosi.

4. Prekršajne odredbe

Propuštanje vođenja propisane evidencije o radnicima ili radnom vremenu prema Zakonu predstavlja najteži prekršaj poslodavca. U skladu s odredbom članka 229. stavka 1. točke 1., novčanom kaznom od 8090,00 do 13.270,00 eura kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba: ako ne vodi evidenciju o radnicima i o radnom vremenu ili je ne vodi na propisan način, ili ako na zahtjev inspektora rada ne dostavi podatke o radnicima i o radnom vremenu (članak 5. Pravilnika), a stavkom 2. istog članka propisano je da će se novčanom kaznom od 920,00 do 1320,00 eura za prekršaj iz stavka 1. istoga članka kaznit poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe. Stavkom 7. i 8. istoga članka propisano je da će se novčanom kaznom od 8090,00 do 13.270,00 eura za prekršaj iz stavka 1. točke 1. članka 229. Zakona kazniti korisnik pravna osoba koja ne vodi evidenciju radnog vremena za ustupljene radnike za razdoblje u kojem su joj ustupljeni, ako je takvu obvezu preuzela ugovorom o ustupanju radnika, i odgovorna osoba pravne osobe, a da će za isti prekršaj novčanom kaznom od 920,00 do 1320,00 eura kazniti korisnik fizička osoba. Iznos navedenih novčanih kazni uvećava se dvostruko ako je prekršaj počinjen u odnosu na maloljetnika.

SVEUČILIŠNA
TISKARA

Trg Republike Hrvatske 14
10000 Zagreb, Hrvatska
T: 385(01) 45 64 430, 45 64 428
F: 385(01) 45 64 427
E: info@sveucilishnatiskara.hr
www.sveucilishnatiskara.hr

Izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu

Bernard Iljazović*

Zakonom o zaštiti na radu uređena su prava i obveze povjerenika radnika za zaštitu na radu radi sustavnog unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja radnika i osoba na radu, sprječavanja ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi s radom. Povjerenik radnika za zaštitu na radu je radnik koji je u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu izabran da zastupa interese radnika na području zaštite na radu. S obzirom na ulogu i značaj povjerenika radnika za zaštitu na radu u radnim odnosima, u nastavku teksta bit će više riječi o postupku njegova izbora sukladno relevantnim zakonskim propisima.²

1. Prava i obveze povjerenika radnika za zaštitu na radu

Sukladno članku 71. stavku 1. Zakona o zaštiti na radu, povjerenik radnika za zaštitu na radu obavezan je štititi interese radnika na području zaštite na radu te pratiti primjenu pravila, mjera, postupaka i aktivnosti zaštite na radu.

Naime, povjerenik radnika za zaštitu na radu ima pravo: podnositi poslodavcu prijedloge vezane uz donošenje odluka iz zaštite na radu; zahtijevati od poslodavca da poduzme odgovarajuće mjere u svrhu smanjenja i otklanjanja rizika; podnositi pritužbe tijelima nadležnim za zaštitu na radu; sudjelovati s poslodavcem u planiranju unapređivanja uvjeta rada, uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih kemikalija i bioloških štetnosti u radni i proizvodni proces, te poticati poslodavca i njegove ovlaštenike na provedbu zaštite na radu; biti obaviješten o svim promjenama koje utječu ili bi mogle utjecati na zaštitu na radu; izvršiti uvid i koristiti dokumentaciju poslodavca iz zaštite na radu; primati primjedbe radnika u vezi s primjenom pravila zaštite na radu, te ih prenositi poslodavcu ili njegovom ovlašteniku; izvijestiti nadležnog inspektora i specijalistu medicine rada o svojim zapažanjima, odnosno zapažanjima radnika; prisustvovati inspekcijskim pregledima i očitovati se na činjenično stanje koje utvrdi nadležni inspektor; pozvati nadležnog inspektora, kada ocijeni da su ugroženi sigurnost i zdravlje radnika, a poslodavac propušta ili odbija provoditi potrebnu zaštitu na radu; osposobljavati se za obavljanje poslova povjerenika radnika za zaštitu na radu; stalno proširivati i unapređivati znanje, te pratiti i prikupljati obavijesti od važnosti za svoj rad; staviti prigovor na inspekcijski nalaz; svojim djelovanjem poticati radnike na provedbu zaštite na radu; obavješćivati radnike o provedbi zaštite na radu.

Kolektivnim ugovorom se mogu urediti i druga pitanja vezana za rad povjerenika radnika za zaštitu na radu, a mogu

se urediti i sporazumom sklopljenim između poslodavca i radničkog vijeća, ako stranke kolektivnog ugovora na to ovlaste stranke sporazuma.

1.1. Zaštita djelovanja povjerenika radnika za zaštitu na radu

Kako bi povjerenik radnika za zaštitu na radu mogao realizirati određena prava i obveze mora mu se osigurati zaštita njegova djelovanja, a koja je propisana člankom 72. Zakona o zaštiti na radu.

Stoga je poslodavac obavezan povjereniku radnika za zaštitu na radu osigurati potrebno vrijeme za nesmetano obnašanje dužnosti, davati sve potrebne obavijesti i omogućiti mu uvid u sve propise i isprave iz zaštite na radu, te osigurati uvjete za nesmetano obnašanje dužnosti u skladu s općim propisima o radu kojima su propisani uvjeti za rad radničkog vijeća.

Poslodavac ne smije povjereniku radnika za zaštitu na radu, tijekom obnašanja dužnosti, bez suglasnosti radničkog vijeća ili sindikalnog povjerenika koji ima prava i obveze radničkog vijeća, otkazati ugovor o radu, niti ga na drugi način staviti u nepovoljniji položaj u odnosu na njegove dotadašnje uvjete rada i u odnosu na ostale radnike.

Ako radničko vijeće ili sindikalni povjerenik koji ima prava i obveze radničkog vijeća uskrati suglasnost na otkaz, uskrata mora biti pisano obrazložena, a poslodavac može u roku od 15 dana od dana dostave tog očitovanja zatražiti da suglasnost nadomjesti sudska odluka.

Za obnašanje dužnosti povjerenika radnika za zaštitu na radu povjerenik ima pravo na naknadu plaće za najmanje tri sata tjedno, osim ako se kolektivnim ugovorom to pitanje drukčije ne uredi, a bez mogućnosti ustupanja toga prava drugom povjereniku.

2. Pravo na izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu

Sukladno članku 70. stavku 1. Zakona o zaštiti na radu, kod poslodavca radnici između sebe mogu birati povjerenika radnika za zaštitu na radu.

* Bernard Iljazović, dipl. iur., Zagreb

¹ Zakon o radu, NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23, Zakon o zaštiti na radu, NN, br. 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18, Pravilnik o postupku izbora radničkog vijeća, NN, br. 03/16, 52/17, 138/20.

Naime, radnici imaju pravo na slobodnim i neposrednim izborima, tajnim glasovanjem izabrati jednog ili više povjerenika radnika za zaštitu na radu koji će ih zastupati kod poslodavca u zaštiti i promicanju njihovih prava i interesa. Postupak izbora povjerenika radnika za zaštitu na radu pokreće se na prijedlog sindikata ili najmanje 20% radnika zaposlenih kod određenog poslodavca.

Ovisno o veličini poslodavca razlikuje se postupak izbora povjerenika radnika za zaštitu na radu.

2.1. Izbor povjerenika kod poslodavca koji zapošljava do uključivo 20 radnika

Izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu kod poslodavca koji zapošljava do uključivo 20 radnika, provodi se na skupu radnika, kojeg saziva poslodavac u skladu s općim propisom o radu, neposrednim i javnim izjašnjavanjem prisutnih radnika.

Prema mišljenju nadležnog Ministarstva za rad, ako poslodavac ne sazove skup radnika, radnici mogu sami organizirati skup na kojemu će neposrednim i javnim izjašnjavanjem izabrati povjerenika radnika za zaštitu na radu.

2.2. Izbor povjerenika kod poslodavca koji zapošljava više od 20 radnika

Izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu kod poslodavca koji zapošljava više od 20 radnika provodi se u skladu s odredbama općeg propisa o radu kojim su uređena pitanja izbora radničkog vijeća.

Broj povjerenika radnika za zaštitu na radu utvrđuje se prema broju radnika zaposlenih kod određenog poslodavca na sljedeći način:

- do 75 radnika - 1 povjerenik
- od 76 do 250 radnika - 3 povjerenika
- od 251 do 500 radnika - 5 povjerenika
- od 501 do 750 radnika - 7 povjerenika
- od 751 do 1.000 radnika - 9 povjerenika.

Za svakih sljedećih započetih tisuću radnika, povećava se broj povjerenika radnika za zaštitu na radu za dva.

Treba naglasiti da je pri predlaganju povjerenika radnika za zaštitu na radu potrebno voditi računa o ravnomjernoj zastupljenosti svih organizacijskih jedinica i skupina zaposlenih radnika (po spolu, dobi, stručnoj spremi, poslovima na kojima rade, kriterijima rizika na mjestu rada...). Ukoliko poslodavac želi može odobriti izbor većeg broja povjerenika od propisanog, te u tom slučaju potpisuje Sporazum o broju povjerenika radnika za zaštitu na radu sa sindikatom.

Kod poslodavca gdje je izabrano više od jednog povjerenika radnika za zaštitu na radu bira se koordinator povjerenika radnika za zaštitu na radu.

2.3. Biračko pravo

Povjerenik radnika za zaštitu na radu bira se na izborno razdoblje od četiri godine. Pravo birati i biti birani imaju svi radnici zaposleni kod određenog poslodavca, te predstavnici radnika u organima poslodavca.

S druge strane, članovi upravnih i nadzornih organa poslodavca i članovi njihovih obitelji, te osobe koje su dobile punomoć u zastupanju poslodavca nemaju pravo birati niti biti birani.

Listu radnika koji imaju biračko pravo utvrđuje Izborni odbor.

2.4. Liste kandidata

Liste kandidata za izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu mogu predložiti sindikati koji imaju svoje članove zaposlene kod određenog poslodavca ili skupina radnika koju podržava najmanje 20% radnika zaposlenih kod određenog poslodavca, a dostavljaju ih predsjedniku izbornog odbora. Svaka lista kandidata mora imati onoliko broj kandidata koliko se bira povjerenika radnika za zaštitu na radu, te najmanje isti broj njihovih zamjenika. Za uvrštenje na listu kandidata potreban je prethodni pisani pristanak radnika, čije se izjave o takvom pristanku prilažu listi kandidata prilikom njenog podnošenja. Prvoimenovani radnik na listi kandidata smatra se nositeljem te liste.

2.5. Izborni i birački odbor

2.5.1. Izborni odbor

Za provođenje izbora povjerenika radnika za zaštitu na radu utemeljuje se izborni odbor. Izborni odbor ima neparni broj članova s najmanje tri člana. Odlučuje običnom većinom glasova ukupnog broja članova izbornog odbora.

U izborni i birački odbor svaki sindikat i svaka skupina radnika koja je podnijela listu kandidata daje jednog svojeg predstavnika i zamjenika predstavnika. Rok za dostavu odluke o imenovanju predstavnika je pet radnih dana od dana dostave odluke o imenovanju predsjedniku i članovima toga odbora i njihovim zamjenicima. Treba naglasiti da član izbornog ili biračkog odbora ne može biti radnik koji je kandidat za povjerenika radnika za zaštitu na radu.

Izborni odbor imenuje birački odbor prilikom raspisivanja izbora, a najkasnije pet tjedana prije isteka izbornog razdoblja povjerenika radnika za zaštitu na radu. Ako kod poslodavca nema radničkog vijeća, tada se izborni odbor imenuje na skupu radnika.

Izborni odbor ima sljedeće dužnosti: donijeti odluku o provođenju izbora za povjerenika radnika za zaštitu na radu; zatražiti listu radnika od poslodavca; utvrditi listu radnika koji imaju biračko pravo, a ako se glasuje na dva ili više biračkih mjesta i izvode iz toga popisa za svako od biračkih mjesta, u roku od tri dana od dostavljenog popisa radnika; imenovati biračke odbore ako se glasuje na dva ili više biračkih mjesta; pripremiti glasačke listiće; pripremiti i provesti glasovanje, te nadzirati pravilnost izbornog postupka; davati upute i naloge biračkom odboru, te mu dostaviti ovjereni izvod iz popisa birača za biračko mjesto i potreban broj glasačkih listića; nadzirati pravilnu provedbu izbornog postupka i odlučiti o prijavama nepravilnosti toga postupka, te o prigovorima na rezultat izbora; sastaviti zapisnik o prethodnim i konačnim rezultatima izbora; čuvati sve izborne materijale do konačnog

utvrđivanja rezultata izbora, a zatim te materijale predati radničkom vijeću.

Na sjednicama izbornog odbora vodi se zapisnik u koji se unose podaci o danu održavanja sjednice, o prisutnim osobama, te o donesenim odlukama.

2.5.2. Birački odbor

Birački odbor, po uputama i nalogima izbornog odbora, organizira i nadzire glasovanje za izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu na biračkom mjestu kojeg je odredio izborni odbor.

Odluku o imenovanju predsjednika i članova biračkog odbora donosi izborni odbor i dostavlja je predsjedniku i članovima toga odbora i njihovim zamjenicima.

Birački odbor ima sljedeće dužnosti: pripremiti, provesti i nadzirati pravilnost glasovanja na biračkom mjestu; sastaviti zapisnik o rezultatima glasovanja na biračkom mjestu; idućeg radnog dana nakon dana glasovanja objaviti zapisnik o rezultatima glasovanja na oglasnom mjestu biračkog mjesta, a primjerak tog zapisnika, te izvoda iz popisa birača koji su na biračkom mjestu imali biračko pravo, kao i važeće, nevažeće i neupotrebljene glasačke listiće, u vrijednosnom pismu poslati na adresu sjedišta poslodavca, s napomenom: „ne otvarati – za izborni odbor.“

2.6. Obveze poslodavca

Poslodavac je dužan u roku od tri radna dana od dana primitka zahtjeva predsjednika izbornog odbora, dostaviti mu odvojeno popis radnika koji su u radnom odnosu na dan izrade popisa i koji su članovi njegovih upravnih i nadzornih tijela ili su članovi njihovih obitelji ili su ovlašteni zastupati ga u odnosu na kod njega zaposlene radnike, te popis ostalih radnika koji su u radnom odnosu na dan izrade popisa. Popisi radnika sadrže redne brojeve, imena i prezimena radnika po abecednom redoslijedu prezimena i njihov osobni identifikacijski broj. Ako je izborni odbor odredio više biračkih mjesta, tada je poslodavac dužan predsjedniku izbornog odbora dostaviti popise radnika za svako od biračkih mjesta. Poslodavac je dužan osigurati materijalno-tehničke uvjete i omogućiti nesmetano glasovanje za izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu u vrijeme i na biračkim mjestima koje je odredio izborni odbor.

Poslodavac snosi sve troškove potrebne za provođenje postupka izbora povjerenika radnika za zaštitu na radu.

2.7. Glasачki listić

Izborni odbor odlučuje o broju glasačkih listića koji će biti pripremljeni za glasovanje za izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu. Taj broj ne smije biti manji od broja radnika upisanih u popis birača, niti veći za više od pet posto toga broja.

Glasački listići ovjeravaju se pečatom poslodavca, te ovisno o njihovom broju, potpisom, paraom ili faksimilom potpisa predsjednika izbornog odbora. Pri dnu glasačkog listića mora se staviti sljedeća napomena: „Glasuje se isključivo zaokruživanjem jednog od rednih brojeva“

ili „glasački listić na kojem nije zaokružen niti jedan redni broj ili je zaokruženo više od jednog rednog broja smatrat će se nevažećim.“

Prilikom uručjenja glasačkog listića birački odbor ovlašten je od radnika zatražiti na uvid osobnu iskaznicu ili putovnicu radi utvrđivanja njegovog identiteta u trenutku kada je pristupio glasovanju, ako niti jedan od članova toga odbora ne može potvrditi identitet radnika. Nakon utvrđivanja identiteta radnika, a prije uručjenja glasačkog listića, jedan od članova biračkog odbora dužan je na popisu birača zaokružiti redni broj ispred imena i prezimena radnika koji je pristupio glasovanju.

2.8. Način glasovanja

Glasovanje za povjerenika radnika za zaštitu na radu je neposredno i tajno, a obavlja se zaokruživanjem jednog rednog broja na glasačkom listiću ispred liste kandidata, odnosno ispred imena i prezimena nositelja liste podnijete od skupine radnika, odnosno ispred imena i prezimena kandidata. Glasачki listić na kojem nije zaokružen niti jedan redni broj ili na kojem je zaokruženo više od jednog rednog broja je nevažeći.

Ako se bira jedan povjerenik radnika za zaštitu na radu na glasačkom listiću nalaze se imena i prezimena kandidata i njihovih zamjenika, a iza kandidata i zamjenika koje je podnio sindikat, u zagradi je i naziv toga sindikata. Ukoliko se biraju tri ili više povjerenika radnika za zaštitu na radu na glasačkom listiću nalazi se naziv sindikata koji je podnio listu kandidata, te ime i prezime nositelja liste, odnosno ime i prezime nositelja liste kandidata koju je podnijela skupina radnika.

2.9. Zapisnik biračkog odbora

Zapisnik biračkog odbora o rezultatima izbora za povjerenika radnika za zaštitu na radu sadrži sljedeće podatke: o danu održavanja sjednice i o prisutnim osobama; vremenu glasovanja; broju radnika upisanih u popis birača biračkog mjesta; broju glasačkih listića dostavljenih na biračko mjesto; broju radnika koji su pristupili glasovanju; broju važećih, nevažećih i neupotrebljenih glasačkih listića; broju glasova koje je dobila svaka od lista kandidata, odnosno svaki od kandidata; potpis predsjednika biračkog odbora.

2.10. Zapisnik o prethodnim rezultatima izbora

Zapisnik o prethodnim rezultatima izbora za povjerenika radnika za zaštitu na radu vodi izborni odbor, te sadržava sljedeće podatke: o vremenu glasovanja; broju pripremljenih glasačkih listića; broju važećih, nevažećih i neupotrebljenih glasačkih listića; broju glasova koji je dobila svaka od lista kandidata, odnosno svaki od kandidata; utvrđenje o valjanosti izbora za povjerenika radnika za zaštitu na radu (ako je glasala najmanje 1/3 radnika s pravom glasa); imena i prezimena izabranih povjerenika radnika za zaštitu na radu i njihovih zamjenika; pouku da svaki radnik može u roku od tri radna dana od dana objavljivanja zapisnika, podnijeti izbornom odboru pisanu prijavu o nepravilnosti izbornog postupka za izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu;

pouku da svaki kandidat za povjerenika radnika za zaštitu na radu može u roku od tri radna dana od dana objavljivanja zapisnika podnijeti izbornom odboru pisani prigovor na utvrđeni rezultat izbora; dan objavljivanja zapisnika, te potpis predsjednika izbornog povjerenstva odbora.

Zapisnik o prethodnim rezultatima izbora za povjerenika radnika za zaštitu na radu mora tijekom tri radna dana od dana objavljivanja zapisnika, biti objavljen na svim oglašnim mjestima poslodavca.

2.11. Utvrđivanje rezultata izbora

Ako se bira jedan povjerenik radnika za zaštitu na radu, izabran je onaj kandidat koji je dobio najveći broj glasova radnika koji su glasovali. U slučaju da dva ili više kandidata dobiju isti broj glasova, tada je izabran kandidat koji je duže neprekidno zaposlen kod poslodavca.

Ukoliko se biraju tri ili više povjerenika radnika za zaštitu na radu, broj povjerenika radnika za zaštitu na radu koji je izabran sa svake liste utvrđuje se na sljedeći način:

Ukupan broj glasova koji je dobila svaka lista dijeli se s brojevima od jedan do, zaključno, broja povjerenika radnika za zaštitu na radu koji se biraju. Svi tako dobiveni rezultati redaju se od najvećeg do najmanjeg, a rezultat koji po redu odgovara broju povjerenika radnika za zaštitu na radu koji se biraju je zajednički djelitelj. Svaka lista dobit će onoliko povjerenika radnika za zaštitu na radu koliko puta ukupan broj njezinih dobivenih glasova sadrži cijeli broj zajedničkog djelitelja. Ako su glasovi podijeljeni tako da se ne može utvrditi koja bi između dviju ili više lista dobila povjerenika radnika za zaštitu na radu, ono će pripasti onoj listi koja je dobila više glasova. Izabrani su kandidati od rednog broja jedan pa do rednog broja koji odgovara broju povjerenika radnika za zaštitu na radu koje je određena lista dobila.

Lista koja na izborima dobije manje od 5% glasova radnika koji su glasovali ne sudjeluje u diobi mjesta za povjerenika radnika za zaštitu na radu. Zamjenici povjerenika radnika za zaštitu na radu sa svake liste su kandidati koji nisu izabrani, po redu od prvoga neizabranoga pa najviše do broja koliko je određena lista dobila povjerenika radnika za zaštitu na radu, a nakon što se iscrpi lista kandidata, zamjenici su osobe s liste zamjenika kandidata. Podatke o provedenim izborima izborni odbor dostavlja poslodavcu i sindikatima koji su podnijeli listu kandidata.

2.12. Postupak po prijavama nepravilnosti i prigovorima

Izborni odbor je dužan u roku od tri radna dana od dostavljene prijave ili prigovora, odlučiti o prijavljenoj nepravilnosti izbornog postupka i o prigovoru kandidata za izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu na rezultat izbora, te svoju odluku dostaviti podnositelju prijave, odnosno prigovora. Naime, izborni odbor u roku od tri radna dana po proteku roka za podnošenje prijave i prigovora, odnosno nakon donesenih odluka o prijavama i prigovorima, ocjenjuje postoje li nepravilnosti izbornog postupka zbog kojih je potrebno ponoviti čitav izborni postupak ili neki

njegov dio. Odluka o ponavljanju čitavog izbornog postupka ili njegovog dijela objavljuje se na svim oglašnim mjestima poslodavca.

2.13. Zapisnik o konačnim rezultatima izbora

Zapisnik izbornog odbora o konačnim rezultatima izbora za povjerenika radnika za zaštitu na radu sadržava sljedeće podatke: o danu održavanja sjednice; prisutnim osobama; donesenim odlukama; vremenu glasovanja; broju radnika upisanih u popis birača; broju pripremljenih glasačkih listića; broju radnika koji su pristupili glasovanju; broju važećih, nevažećih i neupotrebljenih glasačkih listića; broju glasova koje je dobila svaka od lista kandidata, odnosno svaki od kandidata; imena i prezimena izabranih povjerenika radnika za zaštitu na radu i njihovih zamjenika s liste kandidata koje su dobile povjerenike radnika za zaštitu na radu; datum objavljivanja zapisnika, te potpis predsjednika izbornog odbora.

Zapisnik o konačnim rezultatima izbora za povjerenika radnika za zaštitu na radu mora tijekom tri radna dana od dana objavljivanja zapisnika biti objavljen na svim oglašnim mjestima poslodavca, s tim da se primjerak zapisnika mora dostaviti poslodavcu, sindikatima koji su podnijeli liste kandidata za povjerenika radnika za zaštitu na radu, te nositeljima liste kandidata za izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu podnesene od skupine radnika.

3. Zaključak

Uzimajući u obzir velik opseg poslova koje obavlja povjerenik radnika za zaštitu na radu, neophodno je provoditi nekinuirane edukacije radi stjecanja novih znanja i vještina, a što će se zasigurno pozitivno odraziti na povećanje razine sigurnosti i zaštite radnika u radnim procesima. Povjerenik radnika za zaštitu na radu svojim djelovanjem može biti primjer ostalim radnicima kako da rad obavljaju na siguran način primjenjujući ispravne radne postupke i korištenjem osobnih zaštitnih sredstava.

PROGRAM USAVRŠAVANJA U JAVNOJ NABAVI

6. prosinac 2024. (on line)

**PLANIRANJE NABAVE ZA 2025.
GODINU I AKTUALNA PITANJA IZ
PRAKSE U IZRADI TE PREGLEDU I
OCJENI TROŠKOVNIKA**

Informacije i prijave: www.tim4pin

Okvir za imenovanje ravnatelja ustanove u kulturi prema posebnim propisima

Dragan Zlatović*

U prošlom broju časopisa autor je obradio posebnosti imenovanja ravnatelja javne ustanove prema općim odredbama Zakona o ustanovama. U ovom broju autor sustavno predstavlja posebni okvir za imenovanje ravnatelja ustanove u kulturi prema posebnim propisima.

1. Posebna regulacija imenovanja ravnatelja javnih ustanova u kulturi

Uz opći okvir za postupanje kod imenovanja ravnatelja javne ustanove, ovisno o ustanovi i njejoj djelatnosti u postupcima imenovanja ravnatelja posebnih javnih ustanova nužno je konzultirati i primijeniti posebne zakone koji se odnose na konkretnu javnu ustanovu i posebne pretpostavke koje su tim zakonima propisane za provedbu postupka imenovanja ravnatelja tih javnih ustanova. Odredbe tih posebnih zakona kao i odredbe autonomnih općih akata javne ustanove (akt o osnivanju, statut) koje se odnose na uvjete i postupak imenovanja ravnatelja javne ustanove imaju prednost pred općim odredbama ZU, koje se primjenjuju supsidijarno.

U posebnom zakonodavstvu postoje različita rješenja čije eksplicitno prezentiranje bi učinilo ovaj rad nepreglednim i opterećujućim, tako da dajemo samo navode odgovarajućih referentnih odredbi posebne legislative u područjima djelovanja javnih ustanova.

Tako je posebno uređenje imenovanja ravnatelja javnih ustanova primjerice sadržano u sljedećoj regulaciji:

- autorska kultura – čl. 29., čl.31. – 34. Zakona o audiovizualnim djelatnostima („Narodne novine“, br. 61/18 i 114/22)
- reproduktivna kultura – čl. 17.- 22. Zakona o kazalištima („Narodne novine“, br. 23/23.)
- zaštita kulturnih i prirodnih dobara – čl.22.st.1. i čl. 25. – 26. Zakona o muzejima („Narodne novine“, br. 61/18, 98/19,114/22 i 36/24.); čl.16., čl. 19. – 20. i čl. 25. Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti („Narodne novine“, br. 17/19, 98/19, 114/22 i 36/24); čl. 41. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima („Narodne novine“, br. 61/18, 98/19, 114/22 i 36/24); te čl. 39.-41. Zakona o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi („Narodne novine“, br.83/22).

2. Ustanove u kulturi na koje se primjenjuje Zakon iz 2022.

Ranije važećim Zakonom o upravljanju javnim ustanovama u kulturi („Narodne novine“, br. 96/01. i 98/12.) koji je

donesen u studenom 2001., bila su uređena neka pitanja ustrojstva i upravljanja ustanovama u kulturi na poseban način u odnosu na Zakon o ustanovama („Narodne novine“, br. 76/93., 29/97. – ispravak, 47/99. – ispravak, 35/08. i 127/19.). Naime, s obzirom na posebnost samih ustanova u kulturi, pojedina su rješenja u odnosu na ove ustanove detaljizirana u ovom Zakonu, te u određenoj mjeri odstupaju odnosno nadograđuju generalnu regulaciju ustanova.

Novim Zakonom iz 2022. noveliran je sustav upravljanja ustanovama u kulturi, sastav i način izbora članova upravnih vijeća, uvjete i način imenovanja ravnatelja ustanova u kulturi te osnivanje stručnog vijeća.

Na javne ustanove u kulturi primjenjuju se različiti propisi glede njihovog sustava upravljanja ovisno o tome regulira li njihovu djelatnost posebni zakon kao *lex specialis* ili ne.

Na sve javne ustanove u kulturi generalno se primjenjuju opće odredbe o upravljanju ustanovama iz Zakona o ustanovama (čl.34. do 52) kao *lex generalis*, pa tako i na javne ustanove u kulturi i to u onoj mjeri u kojoj posebni zakoni drukčije ne uređuju ovu materiju.

Posebni zakonski propisi primjenjivi na javne ustanove u kulturi u pogledu njihovog sustava upravljanja su sljedeći:

- Zakon o arhivskom gradivu i arhivima („Narodne novine“, 61/18. , 98/19., 114/22. i 36/24.)
- Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti („Narodne novine“, 17/19. , 98/19., 114/22. i 36/24.)
- Zakon o muzejima („Narodne novine“, 61/18. , 98/19., 114/22. i 36/24.)
- Zakon o kazalištima („Narodne novine“, 71/06., 121/13., 26/14. i 98/19.)
- Zakon o audiovizualnim djelatnostima („Narodne novine“, 61/18. i 114/22.)
- Zakon o medijima („Narodne novine“, 59/04., 84/11. , 81/13. i 114/22)
- Zakon o elektroničkim medijima („Narodne novine“, 111/21. i 114/22.)
- Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji („Narodne novine“, 137/10., 76/12., 46/17., 73/17. – Ispravak, 94/18. – Od-luka Ustavnog suda RH i 114/22.)
- Zakon o Hrvatskoj izvještajnoj novinskoj agenciji („Narodne novine“, 96/01.).

* Izv. prof. dr. sc. Dragan Zlatović, prof. struč. stud. u trajnom izboru, Pročelnik Odjela upravnih studija Veleučilište u Šibeniku

Zakon iz 2022. ne primjenjuju se na ustanove u kulturi čije je osnivanje, ustrojstvo, upravljanje i rad uređeno navedenim posebnim zakonima, osim odredbi članka 38. i članka 41. stavka 4. Zakona koji se primjenjuje na sve ustanove u kulturi. Naime, prema čl. 38. Zakona, predstavnike osnivača u upravno vijeće imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu za muzeje, arhive i knjižnice kojima je osnivač Republika Hrvatska, sukladno posebnim zakonima. Nadalje, prema čl. 41. st. 4. Zakona po razrješenju s dužnosti ravnatelja ili nakon isteka mandata osoba koja je prije obnašanja dužnosti bila zaposlena na neodređeno vrijeme u ustanovi u kulturi ima pravo povratka na rad odnosno rasporeda na radno mjesto jednake složenosti poslova, za koje je propisan isti stupanj obrazovanja i potrebno radno iskustvo u jednakom trajanju odnosno pravo povratka na rad kod poslodavca kod kojeg je bila u radnom odnosu na neodređeno vrijeme prije početka obnašanja dužnosti ravnatelja, bez provedbe javnog natječaja, a što se pobliže uređuje sporazumom s poslodavcem. Dakle, ove dvije citirane odredbe primjenjuju se i u ustanovama u kulturi koje su uređene posebnim propisima, pa to je nužno posebno istaknuti radi šire primjenjivosti ovog Zakona i na ustanove u kulturi (kazališta, muzeji, knjižnice, arhivi i dr.) na koje se inače ovaj Zakon suštinski ne odnosi.

Na sve ostale javne ustanove u djelatnostima u kulturi koje nisu regulirane posebnim zakonima, primjenjuje se dakle novi Zakon o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi iz 2022., koji je stavio izvan snage raniji Zakon o upravljanju javnim ustanovama u kulturi iz 2021. (v. čl. 52. Zakona iz 2022.), uz i dalje supsidijarnu primjenu odredbi Zakona o ustanovama.

Prema čl. 35. st. 1. Zakona ustanove u kulturi osnivaju se za trajno obavljanje djelatnosti u kulturi te organiziranje aktivnosti i manifestacija u realizaciji javnih potreba u kulturi od interesa za njihove osnivače. One obavljaju djelatnost kao javnu službu, a mogu obavljati i druge djelatnosti u kulturi sukladno posebnim propisima.

Prema čl. 35. st. 4. Zakona eksplicitno se određuje kako su ustanove na koje se primjenjuje novi Zakon iz 2022. centri za kulturu, glazbene i audiovizualne ustanove te druge ustanove čije osnivanje, ustrojstvo, upravljanje i rad nisu uređeni posebnim zakonima.

Djelatnost centara za kulturu obuhvaća:

- pripremu i organizaciju te javno izvođenje, prikazivanje i predstavljanje kulturno-umjetničkog stvaralaštva
- organizaciju kulturno-umjetničke poduke, edukativnih aktivnosti i radionica, tribina, predavanja, konferencija i stručnih skupova
- aktivnosti i manifestacije usmjerene na povećanje dostupnosti, pristupa i sudjelovanja u kulturi, raznolikosti kulturnog sadržaja te suradnje s organizacijama civilnoga društva
- obavljanje kulturnih djelatnosti iz članka 4. stavka 1. a Zakona i ostalih djelatnosti sukladno posebnim propisima (čl. 35. st. 5. Zakona).

3. Ravnatelj javne ustanove u kulturi

Izrijekom je odredbom čl. 39. st. 1. Zakona određeno kako ustanovom u kulturi upravlja ravnatelj, što je novina u odnosu na ranije zakonsko rješenje i generalno rješenje iz čl. 35. Zakona o ustanovama.

Prema čl. 37. st. 1. Zakona o ustanovama ravnatelj ustanove je njen voditelj, ako zakonom nije drukčije propisano. Suprotno tome, odredbama čl. 22. i 24. Zakona o kazalištima je regulirano da nacionalnim kazalištem odnosno javnim kazalištem upravlja intendant odnosno ravnatelj. Također i čl. 25. Zakona o muzejima je uređeno kako javnim muzejom upravlja ravnatelj. Takvu odredbu sadrži i čl. 19. Zakona o knjižnicama i knjižničarskoj djelatnosti u kojem je propisano kako javnom knjižnicom upravlja ravnatelj.

Ravnatelj predstavlja i zastupa ustanovu u pravnome prometu i pred javnopravnim tijelima te obavlja druge poslove predviđene zakonima, aktom o osnivanju i statutom.

Tako sukladno zakonu, aktu o osnivanju i statutu ustanove u kulturi ravnatelj ustanove u kulturi obavlja primjerice poslove:

- predstavlja i zastupa ustanovu u pravnom prometu te u svim postupcima pred sudovima i javnopravnim tijelima;
- poduzima sve pravne radnje u ime i za račun ustanove;
- odgovara za zakonitost rada ustanove;
- organizira i vodi rad i poslovanje ustanove;
- vodi stručan rad ustanove i odgovara za njega;
- predlaže upravnom vijeću godišnji program rada i razvitka Ustanove;
- predlaže upravnom vijeću financijski plan, godišnji i polugodišnji obračun, te izvješće o izvršenju godišnjeg programa rada i razvitka ustanove;
- provodi odluke upravnog vijeća;
- predlaže upravnom vijeću druge opće akte;
- predlaže upravnom vijeću donošenje odluke o ispravama i podacima čije bi priopćavanje neovlaštenoj osobi bilo protivno interesima ustanove i njezinog osnivača.
- podnosi upravnom vijeću i drugim nadležnim tijelima izvješće o radu i poslovanju ustanove;
- donosi plan nabave;
- u ime ustanove sklapa pravne poslove o stjecanju, opterećivanju ili otuđivanju pokretne i nematerijalne imovine, o uslugama i ulaganjima te nabavi pojedinačne vrijednosti do statutom propisane maksimalne novčane vrijednosti, a preko koje prema prethodnoj odluci upravnog vijeća uz prethodnu suglasnost izvršnog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u svojstvu tijela osnivača, te građevinskim radovima prema prethodnoj odluci upravnog vijeća uz prethodnu suglasnost izvršnog tijela osnivača;
- daje pisanu punomoć drugoj osobi za zastupanje ustanove u pravnom prometu;
- donosi odluke o popisu imovine, potraživanja i obveza ustanove;
- donosi odluke o imenovanju članova povjerenstava i radnih skupina;
- imenuje voditelje ustrojbenih jedinica;
- određuje osobe ovlaštene za potpisivanje financijske i druge dokumentacije;

- nakon provedenog javnog natječaja odlučuje o zasnivanju radnog odnosa;
- odlučuje o prestanku radnog odnosa te u prvom stupnju o pravima i obvezama zaposlenika iz radnog odnosa;
- organizira rad i obavlja raspored radnika na radna mjesta;
- odobrava službena putovanja i odsustva s rada radnicima ustanove;
- osigurava pravodobnu pripremu i stručnu obradu svih materijala koji se razmatraju na sjednicama upravnog vijeća ustanove;
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, statutom i drugim općim aktima ustanove.

Ako ustanova u kulturi nema upravno vijeće, ravnatelj obavlja i poslove iz djelokruga zadaća upravnog vijeća iz čl. 37. st. 2. Zakona.

Ravnatelj ustanove može dati punomoć drugoj osobi da zastupa ustanovu u pravnom prometu. Punomoć može dati samo u granicama svojih ovlasti, a daje ju sukladno odredbama zakona kojima se uređuju obvezni odnosi. Akte, odluke i druge isprave ustanove potpisuje ravnatelj, a u slučaju njegove odsutnosti jedan od radnika s posebnim ovlastima i odgovornostima kojega opunomoći ravnatelj. Odlukom ravnatelja određuju se osobe ovlaštene za potpisivanje financijske i druge dokumentacije ustanove. Istom odlukom ravnatelj utvrđuje koju je dokumentaciju osoba ovlaštena potpisivati.

Odredbom čl. 40. Zakona regulirano je imenovanje i razrješenje ravnatelja ustanova u kulturi.

Tako ravnatelja ustanove u kulturi kojoj je osnivač Republika Hrvatska imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu, uz prethodno mišljenje upravnog vijeća, ako je ono osnovano. Ako je Republika Hrvatska suosnivač ustanove u kulturi, ravnatelja imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu, uz prethodno pribavljeno mišljenje suosnivača i upravnog vijeća, ako je ono osnovano, a sukladno aktu o osnivanju. Ravnatelja ustanove u kulturi kojoj je osnivač ili suosnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imenuje i razrješuje izvršno tijelo odnosno izvršna tijela više osnivača sporazumno, uz prethodno mišljenje upravnog vijeća, ako je ono osnovano, a način raspisivanja i provedbe postupka javnog natječaja za imenovanje ravnatelja pobliže se uređuje statutom ustanove i ugovorom osnivača. Ravnatelja ustanove u kulturi kojoj je osnivač pravna osoba u pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imenuje i razrješuje nadležno tijelo te pravne osobe propisano posebnim zakonima i statutom.

Prema ranijoj regulativi odnosno odredbi članka 5. stavak 2. Zakona o upravljanju ustanovama u kulturi iz 1995., ravnatelje javnih ustanova u kulturi kojih su osnivači ili vlasnici županije, odnosno Grad Zagreb, gradovi ili općine, imenovala su i razrješavala predstavnička tijela osnivača na prijedlog upravnih vijeća ustanova i po pribavljenom mišljenju stručnog osoblja tih ustanova, uz naknadu potvrdu ministra kulture. Protiv rješenja ministra kulture o davanju naknadne potvrde na rješenje osnivača o razrješenju ravnatelja javne ustanove u kulturi moglo se pokrenuti upravni spor. V. presudu Upravnog suda RH, Us-

6601/1998, od 21.9.2000. Potvrda ministra kulture u ovim slučajevima razrješenja ravnatelja ustanove u kulturi je u novom Zakonu izostala.

Zakonom je propisana obveza javnog natječaja u postupku imenovanja ravnatelja ustanove u kulturi. Izriekom je odredbom čl.40.st.5.Zakona propisano kako javni natječaj za imenovanje ravnatelja ustanove u kulturi raspisuje i provodi ustanova, dakle ne upravno vijeće ustanove niti osnivač ustanove. Ne raspiše li ustanova javni natječaj za imenovanje ravnatelja u propisanome roku, natječaj će raspisati osnivač. Javni natječaj raspisuje se najkasnije tri mjeseca prije isteka mandata ravnatelja, a rok za podnošenje prijave ne može biti kraći od 30 dana. Uz prijavu na javni natječaj obvezno se prilaže program rada za četverogodišnje razdoblje na temelju kojega se imenuje ravnatelj.

Ako osnivač odnosno osnivači ne obave razrješenje i imenovanje ravnatelja ustanove u kulturi kojemu je istekao mandat ili ovlast vršitelja dužnosti ravnatelja ustanove u kulturi, tijelo nadležno za provedbu nadzora nad zakonitošću rada i općih akata ustanove u kulturi iz članka 44. Zakona razriješit će dužnosti ravnatelja i imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja bez provođenja javnog natječaja do imenovanja ravnatelja odnosno vršitelja dužnosti ravnatelja od strane osnivača, a najdulje do godinu dana.

Bilo je potrebno novim Zakonom uskladiti uvjete za imenovanje ravnatelja ustanove u kulturi s tada važećim Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, br. 123/03., 105/04., 174/04., 2/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/07., 45/09., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 60/15. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 131/17.) i Zakonom o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju („Narodne novine“, br. 107/07. i 118/12.), koji su uređivali pitanja vrste i stjecanja visokog obrazovanja te akademskih i stručnih naziva i akademskih stupnjeva. U ovom području regulacije sad asu na snazi novi Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti („Narodne novine“, br. 119/22.) i Zakon o akademskom i stručnom nazivu i akademskom stupnju („Narodne novine“, br. 123/23.).

Tako je čl. 41. st. 1. Zakona propisano da se za ravnatelja ustanove u kulturi može imenovati osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili s njim izjednačen studij, koja se odlikuje stručnim, radnim i organizacijskim sposobnostima te ispunjava ostale uvjete određene posebnim zakonima, aktom o osnivanju ustanove ili njezinim statutom.

Nije prihvaćen prijedlog iznesen u javnoj raspravi o prijedlogu novog Zakona, da se kao uvjet za imenovanje ravnatelja ustanove u kulturi propiše uvjet o pet godina staža u kulturi. Aktom o osnivanju ustanove ili njezinim statutom određuju se ostali uvjeti koje mora ispunjavati ravnatelj ustanove u kulturi, pored uvjeta propisanih ovim Zakonom, a imajući u vidu da je u lokalnim zajednicama često teško naći osobu koja bi ispunila taj uvjet pri čemu se onda nalazi rješenje u imenovanju vršitelja dužnosti, što

nije pravo rješenje problema za nedostatak stručnjaka u kulturi na lokalnoj razini.

Za vršitelja dužnosti ravnatelja može se do imenovanja ravnatelja, a najdulje do godinu dana, bez provođenja javnog natječaja, imenovati osoba koja ima obrazovanje propisano i za ravnatelja, a na ovu dužnost može se imenovati i osoba koja nije djelatnik ustanove. Vršitelja dužnosti ravnatelja ustanove u kulturi kojoj je osnivač Republika Hrvatska imenuje ministar nadležan za kulturu, a kod ustanova kojima je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) uprave, izvršno tijelo osnivača.

Upravni sud u Rijeci u odluci u predmetu pod poslovnim brojem 2 Usl-850/13-7 od 13.02.2014 godine je iznio stajalište da odredba članka 43. st. 1. ZU-a, u dijelu koji glasi „ili nitko od prijavljenih kandidata ne bude izabran“, ne podrazumijeva obvezu imenovanja ravnatelja koja bi slijedila već iz same činjenice da postoji jedan ili više kandidata prijavljen na natječaj koji ispunjava sve natječajne uvjete, već ostavlja osnivaču ustanove mogućnost neizbora ravnatelja ako niti jednog od kandidata ne ocijeni adekvatnim izborom. O institutu vršitelja dužnosti ravnatelja javne ustanove izjasnio se i Vrhovni sud u presudi u predmetu poslovni broj Revr-278/2006-2 od 17.05.2007. godine.

Zakon glede statusa osobe ravnatelja po razrješenju s dužnosti ravnatelja ili nakon isteka mandata ravnatelja razlikuje dvije situacije:

- a) kada se radi o osobi koja je prije preuzimanja funkcije ravnatelja ustanove bila zaposlena u istoj ustanovi u kulturi;
- b) kada se radi o osobi koja je prije preuzimanja funkcije ravnatelja ustanove u kulturi bila zaposlena na neodređeno vrijeme kod drugog poslodavca (tzv. „osoba izvan sustava“).

U odnosu na prvi slučaj, u Zakonu je izrijekom propisano kako osoba koja je prije obnašanja dužnosti ravnatelja ustanove u kulturi bila zaposlena na neodređeno vrijeme u ustanovi u kulturi ima pravo povratka na rad odnosno rasporeda na radno mjesto jednake složenosti poslova, za koje je propisan isti stupanj obrazovanja i potrebno radno iskustvo u jednakom trajanju. Naime, kako je ravnatelj mandatna funkcija nužno je osigurati mogućnost njegovog radnog zbrinjavanja u toj istoj matičnoj ustanovi u kulturi nakon što mu istekne mandat odnosno razrješenja s dužnosti ravnatelja te iste ustanove u kulturi.

U drugom slučaju, osoba koja je prije početka obnašanja dužnosti ravnatelja ustanove u kulturi bila kod poslodavca u radnom odnosu na neodređeno vrijeme prije početka obnašanja dužnosti ravnatelja, ima pravo povratka na rad kod toga poslodavca bez provedbe javnog natječaja, a što se pobliže uređuje sporazumom s poslodavcem. Vezano uz raspravu da se propiše da ravnatelj ustanove u kulturi nema pravo povratka nakon proteka dvaju uzastopnih mandata na radno mjesto kod poslodavca kod kojeg je bio u radnom odnosu na neodređeno vrijeme prije početka obnašanja dužnosti ravnatelja, namjera je predlagatelja da se omogući mobilnost stručnjaka u ustanovama u kulturi radi podizanja razine i kvalitete rada, a da se istodobno nakon isteka mandata mogu vratiti na staro radno mjesto.

Ovdje se izrijekom upućuje na potrebu uređivanja ovog pitanja u sporazumu s ranijim poslodavcem osobe koja počinje obnašati dužnost ravnatelja ustanove u kulturi. Ukoliko ovakav sporazum izostane, ovo bi pravo bilo neprovedivo, pa je stoga nužno već prije preuzimanja dužnosti ovaj sporazum perfektuirati, kako bi ovisno o tome osoba uopće mogla prihvatiti dužnost ravnatelja ukoliko joj je ovo pravo ključno kod donošenja njene osobne odluke o stupanju na dužnost ravnatelja ustanove u kulturi. Dakle ovo se pravo ne može konstituirati u samom ugovoru o radu osobe koja počinje obnašati ravnateljsku dužnost, ukoliko sporazum o tome nije postignut s poslodavcem.

Ova su prava zajamčena samo onim osobama koje su prije početka obnašanja dužnosti ravnatelja ustanove u kulturi bila u radnom odnosu isključivo na neodređeno vrijeme u toj istoj ustanovi ili kod drugog poslodavca, što znači da ova prava nemaju osobe koje su bile zaposlene na određeno vrijeme, neovisno gdje su prije početka obnašanja dužnosti ravnatelja ustanove u kulturi radile.

U slučaju odsutnosti ravnatelja zamjenjuje ga radnik ustanove kojeg on za to ovlasti. Osoba koja zamjenjuje ravnatelja ne bi trebala biti ona koja je kao predstavnik radnika član upravnog vijeća. Osoba koja zamjenjuje ravnatelja ima prava i ovlasti ravnatelja za vrijeme dok ga zamjenjuje, osim ako ravnatelj ne odredi drugačije.

Držimo kako u novom Zakonu nisu jasno razdvojene funkcije upravljanja u ustanovi u kulturi, iz razloga što je *ex lege* ravnatelj upravno tijelo ustanove u kulturi, ali upravno vijeće i dalje ima određene kompetencije koje spadaju u upravljačku funkciju u ustanovama u kulturi. Dakle, zadržana je i dalje podjela upravne funkcije između ravnatelja i upravnog vijeća ustanove u kulturi, neovisno što je izrijekom *ex lege* to stavljeno u djelokrug ravnateljske funkcije. Nužno bi bilo u cilju jasnog razgraničenja ovlasti organa ustanove u kulturi to jasnije urediti u nekoj sljedećoj noveli zakona, te se *de lege ferenda* predlaže da nadležnosti sadašnjeg upravnog vijeća budu novim rješenjima više usmjerene prema nadzornoj funkciji u ustanovi, što bi uključivalo i promjenu naziva toga organa u nadzorni odbor/nadzorno vijeće. Sada je to razgraničenje prepušteno uređenju u osnivačkom aktu odnosno u statutu ustanove što otvara mogućnost različitih rješenja koja mogu dovesti do problema u funkcioniranju i upravljanju ustanovom u kulturi.

Prije svega bi se djelokrug zadaća upravnog vijeća ustanove u kulturi trebao ogledati u osiguravanju usklađenosti djelovanja ustanove s njezinom misijom iz strateškog plana, uspostavljanju dugoročnih planova ustanove, angažiranju i nadziranju ravnatelja ustanove (sic! – *op.aut.*), suradnji s ravnateljem i menadžmentom u konkretnim aktivnostima po potrebi, arbitriranju u konfliktima između ravnatelja i djelatnika ustanove, osmišljavanju i utemeljenju poslovne politike ustanove, osiguravanju prihoda i upravljanju financijskim resursima, upravljanju odnosima ustanove i njenog okruženja (dakle vanjsko a ne unutarnje upravljanje ustanovom – *op.aut.*), te samoevaluaciji vlastitog rada i nadziranju rada svojih članova i vijeća kao cjeline, što je još 1989. predlagao glasoviti Cyril O. Houle u svojoj knjizi „Governing boards: their nature and nurture“.

Fakultativne osnove za isključenje gospodarskih subjekata s poslovnim nastanom izvan RH

Kristina Rihtar*

Osnove za isključenje gospodarskih subjekata iz postupka javne nabave dijele se na: obvezne i fakultativne. Obvezne osnove za isključenje propisane su člancima 251. i 252. Zakona o javnoj nabavi („Narodne novine“, broj: 120/16 i 114/22 – dalje: ZJN 2016), a fakultativne osnove za isključenje člankom 254. ZJN-a 2016, a naručitelji ih mogu ali nisu ih obvezni primijeniti u postupku javne nabave. Autorica u članku obrađuje fakultativne osnove za isključenje gospodarskog subjekta u postupku javne nabave, uvažavajući upise u sustav e-Certis, te praksu Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (dalje: Državna komisija) i Visokog upravnog suda RH (dalje: VUS RH), u slučaju kada je natjecatelj/ponuditelj gospodarski subjekt s poslovnim nastanom izvan RH, kao i relevantna stajališta Suda EU o pojedinim pitanjima vezanim uz fakultativne osnove za isključenje.

1. Fakultativne osnove za isključenje iz postupka javne nabave prema ZJN 2016

Člankom 57. stavkom 4. Direktive 2014/24/EU Europskog parlamenta i vijeća, od 26. veljače 2014., o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ – dalje: Direktiva 2014/24/EU) propisane su fakultativne osnove za isključenje gosp. subjekta iz postupka javne nabave. Ista odredba Direktive 2014/24/EU transponirana je u hrvatsko zakonodavstvo javne nabave člankom 254. stavkom 1. toč. 1. do 9. ZJN 2016. Istom odredbom ZJN 2016 propisano je da javni naručitelj može isključiti gospodarskog subjekta iz postupka javne nabave ako: **1.** može na odgovarajući način dokazati kršenje primjenjivih obveza u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava, uključujući kolektivne ugovore, a osobito obvezu isplate ugovorene plaće, ili odredbama međunarodnog prava okoliša, socijalnog i radnog prava navedenim u Prilogu XI. ZJN-a 2016; **2.** je nad gospodarskim subjektom otvoren stečajni postupak, ako je nesposoban za plaćanje ili prezadužen, ili u postupku likvidacije, ako njegovom imovinom upravlja stečajni upravitelj ili sud, ako je u nagodbi s vjerovnicima, ako je obustavio poslovne aktivnosti ili je u bilo kakvoj istovrsnoj situaciji koja proizlazi iz sličnog postupka prema nacionalnim zakonima i propisima; **3.** može dokazati odgovarajućim sredstvima da je gospodarski subjekt kriv za teški profesionalni propust koji dovodi u pitanje njegov integritet; **4.** ima dovoljno vjerojatnih pokazatelja da zaključi da je gospodarski subjekt sklopio sporazum s drugim gospodarskim subjektima kojem je cilj narušavanje tržišnog natjecanja; **5.** se sukob interesa u smislu poglavlja 8. glave III. dijela prvog ovoga Zakona ne može učinkovito ukloniti drugim, manje drastičnim mjerama; **6.** se narušavanje tržišnog natjecanja, zbog prethodnog sudjelovanja gospodarskog subjekta u pripremi postupka nabave, kako je navedeno u članku 199. ZJN-a 2016, ne može ukloniti

drugim, manje drastičnim mjerama; **7.** gospodarski subjekt pokaže značajne ili opetovane nedostatke tijekom provedbe bitnih zahtjeva iz prethodnog ugovora o javnoj nabavi ili prethodnog ugovora o koncesiji čija je posljedica bila prijevremeni raskid tog ugovora, naknada štete ili druga slična sankcija; **8.** je gospodarski subjekt kriv za ozbiljno pogrešno prikazivanje činjenica pri dostavljanju podataka potrebnih za provjeru odsutnosti osnova za isključenje ili za ispunjenje kriterija za odabir gospodarskog subjekta, ako je prikrio takve informacije ili nije u stanju priložiti popratne dokumente u skladu s pododjeljkom 1. odjeljkom C tog poglavlja; **9.** je gospodarski subjekt pokušao na nepropisan način utjecati na postupak odlučivanja javnog naručitelja, doći do povjerljivih podataka koji bi mu mogli omogućiti nepoštenu prednost u postupku nabave ili je iz nemara dostavio pogrešnu informaciju koja može imati materijalni utjecaj na odluke koje se tiču isključenja, odabira gospodarskog subjekta ili dodjele ugovora.

ZJN 2016 propisuje da javni naručitelj „može“ isključiti gospodarskog subjekta iz postupka javne nabave, što znači da te osnove nisu obvezne te sam javni naručitelj odabire osnove za isključenje koje će propisati dokumentacijom o nabavi, ali nema obvezu provjeravati postojanje svih taksativno navedenih fakultativnih osnova za isključenje. Njihovim propisivanjem dokumentacijom o nabavi one postaju obvezne. Fakultativne osnove za isključenje u ponudi se dokazuju ESPD obrascem. Tijekom postupka pregleda i ocjene naručitelj na temelju vlastitih saznanja provjerava njihovo ne/postojanje odnosno odgovarajućim sredstvima (dokazima) dokazuje postojanje li koja od osnova za isključenje. U slučaju njihova postojanja, ZJN 2016 propisuje mogućnost poduzimanja „mjera samokorigiranja“. Na temelju **testa razmjernosti (proporcionalnosti)** utvrđuje se jesu li te mjere primjerene ili ne za donošenje odluke o isključenju.

Fakultativne osnove za isključenje mogu se podijeliti u dvije grupe: osnove koje se odnose na poslovanje gosp. subjekta

i osnove koje se odnose na njegovo postupanje u samom postupku javne nabave.

U prvu skupinu ubraja se: **a)** kršenje primjenjivih obveza u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava, uključujući kolektivne ugovore, a osobito obvezu isplate ugovorene plaće, ili odredbama međunarodnog prava okoliša, socijalnog i radnog prava Prilogu XI. ZJN 2016; **b)** otvoren stečajni postupak, nesposobnost za plaćanje ili prezaduženost, ili postupak likvidacije, ako imovinom upravlja stečajni upravitelj ili sud, nagodba s vjerovnicima, obustava poslovnih aktivnosti ili bilo kakva istovrsna situacija koja proizlazi iz sličnog postupka prema nacionalnim zakonima i propisima; **c)** postojanje teškog profesionalnog propusta koji dovodi u pitanje njegov integritet; te **d)** značajnih ili opetovanih nedostataka tijekom provedbe bitnih zahtjeva iz prethodnog ugovora o javnoj nabavi ili prethodnog ugovora o koncesiji čija je posljedica bila prijevremeni raskid tog ugovora, naknada štete ili druga slična sankcija.

U drugu skupinu, koja se odnosi na postupanje gosp. subjekta u samom postupku javne nabave, ubraja se: **a)** sklapanje sporazuma s drugim gosp. subjektima kojem je cilj narušavanje tržišnog natjecanja; **b)** sukob interesa koji se ne može učinkovito ukloniti drugim, manje drastičnim mjerama; **c)** narušavanje tržišnog natjecanja, zbog prethodnog sudjelovanja gospodarskog subjekta u pripremi postupka javne nabave, kako je navedeno u članku 199. ZJN-a 2016, koje se ne može ukloniti drugim, manje drastičnim mjerama; **d)** krivnja za ozbiljno pogrešno prikazivanje činjenica pri dostavljanju podataka potrebnih za provjeru odsutnosti osnova za isključenje ili za ispunjenje kriterija za odabir gospodarskog subjekta, prikrivanje takve informacije ili nemogućnost prilaganja popratnih dokumenata; **e)** pokušaj utjecaja na nepropisan način na postupak odlučivanja naručitelja, dolaženja do povjerljivih podataka koji bi mu mogli omogućiti nepoštenu prednost u postupku nabave ili iz nemara dostavljanja pogrešnih informacija koja može imati materijalni utjecaj na odluke koje se tiču isključenja, odabira gospodarskog subjekta ili dodjele ugovora.

2. Načini dokazivanja fakultativnih osnova za isključenje

Člankom 265. ZJN 2016 propisani su načini dokazivanja obveznih osnova za isključenje i fakultativne osnove za isključenje iz članka 254. stavka 1. točke 2. ZJN 2016. U tom smislu, toč. 3. stavka 1. istoga članka propisano je da je naručitelj obavezan kao dostatan dokaz da ne postoje osnove za isključenje prihvatiti **izvadak iz sudskog registra ili potvrdu trgovačkog suda ili drugog nadležnog tijela u državi poslovnog nastana gosp. subjekta** kojim se dokazuje da ne postoje osnove za isključenje iz članka 254. stavka 1. točke 2. ZJN 2016. Stavkom 2. je propisano da ako se u državi poslovnog nastana gosp. subjekta, odnosno državi čiji je osoba državljanin ne izdaju dokumenti iz stavka 1. tog članka ili ako ne obuhvaćaju sve okolnosti iz članka 254. stavka 1. točke 2. ZJN 2016, oni mogu biti zamijenjeni **izjavom pod prisegom** ili, ako izjava pod prisegom prema pravu dotične države ne postoji, **izjavom davatelja s ovjerenim potpisom kod nadležne sudske ili upravne vlasti,**

javnog bilježnika ili strukovnog ili trgovinskog tijela u državi poslovnog nastana gosp. subjekta, odnosno državi čiji je osoba državljanin.

Dakle, jedino je za osnovu iz članka 254. stavka 1. toč. 2. ZJN 2016 propisan način kojim se dokazuje nepostojanje te osnove za isključenje, dok za ostale fakultativne osnove za isključenje iz članka 254. ZJN 2016 ne postoje strogo određeni dokazi kojima će se dokazivati njihovo nepostojanje odnosno dokaz kojim će naručitelj utvrditi njihovo postojanje i donijeti odluku o isključenju gospodarskog subjekta iz postupka javne nabave. Za dokazivanje tih „ostalih“ (fakultativnih) osnova za isključenje, u prvom redu naručitelj mora imati saznanja o postojanju istih, a tek na temelju saznanja o njima, iste će dokazivati različitim vrstama dokaza, ovisno o vrsti fakultativne osnove za isključenje. **U pravilu, dokazivanje fakultativnih osnova za isključenje domaćih i stranih gospodarskih subjekata, neće se uvelike razlikovati, osim u dijelu u kojem te razlike proizlaze iz pravnih uređenja država poslovnog nastana gospodarskog subjekta.**

Primjerice, za odgovornost za narušavanje tržišnog natjecanja države, što predstavlja postojanje **teškog profesionalnog propusta**, članice EU mogu propisati kaznenu ili administrativnu odgovornost. U slučaju da je propisana kaznena odgovornost (npr. u Danskoj ili Češkoj), za narušavanje tržišnog natjecanja, sud će donijeti presudu gosp. subjektu kojom će ga kazniti novčanom kaznom ili kaznom pritvora odnosno zatvora. U tom slučaju, **postojanje presude je odgovarajuće sredstvo kojim se dokazuje postojanje teškog profesionalnog propusta.** U slučaju da je propisana administrativna odgovornost, **postojanje odluke nadležnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja** države poslovnog nastana gospodarskog subjekta, predstavljat će dokaz o postojanju navedene osnove za isključenje.

Pojedine fakultativne osnove za isključenje, npr. **zabranjeni sporazum u postupku javne nabave s ciljem narušavanja tržišnog natjecanja ili postojanje sukoba interesa ili dostavljanja lažnih podataka**, naručitelj u samom postupku javne nabave utvrđuje na temelju sumnji i saznanja, te će te osnove za isključenje u samom postupku javne nabave dokazivati svim prikladnim sredstvima koje ima na raspolaganju.

3. e-Certis – internetsko spremište potvrda EU

e-Certis je alat uveden Direktivom 2014/24/EU radi olakšavanja prekograničnog nadmetanja. Njime se olakšava razmjena informacija o dokumentima potrebnim za dokazivanje kriterija za kvalitativni odabir gosp. subjekata. Članak 269. ZJN 2016 definira e-Certis kao internetsko spremište potvrda koji se koristi radi dobivanja podataka o vrstama i oblicima dokaza radi dokazivanja kriterija za kvalitativni odabir gosp. subjekata, kao i Direktiva 2014/24/EU. Sustav pomaže naručiteljima i ponuditeljima u utvrđivanju i uspoređivanju potvrda odnosno dokaza koji se izdaju u državama članicama EU te Lihtenštajnu, Norveškoj i Islandu. e-Certis omogućuje pregledavanje dokaza, kriterija ili izdavalatelja u državama članicama.

Različiti su načini dokazivanja u pojedinim državama članicama EU pa tako primjerice Belgija za dokazivanje nepostojanja fakultativnih osnova za isključenje navodi **ESPD obrazac**, dok Španjolska, Njemačka i Slovenija navode da se nepostojanje istih dokazuje **izjavom**. Posebnost je osnova za isključenje iz članka 254. stavka 1. toč. 2. ZJN 2016, za koje države članice navode primjerice **potvrdu o registraciji** (Švedska) ili **izvadak iz sudskog registra** (Poljska) ili **potvrda suda** (Danska). Također, specifičnost podataka o načinima dokazivanja fakultativnih osnova za isključenje navedenih u e-Certisu je da primjerice Austrija uopće nema podataka o načinima dokazivanja fakultativnih osnova za isključenje, ili Švedska koja navodi da se ne traže dokazi, ili Danska koja navodi da je teret dokaza na naručitelju. Dakle, zaključak je da načini dokazivanja postojanja odnosno nepostojanja fakultativnih osnova za isključenje u državi poslovnog nastana gosp. subjekta ovise od pravnog sustava države.

4. Kršenje primjenjivih obveza u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava

Prvo od taksativno propisanih fakultativnih osnova za isključenje predstavljaju razlozi koji se odnose na *kršenje primjenjivih obveza u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava, uključujući kolektivne ugovore, a osobito obvezu isplate ugovorene plaće, ili odredbama međunarodnog prava okoliša, socijalnog i radnog prava navedenim u Prilogu XI. ZJN 2016*. Navedenu osnovu za isključenje mogli bismo dovesti u vezu s teškim profesionalnim propustom koji dovodi u pitanje integritet gospodarskog subjekta. Naime, **teški profesionalni propust** odnosi se na *postupanje gospodarskog subjekta protivno propisima iz područja prava koje uređuje obavljanje njegove djelatnosti, prava okoliša, socijalnog i radnog prava, uključujući kolektivne ugovore, a osobito obvezu isplate ugovorene plaće, prava tržišnog natjecanja, prava intelektualnog vlasništva te postupanje protivno pravilima struke*, kako je propisano člankom 3. ZJN 2016. Uspoređujući te dvije osnove za isključenje, šira je kvalifikacija osnove za isključenje teškog profesionalnog propusta, te obuhvaća više okolnosti, u čemu se ogledaju razlozi za propisivanje upravo te osnove za isključenje dokumentacijom, u odnosu na onu iz članka 254. stavka 1. točke 1. ZJN 2016.

Postojanje ove osnove za isključenje naručitelj utvrđuje na temelju saznanja i putem odgovarajućih dokaza, kao što su različite odluke, presude, potvrde Porezne uprave ili sl. U slučaju da ne postoji odluka ili presuda o utvrđenju npr. kršenja obveze isplate plaće, ali postoje drugi dokazi, naručitelj na temelju savjesne i brižljive ocjene svih dokaza mora donijeti odluku o isključenju kao najstrože sankcije u postupku javne nabave, uz prethodno primjenu instituta „mjera samokorigiranja“. Način dokazivanja nepostojanja ove osnove za isključenje kod stranih ponuditelja ovisi i o pravnom uređenju države poslovnog nastana gosp. subjekta. Naime, ova osnova za isključenje obuhvaća različite okolnosti za koje u državi poslovnog nastana gosp. subjekta može biti propisana građanska i/ili kaznena i/ili administrativna odgovornost i kažnjavanje. Ovisno o vrsti odgovornosti i nadležnosti tijela za utvrđivanje odgovornosti, ovisiti će i vrsta dokaza.

5. Stečaj, nesposobnost za plaćanje, prezaduženost i slične okolnosti

Jedna od najčešćih fakultativnih osnova za isključenje propisana dokumentacijom o nabavi je: *ako je nad gosp. subjektom otvoren stečajni postupak, nesposobnost za plaćanje ili prezaduženost, ili postupak likvidacije, ako imovinom upravlja stečajni upravitelj ili sud, nagodba s vjerovnicima, obustava poslovnih aktivnosti ili bilo kakva istovrsna situacija koja proizlazi iz sličnog postupka prema nacionalnim zakonima i propisima* (članak 254. stavak 1. toč. 2. ZJN 2016.).

Treba istaknuti da je člankom 254. stavkom 2. ZJN 2016 jedino za ovu osnovu za isključenje propisano da javni naručitelj, iznimno može, ako je tako odredio u dokumentaciji, odustati od isključenja ako utvrdi da će taj gosp. subjekt biti sposoban izvršiti ugovor, uzimajući u obzir primjenjiva nacionalna pravila i mjere za nastavak poslovanja. To bi bili slučajevi kada se provodi npr. restrukturiranje u stečajnom postupku ili predstečajna nagodba. Međutim, kod ponuditelja s poslovnim nastanom izvan RH, takvi slučajevi ovise o pravnom uređenju prava poslovanja trgovačkih društva države poslovnog nastana.

Okolnosti iz članka 254. stavka 1. točke 2. ZJN 2016 se u postupku pregleda i ocjene ponuda dokazuju na način propisan člankom 265. ZJN 2016 odnosno izvatkom iz sudskog registra ili potvrdom trgovačkog suda ili drugog nadležnog tijela u državi poslovnog nastana gosp. subjekta. U slučaju da se ne izdaju ti dokumenti ili oni ne obuhvaćaju sve okolnosti te dokumente može zamijeniti odgovarajućom izjavom, sukladno stavku 2. istoga članka. Za ponuditelja s poslovnim nastanom izvan RH, potrebno je utvrditi jesu li sve okolnosti obuhvaćene izvatkom ili potvrdom, te ako nisu, tada je potrebno slijediti redoslijed dokazivanja iz članka 265. ZJN 2016. Posebice se ističe da ako u ponudi sudjeluje gosp. subjekt koji nema pravnu osobnost, kao npr. podružnica, tada je propisano osnovu za isključenje potrebno provjeriti i u odnosu na podružnicu i odnosu na njezinog osnivača. Navedena situacija česta je kod stranih ponuditelja koji imaju osnovanu podružnicu u RH, te imaju porezni broj u RH i u zemlji poslovnog nastana.

Primjerice, prema e-Certisu *Izvadak iz nac. sudskog registra i Izvadak iz Središnjeg registra i informacija o poslovanju* su dokazi koji se u Poljskoj odnosi na fakultativne osnove za isključenje: *stečaj, nesolventnost, nagodba s vjerovnicima, situacije istovrsne stečaju prema nacionalnim zakonima, imovinom subjekta upravlja stečajni upravitelj, suspendirane poslovne aktivnosti*. Navedeni dokazi bi bili dostatni za dokazivanje nepostojanja ove osnove za isključenje ponuditelja s poslovnim nastanom u Poljskoj.

Međutim, nerijetki su slučajevi da izvadak iz nacionalnog registra ne obuhvaća sve okolnosti opisane člankom 254. stavkom 1. točkom 2. ZJN 2016 te u tom slučaju ponuditelj s poslovnim nastanom izvan RH mora navedene okolnosti dokazivati odgovarajućom izjavom sukladno članku 265. stavku 2. ZJN 2016.

6. Teški profesionalni propust

Člankom 3. ZJN 2016 je propisano da je *profesionalni propust je postupanje gosp. subjekta protivno propisima iz*

područja prava koje uređuje obavljanje njegove djelatnosti, prava okoliša, socijalnog i radnog prava, uključujući kolektivne ugovore, a osobito obvezu isplate ugovorene plaće, prava tržišnog natjecanja, prava intelektualnog vlasništva te postupanje protivno pravilima struke. Člankom 254. stavkom 1. toč. 3. ZJN 2016 je propisana osnova za isključenje u slučaju postojanja profesionalnog propusta odnosno da javni naručitelj može isključiti gosp. subjekt ako može dokazati odgovarajućim sredstvima da je kriv za teški profesionalni propust koji dovodi u pitanje njegov integritet. U slučaju kada bi gosp. subjekt u državi svog poslovnog nastana bio kažnjen odlukom agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za povrede tržišnog natjecanja odnosno zbog postojanja zabranjenih sporazuma tzv. „kartel“, tada na strani tog gosp. subjekta postoji profesionalni propust. Stoga, kod narušavanja tržišnog natjecanja, **odluka nadležnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja** je odgovarajuće sredstvo za utvrđivanje osnove za isključenje profesionalnog propusta, budući da obuhvaća okolnosti narušavanja tržišnog natjecanja, te se razdoblje isključenja gosp. subjekta od dvije godine računa od dana donošenja odluke o utvrđivanju narušavanja tržišnog natjecanja.

VUS RH je presudom, posl. br. UsII-274/19-9, od 12. lipnja 2019. odbio tužbeni zahtjev tužitelja za poništenje Rješenja, KLASA: UP/II-034-02/19-01/215, od 09.04.2019.

U presudi Suda se navodi: „Daljnjom odredbom članka 254. stavka 1. toč. 3. ZJN 2016 propisano je da javni naručitelj može isključiti gosp. subjekta ako može dokazati odg. sredstvima da je on kriv za teški profesionalni propust koji dovodi u pitanje njegov integritet, koji razlog za isključenje je naručitelj propisao u toč. 26.1. dokumentacije. Nadalje se u članku 255. stavku 7. ZJN 2016 propisuje da je razdoblje isključenja gospodarskog subjekta kod kojeg su ostvarene osnove za isključenje iz članka 254. ZJN 2016 dvije godine od dana dotičnog događaja.... Tužitelj niti u tužbi ne spori postojanje Odluke Komisije za zaštitu tržišnog natjecanja Helenske Republike broj: 642/2017 od 10. ožujka 2017., niti sadržaj te Odluke, ali polemizira o prirodi utvrđene presude....Slijedom navedenog pravilan je zaključak tuženika da je tužitelj bio dužan navesti i podatke o profesionalnom propustu, a da postojanje Odluke od 10. ožujka 2017. predstavlja profesionalni propust na strani tužitelja.“

7. Sporazumi s ciljem narušavanja tržišnog natjecanja

Osnova za isključenje koja se odnosi na sklopanje sporazuma gosp. subjekta s drugim gosp. subjektima kojem je cilj narušavanje tržišnog natjecanja, a za koje naručitelj ima dovoljno vjerojatnih pokazatelja da sumnja u navedene okolnosti, predstavlja narušavanje tržišnog natjecanja, koje je obuhvaćeno i teškim profesionalnim propustom. Međutim, ono što je razlikuje od teškog profesionalnog propusta je vrijeme u kojem nastaje osnova za isključenje. Teški profesionalni propust je postupanje gospodarskog subjekta u prošlom vremenu, te mu je već utvrđeno narušavanje tržišnog natjecanja zbog kojeg je nastupio profesionalni propust. Međutim, sklopanje sporazuma kojem je cilj naru-

šavanje tržišnog natjecanja nastaje u sadašnjem vremenu i tek se gospodarskom subjektu treba utvrditi narušavanje tržišnog natjecanja i postojanje profesionalnog propusta, a koje će nastupiti prijavom nadležnoj agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja i donošenjem odluke o narušavanju tržišnog natjecanja.

Utvrđivanje zabranjenog sporazuma gospodarskih subjekata kojim se narušava tržišno natjecanje u postupku javne nabave je dugoročan i težak proces. Potrebno je da postoje naznake da su gospodarski subjekti koji sudjeluju u postupku javne nabave sklopili takav sporazum kojim bi se utjecalo na tržište kroz manipuliranje ponudama u postupku putem sporazuma o cijenama koje će ponuditi u okviru tih postupaka, sporazuma o redoslijedu kojim će podnositi ponude u postupcima javne nabave, sporazuma o podjeli tržišta na način da se gospodarski subjekti dogovore koji će od njih podnijeti ponude na postupke određenih naručitelja, odnosno suzdržavati se od sudjelovanja u postupcima naručitelja koji „pripadaju“ drugim ponuditeljima i sl. Takvi zabranjeni sporazumi predstavljaju „kartel“ koji je najteži oblik narušavanja tržišnog natjecanja. Naručitelj prilikom utvrđivanja ove osnove za isključenje ne raspolaže konkretnim dokazima, već mu je nužan uvjet da ima dovoljno vjerojatnih pokazatelja da postoji zabranjeni sporazum.

Presuda Suda EU od 15. rujna 2022., Landkreis Aichach-Friedberg, protiv J. Sch. Omnibusunternehmen, K. Reisen GmbH, uz sudjelovanje: E. GmbH & Co. KG, C416/21

„... postoje indicije da su gosp. subjekti sklopili takav sporazum kojim bi se utjecalo na tržište kroz manipuliranje ponudama putem sporazuma o cijenama koje će ponuditi u okviru tih postupaka, sporazuma o redoslijedu kojim će podnositi ponude u postupcima, sporazuma o podjeli tržišta na način da se gospodarski subjekti dogovore koji će od njih podnijeti ponude na postupke određenih naručitelja, odnosno suzdržavati se od sudjelovanja u postupcima naručitelja koji „pripadaju“ drugim ponuditeljima i sl....“

Iz navedenog slučaja proizlazi da ako naručitelj ima sumnju odnosno ako postoje indicije da su se dva ili više gospodarska subjekta s poslovnim nastanom izvan RH dogovorila o podnošenju ponuda u postupku javne nabave, a postoje podudarnosti u ponudama i/ili postupanju oba gospodarska subjekta koje imaju značaj manipuliranja ponudama u postupku javne nabave, naručitelj će takvo postupanje kazniti donošenjem odluke o isključenju oba ponuditelja zbog zabranjenog sporazuma u postupku javne nabave.

8. Sukob interesa i prethodno sudjelovanje gosp. subjekta u pripremi postupka nabave

Fakultativna osnova za isključenje koja se odnosi na postojanje sukoba interesa u smislu poglavlja 8. glave III. dijela prvog ZJN 2016, a koje se ne može učinkovito ukloniti drugim, manje drastičnim mjerama (čl. 254. st. 1. toč. 5. ZJN 2016) i narušavanja tržišnog natjecanja, zbog prethodnog sudjelovanja gosp. subjekta u pripremi postupka nabave, kako je navedeno u članku 199. ZJN-a 2016, koje se ne može ukloniti drugim, manje drastičnim mjerama (članak 254. stavak 1. toč. 6. ZJN 2016) u praksi se rijetko primjenjuje.

U oba slučaja, naručitelji su vrlo oprezni da u postupku poštuju odredbe o sukobu interesa i prethodnom sudjelovanju gosp. subjekta u pripremi postupka. Navedeno se postiže time da se već u pripremi postupka javne nabave poduzimaju mjere radi otklanjanja postojanja sukoba interesa, u vidu navoda gospodarskih subjekta s kojima je naručitelj u sukobu interesa kroz dokumentaciju o nabavi, kao i provedbe prethodnog savjetovanja s gosp. subjektima putem EOJN RH. Posebno je bitno poduzeti sve potrebne mjere kako bi se izbjegao sukob interesa u projektima sufinanciranim sredstvima EU, jer je u slučaju utvrđenog postojanja sukoba interesa, stopa financijskog ispravka 100%, bez mogućnosti umanjenja.

Njihovo postojanje naručitelj utvrđuje u samom postupku, ako postoje naznake za njihovo ostvarenje. Postojanje sukoba interesa i prethodnog sudjelovanja gosp. subjekta u pripremi postupka javne nabave je jednostavno utvrditi, budući da je sam naručitelj dužan znati s kojim gospodarskim subjektima je u sukobu interesa te koji je gospodarski subjekt sudjelovao u pripremi postupka. Primjerice, u slučaju kada ostvarene okolnosti iz članaka 76. i 77. ZJN-a 2016 odnosno kada postoje okolnosti povezanosti predstavnika naručitelja i gosp. subjekta s poslovnim nastavnom izvan RH, taj gospodarski subjekt mora biti naveden u dokumentaciji o nabavi kao gospodarski subjekt s kojim naručitelj ne smije sklopiti ugovor o javnoj nabavi.

9. Nedostatci iz prethodnih ugovora o javnoj nabavi

Još jedna od najčešćih fakultativnih osnova za isključenje propisanih dokumentacijom je isključenje gosp. subjekta ako se dokažu *značajni ili opetovani nedostaci tijekom provedbe bitnih zahtjeva iz prethodnog ugovora o javnoj nabavi ili prethodnog ugovora o koncesiji čija je posljedica bila prijevremeni raskid tog ugovora, naknada štete ili druga slična sankcija* (članak 254. stavak 1. toč. 7.). Da bi se utvrdila ova osnova za isključenje, bitno je da naručitelj utvrdi sve okolnosti iz opisa ove osnove odnosno da se radi o značajnim i opetovanim nedostacima, bitnim zahtjevima iz ugovora, te da je posljedica bila prijevremeni raskid, naknada štete ili druga slična sankcija (npr. *naplata jamstva za uredno ispunjenje ugovora*).

Primjerice, u postupku je sudjelovao ponuditelj XY s poslovnim nastanom u Austriji. Drugi ponuditelj XX u tom postupku obavijestio je naručitelja da ponuditelj XY ima raskid ugovora u Italiji, a vezanim uz izgradnju autoceste, te raskid ugovora u BiH, vezano uz izgradnju željezničke pruge. Naručitelj je zatražio pojašnjenje dostavljenih navoda od ponuditelja XY. Ponuditelj se u odnosu na raskid u Italiji očitovao i dostavio dokaze (korespondenciju ponuditelja i naručitelja) da je nastupio raskid ugovora zbog financijskih poteškoća naručitelja. Za raskid u BiH ponuditelj je dostavio dokaze o provedbi arbitražnog postupka koji je u tijeku, a koji se vodi povodom raskida ugovora za izgradnju željezničke pruge, a koji je pokrenuo sam ponuditelj zbog nezakonitog raskida. Naručitelj je ocijenio dokaze dostavljene od strane ponuditelja i donio odluku da isti nisu takvog značaja kojega bi okolnosti činile takvog ponuditelja nepouzdanim partnerom.

Dokazivanje ove osnove za isključenje, kako dokazi nisu strogo propisani, niti su navedeni u e-Certisu kao primjer dokazivanja, dokazuje se svim prikladnim sredstvima kojima ponuditelj raspolaže.

Presuda Suda EU od 26. siječnja 2023., „HSC Baltic” UAB „Mitnija” UAB, „Montuotojas” UAB protiv Vilniaus miesto savivaldybės administracija, C682/21

Grad Vilnius je sklopio ugovor o javnoj nabavi radova sa ZP HSC Baltic, Mitnija i Montuotojas. Grad Vilnius je zbog neizvršavanja ugovornih obveza, raskinuo taj ugovor i uvrstio navedena društva u **Popis nepouzdanih dobavljača**. Zajednica ponuditelja je podnijela tužbu sudu zbog nezakonitog raskida u uvrštavanja na Popis nepouzdanih dobavljača. Tužba je odbijena s obrazloženjem: „Budući da su ta društva solidarno odgovorna za pravilno izvršavanje spornog ugovora, i da je on raskinut, naručitelj nije imao nikakvu diskrecijsku ovlast da sve članove zajednice ne uvrsti na popis nepouzdanih dobavljača.

To uvrštavanje nije sprječavalo navedena društva da se rehabilitiraju te sudjeluju u drugim postupcima nabave.“ Na odluku je ZP podnijela žalbu, koja je također odbijena, te je povodom toga pokrenut postupak pred Vrhovnim sudom Litve, koji je uputio Sudu EU prethodna pitanja. Sud EU je utvrdio:

„Kada su, kao u ovom slučaju, članovi zajednice gospodarskih subjekata zbog raskida ugovora o javnoj nabavi koji im je bio dodijeljen uvršteni na popis nepouzdanih dobavljača – pri čemu je to uvrštavanje proveo javni naručitelj ili je ono provedeno na njegovu inicijativu – i na taj način privremeno isključeni iz sudjelovanja u budućim postupcima javne nabave, to uvrštavanje, koje utječe na interes svakog od tih subjekata za dobivanje ugovora o javnoj nabavi na koje se primjenjuje pravo Unije, čini odluku javnog naručitelja u smislu čl.1. st.1. Direktive 89/665. Kao što to proizlazi iz ispitivanja drugog i trećeg pitanja, ta odluka mora poštovati ključna obilježja fakultativne osnove za isključenje iz članka 57. stavka 4. toč. (g) Direktive 2014/24 i biti u skladu s načelom proporcionalnosti. U slučaju navodne povrede tih odredaba ili bilo koje druge norme prava Unije, navodno oštećena osoba mora na temelju čl. 1. st. 1. i 3. Direktive 89/665 imati na raspolaganju djelotvoran pravni lijek.

Međutim, mogućnost podnošenja pravnog lijeka protiv raskida ugovora iz kojeg proizlazi njihovo uvrštavanje na popis nepouzdanih dobavljača ne čini, za članove zajednice koja je uspješni ponuditelj, djelotvoran pravni lijek protiv odluke da ih se uvrsti na taj popis i na taj način isključi, u načelu, iz budućih postupaka javne nabave. Naime, zakonitost tog raskida, s jedne strane, i tog uvrštavanja i isključenja, s druge strane, može ovisiti, kao što to proizlazi iz analize koja se odnosi na drugo pitanje, o različitim elementima. Slijedom toga, kada je raskinuti ugovor bio dodijeljen zajednici gospodarskih subjekata, svaki član te zajednice mora moći podnijeti pravni lijek protiv svojeg uvrštavanja na popis nepouzdanih dobavljača, iz kojega proizlazi njegovo isključenje, u načelu, iz budućih postupaka javne nabave.“

Dakle, iz opisanog slučaju proizlazi da se postojanje odnosno nepostojanje ove osnove za isključenje dokazuje

„Popisom nepouzdanih dobavljača“. U sustavu e-Certis za Litvu je upisano da se nepostojanje ove osnove za isključenje dokazuje samodeklaracijom (izjava) ili Popisom nepouzdanih dobavljača koji izdaje Ured za javnu nabavu. Međutim, u slučaju da je ponuditelj iz Litve upisan na taj Popis, imao bi pravo dokazivati svoju pouzdanost kroz primjenu instituta „mjera samokorigiranja“ odnosno putem dokaza o osporavanju uvrštenja na navedeni Popis, budući da je Sud EU ocijenio nezakonitim nemogućnost podnošenja pravnog lijeka na uvrštenje na taj Popis.

10. Pogrešno prikazivanje činjenica i prikrivanje informacija; Nepropisan način utjecaja na postupak javne nabave

Osnovu za isključenje iz članka 254. stavka 1. toč. 8. ZJN 2016 koja se odnosi na *krivnju gosp. subjekta za ozbiljno pogrešno prikazivanje činjenica pri dostavljanju podataka potrebnih za provjeru odsutnosti osnova za isključenje ili za ispunjenje kriterija za odabir gospodarskog subjekta, prikrivanje takve informacije ili nemogućnosti prilaganja popratnih dokumenata u skladu s pododjeljkom 1. odjeljkom C tog poglavlja ZJN 2016*, te osnovu za isključenje iz članka 254. stavka 1. toč. 9. ZJN 2016 koja se odnosi na *pokušaj gosp. subjekta da na nepropisan način utječe na postupak odlučivanja javnog naručitelja, dođe do povjerljivih podataka koji bi mu mogli omogućiti nepoštenu prednost u postupku nabave ili koji je iz nemara dostavio pogrešnu informaciju koja može imati materijalni utjecaj na odluke koje se tiču isključenja, odabira gospodarskog subjekta ili dodjele ugovora*, potrebno je razmatrati u sličnom kontekstu.

Naime, ESPD obrazac u dijelu koji se odnosi na osnove za isključenje lažnog prikazivanja, prikrivanja informacija, nemogućnosti podnošenja traženih dokumenata i prikupljanja povjerljivih informacija, objedinio je dvije fakultativne osnove za isključenje: a) ozbiljno pogrešno prikazivanje činjenica pri dostavljanju podataka potrebnih za provjeru odsutnosti osnova za isključenje ili za ispunjenje kriterija za odabir gosp. subjekta, ako je prikrivao takve informacije ili nije u stanju priložiti ažurirane popratne dokumente, i b) pokušaj da se na nepropisan način utječe na postupak odlučivanja javnog naručitelja, dođe do povjerljivih podataka koji bi mu mogli omogućiti nepoštenu prednost u postupku nabave ili iz nemara dostavljanja pogrešne informacije koja može imati materijalni utjecaj na odluke koje se tiču isključenja, odabira gosp. subjekta ili dodjele ugovora. Ove dvije osnove su u biti usko povezane, ali osnova nepropisnog utjecaja na odlučivanje naručitelja obuhvaća veći broj okolnosti u kojemu je moguće isključenje, budući da se osnova pogrešnog prikazivanja odnosno prikrivanja činjenica ili nemogućnosti dostave ažuriranih popratnih dokumenata odnosi samo na kvalitativne kriterije za odabir gosp. subjekta.

Što se tiče ozbiljnog pogrešnog prikazivanja činjenica, prikrivanja informacija, nemogućnosti prilaganja popratnih dokumenata, nepropisnog pokušaja utjecaja na postupak odlučivanja javnog naručitelja, dolaženja do povjerljivih podataka koji bi mogli gospodarskom subjektu omogućiti nepoštenu prednost u postupku nabave ili iz nemara dostavljanja pogrešnih informacija koja može imati materijalni

utjecaj na odluke naručitelja, radi se osnovama koje naručitelj može provjeriti, ako o istima ima saznanja. Pa čak i ako nema saznanja, ali postoji sumnja u postupanje gosp. subjekta ili istinitost informacija, ZJN 2016 omogućuje naručitelju da provjeri dostavljene podatke kod izdavatelja dokumenta, nadležnog tijela ili treće strane koja ima saznanja o relevantnim činjenicama, sukladno članku 264. ZJN 2016.

Primjer iz prakse Državne komisije: Ne može se otkloniti prigovor da je propuštanje ispunjavanja ESPD obrasca u dijelu koji se odnosi na postojanje profesionalnog propusta, ozbiljno pogrešno prikazivanje činjenica pri dostavljanju podataka potrebnih za provjeru odsutnosti osnova za isključenje

Naručitelj HC d.o.o. objavio je 9. ožujka 2018. u EOJN RH poziv na nadmetanje s dokumentacijom u otvorenom postupku, broj objave: 2018/S 0F2-0005667, za predmet: izgradnja pristupnih cesta mostu Pelješac. U žalbi na Odluku o odabiru žalitelj navodi da naručitelj nije ispravno utvrdio nepostojanje razloga za isključenje iz toč. 26.3. dokumentacije, budući je u cijelosti zanemario očito postojanje okolnosti koje ukazuju na ozbiljno pogrešno prikazivanje činjenica pri dostavljanju podataka potrebnih za provjeru odsutnosti osnova za isključenje. Žalitelj navodi budući da je odabrani ponuditelj (poslovni nastan u Grčkoj) u ESPD-obrasce propustio označiti da postoji odluka koja se odnosi na povrede pravila o tržišnom natjecanju, samim time je povrijedio toč. 26.3. dokumentacije, jer je očito dostavio pogrešne podatke potrebne za provjeru odsutnosti osnova za isključenje, odnosno prikrivao je takve informacije.

Toč. 26.3. dokumentacije propisano je da će naručitelj isključiti gosp. subjekt ako je isti kriv za ozbiljno pogrešno prikazivanje činjenica pri dostavljanju podataka potrebnih za provjeru odsutnosti osnova za isključenje ili za ispunjenje kriterija za odabir gospodarskog subjekta, ako je prikrivao takve informacije ili nije u stanju priložiti popratne dokumente u skladu s člancima 260. – 263., Odjeljak C ZJN 2016. Državna komisija je ocijenila da se ne može otkloniti prigovor žalitelja te da naručitelj treba ponovno izvršiti pregled i ocjenu ponuda u kojem treba uzeti u obzir saznanja iz ovog žalbenog postupka te u odnosu na odabranog ponuditelja ispitati postojanje osnova za isključenje iz toč. 26.3. dokumentacije o nabavi. Žalbeni navod je osnovan. (KLASA: UP/II-034-02/19-01/215, od 09.04.2019.)

11. Zaključno

Koje će fakultativne osnove za isključenje propisati dokumentacijom te primijeniti u postupku javne nabave odlučuje sam naručitelj. Naručitelj nema obvezu provjeravati postojanje svih taksativno navedenih fakultativnih osnova za isključenje. U pravilu, dokazivanje fakultativnih osnova za isključenje domaćih i stranih gospodarskih subjekata, neće se uvelike razlikovati, osim u dijelu u kojem te razlike proizlaze iz pravnih uređenja država poslovnog nastana gospodarskog subjekta.

pitajcentar@tim4pin.hr

Jamstvo za ozbiljnost ponude kroz praksu DKOMA-a

Kristina Zovko *

Člankom su prikazana neka rješenja Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave po pitanju postupanja s jamstvima za ozbiljnost ponude tijekom pregleda i ocjene ponuda u postupku javne nabave, uključujući i naplatu jamstva za ozbiljnost ponude zbog odbijanja potpisivanja ugovora o javnoj nabavi. Radi se o interesantnim primjerima postupanja kako naručitelja tako i Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave.

1. Uvod

Tijekom niza godina primjene Zakona o javnoj nabavi¹ (dalje: ZJN 2016) i ostalih provedbenih propisa iz domene javne nabave svim je javnim i sektorskim naručiteljima postala opće poznata činjenica da se, između ostalog, jamstvo za ozbiljnost ponude ne smatra određenim dokumentom koji nedostaje u smislu članka 293. ZJN 2016 te naručitelj ne smije zatražiti ponuditelja da ga dostavi tijekom pregleda i ocjene ponuda². Ovo je samo jedan od elemenata na koje naručitelj treba paziti prilikom pregleda i ocjene jamstva za ozbiljnost ponude. U članku su, kroz rješenja Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave, opisani neki od elemenata na koje bi naručitelji također trebali obratiti pozornost pri pregledu i ocjeni jamstva za ozbiljnost ponude, osobito imajući u vidu da se ne može ocjenjivati ono što nije bilo traženo dokumentacijom o nabavi (dalje: DON).

2. Nenavođenje sjedišta i OIB-a članova zajednice ponuditelja na bankarskoj garanciji³

Kao jamstvo za ozbiljnost ponude DON-om je tražena bankarska garancija ili novčani polog. U slučaju zajednice gospodarskih subjekata bilo koji gospodarski subjekt može biti nalogodavac, a jamstvo mora glasiti na sve članove zajednice, jedan član zajednice ponuditelja može biti nalogodavac, a jamstvo mora glasiti na sve članove zajednice (mora sadržavati navod o tome da je riječ o zajednici gospodarskih subjekata i u njemu moraju biti navedeni članovi zajednice ponuditelja), svaki član zajednice ponuditelja (ili drugi gospodarski subjekt kao nalogodavac za pojedinog člana zajednice) može dostaviti zasebno jamstvo za svoj dio ugovora (zbroj svih jamstava mora odgovarati iznosu jamstva navedenom u DON-u).

Odabrani ponuditelj je dostavio bankarsku garanciju iz koje dovoljno jasno proizlazi tko je nalogodavatelj te tko su članovi zajednice ponuditelja. Okolnost da uz članove

zajednice ponuditelja nisu navedena sjedišta ili OIB brojevi ne utječe na mogućnost utvrđenja o kojim se gospodarskim subjektima radi s obzirom na činjenicu da jasno proizlazi o kojem postupku javne nabave se radi te da navedeni gospodarski subjekti u istome sudjeluju.

3. Nenavođenje naziva svih članova zajednice ponuditelja na zadužnicu⁴

Jamstvo za ozbiljnost ponude traženo je u obliku zadužnice, bjanko zadužnice ili novčanog pologa. Za zajednicu ponuditelja u DON-u je bilo određeno slijedeće: „U slučaju Zajednice gospodarskih subjekata jamstvo za ozbiljnost ponude mora glasiti na sve članove Zajednice, odnosno u jamstvu za ozbiljnost ponude se trebaju nalaziti podaci o svim članovima zajednice ponuditelja bez obzira na to koji od članova zajednice ponuditelja dostavlja jamstvo. Naručitelj može predmetno jamstvo naplatiti neovisno o tome koji je član zajednice ponuditelja dao jamstvo i neovisno o odnosu na kojeg se člana zajednice ponuditelja ostvare osigurani slučajevi navedeni u jamstvu. Dopusšteno je da zajednica gospodarskih subjekata priloži jamstvo za ozbiljnost ponude koje se sastoji od više jamstava koje daju članovi zajednice, a koje u ukupnom zbroju predstavljaju traženu visinu jamstva.“

Žalitelj je uz ponudu priložio jamstvo za ozbiljnost ponude u obliku dvije bjanko zadužnice na iznose od 1.000,00 eura izdane za člana zajednice ponuditelja Starum d.o.o., Pula, no na bjanko zadužnicama nisu navedeni drugi članovi zajednice ponuditelja (Loodus punkt d.o.o., Pula, i Vita projekt d.o.o., Zagreb). Žalitelj osporava odbijanje svoje ponude ističući kako DON-om nije bio jasno određen način predaje zadužnice kao jamstva za ozbiljnost ponude u slučaju zajednice ponuditelja te također navodi da je naručitelj, ako je smatrao da jamstvo nije predano u zadovoljavajućem obliku i sadržaju, trebao pozvati na pojašnjenje odnosno dopunu dostavljenog jamstva.

DKOM je zaključio kako naručitelj nije dao uputu, pojašnio, na koji način će ponuditelj zadovoljiti traženje po kojem svi članovi zajednice ponuditelja moraju biti navedeni na bjanko zadužnici, unatoč činjenici da obrazac bjanko

* Kristina Zovko, dipl. iur., ovlašten trener javne nabave

¹ NN br. 120/16, 114/22

² Članak 20. stavak 8. Pravilnika o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave (NN br. 65/17, 75/20)

³ Rješenje DKOM-a KLASA: UP/II-034-02/23-01/620 od 5. prosinca 2023.

⁴ Rješenje DKOM-a KLASA: UP/II-034-02/23-01/249 od 20. lipnja 2023.

zadužnice, a koji čini sastavni dio Pravilnika o obliku i sadržaju bjanko zadužnice (Narodne novine broj 115/12, 82/17 i 154/22), ne predviđa mogućnost unosa više članova zajednice ponuditelja kao dužnika. Naručitelj je DON učinio dvojbenom i nejasnom, pa se ista ne može tumačiti na štetu ponuditelja, pa tako niti na štetu žalitelja. To znači da sama činjenica što je žalitelj dostavio bjanko zadužnicu na kojoj nisu navedeni svi članovi zajednice ponuditelja ne predstavlja razloge za odbijanje ponude.

4. Predaja jamstva za ozbiljnost ponude preporučenom poštanskom pošiljkom⁵

Sukladno DON-u jamstvo za ozbiljnost ponude dostavlja u izvorniku, dok se sken (preslika) istog dostavlja u elektroničkoj ponudi. Traženi izvornik jamstva za ozbiljnost ponude koje u ovom trenutku nije moguće slati i primati kao elektronički dokument, ponuditelj u roku za dostavu ponuda dostavlja u papirnatom obliku javnom naručitelju u zatvorenoj poštanskoj omotnici na adresu. Otvaranje ponuda bilo je predviđeno za 19. listopada 2023. godine do 9:00.

Žalitelj je ponudu predao 19. listopada 2023. u 7:39 sati, a u uvezu ponude navedeno je da se jamstvo za ozbiljnost ponude dostavlja odvojeno od ponude. Naručitelj je ponudu žalitelja odbio iz razloga što je jamstvo za ozbiljnost ponude dostavio nakon isteka roka za dostavu ponuda, odnosno dana 19. listopada 2023. u 12:15 sati, a neotvorenu omotnicu je vratio pošiljatelju.

Žalitelj tvrdi kako je navedeno jamstvo poslao preporučenom pošiljkom koristeći uslugu 24 h putem Hrvatske pošte dana 17. listopada 2023. u 15,56 h. Smatra da zbog nikako ne može snositi posljedice zato što poštanska pošiljka nije stigla naručitelju u roku do otvaranja ponuda. Pri tome se poziva na odredbe Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09, 110/21) u dijelu u kojem je propisano da se dan predaje preporučene pošiljke pošti smatra danom predaje tijelu kojem je ista pošta i upućena. Isto tako smatra kako okolnost da je naručitelju jamstvo u fizičkom obliku uručeno nakon isteka roka za dostavu ponuda ne može ići na štetu žalitelja.

Propisima koji uređuju javnu nabavu jasno je propisano da ponuda zajedno sa svim dijelovima, pa tako i jamstvom za ozbiljnost ponude, mora biti dostavljena naručitelju u roku za dostavu ponude. Na ponuditelju je odgovornost da ponuda bude zaprimljena kod naručitelja do isteka roka za dostavu ponuda, dok je naručitelj obavezan konstatirati u Zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda da li je ponuda u cijelosti zaprimljena u roku za dostavu ponuda. U postupcima javnih nabava ne primjenjuje se odredba Zakona o općem upravnom postupku na način kako to tumači žalitelj, odnosno ne smatra se da je dostava jamstva za ozbiljnost ponude uredno izvršena danom predaje istog ovlaštenom pružatelju poštanskih usluga.

5. Uplata novčanog pologa pogrešnom naručitelju⁶

DON-om je traženo jamstvo za ozbiljnost ponude u obliku bankovne garancije ili novčanog pologa na račun naručitelja. Vezano za dostavu novčanog pologa naručitelj je propisao da prihvaća uplatu istog, i to na račun državnog proračuna broj IBAN: HR 12 1001005 1863000160 Hrvatska narodna banka, SWIFT: NBHRHR2X model: 64 Poziv na broj: 9725-51280-OIB uplatitelja (upisuje gospodarski subjekt) Opis plaćanja: Jamstvo za ozbiljnost ponude, ev. broj nabave: MV-01/23. Polog mora biti evidentiran na računu naručitelja u trenutku isteka roka za dostavu ponuda. Ponuditelji trebaju priložiti dokaz uplate jamstva uz elektroničku ponudu.

U Zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda naručitelj je naveo da je pogrešno u dokumentaciji naveo broj računa državnog proračuna, no da su svi ponuditelji pravovremeno uplatili jamstvo, iako na pogrešan račun. Korisnik državnog proračuna na čiji račun je jamstvo uplaćeno obavijestio je ponuditelje o pogrešnoj uplati i vratio iznose ponuditeljima (vraćena su ponuditeljima nakon isteka roka za dostavu ponuda).

S obzirom da naručitelj nije propisao točne podatke za uplatu jamstva, on snosi rizik da jamstva nisu uplaćena na njegov račun, dok posljedicu navedenog postupanja naručitelja nisu dužni snositi ponuditelji koji su svoju obvezu izvršili sukladno odredbi DON-a. Prema obrazloženju DKOM-a, obzirom na sve okolnosti, naručitelj je postupio zakonito kada je sve ponude koje su sadržavale dokaz o uplaćenom jamstvu ocijenio valjanima, odnosno kada kontradiktornost o uplati jamstva za ozbiljnost ponude sadržanu u DON-u nije ocijenio na štetu ponuditelja.

6. Propust objave produljenog jamstva za ozbiljnost ponude kao priloga zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda⁷

Za ovaj žalbeni postupak potrebno je istaknuti da se radi o trećem žalbenom postupku na isti postupak javne nabave. S obzirom na tako dugotrajan postupak javne nabave naručitelj je morao tražiti produljenje roka valjanosti ponude kao i produljenje valjanosti jamstva za ozbiljnost ponude⁸ što je naručitelj i učinio.

Naručitelj je u trećem ponovljenom zapisniku o pregledu i ocjenu ponuda naveo da je zatražio dostavu izjava o produženju roka valjanosti ponude i bankarske garancije od ponuditelja, no propustio je dobivene dokumente objaviti kao priloge zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda.

Naručitelj bio dužan u prilogu zapisnika o trećem ponovljenom pregledu i ocjeni ponuda objaviti i dokumente koje je pribavio upotpunjavanjem ponuda, a koji se odnose na izjave o produženju roka valjanosti ponude i bankarske

⁶ Rješenje DKOM-a KLASA: UP/II-034-02/23-01/318 od 4. rujna 2023.

⁷ Rješenje DKOM-a KLASA: UP/II-034-02/23-01/336 od 26. srpnja 2023.

⁸ Članak 216. stavak 2. ZJN 2016.

⁵ Rješenje DKOM-a KLASA: UP/II-034-02/23-01/609 od 18. prosinca 2023.

garancije.⁹ Međutim, prema DKOM-u propust naručitelja u konkretnom slučaju nije od utjecaja na zakonitost odluke o odabiru jer iz sadržaja dokumenata, koje je naručitelj dostavio u prilogu odgovora na žalbu te u koje je DKOM izvršio uvid u EOJN RH, proizlazi da je odabrani ponuditelj ponudu u tom dijelu upotpunio sukladno traženju naručitelja te da je sadržaj tih odgovora inkorporiran u treći ponovljeni zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda, slijedom čega na strani odabranog ponuditelja s navedene osnove nema razloga za odbijanje ponude.

7. Naplata jamstva za ozbiljnost ponude zbog odbijanja potpisivanja ugovora o javnoj nabavi¹⁰

U predmetnom postupku javne nabave nakon donošenja Odluke o odabiru pristupilo se potpisivanju ugovora o javnoj nabavi. Kako prijedlog ugovora nije bio sastavni dio DON-a, nakon što je naručitelj prosljedio odabranom ponuditelju prijedlog ugovora, odabrani ponuditelj (sada žalitelj) je naručitelju uputio prijedlog dopuna/izmjena ugovora. Naručitelj nije pristao na tražene dopune/izmjene ugovora s obzirom da ugovor o javnoj nabavi mora biti sklopljen u skladu s uvjetima određenima u DON-u i odabranom ponudom¹¹, da ugovorne strane izvršavaju ugovor o javnoj nabavi u skladu s uvjetima određenim u DON-u i odabranom ponudom te da je javni naručitelj obavezan kontrolirati je li izvršenje ugovora o javnoj nabavi u skladu s uvjetima određenim u DON-u i odabranom ponudom.¹²

No, odabrani ponuditelj je uporno odbijao potpisati prijedlog ugovora kojeg je sastavio naručitelj smatrajući kako je sadržaj ugovora moguće prilagoditi konkretnom postupku javne nabave te da su ugovorne strane ovlaštene i dužne pregovarati o sadržaju ugovora o javnoj nabavi. Odabrani ponuditelj je cijelo vrijeme izražavao svoju namjeru za sklapanje ugovora o javnoj nabavi i to kao nedvojbenoj, jasnoj, izričitoj i nepromijenjenoj te je smatrao kako njegovi prijedlozi i dopune ugovora o javnoj nabavi nisu u suprotnosti s odredbama DON-a. Odbijanje potpisivanja ugovora trajalo je do krajnjeg roka za sklapanje ugovora u pisanom obliku.¹³ Tada je žalitelj dostavio jednostrano potpisani ugovor o javnoj nabavi, no verziju sa svojim prijedlozima i dopunama, a ne verziju koju je naručitelj inicijalno prosljedio na potpis. Odabrani ponuditelj je ujedno dostavio jednostrano potpisani Sporazum o raskidu Ugovora o javnoj nabavi kojim, između ostaloga, obavezuje naručitelja na povrat jamstva za ozbiljnost ponude. S obzirom na sve navedeno naručitelj je donio Odluku o poništenju postupka javne nabave pozivajući se na odred-

bu članka 307. stavak 7. točku 3. ZJN 2016¹⁴ te je naplatio jamstvo za ozbiljnost ponude.¹⁵

DKOM je u svojem obrazloženju rješenja naveo kako naknadno traženje dopune ugovornih odredaba na način na koji je to to predlagao žalitelj, sadržajem koji nije bio sastavni dio DON-a, je suprotno odredbama članka 312. i 313. ZJN 2016, budući da uvjeti koje je žalitelj u toj fazi predlagao nisu bili sastavni dio DON-a te bi njihovo naknadno uvrštavanje u ugovor predstavljalo sklapanje ugovora koji nije u skladu s uvjetima određenim u DON-u i odabranom ponudom. Stoga je naručitelj u konkretnom slučaju valjano zaključio da je žalitelj odbio potpisati ugovor o javnoj nabavi, što niti žalitelj ne osporava (nesporno je da ugovor dostavljen od naručitelja žalitelj nije potpisao) te je osnovano donio odluku o poništenju predmetnog postupka javne nabave pozivom na članak 307. stavak 7. točku 3. ZJN 2016.

8. Zaključak

Unatoč dugogodišnjoj uspostavljenoj praksi u postupanju s jamstvima za ozbiljnost ponude prilikom postupka pregleda i ocjene ponuda sukladno ZJN 2016, a sudeći prema rješenjima Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave, naručitelji i dalje čine određene nepravilnosti tijekom pregleda i ocjene tog jamstva. Ključno je da se pri izradi ponude ponuditelji moraju pridržavati zahtjeva i uvjeta iz DON-a te ne smiju mijenjati ni nadopunjavati tekst DON-a¹⁶, dok javni naručitelji na temelju uvjeta i zahtjeva iz DON-a pregledavaju i ocjenjuju ponude, pa tako i jamstva za ozbiljnost ponude.¹⁷

RADIONICE U PRIPREMI!

PRIMJENA NOVOG PRAVILNIKA O PRORAČUNSKOM RAČUNOVODSTVU I RAČUNSKOM PLANU

(studeni i prosinac 2024.)

(detaljne informacije uskoro na našoj stranici: www.tim4pin.hr)

⁹ Članak 28. stavak 1. točka 33. i članak 30. stavak 5. Pravilnika o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave („Narodne novine“ broj 35/17 i 75/20).

¹⁰ Rješenje DKOM-a KLASA: UP/II-034-02/23-01/577 od 8. prosinca 2023.

¹¹ Članak 312. stavak 2. ZJN 2016.

¹² Članak 313., stavci 1. i 2. ZJN 2016.

¹³ Članak 312. stavak 1. ZJN 2016.

¹⁴ Iznimno, javni naručitelj obavezan je nakon donošenja odluke o odabiru ponovno rangirati ponude sukladno odjeljku A ovoga poglavlja te izvršiti provjeru sukladno članku 263. ovoga Zakona, ne uzimajući u obzir ponudu prvotno odabranog ponuditelja, te na temelju kriterija za odabir ponude donijeti novu odluku o odabiru ili, ako postoje razlozi, poništiti postupak javne nabave, ako je prvotno odabrani ponuditelj odbio potpisati ugovor o javnoj nabavi odnosno okvirni sporazum.

¹⁵ Članak 214. stavak 1. točka 1. ZJN 2016: jamstvo za ozbiljnost ponude služi za slučaj odustajanja ponuditelja od svoje ponude u roku njezine valjanosti, nedostavljanja ažuriranih popratnih dokumenata sukladno članku 263. ovoga Zakona, neprihvatanja ispravka računske greške, odbijanja potpisivanja ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma ili nedostavljanja jamstva za uredno ispunjenje ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma ako okvirni sporazum obavezuje na sklapanje i izvršenje.

¹⁶ Članak 280. stavak 4. ZJN 2016.

¹⁷ Članak 290. stavak 1. ZJN 2016.

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

Dionici u sustavu javne nabave, osim poznavanja zakonodavnog okvira, moraju biti upoznati i s praksom Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave kao tijela nadležnog za rješavanje o žalbama u vezi s postupcima sklapanja ugovora o javnoj nabavi, okvirnih sporazuma i projektnih natječaja, na koje se primjenjuje Zakon o javnoj nabavi. Upravo kroz praksu Državne komisije često se dolazi do odgovora na pitanja kako postupiti u pojedinoj situaciji, pa se u ovoj rubrici obrađuju aktualne odluke Državne komisije te se daje prikaz najvažnijih stavova.

Pravo na žalbu ponuditelja čija je ponuda ocijenjena neprihvatljivom¹

Ponuditelju čija je ponuda u postupku pregleda i ocjene ponuda ocijenjena neprihvatljivom i kao takva odbijena, ne može se samo iz tog razloga uskratiti pravo na žalbu na odluku o odabiru

... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj osporava zakonitost postupanja naručitelja kod pregleda i ocjene svoje i ponude odabrane ponude. Naručitelj u odgovoru osporava žalitelju postojanje pravnog interesa, navodeći da je ponuda žalitelja (33.333.799,85 eura bez PDV) iznad procijenjene vrijednosti nabave od 29.333.996,95 eura. Smatra da ponuda žalitelja nije mogla biti odabrana, jer žalitelj niti ne bi mogao pretrpjeti štetu kao jednu od pretpostavki pravnog interesa propisanu člankom 401. stavkom 1. ZJN 2016.

Vezano za osporavanje pravnog interesa žalitelja, Državna komisija je utvrdila da žalitelj, u konkretnom slučaju ima pravni interes za izjavljivanje žalbe. Naime, Državna komisija je 30. lipnja 2022. donijela Zaključak o pravnom shvaćanju KLASA: 030-02/15-01/1, koji glasi „Ponuditelju čija je ponuda u postupku pregleda i ocjene ponuda ocijenjena neprihvatljivom i kao takva odbijena isključivo stoga što cijena njegove ponude prelazi osigurana novčana sredstva naručitelja za nabavu, ne može se samo iz tog razloga uskratiti pravo na žalbu na odluku o odabiru odnosno pravo da žalbom na odluku o odabiru osporava valjanost odabrane ponude.“ U obrazloženju Zaključka, prethodnim pozivanjem na članke 1. i 2.a. Direktive Vijeća 89/665/EEZ o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na primjenu postupaka kontrole na sklapanje ugovora o javnoj nabavi robe i javnim radovima, u bitnom se obrazlaže „U okolnostima u kojima je naručitelj u postupku pregleda i ocjene ponuda, ponudu ponuditelja čija cijena prelazi osigurana novčana sredstva naručitelja za nabavu ocijenio neprihvatljivom te ju nije rangirao sukladno kriterijima za odabir

ekonomski najpovoljnije ponude, već je istu odbio iz navedenog razloga, tom se ponuditelju ne može uskratiti pravo na žalbu na odluku o odabiru. Naime, ako bi žalbom na odluku o odabiru uspio osporiti valjanost odabrane ponude, u ponovljenom postupku pregleda i ocjene koji će uslijediti nakon poništenja odluke o odabiru njegova bi ponuda, ako naručitelj temeljem rangiranja ponuda istu ocijeni ekonomski najpovoljnijom, mogla biti odabrana za sklapanje ugovora ako naručitelj osigura dodatna novčana sredstva, sukladno članku 298. stavku 1. toč. 9. ZJN 2016. Stoga, u smislu članka 2.a. Direktive, ako naručitelj u postupku pregleda i ocjene ponuda ponudu ponuditelja čija cijena prelazi trenutno osigurana novčana sredstva naručitelja nije rangirao temeljem primjene kriterija ekonomski najpovoljnije ponude, već je donio odluku o odbijanju takve ponude, u tom slučaju odluka o odbijanju nije konačna pa se takvom ponuditelju ne može uskratiti pravo na žalbu na Odluku o odabiru.“

Uvidom u zapisnik o pregledu i ocjeni utvrđeno je da naručitelj ponudu žalitelja nije rangirao, već naveo da se ponuda žalitelja temeljem čl. 295. st. 1. ZJN 2016 odbija kao neprihvatljiva jer cijena ponude prelazi planirana (osigurana) sredstva za nabavu, pa njegova ponuda ne bi bila ocijenjena kao najpovoljnija. Stoga, a budući da naručitelj ponudu žalitelja čija cijena prelazi procijenjenu vrijednost nabave nije rangirao temeljem primjene kriterija ekonomski najpovoljnije ponude, već je donio odluku o odbijanju takve ponude, ta odluka nije konačna te se žalitelju, imajući na umu Zaključak o pravnom shvaćanju od 30. lipnja 2022., ne može uskratiti pravo na žalbu na odluku o odabiru. **VUS RH je presudom posl.br. UsII-61/2024-11, od 11. lipnja 2024.,** prihvatio stalalište tuženika Državne komisije, o postojanju pravnog interesa žalitelja JP Neoplast Industry d.o.o., Trace Group Hold PLC i Odis Filtering Ltd., za izjavljivanje žalbe protiv Odluke o odabiru naručitelja.

¹ Rješenje Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/23-01/647, od 16. siječnja 2024.

Zamjena podugovaratelja u fazi pregleda i ocjene ponuda²

Odabrani ponuditelj je tijekom postupka pregleda ocjene ponuda uvođenjem novog podugovaratelja koji nije sudjelovao u inicijalnoj ponudi izmijenio ponudu

... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj ističe da je odabrani ponuditelj bez ikakvog pojašnjenja, u odgovoru na Zahtjev za dostavu ažuriranih popratnih dokumenata od 15. lipnja 2021., naručitelju dostavio dokumentaciju subjekta N. projekt d.o.o., iz koje proizlazi da zapravo taj subjekt, a ne D.commerce d.o.o., daje tehničkog stručnjaka I.Ž. na raspolaganje odabranom ponuditelju te izjavljuje da je N. projekt d.o.o. zapravo podugovaratelj koji će izvoditi dio radova. Žalitelj navodi da je nominiranjem subjekta D. commerce d.o.o., na čiju se sposobnost odabrani ponuditelj inicijalno oslonio i koji subjekt je u ponudi naveden kao podugovaratelj, a kasnijom zamjenom tog subjekta drugim subjektom – N. projekt d.o.o., odabrani ponuditelj nedopušteno izmijenio svoju ponudu.

Naručitelj je odabranom ponuditelju 15. lipnja 2021. poslao 2. Zahtjev za dostavu ažuriranih popratnih dokumenata a odabrani ponuditelj je 12. srpnja 2021. naručitelju dostavio odgovor u kojem, pored ostalog, navodi „Vezano za dokumentaciju društva D. commerce, dobili smo negativan odgovor ovog subjekta vezano za dostavu dokumentacije. Također, napominjemo da bi navedeni podizvođač imao kao jedini zadatak ustupanje stručnjaka 2 – I.Ž., koji trenutno nije zaposlenik društva D. commerce, već društva N. projekt d.o.o. koje je s ponuditeljem C.S.A. potpisalo ugovor kojim taj subjekt stavlja na raspolaganje ponuditelju stručnjaka I.Ž., u slučaju da njegova ponuda bude uspješna, radi izvršavanja poslova Stručnjaka 2. Stoga, nije moguće sudjelovanje subjekta D.Commerce u svojstvu podizvođača, te podizvođač mora biti društvo N. projekt d.o.o.“. Kao prilog odabrani ponuditelj je dostavio Izjavu o raspolaganju Stručnjakom 2 – I.Ž., koja je izdana od subjekta N. projekt d.o.o., koja je datirana s 8. srpnja 2021. i koju je kao zakonski zastupnik navedenog društva potpisao I.Ž.

Dakle, u konkretnom slučaju odabrani ponuditelj je uvođenjem novog gospodarskog subjekta (N. projekt d.o.o.) koji nije bio naveden u inicijalnoj ponudi izmijenio svoju ponudu, čime je prešao granice primjene članka 293. ZJN 2016 te povrijedio odredbu članka 280. stavka 8. ZJN 2016 kojom je propisano da se nakon isteka roka za dostavu ponuda, ponuda ili konačna ponuda ne smije mijenjati. Slijedom navedenog, u žalbenom postupku je utvrđeno da je naručitelj u konkretnom slučaju nezakonito postupio kada je odabrao ponudu koja je izmijenjena nakon roka za dostavu ponuda. Žalbeni navod je osnovan.“ Stav Državne komisije potvrđen je presudom VUS RH posl. broj: UsII-57/22 od 1. travnja 2022.)

Jezik i pismo na kojem se izrađuje ponuda ili njezin dio³

Oodabrani ponuditelj je tehničku dokumentaciju u ponudi u cijelosti dostavio na stranom jeziku, bez prijevoda ovlaštenog sudskog tumača na hrvatski jezik

... u žalbi Odluku o odabiru žalitelj navodi da ponuda odabranog ponuditelja nije valjana jer je suprotna uvjetima iz dokumentacije (Jezik i pismo na kojem se izrađuje ponuda ili njezin dio), kojom je propisano da se ponuda zajedno s pripadajućom dokumentacijom izrađuje na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

U odgovoru na žalbu naručitelj navodi da dio ponude odabranog ponuditelja koji je na engleskom jeziku obuhvaća specijalizirane tehničke informacije koje su standardizirane u međunarodnoj praksi, a engleski jezik je međunarodni jezik u industriji i tehničkoj dokumentaciji te se često koristi u materijalima koji dolaze od stranih dobavljača. Iako prijevod nije dostavljen navodi da ponuđeni katalozi sadržavaju tehničke specifikacije koje su ključne za procjenu ponude te je na temelju stručne procjene i procjene članova povjerenstva koji imaju znanja engleskog jezika, smatrao da je moguće izvršiti tehničku evaluaciju proizvoda bez potrebe za prijevodom.

Državna komisija je utvrdila da je u dokumentaciji o nabavi, toč. 3. Uputa ponuditeljima, Jezik i pismo na kojem se izrađuje ponuda ili njezin dio, propisano: „Ponuda se zajedno s pripadajućom dokumentacijom izrađuje na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu (iznimno je moguće navesti pojmove na stranom jeziku te koristiti međunarodno priznat izričaj, odnosno tzv. internacionalizme, tuđe riječi i prilagođenice). Također iznimno, dio popratne dokumentacije može biti i na nekom drugom jeziku, ako je tako dozvoljeno u drugim odredbama ove dokumentacije. U slučaju dostave dijelova ponude koji nisu na hrvatskom jeziku, ponuditelj ih je obvezan dostaviti s prijevodom ovlaštenog sudskog tumača na hrvatski jezik.“.

Uvidom u dostavljenu tehničku dokumentaciju odabranog ponuditelja (katalozi GDC SR-1000, ...) razvidno je da je ista u cijelosti na engleskom jeziku, bez prijevoda ovlaštenog sudskog tumača na hrvatski jezik. S obzirom da je odabrani ponuditelj tehničku dokumentaciju u ponudi u cijelosti dostavio na stranom jeziku, bez prijevoda ovlaštenog sudskog tumača na hrvatski jezik, naručitelj u konkretnom slučaju ponudu odabranog ponuditelja nije pregledao i ocijenio sukladno propisanom u citiranoj toč. dokumentacije. Žalbeni navod je osnovan.

² Rješenje Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/22-01/12, od 7. veljače 2024.

³ Rješenje Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/24-01/404, od 26. rujna 2024.

Odgovori na vaša pitanja

U nastavku objavljujemo izbor odgovora na vaša pitanja našim savjetnicima primljena prethodni mjesec. Vjerujemo da će i ostalim čitateljima odgovori biti korisni i pomoći u otklanjanju mogućih dilema s kojima se susreću u svojem radu.

Isplata naknade nasljedniku

Pitanje: Nakon smrti našeg zaposlenika, nasljedniku po Rješenju o nasljeđivanju, moramo isplatiti trošak prijevoza s posla na posao. Kako bi trebao izgledati JOPPD obrazac za takvu isplatu?

Odgovor: Prema odredbama članka 9. stavka 1. točke 9. Zakona o porezu na dohodak, porez na dohodak se ne plaća na primitke nasljednika bivših radnika po osnovi naknada, potpora i nagrada, a koje su dospjele na isplatu za vrijeme trajanja radnog odnosa tih bivših radnika.

Slijedom navedenoga, naknada troškova prijevoza na posao i s posla koja se prema rješenju o nasljeđivanju isplaćuju nasljedniku vaše zaposlenice ne podliježe oporezivanju, a u obrascu JOPPD se navode podaci o nasljedniku (ime i prezime nasljednika i njegov OIB, šifra prebivališta nasljednika), mjesec isplate, oznaka neoporezivog primitka 19 te iznos koji se isplaćuje nasljedniku (na račun u banci ili u gotovini).

Mirovinsko osiguranje za vrijeme neplaćenog dopusta

Pitanje: Nakon korištenja roditeljskog dopusta zaposlenica bi koristila neplaćeni dopust. Može li sama uplaćivati doprinose za mirovinsko osiguranje i u kojem iznosu? Podnosi li se JOPPD obrazac?

Odgovor: Za vrijeme korištenja neplaćenog dopusta, osoba se može osigurati na produženo mirovinsko osiguranje (prema članku 18. Zakona o mirovinskom osiguranju). U tom je slučaju, u skladu s odredbama članka 118. – 121. Zakona o doprinosima sama obvezna uplaćivati doprinos za mirovinsko osiguranje na najnižu osnovicu za plaćanje doprinosa. Obvezu doprinosa, vrste i mjesečne iznose doprinosa te razdoblje na koje se obveza odnosi utvrđuje Porezna uprava rješenjem pa stoga osoba koja se za vrijeme neplaćenog dopusta osigurava na produženo mirovinsko osiguranje nema obvezu podnošenja obrasca JOPPD. Doprinos se uplaćuje do 15. u mjesecu u prethodni mjesec.

Kako za vrijeme korištenja neplaćenog dopusta radnici prava iz radnog odnosa miruju, tj. poslodavac je objavljuje iz sustava obveznog osiguranja, niti on nema obvezu podnošenja JOPPD obrasca.

Troškovi obrazovanja zaposlenika

Pitanje: Namjeravamo odobriti financijska sredstva službenici koja je upisala diplomski studij i to na način da pokrijemo troškove školarine i putovanja. Službenica planira ponekada ići privatnim autom, a ponekada autobusom. Molimo pojašnjenje poreznog statusa isplata za navedenu namjenu.

Odgovor: Prema odredbama članka 22. stavka 1. točke 5. Zakona o porezu na dohodak, primicima po osnovi nesamostalnoga rada – plaćom **ne smatraju se** troškovi obrazovanja i izobrazbe koje poslodavac plaća za svoga zaposlenika, pod uvjetom da je navedeno obrazovanje i izobrazba u svezi s djelatnosti poslodavca. Odredbama Pravilnika o porezu na dohodak pojašnjeno je da se izdacima za školovanje i stručno usavršavanje, koji se mogu neoporezivo nadoknaditi zaposleniku, smatraju:

- obrazovanje na osnovnim, srednjim, preddiplomskim, diplomskim ili integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijima, odnosno preddiplomskim ili specijalističkim diplomskim stručnim studijima, poslijediplomskim studijima te u postupku za stjecanje doktorata i to plaćeni obrazovnim institucijama u tuzemstvu i inozemstvu (tj. plaćena školarina)
- naknade za tečajeve, seminare, specijalizacije, konferencije, kongrese i to u tuzemstvu i inozemstvu plaćene pravnim i fizičkim osobama ovlaštenim odnosno registriranim za obavljanje tih djelatnosti
- izdaci za nabavu knjiga, udžbenika, priručnika, skripata i druge literature u papirnatom ili elektroničkom obliku
- ako se obrazovanje i izobrazba obavlja izvan mjesta prebivališta ili uobičajenog boravišta zaposlenika, izdacima za obrazovanje i izobrazbu smatraju se i troškovi prijevoza prigodom upućivanja na i povratka s obrazovanja i izobrazbe **i to do visine cijene karata sredstvima javnog prijevoza i troškovi smještaja do visine stvarnih izdataka**
- u slučajevima seminara, savjetovanja i izobrazbe **koji ne traju dulje od sedam dana**, neoporezivo se zaposleniku mogu nadoknaditi dnevnice i/ili naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do neoporezivog iznosa, propisanog Pravilnikom o porezu na dohodak (kako se pohađanje diplomskog studija ne može ubrojiti u navedene slučajeve kratkotrajnih izobrazbi, proizlazi da se naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe zaposlenici koja je upisala diplomski studij ne može isplatiti neoporezivo).

Budući da je vaša zaposlenica upisala diplomski studij, možete joj neoporezivo podmiriti troškove školarine toga studija, a sukladno vašoj odluci i troškove prijevoza do i iz grada sjedišta obrazovne institucije (fakulteta), **ali samo da visine cijene karata sredstvima javnog prijevoza.**

Nagrade učenicima i nastavnicima mentorima

Pitanje: *Grad je donio odluku o nagrađivanju učenika za opći uspjeh u osnovnoj školi te učeniku i njegovu mentoru nastavniku za ostvaren uspjeh na državnom natjecanju. Jesu li takve nagrade oporezive i koje su šifre za JOPPD obrazac?*

Odgovor: Prema odredbama članka 8. stavka 1. točke 3. Zakona o porezu na dohodak te članka 4. stavka 1. Pravilnika o porezu na dohodak, nagrade koje isplaćuju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ne smatraju se dohotkom ako su propisane statutom tih jedinica odnosno općim aktima tih jedinica donesenima na temelju odredbi statuta kojim se te nagrade mogu ustanoviti i isplatiti, pod uvjetom da su sredstva za te namjene planirana u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uz upit ste priložili Odluku o nagrađivanju učenika, nastavnika mentora i najboljih odgojno-obrazovnih radnika u osnovnim školama na području Grada Osijeka, koja je donijeta na temelju Statuta Grada, a u kojoj su detaljno razrađeni kriteriji za dodjelu nagrada te je u njenom članku 12. izrijekom navedeno da su sredstva za dodjelu nagrada planirana u gradskom proračunu.

Slijedom navedenoga, ispunjeni su kriteriji propisani člankom 8. stavkom 1. točkom 3. Zakona o porezu na dohodak za neoporezivu isplatu navedenih nagrada.

U članku 78. stavku 1. točki 2. Pravilnika o porezu na dohodak propisano je izuzeće od obveze iskazivanja navedenih neoporezivih nagrada u Obrascu JOPPD.

Skrećemo vam pažnju da je pravo na neoporezivu isplatu nagrada koje se isplaćuju učenicima i studentima, a koje su osvojene na natjecanjima u okviru obrazovnog sustava i na organiziranim školskim i sveučilišnim natjecanjima, propisano i člankom 9. stavkom 1. točkom 5. Zakona o porezu na dohodak (ta nagrade se također ne iskazuju u JOPPD obrascu, u skladu s odredbom članka 78. stavka 1. točke 2. Pravilnika o porezu na dohodak).

Oporezivanje troška putnog zdravstvenog osiguranja

Pitanje: *Proračunski korisnik dobio je račun od osiguratelja koji se odnosi na trošak police putnog osiguranja u trajanju od 5 dana za djelatnicu korisnika. Treba li se prilikom plaćanja tog računa, poslati i JOPPD obrazac za navedenu djelatnicu?*

Odgovor: Pribavljanje putničkih isprava, cijepljenje i liječničke preglede, u svezi sa službenim putovanjem u inozemstvo, ako navedene troškove ne plaća obvezno zdravstveno osiguranje. Propisi o oporezivanju dohotka

ne propisuju, međutim, mogućnost neoporezive naknade troška putnog zdravstvenog osiguranja za zaposlenika koji je upućen na službeno putovanje u inozemstvo. Ako poslodavac taj trošak nadoknađuje zaposleniku, on se u poreznom smislu smatra plaćom pa stoga podliježe obvezi plaćanja doprinosa i poreza na dohodak (u obrascu JOPPD se evidentira kao ostali primitak uz plaću – pod 6.2. se upisuje oznaka 0021).

Mišljenja smo da bi, iznimno, taj trošak mogao biti neoporeziv samo u slučaju ako je dokaz da je plaćeno putno zdravstveno osiguranje za zaposlenika koji je upućen na službeno putovanje uvjet za dobivanje vize ili uvjet za njegov ulazak u stranu državu u koju je upućen na službeno putovanje. U tom slučaju takvo putno zdravstveno osiguranje bi bilo sastavni dio troška službenog putovanja u inozemstvo i ne bi se iskazivalo u obrascu JOPPD (naime, odredbama članka 78. stavka 1. točke 17. Pravilnika o porezu na dohodak propisano je da se JOPPD obrazac ne podnosi za neoporezive primitke koji nisu navedeni u prilogu 4. JOPPD obrasca).

Neoporezive naknade zaposlenicima kod korisnika lokalnih proračuna

Pitanje: *Proračunski korisnik županijskog proračuna isplaćuje naknadu prijevoznih troškova za dolazak na posao svojim zaposlenicima pri čemu primjenjuje kolektivni ugovor za javne službenike. Prijevozne troškove obračunava prema prijeđenim kilometrima (0,16 eura po kilometru). Je li taj iznos naknade za prijevoz oporeziv?*

Odgovor: Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama primjenjuje se na zaposlenike u javnim službama na koje se primjenjuje zakon kojim se uređuju plaće u državnoj službi i javnim službama, tj. ne primjenjuje se izravno na zaposlenike proračunskog korisnika županije. Međutim, u odgovarajućem aktu proračunskog korisnika županije kojim se uređuju materijalna prava zaposlenika može se navesti da se ona (sva ili pojedina) uređuju na isti način kako su utvrđena u Temeljnem kolektivnom ugovoru za zaposlene u javnim službama, što podrazumijeva da će se tada pravo na naknade, nagrade, potpore, darove i otpremnine lokalnih službenika utvrđivati na isti način kao i za službenike i namještenike u javnim službama.

Slijedom navedenog, i naknada troškova prijevoza za dolazak na posao i povratak s posla može se utvrđivati kao umnožak prijeđenih kilometara u dolasku i povratku s posla s ugovorenim iznosom od 0,16 eura (u pravilu, ako od prebivališta odnosno boravišta zaposlenika do mjesta rada nema organiziranog javnog prijevoza). U tom slučaju, pri isplati naknade potrebno je utvrditi može li se ona, sukladno odredbama Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17. – 143/23.), isplatiti neoporezivo.

Naime, prema odredbama članka 7. stavka 2. točke 29. i 30. Pravilnika o porezu na dohodak, naknada troškova dolaska na posao i s posla mjesnim i međumjesnim javnim prijevozom ne podliježe oporezivanju do visine stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedini-

načne prijevozne karte. Ako na određenom području odnosno udaljenosti **nema organiziranog prijevoza**, naknada troškova prijevoza na posao i s posla utvrđuje se **u visini cijene prijevoza koja je utvrđena na približno jednakim udaljenostima na kojima je organiziran prijevoz** odnosno do visine cijene prijevoza koja je utvrđena na približno jednakim udaljenostima na kojima je organiziran prijevoz.

Usporedbom cijene mjesečne ili zbroja cijena pojedinačnih karata za određeni mjesec s iznosom dobivenim množenjem broja kilometara u dolasku/povratku s posla s 0,16 eura, utvrđuje se je li ukupni iznos koji se isplaćuje zaposleniku neoporeziv ili dio podliježe oporezivanju (oporezivanju podliježe iznos koji premašuje neoporeziv iznos naknade troška prijevoza za dolazak na posao i povratak s posla, utvrđen navedenim odredbama Pravilnika o porezu na dohodak).

Skrećemo vam pažnju da su pojedini gradovi uveli besplatni javni prijevoz na određenim relacijama ili za određene kategorije građana, što podrazumijeva da ako je na relaciji zaposlenikovog dolaska na posao i povratka s posla javni prijevoz besplatan, odnosno ako zaposlenik pripada skupni građana za koje je prijevoz besplatan, tada nema mogućnosti neoporezive isplate toga primitka, već se ukupno isplaćeni iznos smatra plaćom u poreznom smislu, tj. podliježe obvezi obračuna doprinosa i poreza na dohodak.

Retroaktivno priznavanje staža s povećanim trajanjem

Pitanje: Dana 30. 09. 2024. godine zaprimili smo rješenje kojom se djelatniku utvrđuje pravo svojstvo osiguranika – osobe s invaliditetom počevši od 01. 01. 2019. godine. U Rješenju stoji da je prema odredbi članka 26. stavka 3 Zakona staž osiguranja računa se s povećanim trajanjem tako da se osiguraniku osobi s invaliditetom iz stavka 1. ovog članka svakih 12 mjeseci staža osiguranja računa kao 15 mjeseci (4015/šifra staža s povećanim trajanjem). Prema članku 26 stavku 1. zakona od dana 01.01.2019. treba obračunati staž s povećanim trajanjem. Treba li raditi ispravak svake plaće ili se staž za protekli period može obračunati i uplatiti u jednom iznosu budući da će se u poreznoj evidentirati kamata za svaki obračunati, a neuplaćeni doprinos?

Odgovor: Prema odredbama Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (Nar. nov., br. 115/18. i 34/21.), pravo na računanje staža s povećanim trajanjem imaju tri kategorije osiguranih osoba, i to:

1. osiguranici zaposleni na osobito teškim i za zdravlje i radnu sposobnost štetnim radnim mjestima (određena radna mjesta u željezarijama, ljevaonicama, u proizvodnji stakla, nafte, građevinskog materijala, u pomorskoj brodogradnji, u djelatnosti građevinarstva, prometa, šumarstva, itd.)
2. osiguranici kojima nakon određenih godina života, zbog naravi i težine posla, fiziološke funkcije organizma opadaju u toj mjeri da onemogućavaju daljnje uspješno obavljanje tog posla (na primjer: plesač klasičnog baleta, plesač suvremenog plesa, baletni majstor; operni pjevač

– solist; plesač – pjevač u profesionalnim ansamblima narodnih plesova; pilot aviona i pilot helikoptera; nastavnik motornog letenja i zrakoplovnog jedrilicarstva, itd.)

3. osiguranici – osobe s invaliditetom: osobe oboljele od distrofije i srodnih mišićnih i neuromišićnih bolesti, oboljeli od paraplegije, cerebralne i dječje paralize, multiple skleroze i srodnih bolesti, slijepe osobe, gluhe osobe, gluhoslijepe osobe, osobe oboljele od reumatoidnog artritisa i drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva (ankilozantni spondilitis, psorijatični artritis, seronegativni artritis, sistemski eritemski lupus, sklerodermija i polimiozitis/dermatomiozitis), osobe kod kojih postoje funkcionalni poremećaji zbog kojih se ne mogu samostalno kretati bez uporabe invalidskih kolica te osobe s Downovim sindromom.

Za prve dvije kategorije osiguranika obveznik plaćanja dodatnog doprinosa za mirovinsko osiguranje jest poslodavac, a za treću kategoriju osiguranika Republika Hrvatska za koju plaćanje obavlja Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje. Naime, trećoj kategoriji osiguranika utvrđen je invaliditet zbog određenih oboljenja koja nisu posljedica rada na osobito teškim i za zdravlje i radnu sposobnost štetnim radnim mjestima pa zbog toga obvezu plaćanja dodatnog doprinosa za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja s povećanim trajanjem za te osobe nema poslodavac, već za njih dodatni doprinos plaća RH (kako bi im se osiguralo računanje staža osiguranja s povećanim trajanjem i snižavanje dobne granice za stjecanje prava na starosnu mirovinu).

Odredbama članka 196. – 199. Zakona o doprinosima (Nar. nov., br. 84/08. – 114/23.) propisano je, tako, da se za osobe s invaliditetom plaća dodatni doprinos za staž osiguranja s povećanim trajanjem samo za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (ako je osoba osigurana u drugom stupu mirovinskog osiguranja), i to po stopi od 2,01%, na osnovicu koju čini prosječna plaća ostvarena u Hrvatskoj za razdoblje siječanj – kolovoz prethodne godine (za 2024. godinu osnovica na koju se plaća doprinos jest 1.560,00 eura).

Doprinos se obračunava i dospijeva na naplatu do 30. dana u mjesecu za prethodni mjesec, **a obveznik obračunavanja doprinosa i podnošenja obrasca JOPPD Poreznoj upravi jest Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.**

Slijedom navedenoga, poslodavac nema obvezu plaćanja navedenoga doprinosa niti iskazivanja podataka o obračunanom doprinosu u obrascu JOPPD, pa posljedično nema niti obvezu ispravka plaća za razdoblje od kada je osobi utvrđena invalidnost.

Razlika plaće po izvansudskoj nagodbi

Pitanje: Ako za isplatu razlike plaće poslodavac i bivša zaposlenica sklapaju sporazum za isplatu razlike neto plaće uvećane za kamate (poslodavac mora uplatiti sva javna davanja za prethodna razdoblja) da li se taj akt u poreznom smislu može smatrati izvansudskom nagodbom? Pitamo zbog primjene pravila obračunavanja poreza i doprinosa.

Odgovor: Navodite da bivšoj zaposlenici isplaćujete razliku plaće na temelju sklopljenog sporazuma koji se, u poreznom smislu, može smatrati izvansudskom nagodbom. Naime, osobe između kojih postoji spor, uzajamnim popuštanjem, bez pokretanja sudskog postupka, prekidaju spor i sporazumno se dogovaraju o međusobnim pravima i obvezama.

Prilikom isplate razlike plaće, poslodavac, u tom slučaju, postupa na sljedeći način:

- doprinose, sukladno odredbi članka 238. stavka 1. Zakona o doprinosima (Nar. nov., br. 84/08. – 114/23.) obračunava **prema propisima važećim za razdoblje osiguranja na koja se obveza odnosi**
- porez na dohodak, sukladno odredbi članka 24. stavka 1. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. – 114/23.) obračunava **prema propisima koji važe na dan isplate** (dakle, **ne primjenjuje se iznimka** koja je propisana člankom 25. stavka 6. navedenoga Zakona, a koja se odnosi na isplate plaća po **sudskoj presudi** prema članku 433.a Zakona o parničnom postupku, **nagodbi u tijeku sudskog postupka**, nagodbi sklopljenoj s nadležnim državnim odvjetništvom u postupcima za mirno rješenje spora ili nagodbi sklopljenoj u postupku mirenja u individualnim radnim sporovima prema zakonu kojim je uređen postupak mirenja, kao i u postupcima pred nadležnim službeničkim sudovima, u kojim se slučajevima predujam poreza na dohodak obračunava, obustavlja i uplaćuje prema propisima koji su važili na dan kada je isplata trebala biti obavljena, uz primjenu godišnjeg obračuna poreza na dohodak od nesamostalnog rada i uz korištenje podataka dostavljenih od Porezne uprave o iskorištenom iznosu osobnog odbitka i primijenjenim poreznim stopama na godišnjoj razini).

Skrećemo vam pažnju da, sukladno odredbi članka 22. stavka 3. Zakona o porezu na dohodak, pri isplati plaće/razlike plaće po sudskoj presudi, sudskoj nagodbi ili **izvansudskoj nagodbi**, propisane zatezne kamate isplaćene po toj osnovi se ne smatraju primitkom od nesamostalnog rada i ne podliježu oporezivanju.

Obračun i isplata plaće sekundiranom nacionalnom stručnjaku

Pitanje: *Je li plaća koja se isplaćuje sekundiranom nacionalnom stručnjaku tuzemna ili ino-plaća za izaslanog radnika za vrijeme sekundiranja?*

Odgovor: Porezna obilježja isplata nacionalnim stručnjacima upućenim u institucije i tijela Europske unije (sekundirani nacionalni stručnjaci) pojašnjena su odredbama Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov, br. 10/17. – 143/23.) na sljedeći način:

- u članku 5. stavku 14. Pravilnika navedeno je, tako, da se porez na dohodak ne plaća na naknade za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane, smještaja i drugih prihvatljivih troškova propisanih pravilima i propisima tijela Europske unije koje se isplaćuju dugoročnim i kratkoročnim stručnjacima u skladu s međunarodnim ugovorom za vrijeme rada na projektu financiranom

od strane Europske unije za provedbu programa tehničke pomoći Europske unije i **upućenim nacionalnim stručnjacima u institucije i tijela Europske unije** i to najviše u visini propisanoj pravilima i propisima tijela Europske unije, pod uvjetom da su osigurane vjerodostojne isprave (ugovor, izvješće, obračun i dr.), također u skladu s pravilima i propisima tijela EU

- u članku 18. stavku 3. Pravilnika navedeno je da se primicima po osnovi nesamostalnog rada (plaćom) smatraju i primici koje fizičke osobe ostvare kao dugoročni stručnjaci u skladu s međunarodnim ugovorom za rad na projektu financiranom od strane Europske unije za provedbu programa tehničke pomoći Europske unije, a koje im isplaćuje njihov poslodavac (matična administracija ili provedbena agencija). Mišljenja smo, da iako nisu izriekom navedene, isto porezno obilježje imaju i plaće nacionalnih stručnjaka upućenih u institucije i tijela Europske unije jer je takvo postupanje izričito propisano u članku 1. točki. 1. priložene Odluke Europske komisije C (2008) 6866 od 12. studenoga 2008.

Plaća koju poslodavac isplaćuje nacionalnom stručnjaku za vrijeme rada u EU instituciji, po svojoj je suštini plaća ostvarena za rad u inozemstvu (ino-plaća) pa proizlazi da se ne isplaćuje kroz COP sustav.

Nadalje, mišljenja smo da poslodavac nema obvezu pri isplati plaće uvećati osnovicu za plaćanje doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje za 20 %, kako je odredbama Zakona o doprinosima (Nar. nov., br. 84/08. – 114/23.) propisano za izaslane radnike. Naime, prema odredbama članka 7. točke 13.1. Zakona o doprinosima, izaslani radnik jest osoba osigurana po osnovi radnoga odnosa koja je **od poslodavca izasлана u inozemstvo radi obavljanja poslova za poslodavca**, a koja sukladno propisima o obveznim osiguranjima, propisima EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i međudržavnim ugovorima o socijalnom osiguranju za vrijeme rada u inozemstvu ostaje u sustavu obveznih osiguranja RH.

Hrvatski državljani, zaposleni u organizacijama i institucijama koje se financiraju iz državnog proračuna Republike Hrvatske, na temelju pisane suglasnosti poslodavca, mogu se kandidirati na natječaje za sekundirane nacionalne stručnjake u EK i u svim institucijama/tijelima/agencijama EU koje provodi nadležna institucija/agencija/služba EU i u slučaju pozitivnog odabira, u određenom vremenskom razdoblju rade u EU instituciji za njene potrebe. Nacionalni stručnjaci za vrijeme rada u EU instituciji zadržavaju radno mjesto, kao i sva prava koja proizlaze iz tog radnog odnosa te se nakon završenog sekundiranja vraćaju raditi u matičnu instituciju. Dakle, za vrijeme sekundiranja nacionalni stručnjak ne obavlja u inozemstvu poslove za svoga poslodavca, pa stoga niti nema obveze uvećanja osnovice za plaćanje doprinosa na način propisan za izaslane radnike.

Za vrijeme rada nacionalnog stručnjaka u EU instituciji, poslodavac nije obavezan obračunavati poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu po stopi od 10 %, jer osoba boravi na području druge države članice EU (članak 188. stavak 2. Zakona o doprinosima).

1. Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

Tablica 1. Pregled neoporezivih iznosa naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina¹

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
I. Naknade		
1.	Prijevozni troškovi na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.27. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova
2.	Troškovi noćenja na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.28. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova bez ograničenja kategorije hotela
3.	Troškovi prijevoza na posao i s posla (mjesni i međumjesni) (čl.7.st.2.t.29. i 30. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte javnog prijevoza odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte ²
4.	Uporaba privatnog automobila u poslovne svrhe (čl.7.st.2.t.31. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 0,50 po prijeđenom kilometru
II. Dnevnice, terenski dodatak i naknada za odvojeni život		
1.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevica za rad na terenu u tuzemstvu (čl.7.st.2.t.19. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 30,00 ³ (do 70 % ako je osiguran jedan obrok do 40 % ako su osigurana dva obroka)
2.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.20. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 15,00 (do 70 % ako je osiguran jedan obrok do 40 % ako su osigurana dva obroka)
3.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo koje traje više od 12 sati dnevno i dnevica za rad na terenu u inozemstvu (čl.7.st.2.t.21. Pravilnika o porezu na dohodak)	do iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službeno putovanja za korisnike državnog proračuna (Odluka Vlade RH, NN, br. 16/24)
4.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.22. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 50 % iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službeno putovanja za korisnike državnog proračuna

¹ Čl. 7., st. 2. Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22, 112/22, 156/22, 1/23, 3/23, 56/23 i 143/23).

² Čl. 7. st.33. Pravilnika o porezu na dohodak: Naknade troškova prijevoza na posao i s posla međumjesnim javnim prijevozom i/ili naknade stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte mjesnim javnim prijevozom ne odnose se na isplate radnicima koji cijeli mjesec nisu radili odnosno koji su cijeli mjesec proveli na bolovanju ili plaćenom odnosno neplaćenom dopustu u skladu s posebnim propisima ili su cijeli mjesec radili na izdvojenom mjestu rada sukladno propisu koji uređuje radne odnose.

³ Čl. 7., st. 13. Pravilnika o porezu na dohodak: Ako je na službenom putovanju odnosno radu na terenu, na teret poslodavca, osiguran jedan obrok (ručak ili večera) neoporezivi iznos dnevnice koji se isplaćuje u novcu umanjuje se za 30 % odnosno za 60 % ako su osigurana dva obroka (ručak i večera). Doručak koji je uračunat u cijenu noćenja smatra se troškom noćenja i ne smatra se osiguranom prehranom. Smatrat će se da je osoba prehrana osigurana i ako je osiguran obrok (ručak i/ili večera):

- u cijeni kotizacije za prisustvovanja seminarima, stručnim savjetovanjima i slično
- u cijeni karte za putovanje brodom
- u cijeni zrakoplovne putničke karte, zbog prekida putovanja ili
- iz sredstava reprezentacije poslodavca.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
5.	Dnevnice za službeno putovanje <i>per diem</i> koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca (čl.7.st.2.t.26. Pravilnika o porezu na dohodak)	do propisanog iznosa (objavljeno na www.tim4pin.hr)
6.	Pomorski dodatak (čl.7.st.2.t.23. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 40,00 dnevno
7.	Pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe (čl.7.st.2.t.24. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 60,00 dnevno
8.	Naknada za odvojeni život (čl.7.st.2.t.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 280,00 mjesečno
III. Otpremnine i darovi		
1.	Otpremnina (pri odlasku u mirovinu) (čl.7.st.2.t.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.400,00
2.	Otpremnina zbog poslovno i osobno uvjetovanih otkaza ugovora o radu prema Zakonu o radu (čl.7.st.2.t.15. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 896,00 (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
3.	Otpremnine zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti (čl.7.st.2.t.16. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.200,00 (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
4.	Dar djetetu do 15 godina starosti (koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina starosti) (čl.7.st.2.t.18. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 140,00 godišnje
5.	Dar u naravi (čl.22.st.3.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 133,00 godišnje
6.	Godišnja prigodna nagrada (božićnica, naknade za godišnji odmor i sl.) (čl.7.st.2.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 700,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
7.	Nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) (čl.7.st.2.t.32. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.120,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
8.	Naknade za podmirivanje troškova ugostiteljskih, turističkih i drugih usluga namijenjenih odmoru radnika prema propisima ministarstva nadležnog za turizam (čl.7.st.2.t.33. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 400,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
9.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika (čl.7.st.2.t.34. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.200,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
10.	Troškovi prehrane radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.35. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.800,00 godišnje pod uvjetom da računi o obavljenim uslugama prehrane glase na poslodavca i da su podmireni bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga prehrane obavljena
11.	Troškovi smještaja radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.36. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka podmireni bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga smještaja obavljena, a ako se isplaćuje radniku, priznaje se u mjesecu isplate

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
12.	Naknade za troškove redovne skrbi djece radnika isplaćene na račun radnika na temelju vjerodostojne dokumentacije ustanova predškolskog odgoja te drugih pravnih ili fizičkih osoba koje na temelju posebnih propisa i odluka nadležnog tijela skrbe o djetetu predškolske dobi (čl.7.st.2.t.37. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka
13.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova radnika za rad od kuće (čl.7.st.2.t.39. Pravilnika o porezu na dohodak)	Do 4,00 po danu rada od kuće, a najviše do 70,00 mjesečno
IV. Potpore		
1.	Zbog invalidnosti zaposlenika (čl.7.st.2.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 godišnje
2.	U slučaju smrti zaposlenika (osim potpora koje poslodavci isplaćuju djeci radnika – one su neoporezive u ukupnom iznosu) (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.120,00
3.	Jednokratne potpore koje djeci u slučaju smrti roditelja isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju svojih općih akata te pravne i fizičke osobe (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
4.	Jednokratne potpore u slučaju smrti člana uže obitelji radnika (bračnog druga, roditelja, roditelja bračnog druga, djece, drugih predaka i potomaka u izravnoj liniji, posvojene i udomljene djece i djece na skrbi te punoljetne osobe kojoj je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu) (čl.7.st.2.t.3. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00
5.	Potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika dužeg od 90 dana. Razdoblje bolovanja duže od 90 dana ne mora se odnositi na jednu kalendarsku godinu (čl.7.st.2.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 godišnje
6.	Potpora za novorođenče (čl.7.st.2.t.25. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.400,00
7.	Darovanje za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala te troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove), rješavanje kojih nije plaćeno obveznim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava. (čl.4.st.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
8.	Udžbenici, radne bilježnice i bilježnice koje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave daju učenicima osnovnih i srednjih škola na redovitom školovanju odnosno novčane naknade koje isplaćuju za te svrhe na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica (čl.8.st.2.t.10. Zakona o porezu na dohodak ⁴)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
9.	Formalni i neformalni programi obrazovanja nezaposlenih osoba i drugih socijalno ugroženih skupina koje bez naplate organiziraju pravne i/ili fizičke osobe, a koji se financiraju iz državnog proračuna i/ili proračuna lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili iz fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova (čl.8.st.2.t.11. Zakona o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
10.	Premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika, uz njegov pristanak, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje (čl.9.st.1.t.18. Zakona o porezu na dohodak)	67,00 eura mjesečno, odnosno 804,00 eura godišnje
11.	Premije dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.38. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 500,00 godišnje podmirene bezgotovinskim putem (ukupno kod svih poslodavaca)
12.	Potpora djetetu umrlog ili bivšeg radnika, kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja (čl.7.st.2.t.17. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
13.	Sredstva koja se fizičkim osobama dodjeljuju iz fondova i programa EU po tijelima akreditiranim ⁵ u skladu s pravilima EU, za provedbu aktivnosti mobilnosti u okviru programa i fondova Europske unije, a u svrhe obrazovanja i stručnog usavršavanja za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane i smještaja te za realizaciju projektnih aktivnosti koje prijavljuju fizičke osobe (izdaci za najam prostora, osiguranje, opremu i materijale i drugo), a u skladu s financijskom uredbom Europske komisije (čl.5.st.12. Pravilnika o porezu na dohodak)	ukupan iznos primitaka
14.	Sredstva za pokriće troškova školovanja, usavršavanja i znanstvenih istraživanja, neovisno isplaćuje li navedene primitke poslodavac ili drugi isplatiatelj, ako se ti primici ne ostvaruju u okvirima provedbe aktivnosti mobilnosti te pod uvjetom da se ne smatraju izvorom dohotka, na temelju vjerodostojnih isprava (ugovor, izvješće, račun i drugo) (čl.5.st.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanih u skladu s posebnim propisima prema kojima se programi provode
15.	Naknade za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane, smještaja i drugih prihvatljivih troškova propisanih pravilima i propisima tijela Europske unije, koje se isplaćuju dugoročnim i kratkoročnim stručnjacima u skladu s međunarodnim ugovorom za vrijeme rada na projektu financiranom od strane Europske unije za provedbu programa tehničke pomoći Europske unije pod uvjetom da su osigurane vjerodostojne isprave (ugovor, izvješće, obračun i dr.) (čl.5.st.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanoj pravilima i propisima tijela Europske unije prema kojima se projekti provode

⁴ Zakon o porezu na dohodak (NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22 i 114/23).

⁵ Agencija za mobilnost i programe EU.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
V. Nagrade zaposlenicima		
1.	Za navršeni: • 10 godina radnog staža • 15 godina radnog staža • 20 godina radnog staža • 25 godina radnog staža • 30 godina radnog staža • 35 godina radnog staža • 40 godina radnog staža i svakih narednih 5 godina (čl.7.st.2.t.6.-12. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 280,00 do 336,00 do 392,00 do 448,00 do 504,00 do 560,00 do 672,00
VI. Stipendije		
1.	Stipendije učenicima i studentima za redovno školovanje u tuzemstvu i inozemstvu na srednjim, višim i visokim školama te fakultetima (čl.6.st.1.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
2.	Stipendija koja se dodjeljuje studentima za izvrsna postignuća, a koje se dodjeljuju na temelju javnih natječaja kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima (čl.6.st.1.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 840,00 mjesečno
3.	Stipendije studentima u redovitom statusu na visokim učilištima, izabranima na javnim natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima koje isplaćuju, odnosno dodjeljuju zaklade, fondacije, ustanove i druge institucije, registrirane u Republici Hrvatskoj za odgojno-obrazovne ili znanstvenoistraživačke svrhe, koje djeluju u skladu s posebnim propisima i osnovane su s namjenom stipendiranja (čl.9.st.1.t.19. Zakona o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
VII. Stipendije, nagrade i naknade športašima		
1.	Športske stipendije, koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima za njihovo športsko usavršavanje (čl.6.st.1.t.6. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
2.	Naknade športašima amaterima, prema posebnim propisima (čl.6.st.1.t.8. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
3.	Nagrade za športska ostvarenja ⁶ (čl.6.st.1.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.800,00 godišnje
VIII. Primici učenika i studenata		
1.	Primici po posebnim propisima učenika i studenata na redovnom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga (čl.6.st.1.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3.360,00 godišnje
2.	Nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja (čl.6.st.1.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 280,00 mjesečno

1.1. Isplate zaposlenicima

Iznose naknada, potpora i nagrada iz tablice 1. poslodavac može isplatiti neoporezivo samo zaposlenicima, bez obveze obračuna poreza i doprinosa. Ako isplatitelj isplaćuje na ime naknada, potpora i nagrada veće iznose zaposlenicima, razlika se pribraja plaći u tom mjesecu, obračunavaju se doprinosi te porez na dohodak i prirez (čl. 21. Zakona o porezu na dohodak).

⁶ Pravilnik o pokriću obveznih doprinosa, trajnoj novčanoj naknadi, dodjeli nacionalne sportske stipendije i nagradama za sportska ostvarenja (NN, br. 41/23)

Oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada ne smatraju se voda te topli i hladni napitci (osim napitaka koji u sebi sadrže alkohol), a koje poslodavac na svoj teret omogućuje radnicima za vrijeme radnog vremena.⁷

1.2. Isplate osobama koje nisu u radnom odnosu

Ako se prethodno navedeni iznosi isplaćuju osobama koje nisu u radnom odnosu, ukupno isplaćeni iznos smatra se drugim dohotkom.

Iznimka su neprofitne organizacije i proračunski korisnici. Osobama koje nisu u radnom odnosu neprofitne organizacije i proračunski korisnici mogu neoporezivo isplaćivati:

- Naknade troškova službenog putovanja (troškovi prijevoza, noćenja i dnevnica) i troškove korištenja osobnog automobila u službene svrhe, ako obavljaju poslove za potrebe tih organizacija i ako do trenutka isplate navedenih primitaka u istom poreznom razdoblju nisu ostvarile dohodak po osnovi nesamostalnog rada ili drugi dohodak u neprofitnim organizacijama uz naknadu, a do propisanog iznosa, prema članku 9., stavku 1., točki 11. Zakona o porezu na dohodak i članku 6., stavcima 7. i 8. Pravilnika o porezu na dohodak.
- Troškove noćenja i prijevoza na službenom putovanju osobama koje **primaju naknadu**, ali pod uvjetom da račun za noćenje i prijevoz glase na neprofitnu organizaciju ili proračunskog korisnika, prema članku 9., stavku 1., točki 12. Zakona o porezu na dohodak.
- Naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 0,40 eura po prijeđenom kilometru koje se isplaćuju osobama s invaliditetom koje, u skladu s propisom kojim je uređen znak pristupačnosti u trenutku odlaska na službeni put, imaju pravo na znak pristupačnosti.

2. Naknade korisnika državnog proračuna

2.1. Osnovica za obračun naknada, potpora i otpremnina za mirovinu za korisnike državnog proračuna

Na temelju članka 38. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu (NN, br. 149/23), osnovica za obračun naknada i drugih primanja na temelju posebnih propisa (tzv. **proračunska osnovica**) u 2024. godini iznosi 441,44 eura.

⁷ Članak 7. stavak 41. Pravilnika o porezu na dohodak.

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

2.2. Materijalna prava prema kolektivnim ugovorima za državne i javne službenike i namještenike

Tablica 2. Pregled materijalnih prava

Materijalno pravo	Državni službenici i namještenici*	Službenici i namještenici u javnim službama**
Dnevnicu za službeni put u zemlji***	30,00 eur čl. 48.	30,00 eur čl. 62.
Dodatak za rad na terenu	30,00 eur čl. 49.	30,00 eur čl. 62. čl. 63.
Osnovica za isplatu jubilarne nagrade****	238,90 eur čl. 55.	238,90 eur čl. 67.
Regres za korištenje godišnjeg odmora	300,00 eur čl. 43.	300,00 eur čl. 58.
Godišnja nagrada za božićne blagdane (božićnica)	300,00 eur čl. 57.	300,00 eur čl. 69.
Dar djetetu u prigodi Dana sv. Nikole	100,00 eur čl. 56.	100,00 eur čl. 68.
Godišnja nagrada za uskršnje blagdane (uskrsnica)	100,00 eur čl. 57.a	100,00 eur čl. 69.a
Naknada za odvojeni život od obitelji	132,72 eur čl. 51. st. 7.	uredit će se granskim kolektivnim ugovorima. čl. 64.
Naknada troškova nastalih zbog obavljanja posla na izdvojenom mjestu rada, po danu	u iznosu koji je neoporeziv u skladu s posebnim propisom o porezu na dohodak, ako je takav rad ugovoren kao stalan ili kada razdoblje rada tijekom jednog kalendarskog mjeseca traje duže od sedam radnih dana čl. 52.	u iznosu koji je neoporeziv u skladu s posebnim propisom o porezu na dohodak, ako je takav rad ugovoren kao stalan ili kada razdoblje rada tijekom jednog kalendarskog mjeseca traje duže od sedam radnih dana čl. 66. a
Otpremnina prilikom odlaska u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće državnog službenika i namještenika koje će biti važeće na zadnji dan rada u državnoj službi prije odlaska državnog službenika i namještenika u mirovinu čl. 44.	dvije osnovice za izračun plaće zaposlenika, koja je važeća na zadnji dan rada u javnoj službi prije odlaska u mirovinu čl. 59.
Naknada za korištenje privatnog automobila*****	u visini neoporezivog iznosa prema poreznim propisima 0,50 eura po prijeđenom kilometru	u visini neoporezivog iznosa prema poreznim propisima 0,50 eura po prijeđenom kilometru čl. 66.

*Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN, br. 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23) - Članak 107. : Ugovorne strane su suglasne, ako Vlada sa sindikatima javnih službi, ugovori materijalna prava povoljnije od ugovorenih za državne službenike i namještenike, jednako će se primijeniti i na državne službenike i namještenike.

** Temeljni kolektivni ugovor za zaposlenike u javnim službama (NN, br. 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23)

*** Ako dođe do promjene poreznih propisa kojima se neoporezivi iznos dnevnice povećava, od dana primjene toga propisa toliko se povećava iznos dnevnice. (TKU: čl.62.st.5.)

**** O visini osnovice za isplatu jubilarnih nagrada Vlada RH i sindikati javnih službi (čl.78.st.2. TKU) kao i sindikat državne službe (čl.55.st.3.) pregovarati će svake godine prije donošenja Državnog proračuna Republike Hrvatske za sljedeću godinu, s time da ako se dogovor ne postigne, osnovica za jubilarnu nagradu iznosi najmanje 240,00 eura neto.

2.3. Jubilarna nagrada

Tablica 3. Iznosi jubilarnih nagrada prema kolektivnim ugovorima

Godine neprekidne službe/rada u državnim tijelima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave	Osnovica u državnim i javnim službama: 1.800,00 kn* odnosno 238,90 eur	Neoporezivi iznosi jubilarnih nagrada u eurima i centima
1	2	3
5	240,00 eur	Oporezivo u cijelosti
10	300,00 eur	280,00
15	360,00 eur	336,00
20	420,00 eur	392,00
25	480,00 eur	448,00
30	600,00 eur	504,00
35	720,00 eur	560,00
40	960,00 eur	672,00
45	1.200,00 eur	672,00

* Za državne službenike i namještenike sukladno članku 55. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, a za službenike i namještenike u javnim službama sukladno članku 67. Temelnog kolektivnog ugovora za zaposlenike u javnim službama.

2.4. Dnevnice u zemlji

Prema Odluci o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12), proračunskim korisnicima i izvanproračunskim fondovima, isplaćuju se iznosi naknada prikazani u tablici 4. Prema članku 8. stavku 3. Zakona o plaći i drugim materijalnim pravima pravosudnih dužnosnika (NN, br. 10/99 do 71/23) suci i pravosudni dužnosnici imaju pravo na dnevnicu u visini određenoj za službenike u pravosudnom tijelu (26,55 eura dnevno).

Tablica 4. Visina naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima⁸

Vrsta naknade	Iznos
Dnevnice za službeni put u zemlji	19,91 eur dnevno
Troškovi noćenja	prema priloženom računu
Naknada troškova za korištenje privatnog automobila u službene svrhe	0,27 eur po prijeđenom kilometru
Terenski dodatak	19,91 eur dnevno
Naknada za odvojeni život od obitelji	132,72 eur mjesečno
Naknada za odvojeni život kada je osiguran smještaj na teret proračuna	66,36 eur mjesečno

⁸ Odluka o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknade za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike, te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12).

2.5. Dnevnice za inozemstvo

Odlukom o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna (NN, br. 19/24), a u skladu s člankom 7., stavkom 2., točkama 21. i 22. Pravilnika o porezu na dohodak propisan je neoporezivi iznos **dnevnica za službeni put u inozemstvo**.

Pregled visina dnevnica dostupan je na :

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_02_16_277.html

Sukladno članku 7. stavku 18. Pravilnika o porezu na dohodak, ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi zračni prijevoz, inozemna dnevnic se obračunava dva sata prije vremena predviđenog polijetanja zrakoplova iz posljednje zračne luke u Republici Hrvatskoj do vremena dolaska zrakoplova u prvu zračnu luku u Republici Hrvatskoj. Ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi brod, dnevnic se obračunava od sata polaska broda iz posljednjeg pristaništa u Republici Hrvatskoj do sata povratka broda u prvo pristanište u Republici Hrvatskoj. Za svako zadržavanje, odnosno proputovanje kroz stranu državu koje traje duže od 12 sati obračunava se dnevnic za tu stranu državu, a svako zadržavanje u stranoj državi kraće od 12 sati, obračunava se u vrijeme provedeno u idućoj državi u kojoj se provelo više od 12 sati. Ako je ukupno na putovanju osoba provela više od osam, odnosno više od 12 sati, a u inozemstvu manje od osam sati, tada se isplaćuje pripadajuća tuzemna dnevnic, uzevši u obzir ukupan broj sati provedenih na putovanju u tuzemstvu i inozemstvu.

3. Plaće

3.1. Osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka⁹

Osnovni osobni odbitak iznosi 560,00 eura. Dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje izračunavaju se primjenom propisanih koeficijenata i osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 5. Uvećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u eur)
1.	Uzdržavani članovi uže obitelji ¹⁰	0,5	280,00
2.	Prvo uzdržavano dijete	0,5	280,00
3.	Drugo uzdržavano dijete	0,7	392,00
4.	Treće uzdržavano dijete	1,0	560,00
5.	Četvrto uzdržavano dijete	1,4	784,00
6.	Peto uzdržavano dijete	1,9	1.064,00

⁹ Članak 14. Zakona o porezu na dohodak.

¹⁰ Sukladno članku 14. uzdržavanim članovima uže obitelji smatraju se bračni drug, roditelji poreznog obveznika, maćeha odnosno očuci koje punoljetno pastorče uzdržava, djeca nakon prvog zaposlenja te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu, dok se djecom smatraju djeca koju roditelji, maćeha odnosno očuci, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju. Djecom se smatraju i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja.

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u eur)
7.	Šesto uzdržavano dijete	2,5	1.400,00
8.	Sedmo uzdržavano dijete	3,2	1.792,00
9.	Osmo uzdržavano dijete	4,0	2.240,00
10.	Deveto uzdržavano dijete	4,9	2.744,00
11.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava se za 1,1 ... više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete		
12.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,3	168,00
13.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100 % i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatu za pomoć i njegu poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz r. br. 12.	1,0	560,00

3.2. Utvrđivanje predjuma poreza na dohodak od nesamostalnog rada¹¹

Predjuma poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se od porezne osnovice koju čini iznos svih primitaka od nesamostalnog rada ostvarenih tijekom jednog mjeseca, umanjeno za uplaćene doprinose za obvezna osiguranja iz primitka ili doprinose za mirovinska osiguranja i za iznos mjesečnog osobnog odbitka, a na temelju porezne kartice.

Predjuma poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se primjenom stopa utvrđenih prema članku 19.a Zakona o porezu na dohodak, i to:

- niže stope na mjesečnu poreznu osnovicu do visine 4200,00 eura te
- više stope na mjesečnu poreznu osnovicu koji prelazi iznos od 4200,00 eura.¹²

Porezne stope godišnjeg poreza na dohodak utvrđuju jedinice lokalne samouprave prema limitima propisanim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 114/23). Odluka predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave objavljuje se u Narodnim novinama najkasnije do 31. prosinca 2023., sa stupanjem na snagu 1. siječnja 2024. godine i primjenjuje se do donošenja nove odluke. Ako predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave nije donijelo odluku kojom propisuje visinu poreznih stopa u propisanom roku, određuje se niža stopa od 20 % i viša stopa od 30 %.

Sve objavljene stope godišnjeg poreza na dohodak možete vidjeti na web stranici Porezne uprave pod: Stope godišnjeg poreza na dohodak.

¹¹ Članak 24. Zakona o porezu na dohodak.

¹² Čl. 19. Zakona o porezu na dohodak. Od 1. siječnja predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave može svojom odlukom propisati visine poreznih stopa u granicama propisanim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 114/23).

3.3. Doprinosi

3.3.1. Osnovice za obračun doprinosa u 2023. i 2024. godini

Doprinosi se obračunavaju prema stvarno isplaćenju plaći, koja ne može biti manja od minimalne plaće.

Prema Uredbi o visini minimalne plaće za 2024. godinu (NN, br. 125/23), **minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2024. godine** utvrđena je u **bruto iznosu 840,00 eura**.

Najniža mjesečna osnovica¹³

Ako je iznos isplaćene plaće (ili naknade bolovanja) manji od najniže osnovice za obračun doprinosa, tada doprinos se treba obračunati na iznos **najniže mjesečne osnovice**, koja za 2024. godinu iznosi **592,80 eura**¹⁴.

Najviša mjesečna osnovica

Najviša mjesečna osnovica za 2024. godinu iznosi **9.360,00 eura**¹⁵. Na iznos plaće koja je veća od najviše mjesečne osnovice ne obračunava se doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup), ali samo kod obračunavanja mjesečne plaće za određeni mjesec. Kod isplate bonusa, naknada, nagrada i otpremnina, doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup) obračunava se na ukupan bruto iznos isplate.

Najviša godišnja osnovica

Najviša godišnja osnovica za 2024. godinu **112.320,00 eura**¹⁶ i primjenjuje se samo za doprinos za mirovinsko osiguranje za I. stup.

3.3.2. Stope doprinosa iz plaće i na plaću

Sukladno članku 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08 do 114/23), obveznim osiguranjima smatraju se:

1. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti,
2. obvezno mirovinsko osiguranje za starost na temelju individualne kapitalizirane štednje,
3. obvezno zdravstveno osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Tablica 6. Doprinosi iz plaće i na plaću

Doprinosi iz plaće	Stope
• Za mirovinsko osiguranje	20 %
• I. stup	15 %
• II. stup	5 %
Doprinosi na plaću	Stope
• Za zdravstveno osiguranje	16,5 %

¹³ Prosječni iznos mjesečne plaće (bruto) isplaćene po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj u razdoblju siječanj – kolovoz prethodne godine, koju objavljuje Državni zavod za statistiku, pomnožen s koeficijentom 0,38.

¹⁴ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

¹⁵ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

¹⁶ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

Od 1. siječnja 2015. poslodavci koji zapošljavaju 20 i više radnika, ako nemaju 2 % zaposlenih osoba koje se prema posebnim propisima smatraju osobama s invaliditetom¹⁷, plaćaju posebnu novčanu naknadu čija se osnovica utvrđuje kao umnožak **broja osoba s invaliditetom**, koje je obveznik bio dužan zaposliti i iznosa minimalne plaće za razdoblje za koje se obveza odnosi, a visina naknade obračunavala se po stopi od 30 % zaključno s 29. veljače 2020., a od 1. ožujka 2020. po stopi od 20 %¹⁸. Za 2023. godinu mjesečna naknada iznosi 140,00 eur, a za 2024. godinu **168,00 eura**.

Poslodavac je obavezan **na plaće radnika, kojima se staž računa s povećanim trajanjem**, uplatiti i povećani doprinos za mirovinsko osiguranje na bruto plaću radnika, prema stopama prikazanim u tablici 7.

Tablica 7. Staž osiguranja s povećanim trajanjem¹⁹

Za 12 mj. staža priznaje se	Ukupna stopa doprinosa	Stope doprinosa za radnike u I. stupu	Stope doprinosa za radnike u II. stupu
14 mjeseci	4,86 %	3,61 %	1,25 %
15 mjeseci	7,84 %	5,83 %	2,01 %
16 mjeseci	11,28 %	8,39 %	2,89 %
18 mjeseci	17,58 %	13,07 %	4,51 %

3.3.3. Posebni doprinos za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu plaćaju poslodavci i isplatiitelji drugog dohotka (čl. 188. Zakona o doprinosima, NN, br. 84/08 do 114/23) za vrijeme izaslanja, službenog boravka ili službenog puta u inozemstvu. Doprinos se ne plaća za službena putovanja, boravak ili izaslanje u:

- **Države članice Europske unije** (od 1.7.2013.)
- **Veliku Britaniju i Sjevernu Irsku**
- **Države s kojima je međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu** (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Srbija, Turska - od 19.12.2013.)
- **Države članice Europskog gospodarskog prostora** (Norveška, Island i Lihtenštajn – od 12.04.2014.)
- **Švicarsku konfederaciju** (od 01.01.2017.)

¹⁷ Sukladno članku 4.a Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN, 75/18, 120/18, 37/20 i 145/20) obveza kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom ne odnosi se na: predstavništva stranih osoba, strana diplomatska i konzularna predstavništva, integrativne radionice i zaštitne radionice, poslodavce u sektoru proizvodnje tekstila, odjeće, kože, drva i namještaja te novoosnovane poslodavce u razdoblju od 24 mjeseca od dana upisa u odgovarajući registar odnosno dana ustrojavanja prema posebnom propisu.

¹⁸ Članak 10. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN, br. 157/13, 152/14, 39/18 i 32/20).

¹⁹ Sukladno čl. 13., st. 1., t. 3., te čl. 17, st. 1., t. 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08 do 114/23).

Tablica 8. Osnovica i stopa za obračun posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu za cijeli mjesec²⁰

Osnovica za obračun doprinosa	2024. ²¹ euri i centi
	592,80
Stopa	20 %
Iznos doprinosa	118,56

Tablica 9. Dnevne osnovice i obveze za različit broj kalendarskih dana u mjesecu za uplatu posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

	Broj dana u mjesecu Iznosi u eurima za 2024.		
	29	30	31
Dnevna osnovica	20,44	19,76	19,12
Dnevna obveza	4,09	3,95	3,82

Obveza uplate ovog doprinosa je do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec, na račun

Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje
HR6510010051550100001

poziv na broj: HR68 8508 – OIB isplatitelja doprinosa –
oznaka izvješća JOPPD (GGXXX)

Ako radnik **boravi u inozemstvu dulje od 30 dana neprekidno** (radi obrazovanja, stručnog usavršavanja i sl.), tada se poseban doprinos za zdravstveno osiguranje plaća po stopi od 10 % na ugovorenu plaću u zemlji za jednake ili slične poslove u zemlji.

3.3.4. Oslobođenje od plaćanja doprinosa na plaću

Prema **Zakonu o doprinosima** (NN, br. 84/08 do 144/23):

- Poslodavci koji zaposle radnika kojemu je to prvo zaposlenje, uz uvjet da radnik u trenutku zaposlenja nema evidentiran mirovinski staž, oslobođeni su 1 godinu plaćanja doprinosa na plaću** (čl. 20., st. 2. i 3. Zakona).
- Poslodavci su oslobođeni do 5 godina plaćanja doprinosa na osnovicu, ako su 1. siječnja 2015. ili kasnije sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme s osobom koja u trenutku sklapanja tog ugovora ima manje od 30 godina života** uz uvjet da radnik nije prethodno bio zaposlen kod tog poslodavca na neodređeno vrijeme (čl. 20., st. 4. i 5. i čl. 7. t. 54. Zakona).

Prema članku 106. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, br. 121/17, 98/19, 84/21 i 156/23) poslodavac koji zaposli na neodređeno vrijeme dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ili dijete nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata starije od 29 godina, oslobađa se plaćanja doprinosa na plaću tih radnika u razdoblju do pet godina od zaključivanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme, uz uvjet da s tim osobama nije prethodno već imao zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

²⁰ Sukladno čl. 14., st. 3. Zakona o doprinosima: Iznimno od odredbe stavka 1. točke 2. ovoga članka, za osiguranu osobu koja boravi u inozemstvu na službenom putu, posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu obračunava se po stopi od 20 %.

²¹ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

3.3.5. Umanjenje mjesečne osnovice za obračun doprinosa

Sukladno članku 4. (novi članak 21.a Zakona o doprinosima) **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima** (NN, br. 144/23) počevši od plaće za prosinac 2023. (bez obzira na to isplaćuje li se u prosincu 2023. ili u siječnju 2024.) mjesečna osnovica za obračun doprinosa za mirovinsko osiguranje za osiguranika čiji je ukupan iznos mjesečnih bruto plaća do 700,00 eura uključujući i iznos od 700,00 eura umanjuje se za 300,00 eura. Mjesečna osnovica za osiguranika čiji je ukupan iznos mjesečnih bruto plaća od 700,01 eura do 1.300,00 eura umanjuje se za iznos dobiven izračunom: $0,5 \times (1.300,00 - \text{ukupan iznos bruto plaća za određeni mjesec})$. To umanjenje koristi se bez obzira na broj dana provedenih u osiguranju određenog mjeseca te bez obzira na to radi li se o radu u punom odnosno nepunom radnom vremenu. Ova odredba prvi put se primjenjuje pri obračunu plaće za prosinac 2023., bez obzira na to isplaćuje li se u prosincu 2023. ili u siječnju 2024.

3.4. Osnovice za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2023. i 2024. godinu

Tablica 10. Pregled osnovica za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2024.

	Bruto osnovica	Propis
Državni službenici i namještenici	u 2024 947,18 eur	Članak 35.b Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (NN 56/22, 127/22, 58/23, 128/23 i 29/24)
Javne službe	u 2024 947,18 eur	Članak 53. Temeljnog kolektivnog ugovora za zaposlenike u javnim službama (NN 29/24)
Državni dužnosnici	516,29 eur (3.890,00 kn)	Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (NN, br. 151/14), primjenjuje se počevši s plaćom za prosinac 2014., koja je isplaćena u siječnju 2015. godine.
	947,18 eur	Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (NN 88/24), primjenjuje se počevši s plaćom za mjesec srpanj 2024., koja se isplaćuje u mjesecu kolovozu 2024.
Pravosudni dužnosnici	706,50 eura bruto	Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN 71/23), primjena od 1. srpnja 2023.
	787,75 eur	Zakon o izmjeni Zakona o plaći i drugim materijalnim pravima pravosudnih dužnosnika, NN 35/24), primjena od 1. travnja 2024.

3.5. Minimalna plaća

Minimalna plaća je najniža plaća za rad radnika u punom radnom vremenu.

Uredbom o visini minimalne plaće (**NN, br. 125/23**) utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31.

prosina 2024. u bruto iznosu od 840,00 eura. Primjenjuje se od 1. siječnja 2024.

Tablica 11. Iznos minimalne plaće

Razdoblje	Bruto iznos minimalne plaće za puno radno vrijeme	Objavljeno u NN, br.
od 1.6.2011. do 31.5.2012.	2.814,00 kn	58/11 i 60/11 – ispr.
od 1.6.2012. do 31.5.2013.	2.814,00 kn	60/12
od 1.6.2013. do 31.12.2013.	2.984,78 kn	51/13
od 1.1.2014. do 31.12.2014.	3.017,61 kn	156/13
od 1.1.2015. do 31.12.2015.	3.029,55 kn	151/14
od 1.1.2016. do 31.12.2016.	3.120,00 kn	140/15
od 1.1.2017. do 31.12.2017.	3.276,00 kn	115/16
od 1.1.2018. do 31.12.2018.	3.439,80 kn	122/17
od 1.1.2019. do 31.12.2019.	3.750,00 kn	109/18
od 1.1.2020. do 31.12.2020.	4.062,51 kn	106/19
od 1.1.2021. do 31.12.2021.	4.250,00 kn	119/20
od 1.1.2022. do 31.12.2022.	4.687,50 kn (neto 3.750,00 kn)	117/21
od 1.1.2023. do 31.12.2023.	700,00 eur	122/22
od 1.1.2024. do 31.12.2024.	840,00 eur	125/23

4. Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

Za prva 42 kalendarska dana bolovanja, odnosno sedam dana za invalida rada, naknadu isplaćuje poslodavac na svoj teret u visini utvrđenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, uz obvezu obračunavanja i plaćanja doprinosa iz plaće i na plaću, te poreza na dohodak. Sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13, 98/19 i 33/23), Zakonu o roditeljnim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22) u tablici 12., dan je pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja i isplatiateljima, kada su zadovoljeni uvjeti prethodnog osiguranja, a isplaćuju se na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna.

Tablica 12. Pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća	
1	2	3	4	5	6
1.	Privremena nesposobnost za rad zbog bolesti – od 43. dana, odnosno od 8. dana za invalide rada	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 565,04 eur*
2.	Njega oboljelog supružnika ili djeteta starijeg od tri godine – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 565,04 eur
3.	Za njegu oboljelog djeteta do tri godine života – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća	
1	2	3	4	5	6
4.	Privremena nesposobnost za rad zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, bez ograničenja
5.	Kada je radnik određen za pratitelja bolesnika	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
6.	Izoliran kao kliconoša ili zbog pojave zaraze, nesposoban za rad zbog transplantacije organa u korist druge osobe – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
7.	Komplicacije u vezi s trudnoćom i porođajem – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
8.	Rodiljni dopust**, 98 dana, od kojih 28 dana prije dana očekivanog poroda te 70 dana nakon rođenja djeteta (obvezni roditeljni dopust), a nakon protoka obveznog roditeljnog dopusta do navršanih 6 mjeseci života djeteta (dodatni roditeljni dopust) – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70 % proračunske osnovice (309,01 eur)	100 % od osnovice, bez ograničenja
9.	Očinski dopust: 10 radnih dana za jedno dijete 15 radnih dana u slučaju rođenja blizanaca, trojki ili istodobnog rođenja više djece	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70 % proračunske osnovice (309,01 eur)	100 % osnovice bez ograničenja
10.	Roditeljski dopust: od navršanih 6 mjeseci života djeteta a) 8 mjeseci ako pravo koriste oba roditelja, odnosno 6 mjeseci ako koristi jedan roditelj, za prvo i drugo rođeno dijete b) 30 mjeseci ako pravo koriste oba roditelja, odnosno 28 mjeseci ako koristi jedan roditelj, za rođene blizance, 3. i svako sljedeće dijete c) u polovici radnog vremena	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70 % proračunske osnovice (309,01 eur)	a) 100 % osnovice, ali ne više od 225,5 % proračunske osnovice mjesečno (995,45 eur) b) 125 % proračunske osnovice mjesečno (551,80 eur) c) 110 % pr. osnovice mjesečno (485,58 eur)
11.	Stanka za dojenje djeteta	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	-	-	100 % proračunske osnovice (441,44 eur) ovisno o broju sati korištenja stanke
12.	Prenatalni pregled (slobodan dan)	Poslodavac na svoj teret	Redovna plaća		100 %

* Prema čl. 55 st. 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju najviši mjesečni iznos naknade plaće za puno radno vrijeme ne može iznositi više od proračunske osnovice uvećane za 28 %.

** Prema čl. 32., st. 8. Zakona o roditeljnim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22), zaposleni ili samozaposleni roditelj, koji na dan koji prethodi danu započinjanja prava ne ispunjava uvjet prethodnog osiguranja u

trajanju od najmanje 6 mjeseci neprekidno ili 9 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, za vrijeme korištenja roditeljnog dopusta od 1. siječnja 2023. ima pravo na naknadu, u iznosu od 125 % proračunske osnove (551,80 eur).

Naknada na teret HZZO-a isplaćuje se u visini od:

70 % – za prvih šest mjeseci neprekidnog bolovanja.

80 % – od prvog dana nakon isteka šest mjeseci do 18 mjeseci.

50 % zadnje isplaćene naknade plaće – nakon isteka 18 mjeseci neprekidnog bolovanja do tri godine.

Zaposlenicima koji su na neprekidnom bolovanju duljem od 18 mjeseci zbog liječenja zloćudnih bolesti i u drugim slučajevima iz članka 52., stavka 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13, 98/19 i 33/23), naknada plaće neće se umanjivati na 50 %.

Uvjet za isplatu naknade: Prethodno osiguranje – najmanje devet mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (čl. 56. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju). **Ako nije ispunjen uvjet:** 25 % proračunske osnove (110,36 eur) za sve vrijeme trajanja bolovanja.

5. Drugi dohodak

Drugi dohodak je razlika između svakog pojedinačnog primitka umanjeno za propisane izdatke. Drugi dohodak ostvaruje se po osnovi primitaka koji se ne smatraju primicima određenim po osnovi: nesamostalnog rada (plaća i mirovina), od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i propisanih izdataka. Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak isplatitelji drugog dohotka su obvezni obračunati i platiti doprinose na sve primitke koje isplaćuju nakon 1. siječnja 2017., bez obzira na koje se razdoblje ti primici odnose.

5.1. Izdaci koji se priznaju pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od drugog dohotka

- Svota što je iz primitka uplaćena za obvezne doprinose.
- Paušalni izdatak u visini od 30 % primitka od:
 - a) Autorske naknade što je isplaćena prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (NN, br. 111/21).
 - b) Primitka za profesionalnu djelatnost novinara, umjetnika i sportaša, koji su osigurani po toj osnovi i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju Porezne uprave.
 - c) Primitka nerezidenta za obavljanje umjetničke, artističke, zabavne, sportske, književne i likovne djelatnosti, djelatnosti u svezi s tiskom, radiom, televizijom i zabavnim priredbama.
- Dodatni paušalni izdatak u visini od 25 % primitka za umjetničke naknade.

Kod isplate drugog dohotka ne priznaje se osobni odbitak.

Obveznici koji ostvaruju drugi dohodak ne moraju voditi poslovne knjige i evidencije, osim kad se prijave u Registar poreznih obveznika s namjerom da dohodak utvrđuju kako je propisano za samostalne djelatnosti, kao razliku između poslovnih primitaka i izdataka na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga i evidencija.

5.2. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak

Tablica 13. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak i porez na dohodak

R. br.	Opis	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu – umirovljenik	Autorska naknada	Naknada umjetnicima
1.	Primitak				
2.	Paušalni izdatak	0 %	0 %	30 %	55 %
3.	Osnovica za doprinos (1 – 2)				
4.	Doprinos za MO (3 x stopa)	10 %	10 %	10 %	10 %
4.a	MO I. stup	7,5 %	10 %	7,5 %	7,5 %
4.b	MO II. Stup	2,5 %	0 %	2,5 %	2,5 %
5.	Dohodak /porezna osnovica (1 – 2 – 4)				
6.	Porez na dohodak (5 x stopa)	Niža stopa utvrđena prema članku 19.a Zakona			
7.	Neto primitak (1 – 4 – 6)				
8.	Doprinos za ZO (3 x stopa)	7,5 %	7,5 %	7,5 %	7,5 %
9.	Trošak isplatitelja (1+8)				

Sukladno članku 19. Zakona o porezu na dohodak godišnji porez na dohodak plaća se po nižoj stopi na poreznu osnovicu do visine 50.400,00 eura te po višoj stopi na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 50.400,00 eura. Dohodak ostvaren do 31. prosinca 2023. oporezivati će se po Zakonu o porezu na dohodak (NN 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20. i 151/22.).

Sukladno članku 24. stavku 5. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada i mirovine umanjuje se za 50 % umirovljenicima po osnovi ostvarenog dohotka od mirovine, kao i poreznim obveznicima koji imaju prebivalište i borave na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

Sukladno članku 40. stavku 3. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka po osnovi primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga plaća se po odbitku, po nižoj stopi od osnovice koju čini iznos primitka iznad propisanog neoporezivog iznosa primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga i iznosa godišnjeg osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 14. Pregled uplatnih računa i poziva na broj za doprinose i porez na dohodak na drugi dohodak

Doprinosi	Broj i naziv uplatnog računa/ IBAN konstrukcija računa	Poziv na broj primatelja
Doprinos za zdravstveno osiguranje	HR6510010051550100001 Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	HR68 8540-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti	HR1210010051863000160 Državni proračun RH	HR68 8176-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)

Doprinosi	Broj i naziv uplatnog računa/ IBAN konstrukcija računa	Poziv na broj primatelja
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR761001005170003601 Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR68 2291-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvešća JOPPD (GGXXX)
Porez i prirez	Račun grada/općine prema prebivalištu primatelja dohotka	Poziv na broj primatelja
Za sve vrste isplate drugog dohotka	Prema Naputku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2024. godini (NN, br.15/24)	HR 68 1945-OIB isplatitelja poreza – oznaka Izvešća JOPPD (GGXXX)

6. Primici izuzeti od ovrhe

Članak 172. Ovršnog zakona (NN, br. 112/12 do 06/24) uređuje izuzimanja od ovrhe. Odredbama navedenog članka propisano je da su od ovrhe izuzeta:

1. primanja po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljenost uzdržavanje, zbog smrti davatelja uzdržavanja,
2. primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju,
3. primanja po osnovi socijalne skrbi,
4. primanja po osnovi privremene nezaposlenosti,
5. primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
6. primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima,
7. naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika,
8. primanja po osnovi odličja i priznanja,
9. roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
10. utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun kod banke,
11. naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
12. dar za djecu do 15. godine života i potpore za novorođenčce do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
13. naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda,
14. potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika, do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
15. novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.), novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika, nagrade radnicima za navršene godine radnog staža do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,

16. sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili financijskih instrumenata, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore,
17. novčane naknade žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom,
18. dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu, dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu i dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
19. pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
20. naknada za pričuvnike pozvane na izvršavanje vojne obveze,
21. sindikalne socijalne potpore koje članovima sindikata na temelju važećih propisa isplaćuje sindikat,
22. sredstva predstavnika nacionalnih manjina koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava, sukladno odredbama ustavnog zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, ako su isplaćena na poseban račun za tu namjenu, vode se odvojeno od sredstava te osobe i izuzeta su od ovrhe, osim ovrhe u svezi s obavljanjem djelatnosti vezane za ostvarivanje manjinskih prava,
23. nagrade učenicima i studentima te troškovi sufinanciranja kupnje udžbenika učenicima,
24. sportske stipendije za sportaše s invaliditetom,
25. ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

Izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 73/17) promijenjen je dio plaće koji je zaštićen od ovrhe u slučaju kad je neto plaća ovršenika manja od prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj i to u slučaju naplate tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta te po drugoj osnovi.

Tablica 15. Iznos plaće, koji je zaštićen u ovršnom postupku nad plaćom (članak 173. Ovršnog zakona)

	Naplata tražbine po osnovi: - zakonskog uzdržavanja, - naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i - naknade štete za izgubljenost uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja	Naplata tražbine po drugoj osnovi	Naplata tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika jednaka ili veća od 1.131,00 eur ²² (st.1.)	½ prosječne neto plaće u RH 565,50 eur	¾ prosječne neto plaće u RH 754,00 eur	¼ prosječne neto plaće u RH 282,75 eur
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika manja od 1.131,00 eur (st.2)	½ neto plaće ovršenika	¾ plaće ovršenika, ali ne više od ¾ prosječne neto plaće u RH	¼ neto plaće ovršenika

²² Prosječna neto plaća u pravnim osobama u RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2022. (NN, br. 125/22).

7. Financijske obavijesti

Tablica 16. Stope zateznih kamata od 11. rujna 1996. do 29. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti	Godišnja stopa	Propis
11. 9. 1996. – 30. 6. 2002.	Svi subjekti	18 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 76/96)
1. 7. 2002. – 31. 12. 2007.		15 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 72/02. i 153/04)
1. 1. 2008. – 30. 6. 2011.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	17 % ²³	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05 i 41/08) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 1/08, 75/08, 1/09, 76/09, 82/10 i 1/11)
	Ostali odnosi	14 %	
1. 7. 2011. – 29. 6. 2013.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	15 % ²⁴	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05, 41/08 i 125/11.) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 74/11, 11/12, 1/13 i 83/13)
	Ostali odnosi	12 %	

Tablica 17. Stope zateznih kamata od 30. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti			Propis
	Ugovorni odnosi između trgovaca (poduzetnika)	Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava vjerovnik novčane obveze	Ostali odnosi (potrošački ugovori (dužnici su građani kao potrošači) Trgovci kada sklapaju ugovore izvan svoje gospodarske djelatnosti Građanskopravni ugovori između građana međusobno Izvanugovorni odnosi	
30.6. – 31.12.2013.	12,40 %	15 %	12 %	NN 83/13
1.1. – 30.6.2014.	12,35 %	15 %	12 %	NN 1/14
1.7. – 31.12.2014.	12,29 %	15 %	12 %	NN 80/14
1.1. – 30.6.2015.	12,14 %	15 %	12 %	NN 1/15
1.7. – 31.7.2015.	12,13 %	15 %	12 %	NN 73/15
1.8. – 31.12.2015.	10,14 %	10,14 %	8,14 %	NN 85/15
1.1. – 30.6.2016.	10,05 %	10,05 %	8,05 %	NN 140/15
1.7. – 31.12.2016.	9,88 %	9,88 %	7,88 %	NN 60/16
1.1. – 30.6.2017.	9,68 %	9,68 %	7,68 %	NN 1/17
1.7. – 31.12.2017.	9,41 %	9,41 %	7,41 %	NN 64/17
1.1. – 30.6.2018.	9,09 %	9,09 %	7,09 %	NN 1/18
1.7. – 31.12.2018.	8,82 %	8,82 %	6,82 %	NN 59/18
1.1. – 30.6.2019.	8,54 %	8,54 %	6,54 %	NN 1/19
1.7. – 31.12.2019.	8,30 %	8,30 %	6,30 %	NN 64/19
1.1. – 30.6.2020.	8,11 %	8,11 %	6,11 %	NN 1/20
1.7. – 31.12.2020.	7,89 %	7,89 %	5,89 %	NN 75/20
1.1. – 30.6.2021.	7,75 %	7,75 %	5,75 %	NN 1/21
1.7. – 31.12.2021.	7,61 %	7,61 %	5,61 %	NN 74/21
1.1. – 30.6.2022.	7,49 %	7,49 %	5,49 %	NN 1/22
1.7. – 31.12.2022.	7,31 %	7,31 %	5,31 %	NN 75/22
1.1. – 30.6.2023. ²⁵	10,5 %	10,5 %	5,5 %	NN 1/23
1.7. – 31.12.2023.	12,0 %	12,0 %	7,0 %	NN 69/23
1.1. – 30.6.2024.	12,5 %	12,5 %	7,5 %	NN 156/23

²³ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 21 % godišnje.

²⁴ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 18 % godišnje.

²⁵ Ulaskom RH u eurozonu izmijenjen je i način utvrđivanja visine zateznih kamata. Sukladno izmjenama Zakona o obveznim odnosima (NN, br.

Tablica 18. Prosječna plaća po zaposlenom u pravnim osobama RH*

Tromjesečno razdoblje	Iznos u eurima		Mjesec	Iznos u eurima		Godina	Iznos u eurima	
	bruto	neto		bruto	neto		bruto	neto
XI/2023.-I/2024.	1.664	1.213	I/2024.	1.695	1.239	2021.	1.274	946
XII/2023.-II/2024.	1.674	1.226	II/2024.	1.710	1.248	2022.	1.380	1.016
I/2024.-III/2024.	1.747	1.271	III/2024.	1.834	1.326	2023.	1.584	1.148
II/2024.-IV/2024.	1.792	1.299	IV/2024.	1.830	1.323			
III/2024.-V/2024.	1.832	1.324	V/2024.	1.832	1.324			
IV/2024.-VI/2024.	1.827	1.321	VI/2024.	1.819	1.315			
V/2024.-VII/2024.	1.824	1.318	VII/2024.	1.821	1.315			
VI/2024.-VIII/2024.	1.826	1.318	VIII/2024.	1.838	1.324			

* Izvor: Državni zavod za statistiku

8. Ostale informacije

Tablica 19. Otpremnine prema poreznim propisima i prema Zakonu o radu

RB	Prestanak ugovora o radu	Pravo na otpremninu	Pravo na otpremninu prema Zakonu o radu; NN, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23 (čl. 126.) – nakon 2 godine neprekidnog rada	Mogućnost neoporezive isplate
1.	Poslovno uvjetovani otkaz	Pravo radnika na otpremninu određuje se kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, internim aktima poslodavca te Zakonom o radu	Najmanje: Otpremnina za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca = 1/3 prosječne mjesečne plaće koju je radnik ostvario u posljednja tri mjeseca prije prekida radnog odnosa. Najviše: Šest prosječnih mjesečnih plaća koje je radnik ostvario u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije određeno drukčije	Do visine 896,00 eur za svaku navršenu godinu neprekidnog rada kod istog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br.15. Pravilnika o porezu na dohodak)
2.	Osobno uvjetovani otkaz		Radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti, te nakon završenog liječenja ne bude vraćen na posao pravo na otpremninu ostvaruje u najmanje dvostrukoj svoti od svote koja bi mu inače pripadala (čl. 42. Zakona o radu; NN, br. 93/14, do 64/23)	Do visine 1.120,00 eur za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br. 16. Pravilnika o porezu na dohodak)
3.	Osobno uvjetovani otkaz zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti			

114/22., Uredba 156/22.) i Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (NN, br. 114/22.) od 1. 1.2023. polazna osnovica za izračun zatezne kamate je kamatna stopa koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta. Za referentno razdoblje ta kamatna stopa iznosi 4,00 %. Visina zatezne kamate utvrđuje se uvećanjem navedene referentne kamatne stope za 8 postotnih poena na odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava, a u ostalim odnosima za 3 postotna poena.

RB	Prestanak ugovora o radu	Pravo na otpremninu	Pravo na otpremninu prema Zakonu o radu; NN, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23 (čl. 126.) – nakon 2 godine neprekidnog rada	Mogućnost neoporezive isplate
4.	Odlazak u mirovinu	Pravo radnika na otpremninu određuje se kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, internim aktima poslodavca te Zakonom o radu		Najviše 1.400,00 eur (čl. 7., st. 2., r.br. 14. Pravilnika o porezu na dohodak)
5.	Sporazumni prestanak ugovora o radu			Svota koja se isplaćuje u cijelosti podliježe plaćanju poreza i doprinosa (kao dohodak od nesamostalnog rada)

Tablica 20. Pregled radnih sati po mjesecima u 2024. godini

Mjesec 2024. g	Broj dana	Radnih dana	Dana praznika	Ukupno sati	Radnih sati	Sati praznika
I	23	22	1	184	176	8
II	21	21	0	168	168	0
III	21	21	0	168	168	0
IV	22	21	1	176	168	8
V	23	21	2	184	168	16
VI	20	20	0	160	160	0
VII	23	23	0	184	184	0
VIII	22	20	2	176	160	16
IX	21	21	0	168	168	0
X	23	23	0	184	184	0
XI	21	19	2	168	152	16
XII	22	20	2	176	160	16
Ukupno u 2024. g.	262	252	10	2096	2016	80

Ukupan broj radnih sati u 2024. godini iznosi **2096**. Ovaj pregled sati vrijedi za 40 satni radni tjedan, u kojem je radno vrijeme raspoređeno u pet radnih dana.

Tablica 21. Oznake izvješća na obrascu JOPPD za dane u studenome 2024.

Datum u mjesecu	Oznaka Obrascu JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrascu JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrascu JOPPD
1.	24306	12.	24317	23.	24328
2.	24307	13.	24318	24.	24329
3.	24308	14.	24319	25.	24330
4.	24309	15.	24320	26.	24331
5.	24310	16.	24321	27.	24332
6.	24311	17.	24322	28.	24333
7.	24312	18.	24323	29.	24334
8.	24313	19.	24324	30.	24335
9.	24314	20.	24325		
10.	24315	21.	24326		
11.	24316	22.	24327		

Tablica 23. Blagdani i neradni dani u studenom 2024.

1. studenoga, petak	Dan svih svetih
18. studenoga, ponedjeljak	Dan sjećanja na žrtve domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje

Tablica 22. Rokovi za podnošenje poreznih i drugih izvješćaja u studenom 2024. godine za proračune, proračunske korisnike, izvanproračunske korisnike i neprofitne organizacije

Obrasci	Rok predaje
Obrascu JOPPD	- na dan isplate primitka ili najkasnije sljedeći dan - u roku od 8 dana od primitka dohotka iz inozemstva
PDV za mjesečne obveznike	do 2. studenoga za listopad
Prijave za stjecanje dobara i primljene usluge iz drugih država članica EU (PDV-S)	do 2. studenoga za listopad
Objava informacija o trošenju sredstava na mrežnim stranicama JLP(R)S, proračunskih i izvanproračunskih korisnika	do 2. studenoga za listopad

Tablica 24. Novi ekonomsko-financijski propisi

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
I. izmjene i dopune Odluke o lokalnim porezima Općine Kravarsko	113/24	1.1.25.
Odluka o visini poreznih stopa godišnjeg poreza na dohodak na području Općine Tinjan	114/24	1.1.25.
Naputak o izmjenama i dopunama Naputka o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2024. godini	119/24	17.10.24.
Naputak o objavi kratkoročnih fiskalnih podataka opće države	120/24	26.10.24.
Naputak o dodatnim podacima i operativnim izvještajima izvanproračunskih korisnika iz skupine I. za tekuće praćenje poslovanja odnosno za sastavljanje statističkih informacija	120/24	26.10.24.
Naputak o utvrđivanju popisa izvanproračunskih korisnika iz skupine II. - obveznika dostave podataka o izvršenju i o planovima, odnosno projekcijama, za 2024. godinu	120/24	26.10.24.

PROGRAM USAVRŠAVANJA U JAVNOJ NABAVI

6. prosinac 2024. (on line)

**PLANIRANJE NABAVE ZA
2025. GODINU I AKTUALNA
PITANJA IZ PRAKSE U IZRADI
TE PREGLEDU I OCJENI
TROŠKOVNIKA**

Informacije i prijave: www.tim4pin.hr

pitajcentar@tim4pin.hr

SVEUČILIŠNA
TISKARA

www.sveucilisnatiskara.hr

Trg Republike Hrvatske 14
10000 Zagreb, Hrvatska
T: 385(01) 45 64 430, 45 64 428
F: 385(01) 45 64 427
E: info@sveucilisnatiskara.hr

Ostv^{ari} ideju
Ostv^{ari}
ideju...

st^{vari}
ideju
Ostv^{ari}
ideju

OSTVARI IDEJU...

SPI/ LOKALNA RIZNICA

Sustav koji povezuje korisnika s nadležnim proračunom te omogućava brzu, jednostavnu i kvalitetnu suradnju

U potpunosti zadovoljava zahtjeve Zakona o proračunu (NN 144/21)

SPI/ Lokalna riznica omogućava:

- interakciju u planiranju između proračuna JLP(R)S i proračunskih korisnika
- postavljanje zahtjeva za plaćanjem obveza na temelju vjerodostojnih dokumenata po pozicijama proračuna
- izvještavanje o realizaciji zahtjeva i plaćanju obveza JLP(R)S za proračunskog korisnika
- izvještavanje o uplatama vlastitih prihoda proračunskih korisnika
- preuzimanje izvoda podračuna proračunskih korisnika u standardnom FINA formatu
- snažnu povezanost sustava s FMC-om i izjavom o fiskalnoj odgovornosti

Uz SPI/Lokalnu riznicu:

- kontrolirate trošenje proračunskih sredstava
- štedite novac, vrijeme i ljudske resurse
- povećavate likvidnost

SPI/Lokalnu riznicu koristi više od 400 zadovoljnih gradova, županija i proračunskih korisnika! Budite i vi među njima!